

İslamofobi Oluşturmada Hz. Peygamber'e yapılan Atıflar

Recep TUZCU*

Özet:

Soğuk Savaş'ın sona ermesi ile birlikte uluslararası politika önemli değişimlere sahne olurken İslam, komünizm yerine en önemli düşman olarak ikame edilerek, Medeniyetler Çatışması tezi, Batı ile Müslümanlar arasında çatışmayı savunan en önemli araçlardan biri olarak kullanıldı. Günümüzde Batı'da ve dünyanın diğer bölgelerinde oluşan İslamofobi ve yapılan analizler bu konuyu daha da önemli hale getirmiştir. Batılı müsteşrikler Hz. Muhammed'in peygamber olmadığı ve İslam'ı kılıçla yaydığını iddia etmekte onu terörist, şiddet yanlısı ve şehvet düşkünü olarak resmetmektedirler. Bu iddialarında bazı Kur'an ayetlerine ve hadislere atıfla onu eleştirmektedirler. Atıf yaptıkları ayet ve hadisleri, tikel yöntemle ve lafzi yoruma tabi tuttıkları görülür. Ayrıca tarihi bağlam ve kültür kodları farkı dikkate alınmadan bu yorumlara dayanarak Hz. Peygamber'e eleştiriler yöneltildiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İslamofobia, Hadis, Peygamber, Terör, Kadın.

Creation of Islamophobia References to the Prophet

Abstract:

The end of the Cold War has included major changes in international politics and Islam has rapidly replaced "communism" in the role of principal enemy of the Western world. The Clash of Civilizations theory has been used as one of the main instruments of the conflict between Islam and Western world. Nowadays in the West and the other parts of the world, Islamophobic sentiments and analyses made the matter more important. The Western Orientalists alleged that Muhammad did not have as a prophet and that he had Islam with a sword. The West depicts Muhammad, terrorist, pro-violent and lustful. The verses and hadiths cited in this regard seem to have been subjected to specific methods and literal interpretations. In addition to, it can be said that criticisms are directed towards the Prophet without regard to historical context and different of cultural code.

Keywords: Islamophobia, Hadith, Prophet, Terrorism, Women.

* Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Hadis Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, KONYA, recep.tuzcu@selcuk.edu.tr.

İslamofobi

İslamofobi¹, “İslam” ve “fobi” kelimelerinin yan yana gelmesi ile aslında İslam’ın yaratmadığı, İslam’dan kaynaklanmayan bir korkuya, başka bir deyişle, “yaratılmış” ya da “icat edilmiş” bir korkuya işaret etmektedir. İslamofobi genel olarak: İslam ve/veya Müslümanlara karşı kin, nefret veya düşmanlık besleme veya onlara güvenmeme, onlardan şüphe duyma, İslam’dan korkma şeklinde tanımlanabilir. Genellikle İslam dairesinin dışında kalan insanların, İslam hakkında duyduklarından icat edilmiş bu korkunun temelinde ise çok daha basit ve temel bir “öteki” korkusunun yeniden ve yeni biçimler altında üretilmiş olması yatmaktadır. Bu durum Batı toplumlarında gayrimüslimlerin, İslam karşısındaki korku, nefret, kınama, küçümseme gibi tutumlarını dile getirmektedir. Bu duyguların temelinde aile, sosyal çevre, eğitim ve medya gibi kurumlar aracılığıyla aktarılan ve yeniden üretilen tarihsel ve kültürel önyargılar yatmaktadır. Bu durumda İslamofobinin iki boyutunu birbirinden ayırt etmek mümkündür: Tutum, kanaat ve davranışlarda görünür hale gelen “güncel” boyutu (güncel İslamofobi olarak adlandırılabilir) ve ikincisi bu görünür olguları besleyen tarihsel ve kültürel kaynaklar yönü. Bu boyutu da ön yargılar ve basmakalıp yargılar olarak adlandırılabilir.²

İslamofobi, ilk olarak baskısı Eylül 1988’de İngiltere’de basılan *Şeytan Ayetleri* (*Satanic Verses*) kitabının bir bölümünde Hz. Muhammed’in içinde bulunduğu pagan toplumun desteğini almak için Kur’an’ı Kerim’e şeytan tarafından putlara övgü karıştırdığı iddiasında bulunan Selman Rüşdi için de kullanıldı. Selman Rüşdi’ye İngiltere’de kraliçe II. Elizabeth tarafından şövalyelik unvanı verilmesi İran tarafında açık bir İslamofobi olarak ifade edildi. Humeyni Hint asıllı İngiliz yazar hakkında ölüm fetvası verdi. Bu kitabı ilk olarak İran’da Humeyni yasakladı ve arkasından birçok İslam ülkesinde yasaklandı.³ İslamofobi kavramı ilk olarak 1979’da İran devriminden sonra, rehinerler krizi, İranlı İslamcılar tarafından kapanmayı reddeden kadınları “kötü Müslümanlar” olarak tanımlamak amacıyla” kullanıldı. Bu kadınların ‘İslamofobi’ oluşturmakla suçlandıkları basında yer aldı.

¹ İslamofobi olarak adlandırılan bu İslam karşıtlığı, İslam kelimesine phobia kelimesi eklenerek türetilmiştir. Yunan mitolojisinde dehşet ve korku tanrısı olarak bilinen “phobos” kelimesinden türetilen fobi (phobie veya phobia) genel olarak korkuyu ifade etmekte ve eklendiği kelimelere korku anlamı yüklemektedir. Fobi veya fobia, normal koşullarda korkulmayacak belli bir durum ya da nesne karşısında ortaya çıkan olağan dışı korku halini anlatmaktadır. Bk. Orhan Öztürk, *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*, Ankara, Hekimler Yayın Birliği, 1. Baskı, 1992, s. 241.

² Kadir Canatan ve Özcan Hıdır, (eds.), *Batı Dünyasında İslamofobi ve Anti-İslamizm*, Ankara, Eski Yeni Yayınları, 1. Basım, 2007, s. 42.

³ By Lawrence Pollard *Satanic Verses’ polarising untruths*. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/7889974.stm> (3.10.2017); bk. Hilal Barın, *Tedirgin Nefret İslamofobi*, İstanbul, Tezkire yayıncılık, 1. Baskı, 2016, s. 134.

Fourest ve Venner'in iddialarına göre, Salman Rühdü olayı ile beraber 1989'da medyaya yansıyan kitap yakma olayları ile bu kavram tekrar gündeme getirildi.⁴

İslafomofobinin Tarihi

Müşriklerin ve ehli kitabın, yaşadığı dönemde Hz. Peygamber'e sihirbaz,⁵ kâhin, çocuklarını anne ve babalarının dininden döndüren Sabî⁶ ve sahte Peygamber⁷ şeklindeki eleştirileri de⁸ insanları Hz. Peygamber'den getirdiği İslam dininden uzak tutmak gayesi taşımaktadır. Müşrikler Hz. Peygamber'i değil ona gelen vahyi reddederken, Allah Kur'an'ın, Kerim bir elçinin (Cebrail'in) sözü olduğunu ifade etmektedir.⁹ Kur'an buna karşılık müşriklere karşı meydan okumuş "Kulumuza indirdiğimizde (Hz. Peygamber'e indirilende) şüpheniz varsa Kur'an'ın, on suresinin ve hatta bir suresinin benzerini getirin¹⁰ diyerek müşrikleri susturmuştur.

VIII. Yüzyılda İslam karşıtı görüşlerini kaleme alan Şamlı St. John'un (Yuhanna ed-Dımaşkî) Hz. Peygamber'i "yalancı" bir peygamber olarak nitelemekte, Muhammed'in Eski ve Yeni Ahid hakkında kısmen mâlûmatı bulunduğunu, hatta Ariusçu bir rahipten ders aldığını, Kur'an'ı kutsal kitap diye takdim ettiğini ve bazı "gülünç" kurallar koyduğunu, dindar görünerek halkın güvenini kazandığını iddia etmektedir. İslâm'ın Tanrı ve Mesih'le ilgili görüşlerini ele almakta, İsa'nın ulûhiyetinin bu din tarafından reddedildiğini söylemekte, Muhammed'in peygamberliğini ispatlayacak bir delilinin bulunmadığını ileri sürmektedir. Ayrıca Kur'an'ın vahyediliş tarzını, Müslümanların Hristiyanları müşrik olarak nitelendirmelerini, haça taptıklarını ileri sürmelerini ve onların Kâbe'yi tazimlerini tenkit etmekte, bazı Kur'an surelerine de eleştiriler yöneltmektedir. Bu bağlamda Nisâ süresinde yer alan çok kadınla evliliğe dair hükmü ve boşamanın erkeğe ait oluşunu zikretmekte, Zeyd-Zeyneb olayını aktarmakta, bu konuda da Hz. Peygamber'i suçlamaktadır.¹¹ İslam dünyası için "Batı", iki asırlık olgudur. XI. ya da XVI. Yüzyılda İslam coğrafyasında yaşayan bir aydın yahut sanatçı için "Batı" diye bir şey yoktur. Ed-Dımaşkî'nin bu iddiaları ile iki binli yıllarda Amerikalı Evangelist Jerry Falwell'in "Hz. Peygamber'in terörist" olduğunu

⁴ Caroline Fourest ve Fiammetta Venner, "Islamophobie?", *Prochoix*, No: 26-27, Paris, Automne Hiver, 2003, s. 28; Christopher Allen, *Islamophobia*, England, Ashgate Publishing Limited, 2010, s. 9.

⁵ İsrâ 17/47.

⁶ Taberânî, Süleyman b. Ahmed, *Mu'cemul-Kebir*, thk. Hamdi b. Abdilmecid es-selefi, Musul, Mektebetu'l-Ulûm ve'l-Hikem, 2. Baskı, 1983, V/61.

⁷ Enbiya 21/7; Zuhruf 43/90-94.

⁸ Tur 52/29; Hakka 69/41-42; Ebû Leheb, dışarıdan onu soranlara Hz. Muhammed'e inanmasın diye Sabî, Şair, Sahir, Mecnun derdi, bk. Taberânî, *Mucemu'l-Kebir*, I, 266.

⁹ Hakka 69/ 40.

¹⁰ Bakara 2/23; İsrâ 17/88; Hûd 11/13; Yûnus 10/38.

¹¹ Harman, Ömer Faruk, "Yuhannâ Ed-Dımaşkî", *DİA*, İstanbul, İSAM, 2013, XXXIII/581.

söylemesi arasında göz ardı edemeyeceğimiz bir süreklilik olduğu görülür. İslâm dünyasının Batı algısına baktığımızda da benzer sorunlarla karşılaşmaktadır.¹²

İslamofobi, 19. Ve 20. yüzyıla geldiğimizde, antropoloji, sosyoloji ve benzeri ilim dallarının ortaya çıkışı ile kurumsallaştı ve akademik bir hüviyet kazandı. İslam'ın sosyal hayatını belirleyen Hz. Peygamber'i ve sözlerini¹³ değersizleştirme gayretine düşen oryantalistler çalışmalarına hız verdiler. Cambridge Üniversitesi Arap Dili Kürsüsü Kurucusu Oryantalizmin hedefi için şöyle demektedir: "Asıl amacımız, Doğu ülkeleri ile olan ticaretimiz aracılığı ile krala ve devlete yararlı bir hizmet sunmak, kilisenin sınırlarını genişletmek ve şu anda karanlıklar içerisinde yaşayan insanları Hristiyanlığa davet etmek sureti ile Allah'ın şanını yüceltmektir."¹⁴ Son iki yüzyılda hadis tarihi, hadis usulü, hadis literatürü konularında 60 bin akademik çalışma yaptılar. Ignaz Goldziher (ö. 1921), Reinhart Dozy (ö. 1883) Alois Sprenger (ö. 1893), William Muir (ö. 1905), Leon Caetani (ö. 1935), Arent Jan Wensinck (ö. 1939), Snouck Hurgronje (ö. 1940), Arthur John Arberry (ö. 1969), Hamilton A. R. Gibb (ö. 1971) gibi birçok oryantalist hadisle ilgili çalışmalar ortaya koydu. Alfred Von Kremer (ö. 1889), Aloys Sprenger (ö. 1893) ve Ignaz Goldziher (ö. 1921) şüphesizliği açık ve net bir şekilde geliştirerek hadisleri sıhhatlerinin güvenilirliği açısından önyargılı bir şekilde tenkide tabi tutmaktadırlar. Hz. Peygamber ve hadisleri değersizleştirme çabasının altındaki durumu John Voll şöyle itiraf etmektedir: "Hadis külliyatının çizdiği şekliyle sünnet, İslam'ın değişimlere karşı kullanılan en büyük mukavemet gücüydü. Bu sebeple son dönemde "militan, aktivist ve fundamentalist" hareketlerin bütün İslam dünyasında gerçekleştirmek istedikleri toplumsal-ahlakı yeniden inşa etmelerinde en temel zemini Hz. Peygamber'in hadisleri ve hadis ilmi ile meşguliyet oluşturmaktaydı. Farklı coğrafyalarda yaşayan Müslümanlar arasındaki kültür birliği ortak hayat tarzını sağlayan yegâne şey Hz. Peygamber'in sünnetiydi. Bu durum, oryantalistler için hadis araştırmaları yapmayı zorunlu hale getirmiştir.¹⁵

Oryantalist çalışma hadisler konusundaki şüphelik etkilerini, ilk olarak Hindistan ve Mısır'da gösterdi. Hindistan'da İngilizlerin Sir ünvanı verdiği Seyyid Ahmed Han (ö. 1316/1898), Seyyid Emir Ali (ö. 1347/1928), Abdullah Çakrâlevi (ö. 1914) ve Fazlurrahman (ö. 1409/1988) bu hareketin öncüleri sayılmaktadır. Hindistan'da oryantalistlerle yakın ilişki içerisinde bulunan Seyyid Ahmed Han, birer misyoner olan William Muir ve Alois Sprenger gibi oryantalistlerle bir araya

¹² Karen Armstrong, *İslam*, Modern Library, USA, 2000, s. 141; *İslam*, (Çev. Selim Yeniçeri), İstanbul: Koridor Yay., 2008, s. 161.

¹³ İslâm dininin köklü bir gelenek oluşturmasının hadislere dayandığını vurgulamaktadır. Bk. Wensinck, "The importance of Tradition for the Study of Islam"; Margoliouth, "On Moslem Tradition" makalelerine bakınız.

¹⁴ Said, Edward, *Oryantalizm*, (çev. Nezih Uzel), İstanbul 1998, s. 280-306, 365-366.

¹⁵ Oryantalistleri hadis araştırmalarına sevk eden faktörler hakkında geniş bilgi için bk. Mehmet Görmez, *Klasik Oryantalizmi Hadis Araştırmalarına Sevk Eden Temel Faktörler*, *İslamiyât* III (2000) sy. 1, s. 12-30.

gelme fırsatını bularak batılı ilmî araştırma tekniklerinden etkilendi. Mısır'da Reşid Rıza (ö. 1354/1935), Muhammed Tefvik Sıdkî (ö.1920)'nin *el-Menar* dergisindeki "İslam Huve'l-Kuran Vahdehu" makalesi Mısır'da büyük yankı uyandırdı. Seyyid Ahmed Han, Ahmed Emin (ö.1954) ve Taha Hüseyin (ö.1956) ile Kur'an İslam'ını savunan günümüz sünnet inkârcılarının da ortak söylem ve iddialarını şöylece özetleyebiliriz.

1-Hz. Peygambere itaati emreden ayetler Kur'an'la sınırlıdır.

2-Sünnet geçici değişken ve başlangıç niteliği taşımaktadır.

3-Hz. Peygamber'in sünnetine uymak ihtiyaridir.

4-Hz. Peygamber'e isnad edilen az miktarda sahih hadis vardır.

Bütün bu çabaların hedefinde Hz. Peygamber ve İslam medeniyetinin değersizleştirilmesi bulunmaktadır. Oryantalistlerin iddiası, Hz. Peygamber'in söz ve uygulamalarının günümüze çoğunun ulaşmadığı, ulaşıya da içtihatları iptidai ve ihtiyari olduğudur. Hz. Peygamber ve Müslümanların ortak yaşamını tesis eden sünneti devreden çıkarılabilirse istedikleri içtihadı yapmanın önü açılacak, İslam birliği de sonsuza kadar hayal olacaktır.

Doğu -Batı veya İslam -Hıristiyan dünyası arasındaki çelişkilerin karşılıklı bazı siyasi güçler eliyle dini olmaktan çok ekonomik sebeplerle devam ettirildiğini görmekteyiz. Amerikalı düşünce kuruluşları ve medya organları yeni bir düşman arayışına girerken, Batı ile İslam uygarlıklarını karşı karşıya getiren Amerikalı siyaset bilimci Samuel Huntington'ın *Medeniyetler Çatışması* tezi kabul görmüştür. İslam, yıkılan komünist bloğun yerine, Batı uygarlığına karşıt olarak yerleştirildi ve bunu destekleyecek fikirler üretilmeye başlandı. Huntington'a göre gelecekte medeniyetler arası bir savaş olacaktı. Batı'ya özgü bir toplumsal kültürel, felsefi ilkeler ve değerler; "demokrasi", "hukuk devleti", "insan hakları", "halk egemenliği" ve "laiklik" gibi aydınlanma ilkeleri Batı medeniyetine aittir.¹⁶ Samuel Huntington'ın *Medeniyetler Çatışması* tezi ile Francis Fukuyama'nın *Tarihin Sonu* gibi tezleri ve çalışmaları bu çelişkilere teorik malzeme sağlamakta ve hatta entelektüel dünyada terör eylemlerine zemin hazırlayarak teröre bir tür meşruluk ve saygınlık sağlamaktadır.¹⁷

İslam korkusu oluşturmada 11 Eylül 2001 tarihi oldukça önemlidir. Özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra ABD'de artmaya başlayan Müslüman karşıtlığı, Almanya, Avusturya, İngiltere, Hollanda ve Fransa gibi Avrupa ülkelerinde de giderek yayılmıştır. İslamofobi kavramının bu olaydan sonra daha çok kullanıldığı

¹⁶ Zbigniew Berzezinski, *Tercih, Küresel Hâkimiyet mi? Küresel Liderlik mi?*, çev. Cem Küçük, İstanbul, İnkılâp Yayınevi, 2. Baskı, 2005, s.14; Samuel Huntington, *Medeniyetler Çatışması ve Yeni Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması*, çev. Mehmet Turhan ve Cem Soydemir, İstanbul, Okyanus Yayınları, 2006, s. 237-268.

¹⁷ Fulya Atacan, "Radikal İslam'ın Küresel Bir Tehdit'e Dönüşüm Süreci: Afganistan Deneyimi", *YDU Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt/Volume I Sayı/Number 1 Nisan/April 2008, s. 35-52.

söylenebilir. ABD eski Başkanı George Bush'un yeni bir Haçlı seferinden söz ederek dünyayı kendi yanlarında ve karşılarında yer alanlar şeklinde ikiye ayırması da Medeniyetler Çatışması tezinin resmi olarak kabulü ve bizzat bir devlet başkanı tarafından ilanı anlamına gelmiyor muydu? 11 Eylül 2001'de Amerika terörizmle vurulduğunda, İngilizler ve dünyanın pek çok ülkesi, Amerikan'ın küresel terörizme karşı savaş ilan etmesini hızla kabul ederek desteklemiştir.¹⁸

11 Eylül korkusunda öne çıkarılan, İslam dini ile terörün ayrılmaz bir bütünlük oluşturduğudur. Bu anlamda Hz. Muhammed'in şahsiyeti ile ilgili olumsuz birtakım kanaatlerin de basın ve yayında artan bir sıklıkla dile getirildiği görülmektedir. Her ne kadar İslamofobi söylemlerinin daha çok terör ve şiddet konusu ile özdeşleştirilmesi yönünde bir izlenim varsa da Batıda söylemlerin sırf şiddetten ibaret kalmayıp, başka boyutlar taşıdıkları hususu gözden kaçmamaktadır. Nitekim Hz. Peygamber'in Usame b. Ladin suretinde bir bombacı şeklinde karikatürize edilme girişimleri yanında kadınlara ilgisi noktasında ortaya konulan tabloda İslamofobi amaçlanmaktaydı. Bu noktada onun şehvetperest bir kadın düşmanı ve kadınlar hakkında en olumsuz kanaatlerin sahibi olduğu ithamı ve karalama kampanyası yapıldı.

Almanya'da ise İslamofobi'nin sorumlusu yüzde 80 oranında medyadır. Özellikle Der Spiegel dergisi Almanya'da seviyeli geçinip önemli yanlışlar yaparak, İslam ülkelerinden gelmiş olanları, ayırım yapmadan teröristle aynı kefeye koydu. Medyada, 'İslami terör' kavramı sık sık kullanılarak bununla herkes aynı kefeye konulmuş oluyordu.¹⁹ 1997 raporda da İslâm'ın dominant temsilinde üç başlık öne çıkmaktadır: Cinsiyet ayrımcılığı, sokak çeteleri ve terörist/aşırı uç gruplar.²⁰ "İslam kültürleri yeknesak, tek tip ve dolayısıyla değişime kapalıdır" ve "İslam tehlikeli ve tehditkârdır"²¹ görüşlerinin hala baskın bir şekilde devam ettiği ortaya konulmaktadır. Müslüman karşıtlığının ırkçı bir söylem oluşturmadığı kanısı da her iki raporun yazıldığı tarihte geçerliliğini sürdürmektedir.²²

Müslümanları kötü göstermenin, İslam ve Peygamber'inden uzak tutabilmenin diğer önemli yolu olarak çağımızın dijital oyunlarını kullanmaktadırlar. Her gün milyonlarca kişi tarafından oynanan dijital oyunlardaki İslam karşıtı ses, görsel ve karaktere vurgu yapılan oyunların en popüler olanları şunlardır. *Resident Evil*: Milyonlarca kullanıcısı olan oyunda Hz. Muhammed'in mezarının kapısı, düşmanların ordular halinde geldiği kötülüğün kaos ortamının

¹⁸ Berzezinski, "Tercih, Küresel Hâkimiyet mi? Küresel Liderlik mi?", s. 13-14, 178.

¹⁹ Cihan haber Ajansı "Medya İslamofobiyi Körüklüyor" <https://www.uhim.org/medya-islamofobiyi-korukluyor.html> (2.10.2017)

²⁰ Runnymede Trust, *The New Muslims*, London, 2013, s. 6.

https://www.runnymedetrust.org/uploads/publications/Runnymede_The_New_Muslims_Perspective.pdf (6.10.2017).

²¹ Runnymede Trust, *Islamofobia: a challenge for us all*, Great Britain, 1997, s. 4.

²² Runnymede Trust, *The New Muslims*, London, s.6; Runnymede Trust, *Islamofobia: a challenge for us all*, s. 4.

kaynağı olarak lanse ediliyor. *Counter Strike*: Dünyaca ünlü asker terörist çatışmasına dayalı keskin nişancı oyunu Counter Strike'ta teröristler yaralanırken ya da ölürken 'Allahu Ekber' ve 'La ilahe illallah' çığlıkları atıyor. İslam dünyasının yoğun tepkisi üzerine oyun kurucular tarafından oyuna güncelleme getirilerek ses efektleri oyundan çıkarıldı. *Muslim Massacre*: Oyun çarşafli kadınlar ve sakallı adamları öldürme üzerine kuruludur. Oyun sonunda Hz. Muhammed'in öldürülmesi isteniyor."²³

Bu oyunların, Hz. Peygamber'e ve İslam'a karşı bir ön yargı; korku, kin ve nefret uyandırdığı aşikârdır. Bu yapılanların Avrupa ve Amerika'da Hıristiyanlar arasında hızla yayılan İslam'ı önlemek ve Hz. Peygamber'i kötülemek hedefi güdüldüğü açıktır.

Bu algıyı destekleyen son dönemde İslam adıyla ortaya çıkan DAESH gibi terör grupları da Avrupa ve ABD gibi ülkelerin desteklemesi de manidardır. Örneğin Irak'ın işgalinden sonra neşet ettirilen DAESH militanları ABD'li gazeteci James Foley'in hunharca kafasının vücudundan ayırması ve bunun video ile dünyaya yayınlanması ile dünyada en tanınan bir terör örgütü haline gelmiştir.²⁴ Bu görüntülerin İslam karşıtlığını Avrupa'da arttırdığı açıktır. – 7 Ocak 2015 – Charlie Hebdo saldırılarında 12 ölü –13 Kasım 2015– Paris saldırılarında 130 ölü olması üzerine Fransa Başbakan'ı Manuel Valls bir televizyon programında yaptığı açıklamada şu sözleri kullanmıştır: "Fransızlara söylemek istediğim, 'savaşta'yız'. (...) Evet, savaşta'yız ve eyleme geçip bu cihatçı düşmanları vuracağız, onları Fransa'da, Avrupa'da, Suriye'de ve Irak'ta yok etmek için. (...) Bu savaşı kazanacağız." Başbakan'ın bu sert tavırları Fransa'nın günlük işleyişine de yansdı elbette, tüm ülkede özel hal ilan edildi, sokaklarda askerler çoğaldı ve denetimler en üst safhaya çıktı. Müslüman derneklere polis tarafından baskınlar düzenlendi ve dolaylı yollardan Müslümanlar hedef olarak gösterildi.²⁵ Avrupa'daki ırkçı Slavoj Zizek, bu olaylardan hemen sonra Suriyeli mülteci krizini DAESH ile ilişkilendirerek Avrupalılara yaptığı çağrıda serbest dolaşım konusunda şu görüşleri dile getirmiştir: "Kökten Müslümanlar, İslam'a küfrü ve lezbiyeni çekilmez ve pervasız karikatürü katlanamaz bulurken biz de bunu özgürlüklerimizden sayıyoruz. Geleneksel Fransız yurttaşları olarak çarşafa bürünmüş bir kadını Fransız kimliğine saldırı kabul ederek sessiz kalmayı imkânsız buluyoruz. Bu eğilimi gemlemek için iki şeyi yapmak zorunludur. Grup baskısına karşı bireysel özgürlüğün korunması için bu normların Avrupa merkezci görüneceğinden korkmaksızın normlar kümesi ortaya koymak ve hukuki olarak bunları uygulamak gerekir." demektedir.²⁶

²³ Dijital oyunlarda "İslamofobi" tehlikesi -infografik- Anadolu Ajansı, <http://aa.com.tr/tr/turkiye/dijital-oyunlarda-islamofobi-tehlikesi/660381>. (5.10.2017).

²⁴ Barn, Tedirgin Nefret, s. 225.

²⁵ Bk. Sümeyye Gedikoğlu, "İslamofobia", Kamuda Sosyal Politika, sayı: 34, Ocak-Şubat Mart-2016, s. 72.

²⁶ Slavoj Zizek, *In the wake of Paris Attacks The left Must Embrace Its Radical Western Roots*, <http://inthesetimes.com/article/18605/breaking-the-taboos-in-the-wake-of-paris-attacks-the-left-must-embrace-its> (2.10.2017)

Avrupa'da 2013 tarihli yayınlanan raporda Müslüman karşıtı tutumun artmakta olduğu belirtilmektedir.²⁷ İslamofobik olayların bildirildiği bir telefon yardım hattına 12 aylık süreç içinde rapor edilen fiziksel saldırıların %58'inin Müslüman kadınlara karşı gerçekleştirildiği açıklanmaktadır. Batının bu saldırılarının büyük bir kısmının hedefinde, Hz. Peygamber vardır. İslam Peygamberi hakkında şiddet yanlısı, şehvetperest ve sahte peygamber olduğu iddiaları öne çıkmaktadır.²⁸ Oryantalistlere göre Muhammed'in kendi amacı için yarattığı dininde şiddet ve cinsellik ön plandadır ve bu dine inananlar da kaçınılmaz olarak aynı şekilde davranmaktadır. İslam, saldırganlık ve savaş üzerine kurulu, bu temelde yayılan ve çok eşliliğe, eşcinselliğe ve genel cinsellik gevşekliliğe izin veren bir din biçiminde tasvir edilmektedir. İslam'ın, Müslüman olmayan herkesin vahşice öldürüleceği ya da köleleştireceği bir 'kutsal savaş' fikri yarattığı ve cenneti cinsel tutku ve zevklerden oluşan bir bahçe olarak tanımladığı iddia edilmektedir.²⁹

Daniel'in yukardaki beyanı esas alındığında Hz. Peygamber'e atfettiği iddialarını üç başlıkta ifade edebiliriz:

1. Hz. Muhammed sahte bir peygamber ve İslam'ın, Hıristiyanlığın batıl bir mezhebi olduğu iddiası.

2. İslam'ın şiddet ve terör dini olduğu iddiası.

3. Şehvetine düşkün biri olduğu yönündeki iddiası

a. Sahte Peygamber Algısı

Hz. Peygamber'e yöneltilen eleştirilerin başında yukarıda zikrettiğimiz Yuhanna ed-Dimeşki'nin Hz. Muhammed'in sahte peygamber olduğu, Eski ve Yeni Ahid hakkında kısmen mâlûmat sahibi olduğu ve hatta Ariuşçu bir rahipten ders aldığı, Kur'an'ı kutsal kitap diye takdim ettiği şeklindeki iddiaları St. Thomas Aquinas,³⁰ Leone Caetani (ö. 1935),³¹ Cardini Franko³² ve Emile Dermanghem (ö. 1971) gibi oryantalistler tarafından çeşitli tonlarda tekrarlanmaktadır.

Kur'an, Hz. İsa'nın Hz. Peygamber'i müjdelediğini dile getirmekte ve Hz. İsa'nın nübüvvetine yönelik delilini de Yahudilerin kabul etmediklerini, sihir dediklerini ifade etmektedir.³³ Hz. Peygamber'den delil istediklerinde daha önce

²⁷ Trust, *The New Muslims*, London, s. 15.

²⁸ Norman Daniel, *The Arabs and Medieval Europe*, London: Longman, 1975, s. 109, 220, 229, 314-17.

²⁹ Norman Daniel, *Islam and the West: The Making of the Image*, Edinburgh: Edinburg University Press, 1960, s. 123-125, 136-154.

³⁰ Montgomery Watt, *İslam'ın Avrupa'ya Tesiri*, (Çev. Hilmi Yavuz), İstanbul, Boğaziçi yayınları, 1986, s. 82.

³¹ Leone Caetani, *Maometta profeta d'Arabia*, Roma 1910, I, 7, 156-157, II, 61, 76, 77; *İslâm Tarihi* (trc. Hüseyin Cahid), İstanbul 1924-27, I, 310-322, 374-379bk. Mahmut H. Şakiroğlu, "Caetani, Leon" *DİA*, VI, 545.

³² Cardini, Franko, *Avrupa ve İslam*, (Çev. Gürol Koca) İstanbul, Literatür Yayınları, 2004, s. 175.

³³ Saf 61/6.

insanların mucizeleri sihir diyerek reddettiğini dile getirerek Mekke müşriklerin bu isteğini reddetmektedir. Vahiy ve nübüvvet konusunda şüphesi olanlara, Kur'an, bir mucize olduğunu, Kur'an'ın bir benzerini getirme konusunda insan ve cinlerden yardım almalarını teklif etmektedir. İncillerde ve özellikle Yuhanna İncilinde dört yerde Paraklit'in geleceği zikredilmektedir:³⁴ Yuhanna İncilinin Bab 16, 13. ayetinde zikredilen bilgilerle Necm Suresinin üçüncü ve dördüncü ayetleri tamamen örtüşmektedir: "O, kendi arzusuna göre konuşmaz. Onun konuşması, (Allah tarafından) kendisine vahyedilen bir vahiyden başka bir şey değildir." İslam Peygamberi Muhammed (sav)'in isimlerinden biri olan Ahmed de "övlümüş" anlamına gelmektedir. Bu nedenle bazı İslam âlimlerince Parakletos sözcüğü Periklutos ile aynı sözcüktür ve Ahmed ile anlam olarak örtüşmektedir.³⁵ Barnaba incilinde de Hz. İsa benden önce yaratılmış ve benden sonra gelecek ve inancı (dini) son bulmasın diye gerçeğin sözlerini getirecek olan Allah'ın Elçisi'nin ayakta kalmasının iplerini veya çoraplarının bağlarını çözecek değerinde değilim³⁶ dediği devamında İshak'ın değil İsmail'in soyundan geleceği ve adının Muhammed olduğu ifade edilir.³⁷ Sonuç olarak bu durum Hz. Peygamber'in ve Kur'an'ın ifadesi ile ehli kitabın kendi oğullarından daha iyi tanıdıkları³⁸ halde tasdik edip destek sözlerine rağmen sırt çevirip aleyhinde çalışmışlardır. Bunu bilen Necran Hıristiyanları mübahaleye (karşılıklı lanete)³⁹ yanaşmamışlardır. Hz. Peygamber'in Tevrat ve İncil'in delillerini tahrif ettiği iddiasının tam aksine Kur'an ehli kitabın aslı bozdukları bilgisini⁴⁰ vermektedir. Her grup kendi yanında olanla mutlu olur⁴¹ kaidesinde tam bu noktada gerçek gibidir. İslam'ın sapkın bir Hıristiyan mezhebi ve Müslümanların da Kâbe'ye taptığı iddiaları izahtan varestedir. Ehli kitabın da Kudüs'te mescidi Aksa kiblesi olup, kibleye yönelmek putperestlik olsa ilahi dinlerin tamamı putperest dinler kabul edilmesi gerekirdi. Ancak bu durum meleklerin Âdem'e secde etmeleri emredildiği gibi⁴² Allah'ın bir emri olarak Kâbe'ye değil Allah'a secdedir.⁴³

Hz. Peygamber'in Arius mezhebine ait bir rahipten İslam'ı öğrendiği iddiasının delili yoktur. Hz. Peygamber'in çocuk yaşta Suriye yolculuğunda bir görüşmede Bahira'dan bütün bilgileri aldığı iddiası da kabul edilebilecek tutarlılıkta değildir. Bahîrâ'nın yaşadığı bu küçük manastırda eskiden beri bir kitap bulunuyor ve bunu okuyan her rahip Hristiyanların en bilgili din adamı oluyordu.

³⁴ İncil (Müjde) Türkçe Tercümesi, İstanbul, Yei Yaşam Yayınları, 1996, Yuhanna, Bab: 14: Ayet 16,26 Bab: 15, Âyet, 26-27 Bab: 16, Âyet, 7-13

³⁵ Elmalılı Hamdi Yazır, *Hak Dini Kuran Dili*, İstanbul, Eser, 1971, VIII/12-17

³⁶ Barnabas, Bab: 42: 13 Ayet. (Çev. Halil, Saade) by., Matbatı Menar, ts., s.41-2.

³⁷ Barnabas, Bab:43-44.

³⁸ Bakara 2/146.

³⁹ Ali İmran 3/61.

⁴⁰ Nisa 4/46

⁴¹ Mü'min 23/53.

⁴² Sad 38/73.

⁴³ Necm 53/62

İbnü'n-Nedîm, Bahîrâ'nın elindeki dinî metinlerin suhuf tercümelemleri olabileceğini söyler.⁴⁴ Bahira Hz. Muhammed'i bir bulutun gölgelendirdiğini, bir ağacın altında oturduğu zaman dallarının onun üzerine eğildiğini gördü. Bunun üzerine hemen bir sofraya hazırlayıp kafile mensuplarını yemeğe davet etti. Kureyşliler o güne kadar kendileriyle hiç ilgilenmeyen Bahîrâ'nın bu davetini biraz da hayretle kabul ettiler ve yaşı küçük olduğu için Hz. Muhammed'i kervanın yanında bırakıp manastıra gittiler. Ancak Bahîrâ yemeğe onun da gelmesini istedi ve kendisiyle bizzat ilgilendi, ona çeşitli sorular sordu, sırtına bakarak peygamberlik mührünü (hatm-i nübüvvet) gördü. Bahîrâ daha sonra Ebû Tâlib'e Muhammed'in kimin oğlu olduğunu sordu. Yetim kaldığını öğrenince ona iyi bakmasını ve Yahudilerden korumasını tavsiye etti. Bunun üzerine Ebû Tâlib Suriye'deki işlerini hemen bitirip onu Mekke'ye götürdü. Bu rivayetin sonunda, Ehl-i kitap'tan üç kişinin Hz. Muhammed'i görünce ona kötülük yapmak istedikleri, ancak Bahîrâ'nın buna engel olduğu da zikredilir.⁴⁵

Bazı âlimler, Bahîrâ hadisesine ait rivayetin sahih olmadığını, senedinin mürsel olduğunu, râvilerinden hiçbirisinin olayı görmediğini, bunlardan Abdurrahman b. Gazvân'ın "münker" hadisler rivayet ettiğini⁴⁶, olayı naklettiği ileri sürülen sahâbî Ebû Mûsâ el-Eş'arî'nin bu olayı görmesine imkân bulunması sebebi ile tenkit etmişlerdir. Ayrıca o sıralarda henüz çocuk yaşta olan Hz. Peygamber'in Bahîrâ ile kısa görüşmesinden, Hristiyanların iddia ettikleri gibi, İslâm dininin esaslarına ait bazı şeyler öğrenmesinin akıl ve mantığa ters düştüğünü belirterek bu hadiseyi ya tamamen reddetmişler veya üzerinde durmaya ve reddetmeye bile değer bulmamışlardır. İbn Hişâm, "İbn İshak'ın zikrettiği ve fakat şiirle uğraşanların doğru kabul etmedikleri birtakım şiirleri" kendi eserine almadığını belirtmesi, bu şiirlerin Ebû Tâlib'e ait olduğunda şüphe edilmesi için yeterli bir sebeptir. Bununla birlikte Bahîrâ hadisesinin doğru olup olmadığına yalnızca bu şiirlere bakarak karar verilemeyeceği de açıktır. Esasen Bahîrâ olayını kabul veya reddetmenin Hz. Peygamber'in şahsiyeti ve İslâm dini bakımından herhangi bir önemi de yoktur.⁴⁷

Sonuç itibarı ile Bahira ile ilgili rivayetlerin tenkide uğraması bir yana Hz. Peygamber'in tarihen böyle bir yolculuğa çıkmış olması ihtimal dâhilindedir. Ancak Hz. Peygamber bir görüşmede Bahira'dan İslâm'ı ya da Kur'an-ı almış olması imkânsız.

⁴⁴ İbnü'n-Nedîm, *el-Fihrist*, s. 24

⁴⁵ Tirmizî, Muhammed b. İsa, *el-Camiu's-Sahih Sunen et-Tirmizî*, (Tahk. Ahmed Muhammed Şakir) Beyrut, Daru İhyau turasilarabi, ts., "Menakıb" 3; Beyhâkî, *Delâilü'n-nübüvve* (nşr. Abdülmu'tî Kal'acı), Beyrut 1405/1985, II, 24-29; Suyûtî, *el-Hasâisü'l-kübrâ*, (nşr. M. Halil Herrâs), Kahire 1386-87/1967, I, 206-213; Nebhânî, *Hucetü'llâh ale'l-âlemîn*, Beyrut 1316, s. 157-160; Mevlânâ Şiblî, *İslâm Tarihi, Asr-ı Saâdet: Peygamberimizin Sîreti*, (trc. Ömer Rıza [Doğrul]), İstanbul 1346/1921, I, 198-202.

⁴⁶ Ebû Nuaym, Ahmed b. Abdullah, *Duafa*, Tahk. Faruk Hamede, by., Daru's-Sakafe, 1984, I, 144; Darekutnî, Ali b. Ömer, *Sualatu'l-Hakim*, Thak. Muhammed b. Abdullah, Riyad, Mektebetu'l-Marif, 1.bs. 1984, I, 123.

⁴⁷ Bkz. Mustafa Fayda, "Bahîrâ" *DİA*, İstanbul, İSAM, 1993, IV/487.

b. Terör ve Şiddet Yanlısı Algısı

ABD'nin Irak işgali, İran'ın Irak ve Suriyedeki istikrarsızlığı kötüye kullanması, Beşşar Esed gibi diktatörlerin acımasızlığı ve ardından gelen mezhepsel güvensizlerin sonucu DAEŞ gibi örgütleri doğurdu. Terör örgütleri kendilerini İslamî isimlerle ansalar bile gerçekleştirdikleri eylemlerin İslam'la bağdaştırılması on derece yanlıştır. Terörün çok başlı bir canavar olduğu ve tek bir nedene indirgenemeyeceği açıktır.

1095'te I. Haçlı Seferini ilan edilen Papa II. Urbanus'a göre, Müslümanlar şeytanın uşaklarıydı. Bu yüzden Müslümanlar ile savaş aslında Tanrı'nın düşmanları ile dostları arasında yaşanan bir savaştır.⁴⁸ Luther, La Noue, Abercromby, Francis Bacon acımasız, tiran, vahşi ve barbar⁴⁹, Voltaire "kelle kesen"⁵⁰, Montesquieu, Botero ve Lewis'e göre şiddetin ve despotizmin etkenlerin başında bizatihi İslam dininin kendisi gelmektedir. Ali ve Hz. Muhammed'in Batılı standartlara göre müstebit, gaddar (tyrant) bir kişi olduğunu da iddia etmektedirler.⁵¹ 30 Eylül 2005 yılında *Jyllands Posten* isimli bir gazetede Danimarkalı bir karikatüristin Hz. Muhammed'i (sav) canlı bomba eylemcisi ve teröristlere cennet vadeden Usame b. Laden bir kişi olarak karikatürize edilmiştir. İnançlarına göre peygamberlerinin normal bir şekilde resmedilmesi de haram olan Müslüman ülkelerde, bu durum büyük bir infiale yol açmış ve çıkan olaylar neticesinde yüzlerce kişi hayatını kaybetmiştir.⁵² Başta Türkiye olmak üzere Danimarka'da bulunun Müslüman ülke misyonları söz konusu karikatürün etnik ve dini gruplar arasında ilişkilere hizmet etmeyeceği açıklanmıştır. Dönemin Danimarka başbakanı Anders Fogh Rasmussen'den randevu talep edilmiş ancak talepler geri çevrilmiş; Müslümanlardan gelen yoğun tepkiler üzerine kendisinin dini inançlara saygı gösterdiğini ve dini figürleri rencide edecek şekilde tasvir edilmesini onaylamadığını dile getirmek zorunda kalmıştır.⁵³

⁴⁸ Dominique Schnapper, *Sosyoloji Düşüncesinin Özünde Öteki ile İlişki*, (çev., Aşegül Sönmezay), İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2005, s. 45.

⁴⁹ Francis Bacon, *Denemeler*, (Çev. Elif Günçe), İstanbul, Morpa Kültür Yayınları, 2004, s. 45111.

⁵⁰ Voltaire, *Candide ya da İyimserlik*, (Çev. Server Tanilli), İstanbul, Cem Yayınları, 1994, s.242.

⁵¹ Galen Johnson, "Muhammad and Ideology in Medieval Christian Literature", *Islam and Christian-Muslim Relations*, XI-, 2000, s. 336-338; Albert Hourani, *Avrupa ve Orta Doğu*, (Çev: Ahmet Aydoğan, Fahrettin Altun), İstanbul 2001, s.60; Alain Servante, "Batılıların Gözünde Türk İmajının Geçirdiği Değişimler", (Ed. Özlem Kumrullar), *Dünyada Türk İmgesi*, İstanbul, Kitap Yayınevi, 2. Basım, 2008, s.59; Aslı Çarkman, "Avrupa ve Öteki: Avrupa İmgesinin Osmanlı Aydınlanmasından Yansıması", (Der.E. Fuat Keyman), *Türkiye'nin Yeniden İnşası*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2013, s. 55-58.

⁵² Barn, *Tedirğin Nefret İslamofobi*, s. 137; Canatan, *Batı Dünyasında İslamofobi*, s.422.

⁵³ Vinocur, J., ve Bilefsky D., "Dane Sees Greed and Politics In The crisis", *Newyork Times*, 10.02.2006. <http://www.nytimes.com/2006/02/10/world/europe/dane-sees-greed-and-politics-in-the-crisis.html>. (3.10.2017)

Dünyanın en güvenli ülkelerinden biri sayılan Norveç'te halk, ikinci dünya savaşından bu yana Avrupayı sarsan en korkunç katliamı yaşamıştır. Oslo katliamından hemen sonra ajanslarda Batılı terör uzmanları saldırıyı 11 Eylül'e benzeterek İslâmi terör örgütlerinden birinin yaptığını iddia etmişler, oysa katliam Norveçli Anders Behring Breivik tarafından planlanmıştı. Breivik Oslo'nun merkezinde gübre bombasıyla sekiz kişiyi öldürmüş, arkasında Utoya adasında altmış dokuz kişiyi katletmişti.⁵⁴ Breivik kendisini bir "tapınak şövelyesi" olarak Haçlı ve Hıristiyanlık adına ve hayrına savaştığını itiraf etmektedir. Olay ilk gerçekleştiğinde, medyada 11 Eylül saldırısından sonra gerçekleşen her terör eylemi İslâmî terör saldırısı olarak nitelendirip İslamofobi oluşturulmuştur. Katil Müslüman olsaydı medya adını hemen dini kimlik ön plana çıkarılarak İslami terör olarak lanse edilecekti. Fakat katilin Müslüman olmadığı anlaşılınca akıl sağlığı ön plana çıkartılmıştır.⁵⁵ Özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra İslam ile terör kavramlarının özdeşleştirilmeye çalışılması Avrupada zaten ayrımcılığa maruz kalan Müslümanları "olağan" şüpheli haline getirmiştir. Batı dünyasında Müslümanların karşılaştığı zorluklar, onların problemin temel merkezi olarak algılanmasıyla katlanmaktadır. Amerika'da Teksas eyaletinde, pazar ayını için First Baptist kilisesinde bulunan kalabalığın üzerine ateş açıldı. Gelen ilk bilgilere göre saldırıda 26 kişi öldü, 30 kişi de yaralandı.⁵⁶ Kilise baskını yapan ve onlarca kişinin ölümüne sebep olan katil Devin Patrick Kelley Hıristiyan olunca Trump değerlendirmesi ruh sağlığı bozuk çok kişi olduğu açıklaması yapmıştır.⁵⁷ Bu bir Müslüman olsaydı Dünya ayağa kalkardı.

Hz. Peygamber ve İslam'a 1.7 milyar insan inanmaktadır. Sorun İslam'ın teolojisinde değildir. Her ilahi din gibi İslam barışı, adaleti, kardeşliği, sevgiyi, yardımlaşmayı önerirken; tüm dinlerin mensupları arasında şiddete başvuranlar ortaya çıkmaktadır. Günümüzde İsrail'in Filistin halkına karşı saldırı ve şiddet eylemleri devlet terörünün en canlı örneği olarak uluslararası kamuoyunun gözü önünde yaşanmaktadır. Birmanya'da Arakan Budist toplulukların, Arakan Müslümanlarına, Orta Afrika Cumhuriyeti'nde Hıristiyan Anti-Balaka örgütünün, Müslümanlara yönelik soykırımı varan şiddet eylemleri ve Katolik ve protestan çatışmalarına sahne olan İrlanda ve İngiltere arasında devlet terör eylemleri yaşanmaktadır. Bunların hiçbirinde Hıristiyan, Katolik veya Protestan teröristler gibi dini inançlarına izafeten bir nitelemeye gidilmemektedir ve gidilmemelidir de. Aynı saygı ve tutarlılığın İslam için gösterilmesi gerekir. Taliban, Hizbullah ve DAESH gibi örgütlerin doğumuna sebep olan Batı ve Amerika, 11 Eylül saldırılarını medeniyetler çatışması tezini doğrulamak için şiddet eksenli radikal gruplarla tezgâhladıkları ve kurguladıkları anlaşılmaktadır. Bunun arka planında İslam'ı

⁵⁴ Küçükcan, T. (2009). Avrupa İslamofobiye teslim mi?, Ankara, SETA Vakfı Yayınları, 2009. <https://www.setav.org/avrupa-islamofobiye-teslim-mi/> (3.10.2017)

⁵⁵ Barın, *Tedirgin Nefret İslamofobi ve DAESH*, s., 119.

⁵⁶05 Kasım 2017, Pazar 22:18. <http://www.posta.com.tr/abd-de-kiliseye-saldiri-cok-sayida-olu-ve-yarali-var-haberi-1349257>. (6.11.2017)

⁵⁷ <http://edition.cnn.com/2017/11/05/politics/trump-texas-shooting-act-evil/index.html>.

seçenleri ustaca engellemek yanında İslam coğrafyasındaki çıkarlarını kargaşa ortamında sürdürmek yatmaktadır. Bunu yapabilmek için Hz. Peygamber ve Müslümanları terörle yaftalamaktadırlar.

Birçok Avrupa ülkesinin mahkemeleri bu yayınların bütün Müslümanları değil sadece terörizme destek veren Müslümanları hedef aldığını ve dolayısıyla bu yayınların düşünce ve eleştiri özgürlüğü sınırları çerçevesinde olduğuna hükmetmişlerdir. Oysaki terörist ve ahlaki zaafı olan bir kişi olarak resmedilen Hz. Muhammed yalnızca terör saldırılarını gerçekleştirdiği iddia edilenlerin değil, bütün Müslümanların yücelttiği ve rehber olarak kabul ettiği dini sembol niteliğinde bir şahsiyettir. Bu yayınlar bütün Müslümanları rencide etmektedir. Avrupa hukuk müktesebatında temel insan hakkı olarak yer alan dini hassasiyetlere saygı ve kutsala hakaret etmeme kuralının açık bir şekilde ihlali de söz konusudur.

“İslam” kelime itibarı ile “barış” anlamındadır. Kur’an-ı Kerim kasten, haksız yere adam öldürmeyi haram kılmış, cezasının sonsuza kadar cehennemde kalmak olduğunu ifade etmiştir. Haksız yer bir kişiyi öldürmeyi bütün insanları öldürmeye eşit tutmuş, bir insanın canını kurtarmanın bütün insanlarını hayatını kurtarmaya denk olduğunu bildirmiştir. Kuran’ı Kerim “Ey iman edenler hep birden barışa girin. Şeytanın adımlarına uymayın. Çünkü o sizin apaçık düşmanınızdır”.⁵⁸ Hz. Peygamber (sav) gerektiğinde savaşlar yapmıştır. Ancak savaş esnasında Müslümanlarla savaşmayan Gayri Müslim çocukların, kadınların⁵⁹, yaşlıların, yalnızca ibadetle uğraşan din adamlarının öldürülmesini yasakladığı gibi, ibadethanelerin yıkılmasını, hayvanların öldürülmesini, ağaçların kesilmesini de yasaklamıştır.⁶⁰

İslam dinin bu ilahi prensipleri göz önünde tutulduğunda terör, şiddet, bunalım ve anarşinin İslam’la yakından uzaktan alakasının olmadığı görülecektir. Batıda “tapınak şövalyesi” olduğunu ifade edenler nasıl Hıristiyanlık adına bu işi yaptıkları söylenmemesi gerektiği gibi; İslam âleminde bazı terör grupların İslam adına yaptıkları yanlışlar, Hz. Peygamber’e veya bütün Müslümanlara fatura edilmesi kabul edilemez.

Watt’ın bu konudaki tespitlerini şu şekilde özetlemektedir: “Hıristiyan düşünürlerin birçoğu Hz. Muhammed’in, dini askeri kuvvetle yayıldığına; Peygamber ve Allah düşmanlarını öldürmek, kendilerine her türlü zulmü yapmak gibi suçların, İslam dinin bir emri olduğuna inanmaktadır. Avrupa’nın İslam hakkında tasarladığı imaj, hakikat olmaktan çok uzaktır. İslam veya kılıcı tercih etmek hususi olarak, Yahudi, Hıristiyan ve diğer Ehl-i Kitaptan olanlara tatbik

⁵⁸ Bk. Nisa 4/93; Maide 5/32; Bakara 2/208.

⁵⁹ Buhârî, *es-Sahih*, (Tahk. W. Jounboll), leyde, 1862-1908, “*Cihad ve’s Siyer*” 145; Ebu Dâvud, “*Cihad*” 121.

⁶⁰ Sanânî, Abdurrezzâk b. Hemmâm, *Musannef*, (Tahk. Habiburrahman el-Azamî), Beyrut, Mektebetu’l-İslami, 2. bs.1403, IV, 453.

edilmemiştir. Müslümanların askeri faaliyetleri sadece siyasi bakımından büyüme için kullanılmaktadır. İslam'ın şiddet dini olduğundaki imaj, Hıristiyanlığın ikna yolu ile yayılmış bir sulh dini olduğu hakkındaki imajla çelişki halindedir. Haçlı seferlerine katılanlar, kendi dinlerinin bir sulh dini, muhaliflerinininkini ise bir şiddet dini olduğuna inanmaktadırlar.⁶¹ Müslümanların ortaya koyduğu fetih hareketleri, Müslümanlar açısından meşru ve haklı gerekçelere sahip gösteriliyor olsa da, karşı taraf açısından bir tehdit olarak algılanmış ve bu durum "İslamofobik" ve "anti-İslamist" duyguları beslemiştir.⁶²

Watt bu söyledikleri de Müslümanlar hakkında kasıtlı algı operasyonu olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak ikinci önemli konu ise Kuran ve hadisler yer alan "cihad" kelimesi her zaman savaş anlamına da gelmemektedir. "Cihad" kelimesi "savaş" anlamı yanında çaba ve gayret anlamına gelmektedir. Kendini İslamî ifade eden terör grupları bu anlamada ayet ve hadisleri bağlamından kopararak delil aldıkları görülmektedir. Bu kavramın tevil yöntemi ile her ayet ve hadiste savaşmak anlamı yüklenmesi de ayrı bir problem gibidir. Bazı gruplar, Nisa suresinde "*Müminlerden –özür sahibi olanlar dışında- oturanlarla malları ve canları ile cihad edenleri, derece bakımından oturanlardan üstün kıldı...*"⁶³ Ayetini ve Ankebut suresi "*Ama bizim uğrumuzda cihad edenlere elbette kendi yolumuza eriştireceğiz. Hiç Şüphe yok ki Allah iyi davrananlarla beraberdir*"⁶⁴ ayetlerini delil almaktadır. Daiş'e göre yeryüzünde "İslam devleti" hâkim oluncaya kadar savaşmak Müslümanların temel görevidir. Daeş taraftarları "İslam devleti"nin bekasının önünde engel teşkil eden her şeyle mücadele etmek, savaşmak vacip, bu anlamda cihad, kıtal, emr-i bi'l-maruf nehyi ani'l-münker gibi kavramlara atıfla yapılan faaliyetin insanları Allah'ın rızasına ve cennete ulaştıracağını telkin etmektedirler. Örgüt, öncelikli olarak yayılmasına destek vermeyenler gençleri İslam'a karşı çıkmış ve mürted olmuş kabul etmektedir. Daiş, neredeyse kendinden olmayan bütün Müslümanları tekfir edip onlarla savaşmayı bir vecibe olarak telakki etmektedir. Kendisine saldırmayan pek çok masum insana dahi, bazı cihat ayetlerini sebep-i nüzulü ve tarihsel bağlamından koparıp delil göstererek eziyet etmekte veya çeşitli şekillerde cezalandırmaktadır.⁶⁵

Ankebut suresinin son ayeti cihad teşrî kılınmadan önce nazil olmuştur. Müfessirlerin açıklamalarına göre Ankebut suresi Mekki surelerdendir. Bu sebeple ayet savaş meydanında savaşanlara has kılınamaz. Burada cihadla kastedilen küfrün her türlü ile mücadele anlamındadır. İbnü'l-Cevî (ö. 751/1350) bu konuda ayeti şu şekilde tefsir etmektedir: "Yani Küffarın eziyetlerine karşı nefisle mücadeledir. Vatandan hicret etmek ve buna benzer şeylere sabredin anlamındadır.

⁶¹ Montgomery, *İslamın Avrupa'ya Tesiri*, s.82.

⁶² Canatan, *Batı Dünyasında İslamofobi ve Anti-İslamizm*, s. 83,70.

⁶³ Nisa5/95

⁶⁴ Ankebut, 29/69.

⁶⁵ İmadüddin Haytî, *şübehât tazîmî 'd-devleti'l-İslâmî ve'r-red aleyha*, yy., Heyetü'ş-Şamî'l-İslamiyye, 1. bs. 2015, s. 70, 71

Bu savaşmaktır da denildi. Bu zayıf bir ihtimaldir. Çünkü ayet indiği dönemde henüz inananlara savaş emredilmemiştir.⁶⁶ Abdullah b. Abbas'ın "Allah'ın "Sizi hidayet yoluna ileteceğim" sözüne şu tefsiri yaptığı nakledilmektedir: "Bize itaat konusunda gayret gösterenleri sevap yoluna ulaştıracağız" demektir. Bu tefsir bütün itaatleri ve sözleri içerir. Buna benzer bir tefsir Abdullah b. Zübeyr'den de nakledilmiştir. Kurtubî (ö. 656/1258), "Kâfirlerle yolumuzda mücadele edin" yani "rızamıza ulaşma isteğinde çaba gösterin" demektir. Süddî (ö. 127/745) ve diğer müfessirler de ayetin savaşın farz kılınmasından önce indiğini ifade etmişlerdir.⁶⁷ İbn Kayyim el-Cevzî, "Yolumuzda mücadele eden" ayetinde Yüce Allah hidayeti nefsin gayretine bağladı. İnsanların hidayette en üstünü çok mücadele edenlerdedir. Cihadın en farz olanı nefisle mücadele, şeytanla mücadele, dünya ile mücadeledir. Kim bu dört şey konusunda Allah yolunda mücadele ederse Allah onu razı olduğu yola cennete ulaşmasına hidayet eder. Kim cihadı terk ederse, cihaddan terkettiği konuda hidayeti kaçırmıştır. Cüneyd el-Bağdâdî (ö. 297/909) ayeti tefsirde şöyle dedi: "Bizde (dergâhımızda) tevbe ederekarzu ve isteklerinizle mücadele ediniz. Sizi İhlas yollarına ulaştıralım."⁶⁸ Muaz b. Cebel de: "İlmde araştırma yapmak cihaddır. Allah dilediğini seçer, (inabe edene) yoluna yönelene hidayet eder."⁶⁹

Kur'an'a parçacı bir yaklaşımla ve bağlamından kopararak yorumlayan bazı gruplar, inananlara karşı sürekli savaş halinde olunması gerektiğini düşünseler de Kuran'da zalimlerden başkasına düşmanlık edilmeyeceği açıkça ifade edilmektedir. "Cihad" kelimesi konusunda aynı yanlış algı gayri Müslimlerde de görülmektedir. Bazı gayri müslimler cihadın kendilerini tehdit eden önemli bir unsur olduğunu, dolayısıyla Müslümanların başka ülkelere yayılmasının önlenmesi gerektiği ifade edilmektedir. İslamofobinin cihad ayetlerine dayandırılmasında ilgili ayetleri bağlamından kopararak yanlış yoruma dayalı algı olduğu anlaşılmaktadır.

Buharî ve diğer bazı hadis kitaplarında yer alan bir rivayette lafza itibar edildiğinde Hz. Peygamber: "İnsanlar Allah'tan başka ilah olmadı ve benim Allah'ın kulu ve Resulü olduğuma şahitlik edip, namaz kılıp, zekât verinceye kadar cihad (mücadele etmekle / savaşmakla) emrolundum. Bunu yapanlar canını, malını benden korumuş ancak İslam'ın hakkı Allah'a kalmıştır."⁷⁰

Rivayetin sonunda verilen bilgiler "cihad" kelimesine kıtal anlamı vermenin daha uygun olduğunu göstermektedir. Ancak Rivayetin sahih hadis kaynaklarındaki tariklerinin büyük çoğunluğunda rivayetin sonundaki kısım yer

⁶⁶ İbn Cevzî, Muhammed b. Ahmed, *Teshili li ulumi't-Tenzil*, (Tahk. Muhammed salim Haşim), yy., Daru'l-Kütübi'l-İlimiyye, 1995, II, 129.

⁶⁷ Kurtubî, *el-Câmiu Li Ahkami'l-Kurân*, XIII, 264;-5

⁶⁸ İbn Kayyim, *Fevâid*, I, 59.

⁶⁹ İbn Teymiye, *Câmiu't-Tahsil*, VI, 82.

⁷⁰ Buhari, "İman" 15; Müslim, *Sahih*, (Tahk. Muhammed Fuad Abdulbaki, Kahire, 1955-1956, "İman" 8.

almamaktadır. Sadece "İnsanlar Allah'tan başka ilah yok deyinceye kadar savaşmakla emrolundum" şeklinde Hz. Peygamber'e isnad edilmekte geri kalan kısmı Ebû Bekr'e ait olduğu haber verilmektedir.⁷¹ Kelimeî şahadet getiren kimselerin İslam dairesinde kalacakları ve tekfir edilemeyeceği anlaşılır. Ebu Bekr'den rivayet edilen bu hadisin kendi döneminde devlete zekâtı (vergiyi) vermeyip müslüman olduğunu ifade edenlere karşı açıldığını ifade edebiliriz. Bu savaşın sebebinin zekâtтан çok devlete bir baş kaldırı ya ad devlete isyan olduğu söylenebilir. Ayrıca Kur'an'da insanların İslam'a girmesinde zor kullanılması yasaklanmıştır. Gayri Müslimlerle İslam'a girsinler diye savaşmaya "Sen ancak hatırlatıcısın, zorlayıcı değilsin"⁷² ayeti engeldir. Hak batıldan ayrıldıktan sonra dinde zorlama yoktur.⁷³ Bu ayetlerden İslam'a girmeyenlerin İslam'a zorlanmayacağı ancak bir Müslümanında Allah'a, devletine, İslam milletine, ailesine ve şahsına ait görevlerinin yerine getirmekten sorumlu olduğu aşikârdır.

c. Kadın Algısı

Watt'ın aşağıdaki kayıtları Batının Hz. Peygamber algısı konusunda önemli tespitleri içermektedir. "Ortaçağ Avrupa'sının gözündeki İslam nefse düşkünlük dini olarak görülüyordu. Bir adamın istediği kadar evlenebileceğini ve hanımların sayısını cüzdanın şişkinliğinden başka hiçbir şeyin tesir edemeyeceği zannediliyordu. Bazı müellifler dörtten fazlasına müsaade edilmediğini bildikleri halde, sınırın yedi veya on olduğunu söylemek için, Kur'an-ı Kerim'in ayetlerini umumiyetle yanlış tercüme ediyorlardı. Kur'an homoseksüelliğe dahi müsaade etmiş deniyordu. Bazılarına göre de İslam'ın meşru olmayan cinsi münasebetlere müsaadesi, Kurandaki cennet tasvirleri ile son hadde varmıştı. Tenkitler umumiyetle yanlış iddia ve abartılara dayanıyor, Hz. Muhammed'in aile hayatı da haddinden fazla tenkide uğruyordu. Bu bakımdan ortaçağın çizdiği İslam imajındaki şehvîlik İslam'ı birçok bakımından gülünç duruma düşürmek içindi. Avrupalılara göre Müslümanlar başka bakımlardan da nefislerine düşkündürler..."⁷⁴ Leone Caetani (ö. 1935), Emile Dermanghem (ö. 1971) ve benzeri bazı modernist oryantalistler, Muhammed'in başarısını, çok evlilikle cinsel hürriyeti ilan etmesinden kaynaklandığını ileri sürmektedirler. Hz. Muhammed'in (sav) Hz. Zeyneb binti Cahş ile evlenmesini son derece çarpıtılmış yorumlarla Hz. Muhammed'e (sav) ağır itham ve iftiralarda bulunmaktadırlar.⁷⁵ Hz. Peygamber'in dokuz yaşındaki Ayşe ile elli iki yaşında yaşında evlendiği de bu tenkitlerin başında gelmektedir. Hz. Peygamberin dokuz yaşındaki Hz. Aişe ile evlenmesi olayını "elli dört yaşlarında bir erkeğin oyuncaklarla oynama çağındaki bir çocukla

⁷¹ Buhârî "İstitabe" 3; "Cihad" 101; "İ'tisam"2; Müslim "İman" 8; Ebû Davud, Süleyman b. Eşas es-Sicistânî, *Sünen*, (Tahk. Muhammed Muhyiddin Abd al-hamid), Kahire 1935, "Zekat" 1; "Cihad" 104

⁷² Gaşîye 88/21-22

⁷³ Bakara 256

⁷⁴ Montgomery, *İslamın Avrupaya Tesiri*, s.83.

⁷⁵ Caetani, *Maometta profeta d'Arabia*, II, 61, 76, 77.

evlenmesi"⁷⁶ olarak nitelendirilerek, bu evliliği bir anlamda şehvetperestlik, hatta daha da ileri götürerek sübyancı olarak nitelendirmişler⁷⁷ yaşlı bir erkeğin, bakire bir kız çocuğuyla "garip evliliği" diye yorumlamışlardır.⁷⁸ Hz. Peygamber'i eleştirmek isteyenler, bilhassa Hz. Aişe'nin evlenme yaşını gündeme getirerek, O'nun çocuk yaşta bir kızla evlendiğini, hatta "oyun çocuğu" ile evlenecek kadar kadınlara düşkün⁷⁹ olduğu şeklinde iddialar ileri sürmüşlerdir.

1. Şehvetine Düşkün Olduğu Yönündeki İddia

Hz. Peygamber evlilik akdi konusunda önemli değişiklikler, düzenlemeler getirmiştir. Fakat evliliğin yaşı, evlilik merasimi vs. gibi geleneğin hâkim olduğu cihetlere dokunmamıştır. Hatta kendisi de bu alandaki geleneğe tabi olmuştur. VII.yy. Arap kültürünün bir üyesi olmasına bağlı olarak yapmış olduğu bir kısım davranışları, zaman zaman eleştiri konusu olmuştur. Çok evliliği, Zeyneb Binti Çahş ve Hz. Aişe ile evliliği de eleştiriye konu olan hususların başında gelmektedir. Özellikle bazı Oryantalistler, Arap örfüne ve dönemin kültürüne ait gelenekleri kendi kültürlerine ve yaşadıkları dönemin algılarına kıyaslayarak eleştirilerinde ileri gitmişlerdir.

a. Çok Evli Olması

Hz. Peygamber'in yaşadığı dönemde çok evlilik ve özelde kralların çok eşli olmalarının sosyal ve siyasi sebepleri vardı. Hz. Peygamber de, değişik kabile ve milletlerden 12 kadınla evlilik yapmıştır. Bunlardan beş tanesi Kureyşli olup, Hz. Aişe de Kureyş'in Teym kolundandır. Hz. Peygamber, Hz. Aişe dışında, Hatice binti Huveylid, Sevde bt. Zem'a, Hafsa binti Ömer, Zeyneb binti Huzeyme, Ümmü Seleme binti Ebi Ümeyye, Zeyneb binti Cahş, Cüveyriye binti el-Hâris, Safiyye binti Huyey, Ümmü Habîbe binti Ebi Süfyan, Mısırlı Mariye ve Meymûne binti el-Hâris ile evlenmiştir.⁸⁰ Evliliklerinin çoğunluğu iki çocuklu olarak Hz. Haticenin vefatından sonra ve Medine döneminde olup Hz. Peygamber de devlet başkanı sıfatı da taşımaktadır.

Hz. Peygamber'in birden fazla kadınla evlenmesine, özellikle Batılı bilginler tarafından, çok evliliğin o dönemin sosyal sisteminin bir parçası olduğu ve birçok ahlaki, sosyal ve iktisadi sorunların çözümünde gerekli bir olgu olduğu

⁷⁶ Reinhart Dozy, *Tarihte İslamiyet*, (çev: Abdullah Cevdet -Osmanlıca metin-), İstanbul 1908, I, 105

⁷⁷ Bkz.Ebu'l-Ala el-Mevdudi, *Tarih Boyunca Tevhit Mücadelesi ve Hz. Peygamber*, (çev: Ahmet Asrar), İstanbul, Pınar Yayınları, 1984, II, 533

⁷⁸ Aişe Abdurrahman, *Rasulullahın Annesi ve Hanımları*, çev: İsmail Kaya, Konya 1987, II, 72.

⁷⁹ Turan Dursun, *Din Bu*, İstanbul, Kaynak Yayınları, 2000, I, 26, IV, 97-98.

⁸⁰ Hamidullah, Muhammed, *İslam Peygamberi*, (Çev. Salih Tuğ), İstanbul, İrfan Yayıncılık, 1990, II, 676-691; Ziya Kazıcı, *Hz.Muhammed'in Eşleri ve Aile Hayatı*, İstanbul, Çağ Yayınları, 1991, s. 73-331; Aişe, Abdurrahman, *age.*, s. 399-400.

düşünülmeden, tarafgir bir anlayışla tenkitler yöneltilmiştir.⁸¹ Bu tenkitleri yapan Batılı bilginlerin, aynı geleneğin mensubu olan, Hz. Davud ve Hz. Süleyman'ın evlilikleri konusunda hiçbir eleştiride bulunmamaları, tenkitlerinde tarafsız olmadıklarını göstermektedir.⁸²

Kendisinden on beş yaş büyük olan, Hz. Hatice ile elli yaşına kadar yirmi beş yıl evlilik yaşayan Hz. Peygamber, elli yaşında iken yaşıtı olan Sevde ile evlenmiş ve evliliklerinin büyük çoğunluğu Medine'de elli üç yaşından sonra ve devlet başkanı olduğu dönemde gerçekleşmiştir. Ayrıca evlendiği hanımlardan biri hariç tümü, ya dul yada önceki evliliklerinden çocukları olan kadınlardır. Bu da, evliliğin ana saikinin "şehvet" olmadığını göstermektedir. Hz. Peygamber'in çok evlenmesinde, siyasi amaçların ağırlıkta olduğu görülmektedir. Örneğin, Hz. Aişe ve Hz. Hafsa ile evlenerek, Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer'le ilişkilerini güçlendirmiştir. Beni Mahzum'dan Ümmü Seleme ile evlenerek, İslam'a en büyük düşmanlığı yapan Ebu Cehil'in kabilesinin düşmanlığını önlemiştir. Ümmü Habibe ile evlenerek, Mekke lideri olan babası Ebu Süfyan'la ilişkilerini yumuşatmaya çalışmış, bir daha savaşta kendisinin karşısına çıkmamasını sağlamıştır. Benî Nadir liderinin kızı Safiyye ile evlenerek Yahudilerin düşmanlığını azaltırken, Benî Mustalik'in liderinin kızı Cüveyriye ile evlenerek de, bu kabilenin İslam'a girmesini sağlamıştır. Meymune, ile evlenerek Meymune'nin dokuz kız kardeşinin evli olduğu dokuz ünlü kabile lideriyle bacanak olmuş ve onlarla yakınlık sağlamıştır. Zeyneb binti Cahş'la evliliğini, bir Cahiliyye âdetini yıkmak için Allah istemiş ve Kuran'da bu konuyla ilgili ayetler indirmiştir. Diğer hanımı Zeyneb binti Huzeyme ise, Hevazin'in çok güçlü bir kabilesine mensuptur.⁸³

Bu durum döneminde diğer devlet başkanları gibi onun evlilikler siyasidir. Ayrıca Hz. Peygamber'in bu evlilikleri gençlik döneminde değil nispeten yaşlılık dönemindedir. Ayrıca Mekke müşrikleri daha genç olduğu kırklı yaşlarda Hz. Peygamber'e her kabilenin en güzel kadını ile evlilik, başkanlık ve para teklif etmişler bunu reddetmiştir.⁸⁴ Bu durum onun cinsellikten çok o dönemin kabulü ve siyasi sebeplerle evlendiğinin açık kanıtıdır.

b. Hz. Aişe ile Evliliği

Evlilik yaşı, evlilik şekli ve kuralları, adet ve uygulamaları kültürlere, toplumlara ve dinlere göre farklılık arz etmektedir. Hz. Peygamber'in Hz. Aişe ile evliliği, günümüzde özellikle Hz. Aişe'nin yaşından dolayı eleştirilere maruz

⁸¹ Bu konudaki iddialar için Bkz: Abdülaziz Hatip, *Kuran ve Hz. Peygamber Aleyhindeki İddialara Cevaplar*, İstanbul 1997, 164 vd.

⁸² Fazlurrahman, *Siret Ansiklopedisi*, (çev: Heyet), İstanbul 1990, II, 197 vd.

⁸³ Mehmet Azimli, "Hz. Aişe'nin evlilik yaşı tartışmaları ya da savunmacı tarihçiliğin çıkmazı", *İslami Araştırmalar*, Ankara, 2003, XVI. cilt, 1. sayı, 28, s. 2-3.

⁸⁴ Maverdi, Ebu'l-Hasen Ali b. Muhammed, *Alamun-Nübüvve*, (tahk. Muhammed Mutasım Billah), Beyrut, Daru'l-Kütübi'l-Arabi, 1.bs. 1987, I, 100.

kalmıştır. Hz. Peygamber'in yaşı ellinin üzerinde iken Hz. Aişe'nin yaşının onun altında küçük çocuk olduğu halde evliliği eleştirilmiştir. Bazı âlimler yorumları ile Hz. Aişe'nin evlenme yaşını 17-18'e çıkartsalar da, ilk dönem kaynakları nişanın altı, evliliğin ise dokuz yaşında olduğu noktasında hemfikir gibidirler. Bu âlimlerin değerlendirmesindeki hata Hz. Aişe'nin evlilik yaşını, kendi kültürlerindeki ortalama evlenme yaşı olan 15-20 arasına çekmeye çalışmış olmalarıdır. Hz. Peygamberin 9 yaşında bir kız çocuğuyla evlenemeyeceğini, bunun bir iftira ve düzeltilmesi gereken bir yanlış olduğunu savunup, Hz. Aişe ile 17-18 yaşlarındayken evlendiği görüşünü dile getirmişlerdi.⁸⁵

Bir ateist olan Ayaan Hirsi Ali, İslamofobik kampanya çerçevesinde İslam Peygamber'i Batılı ölçütlerde (pervert) bir cinsel sapkıncı demiştir. Bu hususta ona atıfta bulunduğu şey ise Peygamber'in kendisi elli iki yaşında iken dokuz yaşındaki Aişe ile evliliğidir. Hz. Peygamber küçük bir kız olan Hz. Aişe ile gerdeğe girdiğinde "Kocasının evine giden bu küçük kıza oyuncaklarını ve bebeklerini verdiler" Oyun oynamaktan hoşlanan bu çocuk, Allah'ın yaşlanmakta olan Peygamberinin eşi oldu" "Hz. Aişe Peygamber karısı olsa da hala çocuktur ve çocukça şeyleri de terk etmeye hazır değildi. Yaşlı Muhammed bunu anlamış ve olayı kendi akışına bırakmıştır. Peygamber eve geldiğinde "çocuk karısını" oyuncaklarıyla meşgulken görür, bazen kendisi de onunla oynardı şeklinde eleştirilmiştir.⁸⁶ İlhan Arsel de farklı bir bakış açısıyla konuya şöyle yaklaşır: "Yaşlı erkeklerle evlenen kız çocukları kocasını baba gibi görerek ve ona körü körüne bağlanarak hayat boyu sürecek köleliğe erken yaşta evlilikle adım atarlar." Dahası "kız çocuğunun çok küçük yaşta evlendirilip eve kapatılması, onu çok şeyden mahrum etmek, ezmek, şahsiyetini yok etmek, Şeriat'a göre sosyal düzenin bir gereğidir ve Müslüman toplumların geri kalmalarının nedenlerinden biridir. Kızların erken evlendirilerek kocalarının kölesi durumuna getirilmeleri, sosyal hayattan uzak tutulmalarının toplumun ilerlemesine engel teşkil ettiğini" savunan İlhan Arsel, bizzat Hz. Peygamber'in Hz. Aişe ile evlenerek bu konuda topluma örnek olduğunu ve sözleriyle de bunu tavsiye ettiğini ifade eder.⁸⁷

Hz. Aişe'nin evlilik yaşı ile ilgili açıklamalara geçmeden önce Cahiliyye Araplarında, Yahudilikte, Hıristiyanlıkta ve diğer bazı toplumlarda kadının evlilik yaşı hakkında kısaca bilgi vermemiz, konuyu daha anlaşılır kılacaktır. Her toplumun temelini oluşturan ailenin evlilik merasimleri, evlenme yaşları, görevleri gibi ilişkiler bir kültürden diğerine değişir, hatta aynı toplumun tabakaları arasında bile farklılık gösterebilmektedir. Her toplumun aile ile ilgili örf ve adetleri, kendi kültürel yapısı doğrultusunda oluşmuştur. Bu gerçekten hareketle Hz. Peygamber'in yaşadığı Arap toplumunun da kendine özgü evlenme şekli, gelenek, görenek, örf ve adetleri çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Mekkeliler ergenlik

⁸⁵ Bk. Akkad, Abbas Mahmud, *es-Siddika bintü's-Siddik*, Kahire Dârü'l-Ma'arif, 1963, 39.

⁸⁶ Toker, "Kadınların Peygamber Algısı Müslüman Kadınlar ve Hz. Muhammed", s. 139.

⁸⁷ İlhan Arsel, *Şeriat ve Kadın*, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1995, s. 145,151

çağına gelmiş kızlarının, evlilik yaşına geldikleri anlamına gelen elbise giydirmeye işini Dâru'n-Nedve'de yaparlardı.⁸⁸ Bu bölgede kızlar genellikle 12 yaşına basmadan evlendirilir; ancak çocuk doğurduktan sonra aileye dahil edilir, eğer çocuk doğurmadan ölürlerse kocasına başsağlığı dilenmezdi.⁸⁹ Çoğu zaman babası ya da velisi, kızın bu evliliği isteyip istemediğine, erkeğin yaşlı olup olmadığına bakmadan kızı istediği erkeğe verebilirdi.⁹⁰ Ehl-i Kitaba gelince, Yahudilikte evliliğin sahih olabilmesi için kızların 12, erkeklerin 13 yaşında olmaları gerekmektedir ki bu yaşlar, Yahudilerde buluş çağına erme yaşlarıdır.⁹¹ Hıristiyanlarda ise, evlenme yaşı zamana ve ülkelere göre değişmektedir. Roma ve Eski Kilise Hukukunda evlenme yaşı kız için 12, erkek için 14 iken, Yeni Kilise Hukukunda kız için 14, erkek için 16 olarak belirlenmiştir.⁹²

Bizans imparatoru Yuannis'in 10 yaşındaki kızını Orhan Bey'in oğlu Halil ile evlendirmesi,⁹³ farklı toplum ve kültürlerde tarih boyunca kadınların küçük yaşta evlendiğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Dahası kadınların erken yaşlarda evlenmesi sadece geçmişte, bazı toplumlarda ve dinlerde değil, günümüzde de Asya'da, Avrupa'da, özellikle Portekiz ve İspanya'da, hatta Birleşik Amerika'nın uzak, dağlık bölgelerinde hala görülebilen bir uygulamadır.⁹⁴ İlk dönem İslam kaynaklarında Hz. Aişe'nin genellikle altı yaşında nikâhlanıp, dokuz yaşında zifafa girdiği⁹⁵ ifade edilmektedir. Hz. Hatice vefat ettikten sonra Havle binti Hakim, yalnız kalan Hz. Peygamber'e dullardan Sevde ve bekarlardan Aişe ile evlenebileceğini teklif eder. Hz. Peygamber bu iki teklifi onaylar ve Havle'yi kendi adına elçi olarak gönderir.⁹⁶ Ebû Bekr, önce "kardeşinin kızıyla nasıl evlenir?" düşüncesiyle tereddüt eder, daha sonra bu kardeşliğin "din kardeşliği" olduğunu ve evliliğin haram olmadığını öğrenince, kızını Hz. Peygamber'e beş yüz dirhem mehir ile nikâhlar.⁹⁷ Hicret'ten iki yıl önce gerçekleşen bu nikâh / nişan, Hz. Peygamber ve Mekkeli Müslümanların Medine'ye hicretinden bir süre sonra da zıfâf ile tamamlanacaktır. Hicret'ten yedi-sekiz ay sonra Ebû Bekr, Hz. Peygamber'e,

⁸⁸ M. Şemseddin Günaltay, *İslam Öncesi Araplar ve Dinleri*, Ankara, Ankara Okulu Yayınları, 1997, s. 56; Ramazan Altıntaş, *Bütün Yönleriyle Cahiliye*, Konya, Ribat Yayınları, ts., s.37.

⁸⁹ Abdülkerim Özeydin, "Arap", *DİA*, İstanbul, İSAM,1991, III, 321.

⁹⁰ Ateş, Ali Osman, *İslam'a Göre Cahiliyye ve Ehli Kitap Örf ve Adetleri*, İstanbul, Beyan Yayınları, 1996, s. 281; Neşet Çağatay, *İslam Dönemine Dek Arap Tarihi*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1989, s. 35-36.

⁹¹ Asife Ünal, *Yahudilikte, Hristiyanlıkta ve İslam'da Evlilik*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1998, s. 22.

⁹² Ünal, *age.*, s. 80-81

⁹³ İsmail Hakkı Uzun Çarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, ts, I, 139

⁹⁴ Aişe Abdurrahman, Rasûlullah'ın Annesi ve Hanımları, s. 240

⁹⁵ Muhammed İbn İshak, *es-Siretu'n-Nebeviyye*, (tahk. Muhammed Hamidullah), Konya, Hayra Hizmet Vakfı Yayınları,1981, s. 239; İbn Sa'd, Muhammed, *et-Tabakâtü'l-Kübrâ*, Tunus, Garbi'l-İslami 1. bs., 2009, VIII, 58-60; Buhari, "Nikâh", 39-40; Müslim, "Nikâh", 69-72; Belazuri, Ahmed b. Yahya b. Cabir (279/892), *Ensâb*, Beyrut, Daru'l-Fikr, 1996, II, 38; İbn'ül Esîr, İzzuddin Ebu'l-Hasan b. Ebi'l-Kerem (630/1233), *Üsdü'l Çabe*, Beyrut 1996, V, 205.

⁹⁶ Aişe Abdurrahman, *age.*, s. 235

⁹⁷ İbn Sa'd, *age.*, VIII, 59

Aişe'yi niçin yanına almadığını sorar ve mehir verecek durumu olmadığını öğrenince, O'na borç para verir. Bu borç para ile Hz. Aişe'nin mehri ödenir ve evlilik gerçekleştiği⁹⁸ rivayet edilir.

Babası İslam'a ilk giren erkek olduğu için Hz. Aişe, çok küçük yaşlardan itibaren İslam terbiyesi alarak yetişmiştir. Oyun oynamayı çok seven bir çocuktur. "Evimizde Allah Resulü ve Ensar'dan bazı kadın ve erkekler toplandılar. Ben iki hurma dalı arasında salıncakta sallanırken annem beni alıp, saçlarımı düzeltti, yüzümü sildi ve beni içeri soktu, artık bunlar senin ailen diyerek beni Peygamber'in yanına götürdü." rivayetini Hz. Aişe'nin evlenme yaşını dokuz kabul edenlere göre değerlendirirsek, bu yaş oyun oynayan bir çocuk yaşıdır. Aynı rivayetten hareketle Hz. Aişe'nin evlenme yaşını daha büyük kabul edersek, bundan Hz. Aişe'nin oyun oynamaktan çok zevk alan, genç bir kız olduğu sonucunu çıkarabiliriz. Kaldı ki, Hz. Aişe Hz. Peygamber'le evlendikten sonra da kız arkadaşları ve oyuncakları⁹⁹ ile oynamaya devam etmiştir. Hz. Aişe'nin oyundan zevk aldığını bilen Hz. Peygamber daha sonraki dönemlerde de Hz. Aişe ile beraber koşu yapacak ve Mescid-i Nebevi'de savaş oyunu oynayan Habeşli¹⁰⁰ köleleri birlikte seyredeceklerdi.¹⁰¹

Sıcak bölgelerde iklim şartları gereği Arap kadınlarının kendilerine has bir şekilde çabucak geliştikleri, çok erken yaşlarda ergen oldukları, süratli gelişme sonucunda yirmi yaşını izleyen yıllarda da çabucak yaşlandıklarını savunurlar. Hatta bu rivayetleri olduğu gibi alıp, bir kızın altı yaşında nikâhlanıp dokuz yaşında zifafa girmesinde herhangi bir problemin olmadığını, o toplumda küçük yaşta evliliklerin örfü uygun ve normal olduğunu iddia ederler. Bu görüşün savunucularına göre, şayet Hz. Peygamber'in Hz. Aişe ile olan evliliği de örfü aykırı olsaydı, başta Hz. Peygamber'in en azılı düşmanları olmak üzere, Mekke toplumu bu evliliği onamadığını açıkça belli ederdi. Ancak o dönem ve toplumda Hz. Aişe'nin evliliğinde kötülenecek ya da itham edilecek bir yön olmadığı için toplum, bu evliliğe herhangi bir tepki göstermemiştir.¹⁰²

Hz. Aişe'nin evlenme yaşının dokuz olduğunu içeren rivayetleri dikkate almaksızın, başka rivayetler üzerinde yorum yaparak Hz. Aişe'nin evlenme yaşını 17-18'e çıkartan görüşü savunanların yanı sıra Hz. Aişe'nin altı yaşında nişanlanıp dokuz yaşında nikâhlandığı hakkındaki rivayetlerin doğru olmayıp tamamen tarihi gerçeklere aykırı olduğunu savunanlar da vardır.¹⁰³ Bu gruptakiler iddialarını yine rivayetlere dayandırarak ispatlamaya çalışmaktadırlar. Buna göre Hz. Aişe Hz. Peygamber'le nişanlanmadan önce Mut'im b. Adiy'in oğlu Cübeyr ile nişanlı idi.

⁹⁸ İbn Sa'd, *age*, VIII, 63

⁹⁹ İbn Sa'd, *age*, VIII, 61-62.

¹⁰⁰ Aşık, Nevzat, *Hz. Aişe'nin Hadisçiliği*, İzmir, Öğrenci Basımevi, 1987, s. 1

¹⁰¹ Fayda, Mustafa, "Aişe", *DİA.*, İstanbul, İSAM, 1989, II, 20.

¹⁰² Aişe Abdurrahman, *age*, s. 239

¹⁰³ Konrapa, Zekai, *Peygamberimiz İslam Dini ve Aşere-i Mübeşşere*, İstanbul, Fatih Yayınevi, ts, s.478.

Mut'im'in ailesi Müslüman olan Ebû Bekr'in kızını oğluna almaktan vazgeçince Ebû Bekr kızını Hz. Peygamber'e nikâhladı. Bu konuda Yaşar Nuri Öztürk'ün yaptığı değerlendirmeyi aktarmanın yararlı olduğunu düşünüyoruz: "Hz. Peygamber Hz. Aişe'yi nikâhladığında altı yaşındaysa nübüvvetten dört yıl sonra doğmuş olmalıdır. Daha ilk günlerde Müslüman olmuş Ebû Bekr'in, putperest bir aileye kızını gelin vermek üzere anlaşmış olması, bu şartlar altında nasıl mümkün olur? Anlaşılan odur ki Hz. Aişe, Ebû Bekr'in Müslüman oluşundan epey önce, putperest bir aile tarafından istenmiş ve babası da bunu kabul etmiştir. Eğer bu istek, Ebû Bekr'in Müslümanlığı kabulünden sonra olsaydı, Peygamber dostu bir Ebû Bekr, kızını putperest bir aileye asla vermeye kalkmazdı. O halde Hz. Aişe, Müslümanlığın zuhurundan önce doğmuş ve hatta o sıralarda, bir aile tarafından gelin edilmek üzere istenecek duruma gelmişti. Hz. Aişe'nin İslam'ın zuhurundan en az beş-altı yıl önce doğmuş olduğunu kabul etmek gerekir. Buna göre de, Hz. Aişe'nin Peygamber tarafından istendiği sırada en az 14-15 yaşlarında olması icap eder."¹⁰⁴ Bu grubun bir başka delili de Hz. Ayşe'nin ablası Esmâ'nın ölüm yaşı ve tarihidir. Esmâ H. 73 senesinde oğlu Abdullah öldürüldükten birkaç gün sonra Mekke'de 100 yaşında vefat eder. Hz. Esmâ H. 73 yılında 100 yaşında vefat etmişse, Hicret'te 27-28 yaşında; Hz. Esmâ'dan on yaş küçük olan Hz. Aişe de Hicret'te 17 yaşında olmalıdır. Hz. Peygamber'le de Hicret'ten sekiz ay sonra evlendiğine göre, Hz. Aişe'nin evlendiğinde yaklaşık 18 yaşında olduğu savunulur. Bu görüşü savunanlardan Rıza Savaş da konuya Habeşistan'a hicret açısından yaklaşarak şunları söyler: Hz. Aişe, "Benim aklım kesti keseli anne-babamı dindar olarak gördüm. Peygamber hemen her gün sabah akşam vakitlerinde bize uğradı. Müslümanlar sıkıştırılınca Ebû Bekr de Habeşistan'a hicret için yola çıktı." rivayeti, Mekke dönemi Ebû Bekr ailesinin Habeşistan'a hicret öncesini anlatmaktadır. Eğer Hz. Aişe'nin Hicret esnasında 8-9 yaşında olduğu kabul edilirse, Habeşistan'a hicret esnasında daha doğmamış olması gerekir. Bu olayı anlattığına göre, Hz. Aişe'nin Habeşistan hicretinden önce doğmuş olması gerekir. Bu da Hz. Aişe'nin Hz. Peygamber'le evlenme yaşının dokuz değil, daha büyük olduğu anlamına gelir.¹⁰⁵

Hz. Aişe'nin evlilik yaşı için kesin bir rakam vermekten ziyade, bu evliliğin erken yaşta olduğu bir vakiydir. Ancak bu yaş, o toplumun evlilik kültürüne ters değildir. Şayet Hz. Aişe'nin evlenme yaşı Arap toplumunun gelenek, görenek ve örfüne aykırı olsaydı, Medine'de Yahudi ve Münafıklar başta üzere Hz. Peygamber, en azılı düşmanları tarafından ağır bir şekilde eleştirilirdi. Nitekim Hz. Peygamber'in Zeyneb ile evliliği, kiblenin değiştirilmesi ve Abdullah b. Cahş'ın komutanlık ettiği Nahle Seriyyesi'nde yasak aylarda kan dökülmesi gibi olaylar Mekkeli Müşriklerin ve Yahudilerin Hz. Peygamberi ve arkadaşlarını ağır bir şekilde eleştirmelerine neden olmuştur. Her hareket ve davranışları muarızlarınca

¹⁰⁴ Öztürk, *age*, s. 3.

¹⁰⁵ Rıza Savaş, "Hz. Aişe'nin Evlenme Yaşı ile İlgili Farklı Bir Yaklaşım", *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, İzmir, 1995, sayı IX, s. 140-141.

takip edilen Hz. Peygamber ve Müslümanlar o toplumun örfüne aykırı hareket ettikleri zaman eleştiri ile karşılaşmışlardır. Buradan, Hz Aişe'nin evlenme yaşının o toplumun kabullendiği bir uygulama olduğu sonucuna varılabilir.¹⁰⁶

Arap toplumunda insanların yaşı genelde tahmini olarak biliniyordu. Hz. Aişe'nin doğumu, Hz. Peygamber'le evliliğini dokuz yaş olarak kabul edenlere göre bi'setten dört yıl sonra¹⁰⁷evliliğini 17–18 kabul edenlere göre ise bi'setten öncedir.¹⁰⁸ Hz. Aişe'nin vefat tarihi ve yaşı esas alındığında yaklaşık olarak doğum tarihi bulunabilir. Kaynaklarda altı veya yedi yaşında nikâhlanıp dokuz yaşında zifafa girdiği de rivayet edilir.¹⁰⁹Yedi yaşında nikâhlanıp dokuz yaşında veyahut yedi yaşında nikâhlanıp 10 yaşında zifafın gerçekleştiği¹¹⁰zikredilir. Kaynaklarda İslam tarihçileri, Hz. Aişe'nin ölüm tarihi H. 56–59, ölüm yaşı 65–67 arasında değişmektedir.¹¹¹ Hz. Aişe'nin vefat esnasındaki yaşından, vefat tarihini çıkardığımızda (66-58=8) Hicret sırasında Hz. Aişe'nin yaşının 8 olduğu ortaya çıkar. Hicretten bir yıl sonra evlendiğine göre ise evlilik yaşı 9 olacaktır.¹¹² Hz. Aişe'nin vefat tarihi H. 56 yaşı 67 alındığında hicret ve evlilik yaşının 11 olacaktır. O dönemde kızların ergenlikten hemen sonra evlendikleri ve sıcak bölge olması ile erken ergen oldukları göz önüne alındığında Hz. Aişe'nin evlilik yaşı ve Hz. Peygamber'in yaşı oryantalistlerin dediği şekildedir. Problem bu günün normları ile o dönemi değerleri eleştirmektir.

c. Zeyneb Binti Çahş

Hz. Peygamber'e yöneltilen diğer bir eleştiri de Zeyneb Binti Çahş ile olan izdivacıdır. Cahiliyye Arap toplumunda evlatlık ile öz oğul, bazı hususlarda aynı konuma sahiptir. Toplumun geleneklerine göre evlatlığın hanımı ile evlenilmez, böyle bir evlilik zina olarak telakki edilirdi. Ama bu konudaki kabullerin yanlış olduğu ve değişmesi gerektiği belirtilip, Yüce Allah'ın açık onayı ile¹¹³ Hz. Peygamber ve Zeyneb evlenmiştir. Fakat toplumun eleştirisi ve hoşnutsuzluğu hala devam edince gelen vahiyle¹¹⁴ tüm eleştirilere cevap verilmiş oldu.

¹⁰⁶ Suzan Yıldırım, Hz. Aişe'nin Evlilik Yaşı Etrafındaki Tartışmalar, *İstem*, Yıl:2, Sayı:4, 2004, s. 237 – 245.

¹⁰⁷ Kasım Şulul, *Hz. Peygamber Devri Kronolojisi*, İstanbul, İnsan Yayınları, 2003, s. 138.

¹⁰⁸ Yaşar Nuri Öztürk, *Asrı Saadet'in Büyük Kadınları*, İstanbul, Yeni Boyut Yayınları, 1998, s. 33

¹⁰⁹ İbn Sa'd, *age*, VIII, 60; İbn Habîb, Ebu Cafer Muhammed b. Habîb, *Kitabu'l-Muhabber*, Beyrut, ts., I, 80–81; İbnü'l-Esir, *age*, V, 501–502

¹¹⁰ İbn Hişam, Ebu Muhammed Abdülmelik, *es-Sire*, Beyrut, Daru'l-Marife Yayınları, ts., IV, 644

¹¹¹ Muhammed İbn Sad, *et-Tabakatü'l-Kübra*, Beyrut, ts., VIII, 80; İbnü'l-Esir, *el-Kamil*, Beyrut, 1979, IV, 363; İbn Kesir, *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, Beyrut 1974, VIII, 94; Zehebi, *el-İber*, Beyrut 1987, I, 60; İbnü'l-İmad, *Şezeratü'z-Zeheb*, by. ts. I, 308; Azimli, "Hz. Aişe'nin Evlilik Yaşı Tartışmalarında Savunmacı Tarihçiliğin Çıkmazı", s. 30.

¹¹² İbn Kesir, *el-Bidaye*, III, 131; İbn Hacer, *el-İsabe*, Beyrut 1328, IV, 230

¹¹³ Ahzab 33/37

¹¹⁴ Ahzab 33/40

Leon Caetani, Emile Dermenghem, Savary gibi bazı müştüşrikler bu tarihi ve sosyolojik yönü olan bu olayı çarpıtarak, Hz. Peygamber'in evlatlığı Zeyd b. Harise'nin hanımı Zeyneb binti Caşş'a göz koyduğu iftirasını ortaya atmışlar, bu konuda İbn İshak (v. 151), İbn Sad (v. 230), Taberi (v. 310) ve İbn Ebi Hatim (v 327) gibi bazı İslam tarihçilerinin hiçbir ilmi degerlendirmeye tabi tutmadan eserlerine aldıkları bazı rivayetlere sarılmışlardır. İslam düşmanları, müşrikler, Yahudiler, münafıklar da bu rivayetlere dayanarak Hz. Peygamber'e eleştiri oklarını yöneltmiştir.

Caetani'nin bu konuda Hz. Peygamber'e yönelttiği eleştirilerde kaynaklardaki bilgiler ilave yorumların kasıt içerdiği açıktır." Pek haifi surette giyinmiş olan zevcesi Zeyneb binti Caşş Peygamber'i içeri girmeye davet etti. Zevcinin babası sıfatı ile ona gayet samimi muamaelede bulundu. Muhammed bu meşhur kadının cazibe-i hüsnünden hayretlere düştü. Bunu Ya rabbel azim kalbleri alt üst eden şekilde ifade etti. Bu sözleri yavaşça etmiş olmakla birlikte zeki Zeyneb'in kulağından kaçmadı." İkinci yorumu "Muhammed'in aşkı Zeyd'in evine tesadüfen girdiği sırada bir rüzgar eserek, Zeyneb'in kapısındaki perdeyi havalandırması ve kadını adeta çıplak bir halde Peygamber'e göstermesi neticesinde vucud bulmuştur. Muhammed kadının güzelliklerini görünce şaşırıldı. İzdivaca mani olan müşkülât bu aşkı bütün bütün arttırdı. Fakat Zeyd Muhammed'in aşkına vakıf olunca Zeyneb'ten ayrıldı" şeklindedir.¹¹⁵ Hz. Peygamberin evlatlığının karısına aşık olduğunu, haşa ona göz diktiğini İslam Tarihi ile ilgili birtakım kaynaklardaki önemsiz ve değersiz bazı rivayetlere dayanarak ileri sürdü.

John Davenport, Montgomery Watt, Maxime Rodinson gibi insaf sahibi bazı batılı araştırmacıların konuyu gerçeklere daha uygun ve hakkaniyet ölçüsünde yaklaştıklarını da kaydetmek gerekir.

Caetani'nin naklettiği bu olayı İbn İshak (v. 151) bu rivayeti Yunus, Şa'bi'nin kölesi Ebu Seleme el-Hemedani vasıtasıyla Şa'bi'den şu şekilde rivayet etmektedir: "Hz. Peygamber'in evlatlığı Zeyd b. Harise hastalandığında onu ziyarete gitti. Hanımı Zeyneb binti Caşş, Zeyd'in başında oturdu. Zeyneb bazı işleri için kalktı. Bu sırada Hz. Peygamber'in ona bakıp başını eğdiği sırada şöyle dedi: "kalpleri çevirenin şanı ne yücedir" dedi. Bunun üzerine Zeyd b. Harise (ra), "Onu senin için boşayayım, ya Rasulallah" dedi. Bu sebeple Cenab-ı Hakk Ahzab suresi 37. ayeti indirdi."¹¹⁶

Bu rivayetin isnadında sahabe yer düşmesi sebebiyle inkıta (kopuluk) olması sebebiyle rivayet zayıftır. Hadis âlimleri rivayeti Şa'bi'den alan Ebu Seleme el-Hemedani'nin "meçhul" bir kimse olduğunu ve diğer ravi Yunus'un da,

¹¹⁵ Leon Caetani, *İslam tarihi*, (Çev. Hüseyin Cahid), İstanbul 1924-1927, IV, 169-171; Emile Dermenghem, *Muhammed'in Hayatı*, (Çev. Reşat Nuri), İstanbul 1930, s. 367-370, 402; Savary, *Mahomet Le Koran*, Paris, ts.46-47.

¹¹⁶ İbn İshak, *es-Sire*, s. 244.

"münkeru'l-hadis" olduğunu kaydetmektedirler.¹¹⁷ İsnadında inkıta olan ve ravilerinden ikisi tenkide uğramış bu rivayet hadis ilmi açısından çok zayıf ve delil alınmaz niteliktedir.

İkinci olarak İbn Sad, bu rivayeti hocası Muhammed b. Ömer el-Vakıdi, Abdullah b. Amir el-Eslemi ve Muhammed b. Yahya b. Habban'dan nakletmiştir. Aynı şekilde rivayeti Hz. Peygamber'in ashabından nakleden herhangi bir kimse mevcut değildir. Rivayetin bu tariki de İbn İshak'ın rivayeti gibi isnadında inkıta sebebiyle zayıftır. Buna ilaveten İmam eş-Şafi'i, Ahmed b. Hanbel, Yahya b. Ma'in Ali b. el-Medini, Ebu Hatim, İshak b. Rahuye, el-Buhari ve en-Nesai, gibi hadis âlimleri, İbn Sad'ın bu rivayetinde yer alan ravilerden Muhammed b. Ömer el-Vakıdi, hakkında Abbasiler'in ahlaka uymayan hareketlerini haklı göstermek için bu gibi rivayetleri uydurduğunu "Kezzab" yalancılığı meşhur bir kimse olduğunu, bu sebeple "Metrukul-Hadis" hadis rivayetinde terk edildiğini söylemişlerdir. Ebu Zür'a, Ukayli ve Ebu Bişr ed-Dolabi, hadis âlimlerinin el-Vakıdi'nin hadisini terk ettiklerini bildirmişlerdir. ez-Zehebi, İbn Mace'nin Sünen'indeki bir tek rivayet (hadis no: 1095) hariç, Kütüb-ü Sitte'de el-Vakıdi'den yapılmış bir tek rivayet yoktur, bu da el-Vakıdi'nin alimler tarafından zayıf kabul edilmesine delildir demektedir.¹¹⁸ Hadis âlimleri, İbn Sad rivayetindeki ikinci ravi olan Abdullah b. Amir el-Eslemi'nin de zayıflığı üzerinde ittifak etmişlerdir.¹¹⁹ Üçüncü ravi Muhammed b. Yahya b. Habban ise munkatı hadis rivayet etmekle tanınmıştır¹²⁰ Bütün bu sebeplerden dolayı İbn Sad'ın bu konudaki naklettiği rivayet zayıftır. Bunun gibi önemli bir konuda zayıf bir rivayetin muhtevasına güvenmek doğru değildir.

Taberi (v. 3 10) ise, Tefsirinde bu konuda İbn Sad'ın, hocası el-Vakıdi'den naklettiği tarihte rivayeti aynı muhtevada naklettiği görülür. Taberi, Yunus, İbn Vehb, İbn Zeyd vasıtasıyla rivayetinde de, Hz. Peygamber'in evlatlığı Zeyd b. Harise'yi ziyarete gittiği, Zeyd'(in bu sırada evde olmadığı, kapıdaki perdenin rüzgârdan açıldığı, Hz. peygamberin de bu sırada yan çıplak vaziyette içerde bulunan Zeyneb binti Çahş'ı gördüğü ve içinden onu beğendiği, daha sonra Zeyd b. Harise'nin Hz. Peygamber'e gelerek, hanımı Zeyneb binti Çahş'ı boşamak istediğini söylediği gibi hususlar kaydedilmektedir¹²¹ Müsteşriklerin dört elle sarıldıkları bu rivayeti Taberi'nin aslında İbn Sa'd'ın el-Vakıdi'den naklettiği rivayet olduğu anlaşılmaktadır. El-Vakıdi hakkındaki görüşler ise yukarıda kaydedilmiştir. Taberi'nin ravileri arasında da makbul olmayan meçhul ve münker kimseler vardır.

¹¹⁷ Zehebî, *Mizanü'l-İtidal*, Mısır 1382, IV, 481-53

¹¹⁸ Ebu Muhammed Abdurrahman b. Ebi Halim er-Razi, *el-Cerh ve't-Tadil*, Haydarabad-Dekkan, 1372, VIII, 21 ; Ebu Abdillâh Şemsüddin ez-Zehebi, *Tezkiretü'l-Huffaz*, Haydarabad-Dekkan 3. Baskı, 1375, I, 348, *Mizanü'l-İtidal*, III, 662 ; *Siyeru A'lami'n-Nebevî*, Beyrut 1402, IX, 457, 462-464; İbn Hacer el-A'skalanî, *Tehzibü't-Tehzib*, Beyrut ts., IX, 364, 366-367.

¹¹⁹ Zehebi, *Mizanü'l-İtidal*, II, 448-449

¹²⁰ Zehebi, *age*, IV, 590.

¹²¹ Taberi, *Camiu'l-Beyan*, XXII, 13

Daha önce kaydedilen rivayetlere güvenilemeyeceği gibi Taberi'nin bu rivayetine de güvenilemez. Bu asılsız rivayeti Taberi'den başka kimseler de nakletmişlerdir. İbn Hacer el-Askalani "İbn Ebi Hatim ile Taberi'nin naklettikleri bazı rivayetler vardır ki, müfessirlerin çoğu onları nakletmiş iseler de, onlarla meşgul olmaya değmez" demiştir. İbn Kesir ise, "İbn Ebi Hatim ile Taberi, burada seleften bazı garib haberler nakletmişlerse de sahih olmadıkları için biz onları nakletmeye lüzum görmedik" demiştir. el-Buhari, Müslim gibi büyük hadis imamı da bu rivayetleri kitaplarına almamışlardır; Bu sebeple bu rivayetlerin aslı yoktur. Akıl da bunların uydurma olduğunu ortaya koyar. Çünkü bir kimsenin beraber büyüyüp, yetiştiği bir akraba kızını ta evlenip de üzerinden aylar geçtikten sonra görmüş olmasına adeten imkân yoktur. Bekârlığında gördüğü farz edildiği takdirde bile, bütün tazelik ve güzelliği üzerindeyken beğenmeyip te, yıllar geçip yaşlandıktan sonra bir görüşte aşık olacak derecede sevmesi yine adeten mümkün değildir.¹²²

Dikkat edildiğinde ilk rivayette Hz. Peygamber Zeyd'i hasta ziyaretine gittiği ve Zeyd'in evde olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca hadis tahric yöntemleri açısından delil alınmayacak bu rivayetleri tenkide tabi tutmadan İbn İshak, İbn Sad ve Taberi, eserlerinde naklederek, gelecek nesillere aktarmakla yetinmişler. Bu bakımdan onların eserlerinde yer alan rivayetlerin hepsi aynı derecede güvenilirlik taşımazlar.

Konuyla ilgili ayetten de anlaşılacağı gibi, Hz. Peygamber bir insan olarak Zeyd ve Zeyneb geçimsiz oldukça ve bu geçimsizlik ve mutsuzluğun onları boşanmaya doğru götürdüğünü gördükçe, boşanırlarsa kendim Zeyneb'i nikâhuma alayım; buna layıktır diye, bir insan olarak düşünmüş, bu duygu ve düşünceleri kalbinden geçirmiş olabilir.¹²³ Evlilik gönülsüz olduğu için huzursuzluk ve geçimsizlik içinde sürmüştür. Nitekim Zeyd b. Harise'nin Hz. Peygambere Zeyneb'i (ra) şikâyete geldiği kaydedilmektedir. Bu geçimsizliğinin sonununda ayrılık ve boşanma getireceği tahminden uzak bir husus da değildir. Nitekim Zeyneb (ra), Zeyd b. Harise'den (ra) boşanıp Hz. Peygamber'in kendisiyle evlenmek istediği bildirilince sevicinden secdeye kapanmış ve iki ay oruç tutmayı adanmıştır.¹²⁴ Bunu da Zeyd'i (ra) istemediği, onu kendisine denk görmediği, kedisine Hz. Peygamber'i münasip ve denk gördüğü için yaptığı açıktır? Evlendiği zaman da Zeyneb (ra) Arabistan şartlarına göre pek genç çağda değil, 35 yaşında idi.¹²⁵

Cahili toplumun kendisine sunulan ilahi mesaj gereği, hayat tarzını, örf ve adetini değiştirmesi isteğine karşı kendi direnmesini haklı çıkarmak için "Biz atalarımızı bu hal üzere bulduk, onlar böyle yapıyorlardı" dediklerini Kur'an-ı Kerim çeşitli ayetlerinde haber vermektedir.¹²⁶ Yüce Allah Cahiliye devri

¹²² Ebu1-Fida İsmail İbn Kesir, *Tefsiru1-Kur'ani'l-Azim*,(Tahk. M. İbrahim el-Benna vdğ.), İstanbul 1985, VI, 420; Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, VI 3901.

¹²³ Ahzab 33/37.

¹²⁴ İbn Sad, *age*, VIII, 102-103, İbnü1-Esir, *age*, VII. 125

¹²⁵ İbn Sad, a.g.e., VIII, 11

¹²⁶ Maide 104; 7.A'raf 28; 10. Yunus 78 ; 21. Enbiya 53 ; 26. Şuara 74; 31. Lokman 21 ; 43. Zuhuf 22-23.

toplumunda yerleşmiş olan evlatlıkların hanımlarıyla evlenmeme adetini de kaldırmış, kökleşmiş ve Sökülüp atılması son derece zor olan bu adeti ilga etmek için, buna aykırı uygulamayı bizzat Hz. Peygamber'e yaptırmış, Hz. Peygamber'i evlatlığı Zeyd b. Harise'nin boşadığı hamını Zeyneb bint Cahş'la evlendirmiştir. Sökülüp atılmasına ancak Hz. Peygamber'in güç yetirip toplumun direnmesine, ayıplamasına ancak kendisinin göğüs gerebileceği, önemli birinin toplum telakkilerine aykırı olarak ilk defa böyle bir davranışı yapmaya cesaret edemeyeceği hususta Kur'an-ı Kerim: 'Ey Muhammed! Allah'ım nimet verdiği ve senin de nimet bahsettiğin kimseye, "Eşini bırakma, Allah'tan sakın" diyor, Allah'ın açığa vuracağı şeyi içinde saklıyordun. İnsanlardan çekiniyordun; oysa Allah'tan çekinmen daha uygundu. Sonunda Zeyd, eşiyile ilgisini kestğinde onu seninle evlendirdik ki, evlatlıkları eşleriyle ilgilerini kestiklerinde onlarla evlenmek hususunda mü'minlere bir sorumluluk olmadığı bilinsin, Allah'ın buyruğu yerine gelecektir"¹²⁷ demektedir.

Katade, İbn Abbas ve Mücahid'den riyavet edildiğine göre Hz. Peygamber daha önce evlat edindiği Zeyd b. Harise'yi halasının kızı olan Zeyneb binti Cahş ile evlendirmek isteyince Zeyneb, Peygamberimizin bu teklifi kendisi için yaptığını zannetti. Fakat daha sonra Zeyd için istediğini öğrenince bundan hoşlanmadı ve kendisinin nesep yönünden soylu olduğunu, Zeyd'in kendisine denk ve layık olmadığını söyleyerek bu evliliği kabul etmedi. Zeyneb 'in kardeşi Abdullah b. Cahş da kendilerinin Kureyş kabilesinden, Zeyd'in ise azat edilmiş bir köle olduğunu ileri sürerek bu evlilik teklifini onaylamadı. Bunun üzerine "*Allah ve Peygamberi bir iş hakkında hüküm verdiği zaman, inanan erkek ve kadın için ona aykırı olacak şekilde diledikleri gibi davranmaya hakları yoktur. Allah'a ve Peygambere başkaldıran şüphesiz apaçık bir şekilde sapmış olur*"¹²⁸mealindeki ayet nazil oldu. Bu ayete göre onların kendi tercihlerini Allah ve Resulünün seçimine tabi kılmaları gerekiyordu. Toplumda sınıflaşmaları ve ayrımcılığı kaldırmak isteyen ve kendileriyle ilgili olarak nazil olan Kur'an'ın bu emri ile Hz. Peygamber'in ısrarı üzerine Kureyş'in seçkinlerinden olan Zeyneb: "*O halde Resulullah'ın arzusunu yerine getiriyorum. Oysa ben kendimi kendisininikâhlamak istemişim*"¹²⁹ diyerek Zeyd ile evlenmeyi kabul etti. Bu kabul üzerine Hz. Peygamber onları evlendirdi. Zeyneb Binti Cahş'ın Zeyd'le evlenmesi insanlar arasında eşitliğin ilan edilmesi ve nesep farklarının ortadan kaldırılması bakımından önem taşımaktadır. Zira insanlar arasında üstünlük ancak takva ve amel-i salih ile mümkündür.

Övdüğü veya eleştirdiği tam belli olmayan ve iğneli bir ifade ile Cemil Sena da, Caetani ve benzerleri gibi Hz. Peygamber'in Zeyneb'e meftun olduğunu iddia ederek, şunları ilave ediyor: "Açıkça anlaşılıyor ki, bu evlenmede (Hz. Peygamber)

¹²⁷ Ahzab 33/ 3

¹²⁸ el-Ahzab 33/36

¹²⁹ Kurtubi, Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed el-Ensari, el-Camiati'l-ahkami'l-Kur'an, Kahire 1987, XIV, 186-187.

babalıkların evlatlıklarının eşleriyle evlenmelerinde bir sakınca olmayacağını bildiren şeri bir yenilik getirmiştir ki, bu, çağımızın uygar kanununa uygundur"¹³⁰ John Davenport da bu konuda şunları kaydetmektedir: "Bu sıralarda, Hz. Muhammed'in, evlatlığı olan Zeyd'in boşadığı karısını kendi nikâhı altına alması yüzünden, Peygamber'e gayet haince iftiralarda bulunulduğundan, bu iftiraya karşı savunmak ve yalanlamak için biraz durumun: İslamlık'tan çok zaman önce Araplar arasında yaygın olan bir örf'e göre bir insan bir kadına "Anam ol" diyecek olursa, o adam artık o kadınla evlenemezdi. Nasıl ki, bir çocuğa "Oğlum, ol" diyecek olursa, o çocuk evlatlığı olur ve gerçekten bir evladın bütün haklarını kazanırdı. Kur' an, bu iki örfü de kaldırdı. Böylece bir insan bir kadına "Anam ol" derse evlilik bağı bozulmuyor, ya da bir evlatlığı tarafından boşanan bir kadınla evlenebiliyordu. Hz. Muhammed, Zeyneb adındaki kıza saygı ile duygulandığı için, onu yine çok sevdiği bir genç olan Zeyd'e almıştı. Fakat bu karı-koca mutlu olamadıklarından Zeyd, Hz. Muhammed'in sözlerini dinlemeyerek karısını boşamaya karar vermişti. Hz. Muhammed, evliliğe kendisi sebep olduğu için, kendisine söz geleceğini düşünerek ve ayrıca Zeyneb'in etkili şikâyetini duyarak, onu nikahı altına almakla sorunu çözümlenmek istemişti. Hz. Muhammed, yukarıda bildirdiğimiz örf'e göre, bu kadını aldığı zaman Araplarca saldırılara uğrayacağını, suçlu sayılacağını bildiği halde ödev ve görev yüzünden bütün bu karşı koymaları dinlemeyerek Zeyneb 'le evlenmiştir"¹³¹

Watt ise bu konuda şu gerçekçi görüşleri ileri sürmektedir: "Muhammed'in bütün evlenmeleri arasında, üzerinde en çok tartışılma 627 Martınun sonuna doğru oldu. Bu evliliğnde Muhammed başka bir Zeyneb ile, Zeyneb binti Cahş'la evlenmişti. Bu olay hem Muhammed'in çağdaşlarınca kınandı hem de Avrupalı bilginlerin zehirli hücumlarına vesile oldu... Zeyneb, istemeye istemeye, Muhammed'in evlatlığı Zeyd b. Harise ile evlendirilmişti. 626 yılı içinde Muhammed Zeyd'le konuşmak için onun evine gider, Zeyd evde değildir, fakat Muhammed Zeyneb'i yarı giyinik olarak görür ve bazılarına göre ona aşık olur... Bu kısa hikayenin özünden şüphe edilemez ama birçok ayrıntıları güvenilir şeyler değildir ve tümünün manası da tartışma konusudur. Muhammed'in gerek kendisi, gerek yakınları için tertiplendiği evlenmelerin hepsinde olduğu gibi bu evlenmede de siyasi bir maksat vardı. Zeyneb, annesi tarafından Muhammed'in yakını'n akrabası idi ve bu sebeple de Peygamber belki kendisini biraz ondan sorumlu saymaktaydı. Zeyneb'in babası Ebu Süfyan'ın himayesindeydi, yahut vaktiyle öyleydi. Ebu Süfyan'ın, Muhammed'e karşı Mekke'nin savaşını idare ettiği sırada bu evliliğin bu tarafı onun gözünden kaçmamıştı. O devre doğru Zeyneb'in iki kız kardeşi de muhacirlerin ileri gelen ikisiyle evlenmişti. Kendisinin de Zeyd'le evliliği de önemli bir kişi sayıldığını gösterir. Çünkü Zeyd, Muhammed'in çok değer verdiği bir insandı ve eğer vakitsiz ölmeseydi ona halef olabilirdi. Ne yazık ki, Zeyneb'in Zeyd'i neden istemediğini bilmiyoruz. Onun kendisine denk

¹³⁰ Cemil Sena, *Muhammed'in Felsefesi*, İstanbul 1975, s. 23

¹³¹ J. Davenport, *Hz. Muhammed ve Kur'an-ı Kerim*, (Çev. Ömer Rıza Doğrul), Ankara 1967, s. 25-26

olmadığını düşünemezdi. Bununla beraber gözü yüksekte olan bir kadındı ve ta önceden Muhammed'le evlenmeyi istemiş olabilirdi. Onun, Muhammed'in siyasi sebeplerle uygun bulmadığı biriyle evlenmek istemiş olması da mümkündür. Her ne hal ise, Zeyneb 626 sonundan önce Muhammed'le evlenmenin yolunu hemen hemen en emin şekilde bulmuştu. Muhammed'in, Zeyd evde yokken Zeyneb'le rastlaşması ve onun güzelliği karşısında kendini kaybetmesi hikâyesini pek ciddiye almaya gelmez. Bunlar ilk kaynaklarda yoktur. Üstelik Zeyneb, Muhammed'le evlendiği sırada otuz beş veya otuz sekiz yaşındaydı ki o devirdeki bir Arap kadını için bu ileri bir yaştı. Muhammed'(in, Hatice' den başka bütün eşleri evlendikleri sırada daha gençtiler; hatta içlerinden çoğu bu evlenme sırasında da Zeyneb'ten daha genç yaştaydılar. Zeyneb, güzelliğinin geri kalanından faydalanmış olabilir ama bu hikâyenin gerçek bir temeli olsa bile, bunun daha sonradan bazı tasarruflara uğradığından şüphe etmemek lazımdır... Daha ilk bakışta, bu evlenmedeki aşk temasında Muhammed'in biyograflarının hayal güçlerinde geliştirdikleri duygularının ürünü olduğunu uyandırmaktadır. Elli altı yaşında bir adamın, otuz altı, belki de daha fazla yaştaki bir kadına karşı böyle bir tutkuya kapılması pek de akla uygun gelmez... Bu evlenmede beğenilmeyen taraf, bunun mahremler arasında zina sayılması idi. Bir adamın kendi oğlundan ayrılmış bir kadınla evlenmesi mahremler arasında zina idi, bir evlatlık da öz evlat gibi sayılmaktaydı. İşte Medine halkından birçoklarını Muhammed aleyhine çeviren de bu idi... Çok muhtemel olarak bu hısmılık anaerik ve bunun sonucu olan evlilik müessesesinin gevşekliğiyle sıkı sıkıya bağlıydı. Bu olayla ilgili başka bir ayette de, insanların ancak kendi hakiki babalarının evladı sayılmaları gerektiği söylenmektedir. Bu da "bekleme müddeti" zorunluluğu içindeki bir adamın babasının kim olduğunun açıkça anlaşılması prensibiyle aynı amacı gütmektedir. Bundan başka bir şey söylemenin imkânı yoktur. Sosyal reformun bu noktası istenir bir şeydi, ama geciktirilmez bir şey miydi? Bunun için hiçbir şey söyleyemeyiz. Ama bu işin içinde hem siyasi, hem de sosyal reform düşüncesi hâkimdi ve romantik aşka, olsa olsa pek küçük bir pay ayrılabilir."¹³²

Radinson, Watt'ın iddiasına katılarak, olayın cinsellik dışı özelliği üzerinde ısrarla durmuşlardır. Zeyneb otuzbeş yaşındaydı ve arzulanacak bir tazeliği yoktu. Bu evlilik daha çok politik bir uzlaşmayı sağlamak amacına dayanıyordu."¹³³ Çünkü Muhammed, bu sayede Ebu Süfyan'ın müttefiklerine akraba oluyordu. Ayrıca evlattık almanın hukuki yönden yanlış yorumlamalara yol açabilecek kargaşasını da düzeltmiş, geçerli bir örnek yaratmış oluyordu

Son devir âlimlerimizden Kamil Miras da bu konuda şunları kaydetmektedir : "Zeyneb , Beni Esed'in en şerefli bir aile kızı olmakla Zeyd'i kendisine küfüv ve muadil addetmeyerek hırçınlık ediyor ve bir türlü geçinemiyordu. Nihayet Zeyd, Zeyneb'i bırakmakla Rasulü Ekrem izdivaç ile taltif buyurdu: Bu defa Yahudiler ve

¹³² Montgomery Watt, *Hiz. Muhammed*, (Çev. Hayrollah Örs), İstanbul 1963, s. 164

¹³³ Maxsime Rodinson, *Hiz. Muhammed*, (Çev. Atilla Tokatlı), İstanbul 1968. s. 209-210

münafıklar: "Muhammed oğlunun karısı ile evlendi" demeye başladılar. Bunun üzerine Ahzab suresi ayetleri inip, arada nesebi ve hakiki bir evlatlık bulunmayıp, Cahiliye âdeti olmaktan ibaret olduğu bildirildi. Bundan böyle evlatlıkların, kendi valideleri olan babaları adıyla çağrılması emredildi. Aynı zamanda bu cahiliyye adetlerine ait hukuki münasebetler de kaldırıldı. Onun yerine dini kardeşlik ve dostluk ikame edildi.¹³⁴

Kitab-ı Mukaddes'te İsrailoğullarının peygamberleri ile ilgili yer alan rivayetler arasında peygamberleri küçük düşüren onları, heva ve heveslerinin düşkün, aciz, zavallı, sıradan insanlardan farkı olmayan şahsiyetler olarak değerlendirmeye yol açacak bazı olaylar anlatılmaktadır. Bunlar arasında Davud'un komutanı Uriya'nın eşi Bat-Şava'ya aşık olması, onu savaşa göndererek öldürülmesini sağlaması ve daha sonra da Bat-Şava ile evlenmesi bizim konumuza oldukça benzerlik taşımaktadır.¹³⁵

Sonuç olarak Caetani ve Emile Dermenghem'in bu hikâyeleri asılsız ve kasıtlıdır. Bazı İslam Tarihi kaynaklarında yer alan bu konudaki rivayetler de asılsızdır. Hz. Peygamber, kabilesinin en güzel kızı olan Zeyneb binti Cahş'la karşılaşılıyor, ona âşık oluyor, gençliğinin bütün taraveti içinde olan Zeyneb Hz. Peygamber'e etki yapıyor. Bütün bu iddialar doğru olmayıp, Batılıların Harem hikâyeleri gibi tamamı hayal ürünü iftirallardan ibarettir. Çünkü Hz. Peygamber; Zeyneb binti Cahş'ı Zeyd b. Harise ile bizzat kendisi evlendirmiştir. Zeyneb binti Cahş onun halasının kızıdır. Sonuç olarak, Hz. Peygamber'in Zeyneb binti Cahş'la evlenmesi olayını bazı müsteşriklerin yaptığı gibi saptırarak anlamaya, maalesef bu konuda bazı İslami kaynaklardaki asılsız rivayetler dayanak teşkil etmektedir.

2. Kadınları Aşağıladığı Algısı

Bazı araştırmacı kadınlar da Hz. Peygamber'in düşünce özgürlüğüne karşı olduğunu, onun söylediği gibi davranmayan herkesi cezalandırdığı, Hz. Muhammed'i Orta Doğu'daki bugünün şiddet yanlısı erkeklerin rol modeli olarak takdim etmeye teşebbüs etmektedirler.¹³⁶ Hz. Muhammed'in kadınları aşağıladığı ve kötü davrandığı iddiası gerçekleri yansıtmamaktadır. Bu konuda Hz. Muhammed'in kadınlarla ilgili olarak şu tür sözler söylemiş olduğu rivayet edilmektedir. Barlas, Grunebaum'a göndermede bulunarak, hadislerin bu eski kültürel etkilerin formüle edilmesini ifade ettiklerini belirtmektedir. Buna göre Yahudilik, Hristiyanlık ve bunların yanında Arap ve Akdeniz kültürü ile bağlantılı birçok düşünce ve adet, derinden derine yerleşen bir kadın düşmanlığını tecessüm ettirmişlerdir. Bunlar da sonuçta kadın üzerine İslam söyleminin bir parçası olagelmışlerdir. Barlas, böyle bir arkaplandan hareketle "ahlaken ve dinen noksan",

¹³⁴ Kamil Miras, *Sahih-i Buhari Muhtasan Tecrid-i Sarih Tercümesi*, Ankara, ts., XI, 261

¹³⁵ Tevrat, Yaratılış, II: 1-27; hikayenin devamında bu çocuğun Süleyman olduğu kaydedilmektedir.

¹³⁶ Bk. Ali İhsan Toker, "Kadınların Peygamber Algısı Müslüman Kadınlar ve Hz. Muhammed", *Usul, Usûl*, 7 (2007/1), s. 139.

“erkekler için ayartıcı, büyük fitne”, “ayhalinden dolayı pis”, “kocalarına itaatsizlikleri ve nankörlüklerinden ötürü cehennem halkının büyük kısmını oluşturan”, “zihin güçleri zayıf” ve bu yüzden siyasi görevler için elverişli olmayan kadın imajlarını İslam’a dâhil eden kanalın hadisler olduğunu açıkça belirtmektedir.¹³⁷ Kecia Ali, büyük ölçüde kadınlar konusunda olumsuz içeriklere sahip hadislerin öne çıkması sebebiyle feminist ve değişim yanlısı çoğu Müslümanın, İslami evlilik hususunu yeniden düşünme girişimlerinde bu hadislere başvurmaksızın işlerini yapmayı tercih etmeye başladıklarını bildirmektedir. Bunun yerine onlar Kur’an’ın yeniden yorumlanması üzerine odaklanmaktadır. Mesela Amina Wadud da, hadis edebiyatındaki zorlukların, Kur’an’a başvurulmadan yorumlanmasını gerektirecek kadar önem taşıdığı kanaatinde dir.¹³⁸

Tuksal da, hadisleşen rivayetlerin dini dogmalar olmak yerine binlerce yıla dayanan bir süreçteki ataerkil yapılanmalardan kaynaklanan insani süreçler olduğu sonucuna varmaktadır. Bu durum ona göre bir taraftan kasıtlı kötüye kullanmalar, diğer taraftan ise ataerkil kabullerle şekil kazanmış anlama ve yorumlamalardan kaynaklanmaktadır. Sebepler çeşitli olmakla birlikte, bu rivayetlerde “kadın kişiliği erkek kişilik karşısında küçümsenmekte ve o, ‘sorumlu bir özne/halife’ olmaktan çok, bir nesne olarak değerlendirilmekte, dolayısıyla haksızlığa uğramaktadır.”¹³⁹

Eleştiriye tabi tutulan rivayetleri şu şekilde verebiliriz: “Benden sonra erkeğe kadınlardan daha zararlı bir fitne bırakmadım.”¹⁴⁰ “Başlarına bir kadını geçiren bir topluluk asla iflah olmayacaktır.”¹⁴¹ “Koca karısını yatağına davet eder de o bunu reddedip, kocası kızgın bir şekilde uyursa, melekler ona sabaha kadar lanet edeceklerdir.”¹⁴² “Cehennemi gördüm, oradakilerin çoğu kadınlardı.”¹⁴³ İbn Ömer’den nakledilen bir rivayette bir kadının Peygamber’e şu soruyu sorduğu belirtilmektedir: ‘Ey Allah’ın Rasûlü, eşin (zevce) kocasına karşı yükümlülükleri nedir?’ Peygamber buna karşı kadının kocasına karşı yükümlülüğünün, onun izni olmadan evi terk etmemesi olduğunu; bunu yapması durumunda ise rahmet ve gazap meleklerinin kadın pişmanlık getirip ya da eve dönünceye kadar lanet okuyacaklarını söylemiştir. Kadının, kocanın karısına zulmetmesi durumunda da

¹³⁷ A. Barlas, “Believing Women” In *Islam. Unreading Patriarchal Interpretations of the Qur’an*, Austin: University of Texas Press, 2002, s.45

¹³⁸ Kecia Ali, “A Beautiful Example”: The Prophet Muhammad as a Model for Muslim Husbands’, *Islamic Studies*, 43:2 2004, s.286

¹³⁹ Bu yaklaşım tipleri için bkz. Toker, *age*, s. 144-152.

¹⁴⁰ Buhârî, “Nikah” 17; Muslim, “Zikr” 97,98; Tirmizi, “Edeb” 31, İbn Mace, Muhammed b. Yezid el-Kazvinî, *Sunen*, (Tahk. Muhammed Fuat Abdalbaki), Kahire, 1952-1953, “Fiten” 19; İbn Hanbel, Ahmed, *Musned*, (Tahk. Ahmed Muhammed Şakir), Kahire, Daru’l-hadis, 1.bs., 1949, V/ 100,210.

¹⁴¹ Buhârî, “Meğazi” 82, “Fiten” 18; Tirmizi, “Fiten” 8; İbn Hanbel, *Musned*, 43, 47,5.

¹⁴² Buhari, “Bed’ul Halk” 7; Ebu Davud, “Nikah” 41; Tirmizi, “Rada” 1.

¹⁴³ Buhari, “İman” 21; Muslim “Zikr” 95.

mı bunun geçerli olacağı yolundaki sorusuna karşılık, Peygamber'in cevabı "zulmetse bile" olmuştur.¹⁴⁴

Yukarda zikri geçilen rivayetleri hadis ilmi açısından ve anlarken bağlamında değerlendirmek gerekir bu anlamda ilgili rivayetleri değerlendirmek istiyoruz.

1. Sahih olan ilk rivayet Buhari'de yer almaktadır: "*Benden sonra bir erkeğe karısından, çocuklarından ve komşularından daha zararlı bir fitne bırakmadım.*" Aslında "İnsan zayıf yaratılmış ayetinin tefsirinde de ifade edildiği gibi âlimlerin bunu erkeğin doğasının kadına karşı genel zaafına zayıflığına işaret olarak anlamaktadır. Böylece kadınların erkekler için ayartma nesnesi oldukları iddiası, genel bir gözlem olmaktadır. Bu gözlem, insanları bu zaafın üstesinden gelebilmeleri için erkek kadın ilişkisinde bir kurallar ve düzenlemeler zorunluluğunu ifade etmektedir. Burada gözardı edilmemesi gereken kavramsal ayırım kadınların, özne mi 'ayartıcı mı, sonuç mu 'ayartma (fitne sebebi) mi olduklarıdır.

Fitne kelimesinin anlaşılmasının, ister ayartma isterse deneme biçiminde olsun, kültürel bağlamla ilgili olduğu da görülmektedir. Fitne, tarihi bakımdan hem ayartma hem de deneme olarak anlaşılmaktadır. Ancak Arapça konuşan İslamcıların çoğu fitneyi cinsel bakımdan yorumlama eğilimi içerisinde olup, terimin ayartma yönünü vurgulamış olmaktadır. Buna karşılık terimin cinsellik bağlamında yorumlanmasına dair örnekler 'Batılı kültürel temel modeli'ne dair bir görüşten kaynaklanan bir okumayı ortaya koymaktadır. Bu, 'Arap kültürel temel modeli' olarak adlandırılan birincisi ile çalışmaktadır. Çünkü birincisinde, hadisin son kısmını görmezden gelecek bir şekilde kadınların anlaşıldığı bir fitne kavramlaştırması söz konusudur.

2. "*Kadınları başlarına geçiren toplulukların iflah olmayacakları*" şeklindeki hadisin Buhari ve diğer hadisçiler tarafından sahih olarak nitelendirilmektedir.

Hz. Peygamber İran Kısra'sının kızı tahta geçtiğinde bu sözü söylediği bilinmektedir.¹⁴⁵ Bu has olayı genel olarak kadınları aşağıladığı ifade edilerek birçok kimse tarafından eleştirilmiştir. Yine ona göre fakihler kadınlar ve siyaset ilişkisi konusunda söz konusu hadisin uygulanabilirliği noktasında görüş birliği içerisinde olmamışlardır. Bu hadisi kadınları karar mekanizmalarının dışında tutmak için kullananların varlığı kesindir. Taberi, bu hadisi, kadınları karar alıcı güçlerinden yoksun bırakmak ve onları siyaset hayatından dışlamak noktasında yeterli bir temel olarak bulmamıştır. Kadınların devlet başkanlığını olumsuz gören bu hadisin ravisi olan Abu Bakra'nın aslında güvenilmez olarak kabul edilmesi gerektiği yolundaki bir düşünce tarafından dile getirilmiş bulunmaktadır. Çünkü ona göre Abu Bekre'nin yaşam öykülerinden birinde onun gerçeğe aykırı şahitlikten dolayı suçlu bulunup kırbaçlandığı anlatılmaktadır. Hidayet Şefkatli

¹⁴⁴ Tayalisi, *Musned*, I/263, no.1951; İbn Ebi Şeybe, *Musannef*, III/557, no.17124.

¹⁴⁵ Buhârî, "megazî" 77.

Tuksal da, Peygamber'in döneminde kadınların İslamlaşma esnasında erkekler gibi mücadele ettiklerine, benzer sorumluluklar aldıklarına, birlikte hicret edip, gerekli durumlarda savaşımlara katıldıklarına, siyasi tercihlerini ifade edecek bir durum olarak biat ettiklerine ve eman verdiklerine dikkat çekmektedir. Peygamber döneminde kadınlar, Tuksal'ın deyişiyle "cahiliye statükosunun kendilerine reva gördüğü 'ikincil statü'ye dair kalıp yargıları aşmış" ve "kendilerini İslam toplumunun eşdeğer üyeleri olarak görmüş"lerdir.¹⁴⁶ Cihan Aktaş'a göre de İslam tarihinde sadece asr-ı saadet döneminde kadınlar siyasi, askeri ve kültürel yönlerden etkin roller yüklenmişlerdir.¹⁴⁷

3. Roald'ın "*kadınların kocalarının izni dışında evi terk etmemeleri*" gerektiği için "*Arap kültürel temel modeli*" dediği çerçeveden büyük ölçüde etkilendiğini düşündürmektedir.¹⁴⁸

4. Arapça konuşulmayan ülkelerde "*Kadınların dinen ve aklen eksik oldukları*" şeklindeki hadis ise İskandinavya'da yaşan Somali'li bir grupta toplumsal cinsiyet tartışmalarında bu hadise atıf yapıldığı araştırmalarda tespit edilmiştir.. Bu da muhtemelen Suudi Arabistan'da eğitim gören Somali'li hocaların etkisinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla coğrafi ve kültürel farklılıklar ya da farklı nüfuz bölgeleri hadislerin dolaşımı ve rolünü etkileyebilmektedir.

5. Hz. Peygamber'in kadınların kırılğanlıklarına dikkat çekmek üzere onları kristal vazolarla ve eğe kemiklerine benzetmektedir. Bu tür rivayetleri kadının eğri olduğuna yorumlayanlar ve reddedenler de vardır.

Hz. Peygamber bir ifadesinde kadınlara kibar davranılmasını şu şekilde ifade etmektedir: "*Kadınlara nazik davranın. Kadın eğe kemiğinden yaratılmıştır ve eğe kemiğinin en eğik kısmı üst bölgedir. Düzeltmeye kalkmanız halinde onu kırarsınız. Onu kendi haline bırakırsanız eğik kalmaya devam edecektir. Bu yüzden kadınlara nazik davranın.*"¹⁴⁹

Tuksal ise hadis hakkında şunları söylemektedir: "*Erkek egemen anlayışın insanlık tarihinde öteden beri erkeği önceleyip kadını aşağıladığını belirtmekte, bunun aynı zamanda Peygamber'e ait olduğu iddia edilen rivayetlere de sokuşturul olduğunu vurgulamaktadır. Ona göre bu bir rastlantı değildir. Çünkü her yerde olduğu gibi yerleşik zihniyet burada da kendi kalıp yargılarını haklı çıkartmak amacıyla dine başvurmuştur. Bu durum, Peygamber'in kadınlar konusundaki görüş ve tutumları bakımından daha önce anılan çerçevedeki içeriğe ters düşen birtakım rivayetlerin varlığına yol açmıştır. Bu zıt yöndeki rivayetler paradoksal bir şekilde peygamberin dini konumunun meşrulaştırıcılığından*

¹⁴⁶ Tuksal, *Kadın Karşıtı Söylemin İslam Geleneğindeki İzdüşümleri*, s.237.

¹⁴⁷ Cihan Aktaş, *Sistem İçinde Kadın*, İstanbul: Beyan Yayınları, 3.bs., 1991, s.128.

¹⁴⁸ A. S. Roald, *Women in Islam. The Western Experience*, London and New York: Routledge, 2001,s.14

¹⁴⁹ Buhari, "Enbiya" 5; Muslim, "Rada" 65; Tirmizi, "Talak ve Lian" 12.

faydalanmaktadırlar. Zikredilen rivayetler topluluğu, tam anlamıyla kadın aleyhtarı bir tutumu tebarüz ettirmektedir."¹⁵⁰

Hz. Peygamber, insanlığın yarısı olan kadınları; fitne çıkaran bir varlık, kocalarının cinsel metayı olduğu ve kocasının cinsel isteğini reddettiğinde lanetlenmesine sebep olacağı, kadının yönetici olduğu toplumun iflah olmayacağı ve kocası zulmetse de kadın izinsiz evinden çıkamayacağı rivayet edilmektedir. Bu rivayetler ait oldukları bağlamlardan kopartılıp günümüzün kadın ve erkek eşitliğini savunan söylemi esas alacak olursak; Hz. Peygamber'i gaddar biri olarak nitelemek kaçınılmazdır. Bu rivayetlerin söylenildiği ortam ve bağlamda ele alınması gerekir. Aksi takdirde bu rivayetleri literal okuma ile Hz. Muhammed'in kadın düşmanı, despot biri olduğu iddiası veya bu rivayetlerin ona ait olmadığı şeklinde savunmacı bir yaklaşım ilmi olmayacaktır.

Barlas'a göre, Peygamber hem erkekler hem de kadınlar için bir rol modelidir. Her şeyden önce kadınlara karşı nazikliği ile tanınan bir Peygamber'in mirasının, onu en yakından takip ettiği iddiasında olan Ehli Sünnet'e, ne Kur'an'ın öğretilerinden, ne de Peygamber'in kadınlara davranışlarından çıkartılamayacak olan aleyhte hususu hatırlatması tam bir ironidir. Barlas, yetmiş bin hadisten oluşan ve sahih olarak nitelendirilen bir koleksiyondan yalnızca altı civarında hadisin kadın düşmanlığını ifade ettiğini düşünmekte ve buna karşılık, erkeklerin, onlarca olumlu hadis dururken, cinsiyet eşitliğine karşı bu altısını ileri sürmelerinin de ironik bir durum oluşturduğunu belirtmektedir.¹⁵¹

Roald rivayetleri değerlendirme babında şunları ifade etmektedir: "Bazı yerlerde kadın erkek ilişkileri sevgi ve mahremiyete dayalı olarak ele alınırken, diğer bazı yerlerde ise bu ilişkiler, güçlü cinsiyet eşitliği kavramıyla doğup büyüyen insanların bir bütün olarak, kadınları olumsuz şekilde niteleyici ve aşağılayıcı olarak değerlendirebilecekleri kelimelerle tasvir olunmaktadır.¹⁵² Roald'ın aslında sözün bağlamında ve tarihinde farklı algılanacağını ifade ettiğini söyleyebiliriz.

Hz. Peygamber'in kadına yaklaşımın nazik, kibar ve onun rızası çerçevesinde olduğunu bildiren rivayetleri göz ardı etmemek gerekir. Ancak kadının yaratılışı ve özel durum ve kişilere yaptığı açıklamaları çarpıtarak anlamak art niyet içerir. Hz. Peygamber'in aile içindeki eşlere yüklediği sorumluluğu ve uygulamasını şu rivayetler ifade etmektedir: "*Aranızda en iyiniz ailesine en iyi şekilde davranmanızdır. Ben de ailesine karşı en iyi davrananlarınız arasındayım.*"¹⁵³ "*Size kadınlara iyi davranmanızı salık veririm, çünkü onlar sizin gözetiminiz altındadırlar. Onlar*

¹⁵⁰ Hidayet Şefkatli Tuksal, *Kadın Karşıtı Söylemin İslam Geleneğindeki İzdüşümleri*, Ankara: Kitabiyat: 2000,s.236-237

¹⁵¹ A. Barlas, "Believing Women" *In Islam. Unreading Patriarchal Interpretations of the Qur'an*, Austin: University of Texas Press, 2002, s.45

¹⁵² Roald, *Women in Islam*, s. 146.

¹⁵³ İbn Mace, "Nikah" 50.

açıkça kötü işler yapmadıkları sürece sizin onlar üzerinde bundan başka bir hakkınız bulunmamaktadır. Eğer böyle yaparlarsa onları yataklarında yalnız bırakın, onlara vurun, fakat şiddetle değil. Eğer bunun üzerine size itaat ederlerse onlara zarar vermek için başka bir yol aramayın.”¹⁵⁴ “Bir adam Hz. Peygamber’e: Kocanın karısına karşı vazifeleri nelerdir? Diye sorar. Hz. Peygamber şöyle cevap verir: Yediğinden yedir. Giydiğinden giydir. Yüziüne vurma. Ona karşı kötü konuşma.”¹⁵⁵ “Hiçbiriniz karısına, bir köleye vurur gibi vurup da ondan sonra akşam onunla birlikte yatmasın”¹⁵⁶ “Aranızda en iyiniz ailesine en iyi şekilde davranmanızdır. Ben de ailesine karşı en iyi davrananlarımız arasındayım.”¹⁵⁷ Aişe şöyle demiştir: “Hz. Peygamber, eşlerine ya da uşaklarına asla vurmamıştır. Ve o Allah rızası ya da yasakları önlemek için olanların dışında eliyle herhangi bir şey yapmamıştır; çünkü onun öfkesi Allah içindir.”¹⁵⁸

Mernissi, konuyu daha da ileri boyutlara taşıyarak Medine dönemi için geçerli olmak üzere bizzat Peygamber’in cinsiyet eşitliğine ilişkin bir projesinin varlığından söz etmektedir.¹⁵⁹ Bu ikinci grupta yer alan sözler, açık bir şekilde kadın yanlısı ya da onları olumlu bir toplumsal çerçeveye yerleştiren içerikler taşımaktadır. İbn Sa’d, Hz. Peygamber’in ne kendi eşlerine, ne bir köleye ne de herhangi bir kişiye asla el kaldırmadığını kaydetmektedir. Öyle ki Peygamber evinde bir başkaldırıyla karşılaştığı tek örnekte de onlara karşı şiddet kullanmamakla kalmamış, evini terk etmiş ve bir ay süreyle mescide bitişik bir odaya taşınmıştır.¹⁶⁰

Fatma Ünsal da, bugün kadınların cemaatten soyutlanmaya çalışılıp, uygun yer olarak kendilerine evlerinin, hatta yatak odalarının gösterilmesine karşılık, Peygamber döneminin üniversitesi, parlamentosu durumunda olan mescide cemaate katılım konusunda kadınları teşvik ettiğinin altını çizmektedir. Hz. Muhammed’in rüyası, kadınların serbestçe dolaşabildikleri bir toplumdur. Döneminde kadınların yolculukta yakınları ile yolculuk etmesini tavsiye ederek gelecekte kadınların serbestçe seyahat edecekleri ortamın geleceğini vurgulamıştır.¹⁶¹ Onun adalet hususunda sert ve boyun eğmez olduğu, ama aynı zamanda nezaket, kibarlık, dürüstlük ve tevazu adamı olduğu, yumuşak ve affedici

¹⁵⁴ Tirmizi, “Radaat” 11; İbn Mace, “Nikah” 3.

¹⁵⁵ Ebu Davud, “Nikah” 42; İbn Mace, “Nikah” 3.

¹⁵⁶ Buhari, “Nikah” 93; İbn Mace, “Nikah” 51.

¹⁵⁷ İbn Mace, “Nikah” 50.

¹⁵⁸ Muslim, “Fadail” 79; “İbn Mace, “Nikah” 51; Darimi, Abdullah b. Abdurrahman, *es-Sunen*, (Tahk. Fauad Ahmed zemirli), Beyrut, Daru’l-Kütübü’l-Arabi, 1.bs., 1407, “Nikah” 34; İbn Hanbel, *Musned*, VI, 229, 232.

¹⁵⁹ Mernissi, *age.*, s.184

¹⁶⁰ Mernissi, Fatima, *The Veil and Male Elite. A Feminist Interpretation of Women’s Rights in Islam*, (transl. Mary Jo Lakeland, Reading), Mass.: Addison-Wesley Publishing Company, 1991, s.156 vd

¹⁶¹ Fatma Ünsal, ‘Türkiye’de Kadın Hareketinin Parçalı Yapısı’, konuşma kaydı, ‘Kadın Sorunları Bağlamında Örnek Bir Eş ve Baba Modeli Olarak Hz. Peygamber (s) Paneli, *İran İslam Cumhuriyeti Büyükelçiliği Kültür Müsteşarlığı*, Ankara: 17 Mart 2007.

bir mizaca sahip olduğu, nahoş davranışlardan ve gaddarlıktan hoşlanmadığı kaydedilmektedir.¹⁶²

Hadisler alanında bu durumdan dolayı yaygın olan bir tutum, rivayetler arasında seçici davranmaktır. Bu durum ona göre hem erkek merkezli, hem de feminist yaklaşımlar için geçerlilik taşımaktadır. Bir başka deyişle dini metinleri okuyan erkek merkezli düşünen Müslümanlar bu metinleri kendi cinsiyetleri çevresinde seçerlerken, kadın bakış açısından yaklaşan kadınlar da kendileri açısından bu seçimi gerçekleştirmektedirler. Müslüman feministler erkek merkezli bakış açısına sahip Müslümanlara benzer bir şekilde dini metinleri okuma işinde seçici olma eğilimi taşımaktadırlar. Müslüman feministler kadınlar lehindeki hadisleri almakta, buna karşılık kadınları olumsuz niteliklerle anan hadisleri eleştirip reddetmektedirler.¹⁶³

Sonuç olarak kadınları aşağıladığı düşünülen hadisler üzerinden Hz. Muhammed'i bir kadın düşmanı ilan etmekte hiçbir tereddüt göstermeyenler; metheden hadislerini esas aldıklarında kadınları büstlere yerleştirme ya da abideleştirme diye ifade edebileceğimiz abartılı bir soyutlama yolunu tercih etmektedirler. Bu yanlış olan bir husustur. Hz. Peygamber'i kendi döneminin normları ile değerlendirmek ve lafzî çarpıtılmış yorumlar yerine İslam'ın temel ilkeleri çerçevesinde ve rivayetleri bütüncül okumak gerekmektedir.

Sonuç

Küreselleşmenin getirdiği veya ifade ettiği kültürel eğilimlerin karşısında İslam, güçlü bir rakip olarak toplumsal ve kültürel varlığını sürdürmektedir. Bu bağlamda İslam'la rekabete yönelik girişimler çerçevesinde onun Peygamberine yönelik saldırılar doğrudan İslam'ı hedef almaktadırlar. Hz. Peygamber'e atıfla oluşturulmak istenen İslam karşıtlığında günümüz olaylarını değerlendirmede art niyet yanında tarihi günümüz normları ile çarpıtılarak okuma söz konusudur. Hz. Peygamber'i terörün kaynağı ve şehvet düşkünü resmeden batının zihni müktesebatı temiz değildir. Ayrıca Oryantalistlerin ayet ve hadisleri çarpıtılarak değerlendirmeleri buna veri sağlamaktadır. En kötüsü de batı basını ve siyasileri bundan rant elde etmektedirler.

İslam'ın bir rahipten alınmış sapkın bir Hıristiyan mezhebi olduğu ve doalyısıyla Hz. Peygamber'in nübüvvetinin sahteliği iddiası altında siyasi, ekonomik ve en son dini sebepler vardır. En önemlisi Hıristiyanları İslam'a girmelerinin önünü kesmek ve İslam hakkında bilgi edinmelerini önleme çabasıdır. Hz. Peygamber'in ve Müslümanların İslam'ı savaşıyla yaydığı şiddet ve terör estirdiği ve bu günkü terörün kaynağının da Hz. Peygamber ve İslam olduğu iddiaları batının sömürü düzeni için çıkardıkları fitne ve iftiralara üstünü örtmek

¹⁶² Toker, *agm*, 145.

¹⁶³ Toker, *agm*, 151.

için uydurdıkları açıktır. İslam ve başta peygamberleri olmak üzere bütün Müslümanları bu kefeye koyarak insanlığı ve özelde Yahudi ve Hıristiyanları İslam'dan uzak tutmak asıl hedeflerdir.

Hız. Peygamber'in çok evliliği, Hız. Aişe ve Zeyneb binti Çahş ile evliliği üzerinden şehvet düşkünü olduğu iddiası doğru değildir. Hız. Peygamber'i ve sözlerini yaşadığı dönemin şartlarında ve kabullerinde değerlendirmek gerekmektedir. Bunu yapan bazı batılı âlimler de yukarıda ifade edildiği gibi Hız. Peygamber'e yapılan bu eleştirileri yersiz bulmakta ve reddetmektedir. Hız. Peygamber'in kadınları aşağıladığı konusunda zikredilen rivayetleri çarpıtarak anlamak yerine bağlamına ve Hız. Peygamber'in hayatına ve konu ile ilgili rivayetler çerçevesinde anlamak meseleye bütüncül bakarak anlamak gerekmektedir. Parçacı ve literel okumalarla rivayetler bağlamından kopararak günümüzün kabulleri ile okunduğunda Hız. Peygamber'i kadın düşmanı ilan edilmesi kaçınılmazdır. Müslüman kadınlar pasif ve uysal yaratıklar olmadıkları gibi içinde yaşadıkları dünyayı da aktif tutumlar geliştirmekte dini bir sakınca görmemektedirler. Kadınların bu tutum, Peygamber'in eşleri de dahil ilk İslam'ın yıllarından bugüne kadar böyledir. Kadınların tabiatları gereği sınırlı faaliyet gösterdikleri bir yana bırakacak olursak, örf adı altında her konuda sınırlayan ve aşağılayan düşünce dini temelli değildir. Burada ele alınan konuda kadınların ulaştıkları ortak nokta, Hız. Muhammed'in bir yüksek ahlak örneği olarak, kadın dostu olduğudur.

Araştırmada sonuç olarak Hız. Peygamber'e yapılan atıflarda yaşadığı dönemin şart ve kabulleri ile ilgili anlayış sebebi ile kısmi gerçekliklerin bağlamından koparıldığı ve günümüz şart ve kabulleri ile çarpıtılarak yorumlanarak Hız. Peygamber ve İslam hakkında yanlış algı oluşturmak istenmektedir.

KAYNAKÇA

- Abdurrahman, Aişe, *Rasulullahın Annesi ve Hanımları*, (Çev. İsmail Kaya), Konya 1987.
- Akkad, Abbas Mahmud, *es-Siddıka bintü's-Siddik*, Kahire Dârü'l-Ma'arif, 1963.
- Aktaş, Cihan, *Sistem İçinde Kadın*, İstanbul: Beyan Yayınları, 3.bs., 1991Allen, Christopher, *Islamophobia*, England, Ashgate Publishing Limited, 2010.
- Altıntaş, Ramazan, *Bütün Yönleriyle Cahiliye*, Konya, Ribat Yayınları, ts.
- Armstrong, Karen, *İslam*, Modern Library, USA, 2000, s. 141; *İslam*, (Çev. Selim Yeniçeri), İstanbul: Koridor Yay., 2008.
- Arsel, İlhan, *Şeriat ve Kadın*, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1995.

- Aşık, Nevzat, *Hız. Aışe'nin Hadisçiliği*, İzmir, Öğrenci Basımevi, 1987.
- Atacan, Fulya, "Radikal İslam'ın Küresel Bir Tehdit'e Dönüşüm Süreci: Afganistan Deneyimi", *YDU Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt/Volume I Sayı/Number 1 Nisan/April 2008, s. 35-52.
- Ateş, Ali Osman, *İslam'a Göre Cahiliyye ve Ehli Kitap Örf ve Adetleri*, İstanbul, Beyan Yayınları, 1996.
- Azimli, Mehmet, "Hz. Aışenin Evlilik Yaşı Tartışmaları Yada Savunmacı Tarihçiliğin Çıkması", *İslami Araştırmalar*, Ankara, XVI. cilt, 1. sayı, 28, 2003, s. 2-3.
- Bacon, Francis, *Denemeler*, (Çev. Elif Günçe), İstanbul, Morpa Kültür Yayınları, 2004.
- Barın, Hilal, *Tedirgin Nefret İslamofobi*, İstanbul, Tezkire yayıncılık, 1. Baskı, 2016.
- Barlas, A. "Beliveing Women" *In Islam. Unreading Patriarchal Interpretations of the Qur'an*, Austin: University of Texas Press, 2002.
- Barnabas, Bab: 42: 13 Ayet. (Çev. Halil, Saade) by., Matbatı Menar, ts.
- Belazurî, Ahmed b. Yahya b. Cabir (279/892), *Ensâb*, Beyrut, Daru'l-Fikr, 1996.
- Bernard Lewis, *Islam and the West*, New York, Oxford University Press, 1993.
- Berzezinski, Zbigniew, *Tercih, Küresel Hâkimiyet mi? Küresel Liderlik mi?*, çev. Cem Küçük, İstanbul, İnkılâp Yayınevi, 2. Baskı, 2005.
- Beyhâkî, *Delâilü'n-nübüvve* (nşr. Abdülmü'tî Kal'acî), Beyrut 1405/1985.
- Buhârî, *es-Sahih*, (Tahk. W. Jounboll), leyde, 1862-1908.
- Canatan, Kadir vdğ., *Batı Dünyasında İslamofobi ve Anti-İslamizm*, Ankara, Eski Yeni Yayınları, 1. Basım, 2007.
- Cardini, Franko, *Avrupa ve İslam*, (Çev. Gürol Koca) İstanbul, Literatür Yayınları, 2004.
- Caroline Fourest ve Fiammetta Venner, "Islamophobie?", *Prochoix*, No : 26-27, Paris, Automne Hiver, 2003, s. 28.
- Christopher Allen, *Islamophobia*, England, Ashgate Publishing Limited, 2010.
- Çağatay, Neşet, *İslam Dönemine Dek Arap Tarihi*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1989.

- Çarkman, Aslı, “Avrupa ve Öteki: Avrupa İmgesinin Osmanlı Aydınlanmasından Yansıması”, (Der.E. Fuat Keyman), Türkiye'nin Yeniden İnşası, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2013.
- Daniel, Norman, *The Arabs and Medieval Europe*, London: Longman, 1975.
- *İslam and the West,: The Making of the Image*, Edinburgh: Edinburg University Press, 1960.
- Darekutnî, Ali b. Ömer, *Sualatu'l-Hakim*, Thak. Muhammed b. Abdullah, Riyad, Mektebetu'l-Marif, 1.bs. 1984.
- Darimi, Abdullah b. Abdurrahman, es-Sunen, (Tahk. Fauad Ahmed zemirli), Beyrut, Daru'l-Kütübi'l-Arabi, 1.bs., 1407.
- Dozy, Reinhart, *Tarihte İslamiyet*, (çev: Abdullah Cevdet -Osmanlıca metin-), İstanbul 1908.
- Dermenghem, Emile, *Muhammed'in Hayatı*, (Çev. Reşat Nuri), İstanbul 1930.
- Dursun, Turan, *Din Bu*, İstanbul, Kaynak Yayınları, 2000.
- Ebû Davud, Süleyman b. Eşas es-Sicistanî, *Sunen*, (Tahk. Muhammed Muhyiddin Abd al-hamid), Kahire 1935.
- Ebû Nuaym, Ahmed b. Abdullah, *Duafa*, Tahk. Faruk Hamede, by., Daru's-Sakafe, 1984.
- Edward, Said, *Oryantalizm*, (çev. Nezh Uzel), İstanbul 1998.
- Fayda, Mustafa, “Bahîrâ” *DİA*, İstanbul, İSAM, 1993, IV/487.
- Francis Bacon, *Denemeler*, (Çev. Elif Günçe), İstanbul, Morpa Kültür Yayınları, 2004.
- Fazlurrahman, *Siret Ansiklopedisi*, (çev: Heyet), İstanbul 1990.
- Galen Johnson, “Muhammad and Ideology in Medieval Christian Literature”, *Islam and Christian-Muslim Relations*, XI-, 2000.
- Gedikoğlu, Sümeyye, “İslamafobia”, *Kamuda Sosyal Politika*, sayı: 34, ocak-şubat mart-2016.
- Görmez, Mehmet, *Klasik Oryantalizmi Hadis Araştırmalarına Sevk Eden Temel Faktörler*”, *İslamiyât III* (2000) sy. 1. 12-30.
- Günaltay, M. Şemseddin, *İslam Öncesi Araçlar ve Dinleri*, Ankara, Ankara Okulu Yayınları, 1997.
- Hamidullah, Muhammed, *İslam Peygamberi*, (Çev. Salih Tuğ), İstanbul, İrfan Yayıncılık, 1990.

-
- Harman, Ömer Faruk, "Yuhannâ Ed-Dımaşkî", DİA, İstanbul, İSAM, 2013, XXXXIII/ 581.
 - Hatip, Abdülaziz, *Kuran ve Hz. Peygamber Aleyhindeki İddialara Cevaplar*, İstanbul 1997.
 - Hayfî, İmadüddin, *Şübehât tazimi'd-devleti'l-İslâmî ve'r-red aleyha*, yy., Heyetü'ş-Şamî'l-İslamiyye, 1. bs. 2015.
 - Hourani, Albert, *Avrupa ve Orta Doğu*, (Çev: Ahmet Aydoğan, Fahrettin Altun), İstanbul 2001.
 - Huntington, Samuel, *Medeniyetler Çatışması ve Yeni Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması*, (çev. Mehmet Turhan ve Cem Soydemir), İstanbul, Okyanus Yayınları, 2006,
 - İbn Cevzî, Muhammed b. Ahmed, *Teshili li ulumi't-Tenzîl*, (Tahk. Muhammed salim Haşim), yy., Daru'l-Kütübi'l-İlimiyye, 1995.
 - İbn Ebi Hatim, Ebu Muhammed Abdurrahman er-Razi, *el-Cerh ve't-Tadil*, Haydarabad·Dekkan, 1372.
 - İbn'ül Esîr, İzzuddin Ebu'l-Hasan b. Ebi'l-Kerem (630/1233), *Üsdü'l Ğabe*, Beyrut 1996.
 - *el-Kamil fiT-Tarih*, Beyrut 1979.
 - İbn Habîb, Ebu Cafer Muhammed b. Habîb (245/859), *Kitabu'l-Muhabber*, Beyrut ts.
 - İbn Hacer el-A'skalanî, *el-İsabe fi Temzi's-sahabe*, Beyrut 1328.
 - *Tehzibü't-Tehzib*, Beyrut ts.
 - İbn Hanbel, Ahmed, *Musned*, (Tahk. Ahmed Muhammed Şakir), Kahire, Daru'l-hadis, 1.bs., 1949.
 - İbn Hişam, Ebu Muhammed Abdülmelik, *es-Sire*, Beyrut, Daru'l-Marife Yayınları, ts.,
 - İbnü'l-İmad, *Şezeratü'z-Zeheb*, by. ts.
 - İbn İshak, Muhammed, (ö151/768), *es-Siretü'n-Nebi*, (tahk. Muhammed Hamidullah), Konya, Hayra Hizmet Vakfı Yayınları, 1981.
 - İbn Kesîr Ebu'l-Fida İsmail, *Tefsiru'l-Kur'ani'l-Azim*, (Tahk. M. İbrahim el-Benna vdg.), İstanbul 1985.
 - İbn Kesir, *el-Bidaye ve'n-nihaye*, Beyrut 1974.
 - İbn Mace, Muhammed b. Yezid el-Kazvinî, *Sunen*, (Tahk. Muhammed Fuat Abdulbaki), Kahire, 1952-1953.
 - İbn Sad, et-Tabakatü'l-Kübra, Beyrut, ts..

- İncil (Müjde) Türkçe Tercümesi, İstanbul, Yei Yaşam Yayınları, 1996.
- Johnson, Galen, “Muhammad and Ideology in Medieval Christian Literature”, *Islam and Christian-Muslim Relations*, XI-, 2000, s. 336-338.
- Kazıcı, Ziya, *Hz.Muhammed'in Eşleri ve Aile Hayatı*, İstanbul, Çağ Yayınları, 1991.
- Kecia Ali, “A Beatiful Example”: The Prophet Muhammad as a Model for Muslim Husbands’, *Islamic Studies*, 43:2 2004.
- Konrapa, Zekai, *Peygamberimiz İslam Dini ve Aşere-i Mübeşşere*, , İstanbul, Fatih Yayınevi, ts
- Kurtubi, Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed el-Ensari, *el-Camiati'l-ahkami'l-Kur'an*, Kahire 1987.
- Leon Caetani, *İslam tarihi*, (Çev. Hüseyin Cahid), İstanbul 1924-1927.
- *Maometta profeta d'Arabia*, Roma 1910.
- Maverdi, Ebu'l-Hasen Ali b. Muhammed, '*Alamun-Nübüvve*,(tahk. Muhammed Mutasım Billah), Beyrut, Daru'l-Kütübi'l-Arabi, 1.bs. 1987.
- Mevdudi, Ebul-Ala, *Tarih Boyunca Tevhit Mücadelesi ve Hz. Peygamber*, (çev: Ahmet Asrar), İstanbul, Pınar Yayınları, 1984.
- Mernissi, Fatima, *The Veil and Male Elite. A Feminist Interpretation of Women's Rights in Islam*, (transl. Mary Jo Lakeland Reading, Mass Addison), Wesley Publishing Company, 1991.
- Miras, Kamil, *Sahih-i Buhari Muhtasan Tecrid-i Sarih Tercümesi*, Ankara, ts
- Müslim, Sahih, (Tahk. Muhammed Fuad Abdalbaki, Kahire, 1955-1956.
- Nebhânî, *Huccetüllâh ale'l-âlemîn*, Beyrut 1316.
- Özeydin, Abdülkerim, “Arap”, *DİA*, İstanbul, İSAM,1991, III, 321.
- Öztürk, Orhan *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*, Ankara, Hekimler Yayın Birliği, 1. Baskı, 1992.
- Öztürk, Yaşar Nuri, *Asrı Saadet'in Büyük Kadınları*, İstanbul, Yeni Boyut Yayınları, 1998.
- Roald, A. S. *Women in Islam. The Western Experience*, London and New York: Routledge, 2001.
- Rodinson, Maxime, *Muhammed*, Çev. Atilla Tokatlı, İstanbul, Özne Yayınları,1998.
- Sanânî, Abdurrezzâk b. Hemmâm, *Musannef*, (Tahk. Habiburrahman el-Azamî),Beyrut, Mektebetu'l-İslami, 2. bs.1403.

- Savary, *Mahomet Le Koran*, Paris, ts.
- Savaş, Rıza, "Hz.Aişe'nin Evlenme Yaşı ile İlgili Farklı Bir Yaklaşım", *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, İzmir, 1995, sayı IX, s. 140-141.
- Schnapper, Dominique, *Sosyoloji Düşüncesinin Özünde Öteki ile İlişki*, çev., Aşegül Sönmezay, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2005
- Sena, Cemil, *Muhammedin Felsefesi*, İstanbul 1975.
- Servante, Alain, "Batılıların Gözünde Türk İmajının Geçirdiği Değişimler", (Ed. Özlem Kumrullar), *Dünyada Türk İmgesi*, İstanbul, Kitap Yayınevi, 2. Basım, 2008.
- Suyûtî, *el-Hasâisü'l-kübrâ*, (nşr. M. Halil Herrâs), Kahire 1386-87/1967.
- Şakiroğlu, Mahmut H., "Caetanı, Leon" *DİA*, VI, 545.
- Şiblî, Mevlânâ, *İslâm Tarihi, Asr-ı Saâdet: Peygamberimizin Sîreti*, (trc. Ömer Rıza [Doğrul]), İstanbul 1346/1921.
- Şulul, Kasım, *Hz. Peygamber Devri Kronolojisi*, İstanbul, İnsan Yayınları, 2003.
- Taberânî, Süleyman b. Ahmed, *Mu'cemul-Kebir*, thk. Hamdi b. Abdilmecid es-selefi, Musul, Mektebetü'l-Ulûm ve'l-Hikem, 2. Baskı, 1983.
- Tirmizî, Muhammed b. İsa, *el-Camiu's-Sahih Sunen et-Tirmizî*, (Tahk. Ahmed Muhammed Şakir) Beyrut, Daru ihyau turasilarabi, ts.
- Toker, Ali İhsan, "Kadınların Peygamber Algısı Müslüman Kadınlar ve Hz. Muhammed", *Usul*, 7 (2007/1), s. 139.
- *Bir Yapılaşma İlişkisi Olarak Kadınlar ve Din*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005
- *İslamofobia: a challenge for us us all*, Great Britain, 1997.
- Tuksal, Hidayet Şefkatli, *Kadın Karşıtı Söylemin İslam Geleneğindeki İzdüşümleri*, Ankara: Kitabiyat: 2000.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, ts.
- Ünal, Asife, *Yahudilikte, Hristiyanlıkta ve İslam'da Evlilik*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1998.
- Ünsal, Fatma, 'Türkiye'de Kadın Hareketinin Parçalı Yapısı', konuşma kaydı, 'Kadın Sorunları Bağlamında Örnek Bir Eş ve Baba Modeli Olarak Hz. Peygamber (s) Paneli, *İran İslam Cumhuriyeti Büyükelçiliği Kültür Müsteşarlığı*, Ankara: 17 Mart 2007.

• Watt, Montgomery, *İslam'ın Avrupaya Tesiri*, (Çev. Hilmi Yavuz), İstanbul, Boğaziçi yayınları, 1986.

- Hz. Muhammed, (Çev. Hayrollah Örs), İstanbul 1963

• Voltaire, *Candide ya da İyimserlik*, (Çev. Server Tanilli), İstanbul, Cem Yayınları, 1994

• Yazır, Elmalılı Hamdi, *Hak Dini Kuran Dili*, İstanbul, Eser, 1971.

• Yıldırım, Suzan, Hz.Aişe'nin Evlilik Yaşı Etrafındaki Tartışmalar, *İstem*, Yıl:2, Sayı:4, 2004, s. 237 – 245.

• ez-Zehebi, Ebu Abdillah Şemsüddin *Tezkiretü'l-Huffaz*, 3. Baskı, Haydarabad-Dekkan 1375.

- *Mi'zanü'l-İtidal*, Mısır 1382

- *el-İber*, Beyrut 1987.

- *Siyeru A'lami'n-Nebevî*, Beyrut 1402.

• Internet Kaynakları

• Cihan haber Ajansı "Medya İslamofobiye Köroklüyor"<https://www.uhim.org/medya-islamofobiye-korukluyor.html> (2.10.2017).

• Dijital oyunlarda "İslamofobi" tehlikesi - infografik - Anadolu Ajansı,<http://aa.com.tr/tr/turkiye/dijital-oyunlarda-islamofobi-tehlikesi/660381>. (5.102017).

• Gençlik ve Spor Bakanlığı, <http://aa.com.tr/tr/turkiye/dijital-oyunlarda-islamofobi-tehlikesi/660381>. (5.102017).

• Küçükcan, T. (2009). Avrupa İslamofobiye teslim mi?, Ankara, SETA Vakfı Yayınları, 2009. <https://www.setav.org/avrupa-islamofobiye-teslim-mi/> (3.10.2017).

• By Lawrence Pollard Satanic Verses' polarising untruths. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/7889974.stm> (3.10.2017).

• Slow Zizek, *İn the wake of Paris Attacs The left Must Embarce Its Radical Western Roots*, <http://inthesetimes.com/article/18605/breaking-the-taboos-in-the-wake-of-paris-attacks-the-left-must-embrace-its>. (2.10.2017).

• Trust, Runnymede, *The New Muslims London*, 2013, s.6. https://www.runnymedetrust.org/.../Runnymede_The_New_ (6.10.2017).

• Vinocur, J, ve Bilefsky D. (2006), "Dane Sees Greed and Politics İn The crisis", *Newyork Times*, 10.02.2006.

<http://www.nytimes.com/2006/02/10/world/europe/dane-sees-greed-and-politics-in-the-crisis.html>. (3.10.2017).

• 05 Kasım 2017, Pazar 22:18. <http://www.posta.com.tr/abd-de-kiliseye-saldiri-cok-sayida-olu-ve-yarali-var-haberi-1349257>. (6.11.2017)

• <http://edition.cnn.com/2017/11/05/politics/trump-texas-shooting-act-evil/index.html>.

References of the Prophet Made to Create Islamophobia*

Recep TUZCU**

Abstract:

With the end of the Cold War, while international policy was the scene of significant changes, Islam was substituted as the most important enemy, instead of communism, and the theory of the Clash of Civilizations was used as one of the most important means for advocating conflict between the West and Muslims. Today, Islamophobia in the West and in other parts of the world and the analyses made has brought up this issue as an even more important one. The Western Orientalists allege that the claim that Muhammad was not a prophet and spread Islam by sword, portraying him as a terrorist, violent and lustful person. In these claims, they refer to some verses of the Qur'an and Hadith and criticize them. It is seen that they subject the verses and Hadiths referred to as a specific method and a literal interpretation. In addition, it can be said that criticisms are directed towards the Prophet without reference to the difference between the historical context and cultural codes.

Keywords: Islamophobia, Hadith, Prophet, Terrorism, Women.

İslamofobi Oluşturmada Hz. Peygamber'e yapılan Atıflar

Özet:

Soğuk Savaş'ın sona ermesi ile birlikte uluslararası politika önemli değişimlere sahne olurken İslam, komünizm yerine en önemli düşman olarak ikame edilerek, Medeniyetler Çatışması tezi, Batı ile Müslümanlar arasında çatışmayı savunan en önemli araçlardan biri olarak kullanıldı. Günümüzde Batı'da ve dünyanın diğer bölgelerinde oluşan İslamofobi ve yapılan analizler bu konuyu daha da önemli hale getirmiştir. Batılı müsteşrikler Hz. Muhammed'in peygamber olmadığı ve İslam'ı kılıçla yaydığını iddia etmekte onu terörist, şiddet yanlısı ve şehvet düşkünü olarak resmetmektedirler. Bu iddialarında bazı Kur'an ayetlerine ve hadislere atıfla onu eleştirmektedirler. Atıf yaptıkları ayet ve hadisleri, tikel yöntemle ve lafzi yoruma tabi tuttıkları görülür. Ayrıca tarihi bağlam ve kültür kodları farkı dikkate alınmadan bu yorumlara dayanarak Hz. Peygamber'e eleştiriler yöneltildiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İslamofobia, Hadis, Peygamber, Terör, Kadın.

* This paper is the English translation of the study titled "İslamofobi Oluşturmada Hz. Peygamber'e yapılan Atıflar" published in the 6th issue of *İlahiyat Akademi*. (Recep TUZCU, "İslamofobi Oluşturmada Hz. Peygamber'e yapılan Atıflar", *İlahiyat Akademi*, sayı: 6, 2017, s. 113-156.) The paper in Turkish should be referred to for citations.

** Assoc. Prof. Dr., Selçuk University, Faculty of Islamic Sciences, Department of Hadith, KONYA, recep.tuzcu@selcuk.edu.tr.

Islamophobia

Islamophobia¹, as seen in the juxtaposition of the words “Islam” and “phobia”, refers to a fear that Islam does not actually cause, nor originates from Islam, in other words, a fear that has been “created” or “invented” by others. Islamophobia can be defined in general as: A grudge, hatred or hostility towards Islam and/or Muslims, or not trusting them, doubting them, or being afraid of Islam. The basis of this fear, which was invented by people outside the circle of Islam because of what they heard about Islam, lies in the fact that a much simpler and basic fear of the “other” has been reproduced under new forms. This situation expresses the attitudes of non-Muslims in Western societies such as fear, hatred, condemnation and disdain towards Islam. These feelings are rooted in historical and cultural prejudices that are transmitted and reproduced through institutions such as family, social environment, education and media. In this case, it is possible to distinguish the two dimensions of Islamophobia: The “current” dimension that becomes visible in attitudes, opinions and behaviors (so-called current Islamophobia), and the second aspect of historical and cultural sources that feed these visible phenomena. This dimension can also be called as prejudice or stereotypical judgments.²

Islamophobia was used for Salman Rushdie, who claimed in the book *Satanic Verses* (first printed on September 1988 in England) that Muhammad included the Satan’s compliments to idols in order to gain the support of the pagan community in which He was present. The granting of a knighthood by the Queen Elizabeth II to Salman Rushdie was understood as clear Islamophobia on the Iranian side. Khomeini issued a death fatwa on this British author of Indian descent. This book was first banned in Iran by Khomeini and many other Islamic countries followed the policy.³ The concept of Islamophobia was first used after the Iranian revolution in 1979, the hostage crisis, by Iranian Islamists in an attempt to describe women who refused veiling as “evil Muslims.” It was discussed in the press that these women were accused of creating ‘Islamophobia’. According to Fourest and Venner's claims, this concept was brought up again with the Salman Rushdie incident and the book burning events that were issued in the media in 1989.⁴

¹ This anti-Islamism, called Islamophobia, is derived by adding the word phobia to the word Islam. Phobia (phobie or phobia), derived from the word “phobos”, known in Greek mythology as the God of terror and fear, generally refers to fear and attributes the meaning of fear to the words to which it is added. Phobia describes an unusual state of fear that arises in the face of a situation or object that would not be feared in normal circumstances. See. Orhan Öztürk, *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*, Ankara, Hekimler Yayın Birliği, 1st Edition, 1992, p. 241.

² Kadir Canatan and Özcan Hıdır, (eds.), *Batı Dünyasında İslamofobi ve Anti-İslamizm*, Ankara, Eski Yeni Yayınları, 1st Edition, 2007, p. 42.

³ By Lawrence Pollard *Satanic Verses’ polarising untruths*. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/7889974.stm> (3.10.2017); see. Hilal Barın, *Tedirgin Nefret İslamofobi*, İstanbul, Tezkire yayıncılık, 1st Edition, 2016, p. 134.

⁴ Caroline Fourest and Fiammetta Venner, “Islamofobie?”, *Prochoix*, No: 26-27, Paris, Automne Hiver, 2003, p. 28; Christopher Allen, *Islamophobia*, England, Ashgate Publishing Limited, 2010, p. 9.

History of Islamophobia

The criticism of polytheists against believers and their claims that declared the Prophet as a magician,⁵ see a traitor and a false prophet that converted their children from their religion to his own^{6,7}, This was intended to keep people away from the religion of Islam which was taught by the Prophet. While the polytheists reject the revelation that came to him, not the Prophet himself, Allah states that the Qur'an is the word of a noble Messenger (Gabriel).⁹ In response, the Qur'an challenged the polytheists, saying "And if you are in doubt about what We have sent down upon Our Servant [Muhammad], then produce a surah the like thereof and call upon your witnesses other than Allah, if you should be truthful"¹⁰ and silenced them.

John of Damascus (Yuhanna al-Dimashqi), who authored anti-Islamist texts during the 8th century, describes the Prophet as a "liar", claims that Muhammad was partially aware of the old and new Testament, even learned lessons from an Ariusian priest, presented the Qur'an as a holy book, set some "ridiculous" rules, and gained the trust of the people by appearing religious. He considers the views of Islam regarding God and Christ, saying that the divinity of Jesus is rejected by this religion, and asserts that there is no evidence to prove the prophethood of Muhammad. It also criticizes the way in which the Qur'an is revealed, Muslims attribute Christians as idolaters, claiming that they worship the cross, and their irreverence of the Kaaba, and criticise some of the Qur'an's surahs. In this context, he mentions the provisions regarding polygyny as stated in an-Nisa and the fact that the right to divorce is given only to men, narrates the case of Zayd-Zeyneb, and in this regard, blames the Prophet.¹¹ For the Islamic world, "the West" is a two-century-old phenomenon. There is no such thing as "the West" for an artist or intellectual living in Islamic geography of the 11th or 16th century. There appears to be a continuity that we cannot ignore between Jerry Falwell's, an American Evangelist, claim that "the Prophet was a terrorist" and these claims of al-Dimashqi. Similar problems are encountered when we look at the Western perception of the Islamic world.¹²

⁵ al-Isra', 17/47.

⁶ al-Tabarani, Sulaiman bin Ahmad, *al-Mu'jam al-Kabeer*, ed. Hamdi 'Abd al-Majid al-Salafi, Mosul, Maktabat al'Ulum wa al-Hikam, 2nd Edition, 1983, V/61.

⁷ al-Anbiya' 21/7; az-Zukhruf 43/90-94.

⁸ at-Tur 52/29; al-Haqqah 69/41-42; Abu Lahab used to describe the prophet as a poet and a madman, to those who ask about him. See. al-Tabarani, *al-Mu'jam al-Kabeer*, I, 266.

⁹ al-Haqqah 69/ 40.

¹⁰ al-Baqarah 2/23; al-Isra' 17/88; Hud 11/13; Yunus 10/38.

¹¹ Harman, Ömer Faruk, "Yuhanna Ed-Dimaşki", DİA, İstanbul, İSAM, 2013, XXXXIII/581.

¹² Karen Armstrong, *Islam*, Modern Library, USA, 2000, p. 141; *İslam*, (Transl. Selim Yeniçeri), İstanbul: Koridor Yay., 2008, p. 161.

Islamophobia, institutionalized and gained an academic identity in the 19th and 20th century, with the emergence of anthropology, sociology and similar branches of science. The Orientalists, who were determined to show the Prophet, the guide for social lives of Muslims, and his words¹³ as worthless, accelerated their studies. The founder of the Chair of Arabic Language at Cambridge University describes the target of Orientalism as follows: "Our actual goal is to provide a useful service to the state and the King through trade relations with Eastern countries and to glorify Allah by expanding the boundaries of the Church through inviting people who currently live in darkness to join Christianity."¹⁴ In the last two centuries, 60,000 academic studies were conducted on the history of the Hadith, Hadith procedure and Hadith literature. Ignaz Goldziher (d. 1921), Reinhart Dozy (d. 1883) Alois Sprenger (d. 1893), William Muir (d. 1905), Leon Caetani (d. 1935), Arent Jan Wensinck (d. 1939), Snouck Hurgronje (d. 1940), Arthur John Arberry (d. 1969), Hamilton A. R. Gibb (d. 1971) and many other orientalists researched the Hadith field. Alfred Von Kremer (d. 1889), Aloys Sprenger (d. 1893) and Ignaz Goldziher (d. 1921) criticized the Hadith based on prejudices in terms of reliability by developing an explicit skepticism. John Voll admits the derogatory efforts against the Prophet and his words, saying: "The Sunnah, as illustrated by the Hadith collection, was the greatest strength of Islam against changes. For this reason, the most fundamental ground for the 'militant, activist and fundamentalist' movements to rebuild the social-moral values they want to realize in the whole Islamic world was formed by the Prophet's Hadith and engagement with its science. The Prophet's Sunnah was the only common denominator for the cultural unity among Muslims living in different geographies. This made it mandatory for Orientalists to conduct research on the Hadith."¹⁵

The Orientalist studies showed the effects of skepticism on the Hadiths, first in India and Egypt. Sayyid Ahmad Khan (d. 1316/1898), Sayyid Amir Ali (d. 1347/1928), Abdullah Chakralawi (d. 1914) and Fazlur Rahman (d. 1409/1988), given the title of Sir by the British in India, are considered the pioneers of this movement. Sayyid Ahmad Khan, who had a close relationship with Orientalists in India, was influenced by Western scientific research techniques after finding the opportunity to meet with Orientalists such as William Muir and Alois Sprenger, who were missionaries. In Egypt, the article of Rashid Reza (d. (d. 1354/1935) and Muhammad Tawfiq Sidki (d.1920) titled as "Islam Huw Al-Qur'an Wahdehu" and published in *Al-Manār* magazine, had great impacts in the country. Sayyid Ahmad Khan, Ahmad Amin (d.1954) and Taha Hussein (d.1956) and the common discourse,

¹³ It is emphasized that Islam, as a religion, has established a rooted culture based on Hadiths. See. Wensinck, "The importance of Tradition for the Study of Islam"; Margoliouth, "On Moslem Tradition".

¹⁴ Said, Edward, *Oryantalizm*, (Transl. Nezh Uzel), İstanbul 1998, p. 280-306, 365-366.

¹⁵ For more information about the factors that have driven orientalists to conduct studies on Hadiths, see. Mehmet Görmez, "Klasik Oryantalizmi Hadis Araştırmalarına Sevk Eden Temel Faktörler", *İslamiyât* III (2000) Issue. 1, p. 12-30.

claims of today's Sunnah deniers who defend the Islam of the Qur'an can be summarized as follows.

1- The verses that command obedience to the Prophet are limited to the Qur'an.

2-The Sunnah is a temporary variable and has an initial nature.

3- It is voluntary to follow the Sunnah of the Prophet.

4- There is a small quantity of true Hadiths attributed to the Prophet.

The target of all these efforts is the deification of the Prophet and Islamic Civilization. The claim of the Orientalists is that most of the words and practices of the Prophet have not reached the present day, and even if they have, jurisprudence based on narrations is primitive and voluntary. If the Sunnah, which established the common life of the Prophet and Muslims, can be removed, the way will be opened to make the jurisprudence however they want, and the Islamic Union will be a dream forever.

We see that the East-West or Islamic-Christian conflicts are perpetuated based on some economic reasons, rather than religious, by political forces. American political scientist Samuel Huntington's theory of Clash of Civilizations, which makes the West and Islamic civilizations confront each other, gained acceptance as American think tanks and media outlets were seeking a new enemy. Islam was replaced by the collapsed communist bloc as the opposition to Western civilization, and ideas to support it began to be produced. According to Huntington, there would be an inter-civilization war in the future. There are social, cultural, philosophical principles and values unique to the West. Enlightenment principles such as "democracy", "rule of law", "human rights", "people's sovereignty" and "secularism" belong to Western civilization.¹⁶ Samuel Huntington's thesis of *Clash of Civilizations* and Francis Fukuyama's thesis and works such as *End of History* provide theoretical material for these contradictions and even provide a kind of legitimacy and respect for terrorism by laying the groundwork for acts of terrorism in the intellectual world.¹⁷

September 11, 2001 was critical in creating fear of Islam. The anti-Muslim sentiment, which began to increase in the United States especially after the September 11 attacks, has also spread increasingly in European countries such as Germany, Austria, Britain, the Netherlands and France. It can be suggested that the

¹⁶ Zbigniew Brzezinski, *Tercih, Küresel Hâkimiyet mi? Küresel Liderlik mi?*, Transl. Cem Küçük, İstanbul, İnkılâp Yayınevi, 2nd Edition, 2005, p. 14; Samuel Huntington, *Medeniyetler Çatışması ve Yeni Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması*, Transl. Mehmet Turhan and Cem Soydemir, İstanbul, Okyanus Yayınları, 2006, p. 237-268.

¹⁷ Fulya Atacan, "Radikal İslam'ın Küresel Bir Tehdit'e Dönüşüm Süreci: Afganistan Deneyimi", *YDU Sosyal Bilimler Dergisi*, Volume I, Number 1, April 2008, p. 35-52.

concept of Islamophobia was more used after this incident. Doesn't the former U.S. President George Bush's formal acceptance of the Clash of Civilizations' theory by declaring a new crusade of dividing the world into two parts, namely, friends and foes, mean a personal declaration of this theory by a state president? When America was hit by terrorists on September 11, 2001, the British and many countries of the world quickly accepted and supported the American declaration of war against terrorism on a global scale.¹⁸

What was brought forward during the fear of September 11 is that Islam and terror form an integral unity. In this regard, a few negative opinions regarding the personality of Prophet Muhammad were also expressed with increasing frequency in the press and publications. Although there is an impression that Islamophobic discourse should be identified more with terrorism and violence, we should not overlook the fact that it is not only violence mentioned in the West but also some other dimensions of the issue. Accordingly, in addition to the attempts to caricature the Prophet in the form of Osama b. Laden like a bomber, there were some other attempts claiming that he was excessively interested in women, all of which aimed to increase Islamophobia. It was at this point that he was claimed to have been a lustful misogynist and owner of the most negative convictions about women. It was apparently a smear campaign against his personality.

In Germany, on the other hand, the media is responsible for almost eighty percent of Islamophobic attitudes. Der Spiegel, which claims to be a high-level publication, made significant mistakes in Germany and put those who came from Islamic countries in the same category, as terrorists. In the media, the concept of 'Islamic terror' was often used and everyone was put in the same position.¹⁹ The 1997 report also highlights three titles in the dominant representation of Islam: Sexism, street gangs and terrorist/extremist groups.²⁰ It is proved that the views suggesting that "Islamic cultures are uniform, stereotypical and therefore closed to change"²¹ and that "Islam is dangerous and threatening" are still dominant in these countries. The belief that anti-Islamism does not constitute a racist discourse was valid at the time when both reports were written.²²

They used digital games of our times as another important way to make Muslims be perceived as evil and keep people away from Islam and the Prophet. The following are the most popular games with an emphasis on anti-Islam audio effects, visuals and characters in digital games played by millions of people every

¹⁸ Brzezinski, "Tercih, Küresel Hâkimiyet mi? Küresel Liderlik mi?", p. 13-14, 178.

¹⁹ Cihan haber Ajansı "Medya İslamofobiyi Körüklüyor" <https://www.uhim.org/medya-islamofobiyi-korukluyor.html> (2.10.2017)

²⁰ Runnymede Trust, *The New Muslims*, London, 2013, p. 6.

https://www.runnymedetrust.org/uploads/publications/Runnymede_The_New_Muslims_Perspective.pdf (October 6, 2017).

²¹ Runnymede Trust, *Islamofobia: a challenge for us all*, Great Britain, 1997, p. 4.

²² Runnymede Trust, *The New Muslims*, London, s.6; Runnymede Trust, *Islamofobia: a challenge for us all*, p. 4.

day. *Resident Evil*: In this game with millions of users, the gate of Muhammad's tomb is touted as the source of the chaos of evil, where enemies come in armies. *Counter Strike*: In this world-famous video game which is based on a war between soldiers and terrorists, terrorists used to shout as 'Allah Akbar' and 'La ilaha illallah' when they were captured or shot. Due to the intense reaction of the Islamic world, the owners of the game updated the game and these sound effects were removed. *Muslim Massacre*: This game is based on killing fully-veiled women and men with beards. At the end of the game, the player is commanded to kill Muhammad.²³

It is obvious that these games arouse prejudice against the Prophet and Islam as well as fear, grudges and hatred. These actions aims at preventing Islam from spreading rapidly among Christians in Europe and America, and to discredit the Prophet.

Therefore, it is meaningful that European countries and the United States support terrorist organizations, such as ISIS, which have recently emerged under the name of Islam. For example, after the invasion of Iraq, ISIS militants have become the most recognized terrorist organization in the world with the brutal decapitation of US journalist James Foley and the release of its video record to the world.²⁴ It is clear that these images increased anti-Islamism in Europe. After 12 deaths in the Charlie Hebdo attacks (January 7, 2015) and 130 deaths in Paris attack (November 13, 2015), the French Prime Minister Manuel Valls stated the following words in a TV program: "What I want to say to the French is, 'we are at war'. (...) Yes, we are at war and we will act and shoot down these jihadist enemies, to destroy them in France, in Europe, in Syria and in Iraq. (...) We're going to win this war." The Prime Minister's tough attitude affected the daily life in France, as a special rule was declared throughout the country, soldiers proliferated in the streets and inspections were at the highest level. Police raids were carried out on Muslim associations and indirectly put Muslims as the targets.²⁵ Slavoj Zizek, a racist in Europe who immediately linked the Syrian refugee crisis to ISIS, expressed the following views on free movement in his call to Europeans: "Fundamentalist Muslims find blasphemy of Islam and lesbians unbearable and reckless caricatures intolerable, while we consider them our freedoms. As traditional French citizens, we find it impossible to keep silent by accepting a woman dressed in a veil as an attack on her French identity. It is imperative to do two things to prevent this trend. In order to protect individual freedoms against group oppression, it is necessary to set out a set of norms and apply them legally, without fear that these norms will

²³ [Dijital oyunlarda "İslamofobi" tehlikesi -infografik- Anadolu Ajansı, http://aa.com.tr/tr/turkiye/dijital-oyunlarda-islamofobi-tehlikesi/660381](http://aa.com.tr/tr/turkiye/dijital-oyunlarda-islamofobi-tehlikesi-660381). (October 5, 2017)

²⁴ Barın, Tedirgin Nefret, p. 225.

²⁵ See: Sümeyye Gedikoğlu, "İslamofobia", Kamuda Sosyal Politika, Issue: 34, January-February-March 2016, p. 72.

appear to be European centrist.”²⁶ In Europe, a 2013 report stated that anti-Muslim attitudes are on the rise.²⁷ A phone helpline used for reporting Islamophobic incidents reported that 58% of physical assaults during the 12-month period were carried out against Muslim women. The target of most of these attacks by the West is the Prophet. Allegations about the Prophet of Islam being violent, lustful and a false prophet stand out among others.²⁸ According to Orientalists, violence and sexuality are at the forefront of Muhammad’s religion, which he created for his own purpose, and those who believe in this religion inevitably behave in the same way. Islam is portrayed as a religion based on aggression and war, which spreads on this basis and allows polygyny, homosexuality and promiscuity. It is alleged that Islam created the idea of a ‘holy war’ in which anyone who is not a Muslim would be brutally killed or enslaved, and described heaven as a garden of sexual passion and pleasures.²⁹

Based on Daniel’s statement above, the claims attributed to the Prophet can be expressed in three titles:

1. The claim that Muhammad is a false prophet and Islam is a superstitious sect of Christianity.
2. The claim that Islam is a religion of violence and terror.
3. The claim that the Prophet was a lustful person.

a. False Prophet Perception

At the top of the criticisms directed to the Prophet, the claims of Yuhanna al-Dimashqi, who states that Muhammad was a false prophet, he had some knowledge of the Old and New Testament, and even took lessons from an Ariusian priest, were repeated in certain tones by Orientalist such as Thomas Aquinas,³⁰ Leone Caetani (d. 1935),³¹ Cardini Franko³² and Emile Dermanghem (d. 1971).

The Qur’an states that the birth of the Prophet Muhammad was mentioned by Jesus and the Jewish did not even accept the prophecy of Jesus and considered it

²⁶ Slavoj Zizek, *In the Wake of Paris Attacks the Left Must Embrace Its Radical Western Roots*, <http://inthesetimes.com/article/18605/breaking-the-taboos-in-the-wake-of-paris-attacks-the-left-must-embrace-its> (October 2, 2017).

²⁷ Trust, *The New Muslims*, London, p. 15.

²⁸ Norman Daniel, *The Arabs and Medieval Europe*, London: Longman, 1975, p. 109, 220, 229, 314-17.

²⁹ Norman Daniel, *Islam and the West: The Making of the Image*, Edinburgh: Edinburgh University Press, 1960, p. 123-125, 136-154.

³⁰ Montgomery Watt, *İslam’ın Avrupaya Tesiri*, (Transl. Hilmi Yavuz), İstanbul, Boğaziçi yayınları, 1986, p. 82.

³¹ Leone Caetani, *Maometta profeta d’Arabia*, Roma 1910, , I, 7, 156-157, II, 61, 76, 77; *İslâm Tarihi* (Trans. Hüseyin Cahid), İstanbul 1924-27, I, 310-322, 374-379, see. Mahmut H. Şakiroğlu, “Caetani, Leon” *DİA*, VI, 545.

³² Cardini, Franko, *Avrupa ve İslam*, (Transl. Gürol Koca) İstanbul, Literatür Yayınları, 2004, p. 175.

as magic.³³ When they asked the Prophet for evidence, he rejected this request of the polytheists of Mecca by saying that people had previously rejected miracles as magic. The Qur'an is a miracle in itself and offers to those who have doubts about the Revelation and Prophethood that they should seek help from humans and Jinn in creating the like of it. In the Gospels, and especially in the Gospel of John, the future coming of Paraclete is mentioned in four places:³⁴ The revelation stated in Chapter 16, Verse 13 of the Gospel of John corresponds to the third and fourth verses of An-Najm: "Nor does he speak from [his own] inclination. It is not but a revelation revealed." Ahmed, one of the names of the Islamic Prophet Muhammad, also means "praised". For this reason, by some Islamic scholars, the word Parakletos is the same word as Periklutos and corresponds to Ahmed in the same meaning.³⁵ In the Gospel of Barnabas, Jesus says, "For I am not worthy to unloosen the ties of the hosen or the latches of the shoes of the messenger of Allah whom ye call "Messiah," who was made before me, and shall come after me, and shall bring the words of truth, so that his faith shall have no end."³⁶ and this is interpreted as someone who will be the descendant of Ismael and whose name will be Mohammad.³⁷ As a result, in the words of the prophet and the Qur'an, the people of the book were better acquainted with them than their own sons, but they turned their backs on them, despite their affirmation and support.³⁸ The Christians of Najran, who knew this, did not resort to conjecture.³⁹ Contrary to the claim that the Prophet falsified proof of the Torah and the Bible, the people of the Qur'an say that they have corrupted the original of the book.⁴⁰ The suggestion exists that everybody becomes happy with what he has applied to this situation.⁴¹ The claims that Islam is a heretical Christian sect and that Muslims also worship the Kaaba are unexplainable. If worshipping towards Al-Aqsa was heresy, all divine religions had to be accepted as pagan beliefs. However, as the Angels are commanded to prostrate to Adam,⁴² humans are also commanded to pray to Allah, not the Kaaba.⁴³

There is no evidence for the claim that the Prophet learned Islam from a priest belonging to the Arius sect. The claim that the Prophet received all the information from Bahira in a meeting during his childhood journey to Syria is also not in an acceptable consistency. This small monastery where Bahira lived always

³³ as-Saf 61/6.

³⁴ Bible (Incil) Turkish Translation, Istanbul, Yei Yaşam Yayınları, 1996, Yuhanna, Chapter: 14: Verse 16, 26 Chapter: 15, Verse 26-27 Chapter: 16, Verse 7-13.

³⁵ Elmalılı Hamdi Yazır, *Hak Dini Kuran Dili*, İstanbul, Eser, 1971, VIII/12-17.

³⁶ Barnabas, Chapter: 42: 13th Verse (Trans. Halil, Saade), Matbatı Menar, nd., p. 41-2.

³⁷ Barnabas, Chapter: 43-44.

³⁸ al-Baqarah 2/146.

³⁹ Ali 'Imran 3/61.

⁴⁰ an-Nisa, 4/46.

⁴¹ al-Mu'min 23/53.

⁴² Sad 38/73.

⁴³ an-Najm 53/62.

had a book, and every priest who read it became the most knowledgeable of Christians. Ibn al-Nadīm says that there may be translations of the religious texts kept by Bahira.⁴⁴ Bahira saw Muhammad shadowed by a cloud, and when he sat under a tree, its branches bent over him. So, he immediately prepared a feast and invited members of the caravan to dinner. The Quraysh accepted this invitation of Bahira, who had never been interested in them until that day, with a bit of amazement. They left Muhammad by the caravan and went to the monastery. However, Bahira asked him to come to dinner and he took care of himself, asked him various questions, and he looked at his back and saw the seal of Prophethood (Khatam an-Nabiyyin). Bahira then asked Abu Talib whose son Muhammad was. When he learned that he had been orphaned, he advised to take good care of him and to protect him from the Jewish. So, Abu Talib ended his affairs in Syria and took him to Mecca. At the end of this narration, it is also mentioned that three people from the people of the book tried to harm Muhammad but Bahira stopped them from doing so.⁴⁵

Some scholars say that the Hadith about the Bahira incident is not authentic, that none of the narratives witnessed it, and that 'Abd al-Rahmān ibn Ghazwan, who was one of them, used to narrate "suspicious"⁴⁶ Hadiths, criticizing the narrators claiming that it was impossible for Abu Musa al-Ash'ari to witness this incident. In addition, the Prophet's brief meeting with Bahira at that early age, as Christians claim, is contrary to reason and logic to learn some of the principles of the religion of Islam. Accordingly, they have either completely rejected this incident or they not even considered it worth to dwell on. Ibn Hisham stated that he did not take into his own work "some poems that Ibn Ishaq chanted, but which those who engaged in poetry did not accept as true", which is reasonable enough to doubt that these poems belonged to Abu Talib. In addition, it is also clear that whether the Bahira incident is true or not cannot be decided by simply looking at these poems. In fact, accepting or rejecting the Bahira incident has no importance in terms of the Prophet's personality or the religion of Islam.⁴⁷

As a result, aside from the criticism of the narrations related to Bahira, it is possible that the Prophet may have gone on such a journey in history. However, it is impossible that the Prophet received Islam or the Qur'an from Bahira during this meeting.

⁴⁴ Ibn al-Nadim, *Kitab al-fihrist*, p. 24.

⁴⁵ At-Tirmidhi, Muhammad ibn 'Isa, *Jami' at-Tirmidhi*, (Ed. Ahmad Muhammad Shakir) Beirut, Dar Ihya al-Turath al-Arabi, nd., "al-Manaqib" 3; al-Bayhaqi, *Dala'il an-Nubuwwa* (ed. 'Abd al-Mu'ti Amin Qal'aji), Beirut 1405/1985, II, 24-29; Al-Suyūṭī, *Al Khasais-ul-Kubra*, (ed. M Khalil Harras), Cairo 1386-87/1967, I, 206-213; al-Nabhani, *Hujjat Allah 'ala'l-'Alamin*, Beirut 1316, p. 157-160; Maulana Shibli, *Islām Tarihi, Asr-i Saadet: Peygamberimizin Sireti*, (Trans. Ömer Rıza [Doğrul]), İstanbul 1346/1921, I, 198-202.

⁴⁶ Abu Nu'aym, Ahmad ibn Abdullah, *Al-Du'afā'*, Ed. Fārūq Hamāda, by., Dar ats-Tsaqafah, 1984, I, 144; al-Daraqutni, 'Ali ibn 'Umar, *Sualatu'l-Hakim*, Ed. Muhammad ibn Abdullah, Riyad, Maktabat al-Ma'arif, 1st Edition 1984, I, 123.

⁴⁷ See. Mustafa Fayda, "Bahîrâ" *DĪA*, İstanbul, İSAM, 1993, IV/487.

b. The Perception of Terror and Violent Inclinations

The U.S. invasion in Iraq, Iran's abuse of instability in Iraq and Syria, the brutality of dictators such as Bashar al-Assad, and the ensuing sectarian insecurity have spawned organizations like ISIS. Even if terrorist organizations name themselves using Islamic words, it is wrong to associate their actions with Islam. Terror is a multi-headed monster and cannot be reduced to a single cause.

According to the Pope Urbanus II, who declared the first Crusades in 1095, Muslims were the servants of Satan. For that reason, war with Muslims was actually considered a war between God's enemies and his friends.⁴⁸ According to Luther, La Noue, Abercromby, Francis Bacon it was brutal, tyrant, savage and barbarian⁴⁹, while for Voltaire believers were "head hunters"⁵⁰, and according to Montesquieu, Botero and Lewis, the Islamic religion itself was the main factor in violence and despotism. They also claim that Ali and Muhammad were tyrants, by Western standards.⁵¹ On September 30, 2005, published by a newspaper called *Jyllands Posten* where a Danish cartoonist depicted Muhammad as a suicide bomber and in the shape of Osama bin Laden, who used to say that terrorists would go to heaven after death. In Muslim countries, where it is forbidden to portray their Prophet in any normal manner according to their beliefs, this situation has caused a great disruption and hundreds of people died as a result of the events.⁵² The Muslim state missions in Denmark, especially the Turkish Consulate, explained that the cartoon in question would not bring beneficial relations between ethnic and religious groups. Anders Fogh Rasmussen, the Prime Minister of Denmark at the time, was asked for an appointment, but the requests were turned down; he was forced to express his respect for religious beliefs and disapprove of the depiction of religious figures in a way that offended Muslims.⁵³

In Norway, which is considered one of the safest countries in the world, people have experienced the most horrific massacre to rock Europe since the Second World War. Immediately after the Oslo massacre, Western terror experts at the agencies likened the attack to September 11, claiming that it was one of the

⁴⁸ Dominique Schnapper, *Sosyoloji Düşüncesinin Özünde Öteki ile İlişki*, (Transl. Aşegül Sönmezay), İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2005, p. 45.

⁴⁹ Francis Bacon, *Denemeler*, (Transl. Elif Günçe), İstanbul, Morpa Kültür Yayınları, 2004, p. 45111.

⁵⁰ Voltaire, *Candide ya da İyimserlik*, (Transl. Server Tanilli), İstanbul, Cem Yayınları, 1994, p. 242.

⁵¹ Galen Johnson, "Muhammad and Ideology in Medieval Christian Literature", *Islam and Christian-Muslim Relations*, XI-, 2000, p. 336-338; Albert Hourani, *Avrupa ve Orta Doğu*, (Transl. Ahmet Aydoğan, Fahrettin Altun), İstanbul 2001, p. 60; Alain Servante, "Batılıların Gözünde Türk İmajının Geçirdiği Değişimler", (Ed. Özlem Kumrullar), *Dünyada Türk İmgesi*, İstanbul, Kitap Yayınevi, 2nd Edition, 2008, p. 59; Aslı Çarkman, *Avrupa ve Öteki: Avrupa İmgesinin Osmanlı Aydınlanmasından Yansıması*, (Ed. Fuat Keyman), Türkiye'nin Yeniden İnşası, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2013, p. 55-58.

⁵² Barın, *Tedirgin Nefret İslamofobi*, p. 137; Canatan, *Batı Dünyasında İslamofobi*, p. 422.

⁵³ Vinocur, J., and Bilefsky D., "Dane Sees Greed and Politics in the Crisis", *Newyork Times*, October 02, 2006. <http://www.nytimes.com/2006/02/10/world/europe/dane-sees-greed-and-politics-in-the-crisis.html>. (October 03, 2017).

Islamic terrorist organizations, whereas the massacre was planned by Anders Behring Breivik of Norway. Breivik killed eight people with a fertilizer bomb in central Oslo, behind which he massacred sixty-nine people on the island of Utoya.⁵⁴ Breivik admits himself to be a “templar”, a crusader, and fighting in the name and good of Christianity. The media described every terrorist act that took place after September 11 as Islamic terror, thus creating Islamophobia. If the killer were a Muslim, the media would immediately name it as Islamic terrorism, putting religious identity in the fore front. But when it was understood that the killer was not a Muslim, his mental health was brought to the fore.⁵⁵ The attempt to identify the concepts of Islam and terrorism, especially after the September 11 attacks, has made Muslims who are already discriminated against in Europe “usual” suspects. The challenges faced by Muslims in the Western world are exacerbated by the perception that regards the religion at the center of conflicts. In the U.S. State of Texas, shots were fired at the crowd at the First Baptist Church during Sunday Mass. According to primary reports, 26 people were killed and 30 wounded in the attack.⁵⁶ When Devin Patrick Kelley, the killer who carried out the church raid and killed dozens of people, was understood to be a Christian, the Trump claimed that there were many people in the country whose mental health was impaired.⁵⁷ If he were a Muslim, the world would certainly rise up.

Today, 1.7 billion people believe in the Prophet and Islam. The problem is not caused by Islam’s theology. Islam, like every divine religion, offers peace, justice, brotherhood, love and solidarity. Within groups of believers, in all religions, there are people who resort to violence. Today, Israel's attacks and violent acts against the Palestinian people are the most vivid examples of the state terror in the eyes of the international public. In Myanmar, there are acts of state terrorism committed by the Arakan Buddhist communities against the Arakan Muslims, the Christian anti-Balaka organization carries out genocidal violence against Muslims in the Central African Republic, and there are conflicts between Catholic and Protestant Christians in Ireland and the UK. None of these is or should be considered relevant to religious beliefs, and perpetrators should not be named as Christian, Catholic or Protestant terrorists. The same respect and consistency must also be adopted for Islam. The West and the United States, which gave birth to organizations such as the Taliban, Hezbollah and ISIS, are understood to have staged and orchestrated the September 11 attacks with violent extremist groups to validate the thesis of a Clash of Civilizations. The background of this lies in subtly preventing those who choose Islam, as well as pursuing their interests in the

⁵⁴ K  c  kcan, T. (2009). Avrupa İslamofobiye teslim mi?, Ankara, SETA Vakfı Yayınları, 2009. <https://www.setav.org/avrupa-islamofobiye-teslim-mi/> (October 3, 2017).

⁵⁵ Barın, *Tedirgin Nefret İslamofobi ve DAES*, p. 119.

⁵⁶ November 05, 2017, Sunday 22:18. <http://www.posta.com.tr/abd-de-kiliseye-saldiri-cok-sayida-olu-ve-yarali-var-haberi-1349257>. (November 6, 2017).

⁵⁷ <http://edition.cnn.com/2017/11/05/politics/trump-texas-shooting-act-evil/index.html>.

Islamic geography in a climate of turmoil. In order to achieve this, they identify the Prophet and Muslims with terror.

The courts of many European countries have ruled that these publications target only those who support terrorism, not all Muslims, and therefore they are within the limits of freedom of thought and criticism. However, the Prophet, portrayed as a terrorist and a person with moral weaknesses, is not only the symbol of so-called perpetrators of terrorist attacks but also a person who is praised and accepted as a model by all Muslims. These publications offend all Muslims. This is also a clear violation of the rule of respect for religious sensitivities and non-blasphemy, which is enshrined in the European legal *acquis* as a fundamental human right.

“Islam” literally means “peace”. The Qur'an has forbidden deliberate and unjust killing and stated that the murderer's punishment is to stay in hell forever. The Book regards killing one person equal to killing all people and declared that saving one person's life equals saving all people's lives. O you who have believed, enter Islam completely [and perfectly] and do not follow the footsteps of Satan. Indeed, he is to you a clear enemy”.⁵⁸ The Prophet fought in wars when necessary. However, he prohibited the killing of children, women⁵⁹, the elderly, and religious people engaged in worship as long as they did not fight against Muslims during the war, as well as the destruction of places of worship, the killing of animals, and the cutting of trees.⁶⁰

Considering these divine principles of Islam, it will be seen that terror, violence, depression and anarchy have nothing to do with it. Just as those in the West who claim to be “templars” should not be considered representatives of Christianity; in the Islamic world, the mistakes that some terrorist groups make in the name of Islam cannot be referred to the Prophet or to all Muslims.

Watt's findings on this subject are as follows: “Many Christian scholars believe that Muhammad spread his religion by military force; and killing the enemies of the Prophet and Allah and doing all kinds of cruelty to them are orders of the religion. The image that Europe has devised about Islam is far from the truth. It was not specifically asked of Jewish, Christians, or other people of the book to choose Islam or the sword. The military activities of Muslims are only used to grow in political terms. The image that Islam is a violent religion is at odds with the image that Christianity is a religion of peace spread by persuasion. Those who participated in the Crusades believe that their religion is a religion of peace, while that of their opponents is a religion of violence.”⁶¹ Although the Muslim conquests

⁵⁸ See: an-Nisa 4/93; al-Maidah 5/32; al-Baqarah 2/208.

⁵⁹ *Ṣaḥīḥ al-Bukhārī*, (Ed. W. Jounboll), Leyde, 1862-1908, “*Al-Jihad wa As-Siyar*” 145; Abu Dawud, “*Kitab al-Jihad*” 121.

⁶⁰ Al-San'ani, 'Abd al-Razzaq ibn Hammam, *Musannaf*, (Ed. Habib al-Rahman A'zami), Beirut, Al-Maktabah Al-Islamiyyah, 2nd Edition, 1403, IV, 453.

⁶¹ Montgomery, *Islam in Avrupa Tesiri*, p. 82.

were proven to have legitimate and justifiable reasons for Muslims, they have been perceived as a threat to the other side and this has led to “Islamophobic” and “anti-Islamist” sentiments.⁶²

By these words, Watt reveals that there is a deliberate perception operation against Muslims. However, the second important point is that the word “jihad” in the Qur’an and Hadith does not always mean war. The word “jihad” refers to effort and struggle besides meaning “war”. In this sense, it is seen that the terrorist groups that identify themselves as Islamic have taken evidence by drawing the verses and Hadiths out of context. The fact that this concept is interpreted as a call to war in every verse and Hadith poses another concern. Certain groups take the verse of an-Nisa, “Allah has preferred the mujahideen through their wealth and their lives over those who remain [behind], by degrees”⁶³ and “And those who strive for Us - We will surely guide them to Our ways. And indeed, Allah is with the doers of good” from Al-‘Ankabut⁶⁴ as their bases. According to ISIS, fighting until the “Islamic State” prevails on Earth is the core duty of Muslims. ISIS supporters suggest that the activity, which refers to concepts such as jihad, *qital*, *Amr bil Ma’ruf wa Nahy an al Munkar*, will bring people to Allah’s pleasure and heaven, and to fight and struggle against everything that is an obstacle to the survival of the “Islamic State” is obligatory. The organization considers young people who are not primarily supportive of its spread to be opposed to Islam and apostates. ISIS considers it as a duty to fight against almost all Muslims who are not beside them. Including many innocent people who do not attack them, they harass or punish people based on the jihadist revelations by keeping them apart from their cause and historical context.⁶⁵

The last verse of Surat al-Ankabut was revealed before jihad was allowed. According to the explanations of the commentators, al-Ankebut was one of the chapters revealed in Mecca. For this reason, the verse cannot be specific to those who fight on the battlefield. What is meant by jihad here is to fight against all forms of disbelief. Ibn al-Jawzi (d. 751/1350) interprets the verse on this subject as follows: “That is a struggle against the torments of the disbelievers with the soul. It means patience for emigration and similar incidents. It was also said to be fighting. This is a weak possibility. Because at the time of the revelation, war had not yet been ordered for the believers.”⁶⁶ It is narrated from ‘Abd Allāh ibn al-‘Abbās that the verse “Allah will guide you to the path of guidance” refers to the following: “We will guide those who strive to obey us to the path of reward.” This exegesis contains all the obedience and words. A similar interpretation is narrated from ‘Abd Allāh ibn al-Zubayr. According to Al-Qurtubi (d. 656/1258), this means “strive in our way

⁶² Canatan, *Batı Dünyasında İslamofobi ve Anti-İslamizm*, p. 83,70.

⁶³ An-Nisa 5/95

⁶⁴ Al-‘Ankabut, 29/69.

⁶⁵ İmadüddin Haytî, *şübehât tazîmî ‘d-devleti’l-İslâmî ve’r-red aleyha*, yy., Heyetü’ş-Şamî’l-İslamiyye, 1st edition. 2015, p. 70, 71

⁶⁶ Ibn al-Jawzi, Muhammad ibn Ahmad, *Kitāb al-Tashîl li-’ulūm al-tanzîl*, (Ed. Muhammad Salim Hashim), Darul Kutub Al-İlmîyah, 1995, II, 129.

against the infidels”, or, “strive in the will to attain our mercy”. Al-Suddī (d. 127/745) and other interpreters also stated that the verse had been revealed before war was ordained.⁶⁷ According to Ibn Qayyim al-Jawzi, Allah relates the verse “strive in our way” to the struggle against desires. Those who are superior to others in truth are those who strive harder. The most significant type of struggle is the one against desires, Satan, and worldly things. Whoever strives for the cause of Allah in these four things, Allah guides him to the path he has pleased. Whoever leaves jihad, has missed the guidance. Junayd of Baghdad (d. 297/909) interprets this verse as: “Fight against your desires and repent with us (in our school). Let us lead you to the path of righteousness.”⁶⁸ Muadh ibn Jabal: “It is jihad to research to achieve knowledge. Allah chooses whom he will, and guides to his path.”⁶⁹

Although some groups who interpret the Qur'an with a piecemeal approach and dissociate it from its context think that there should be a constant war against non-believers, the Qur'an gives doesn't give space to hostility against anyone other than the wrongdoers. The same false perception about the word "jihad" is also seen among non-Muslims. Some non-Muslims claim that jihad is a significant element that threatens them, so that Muslims should be prevented from spreading to other countries. Basing Islamophobia on the verses of jihad, it is understood that there is a perception based on misinterpretation by dissociating these verses from their context.

In a narrative mentioned in Sahih al-Bukhari and some other Hadith books, the Prophet says: “I have been ordered (by Allah) to fight against the people until they testify that none has the right to be worshipped but Allah and that Muhammad is Allah's Messenger, and offer the prayers perfectly and give the obligatory charity, so if they perform that, then they save their lives and property from me except for Islamic laws and then their reckoning (accounts) will be done by Allah.”⁷⁰

The information given at the end of the narrative suggests that it is more appropriate to refer the word “jihad” to “fighting”. However, most of the narrations in the well-accepted Hadith sources do not include the part stated at the end. Only the first part of the narrative, which is “I have been ordered (by Allah) to fight against the people until they testify that none has the right to be worshipped but Allah” is mentioned and attributed to the Prophet while the rest is described as words of Abu Bakr.⁷¹ It is understood from this narrative that anyone who accepts the basic principles of Islam will be considered a believer, and cannot be declared

⁶⁷ al-Qurtubi, *al-Jamiu li-Ahkami al-Qur'an*, XIII, 264; -5

⁶⁸ Ibn Qayyim, *Al-Fawa'id*, I, 59.

⁶⁹ Ibn Taymiyyah, *Jami' al-tahsil*, VI, 82.

⁷⁰ Sahih al-Bukhari, “Kitab Al-Iman” 15; *Sahih Muslim*, (Ed. Muḥammad Fu'ād 'Abd al-Bāqī, Cairo, 1955-1956, “Iman” 8.

⁷¹ Ṣaḥīḥ al-Bukhārī “Kitab Istitabah Al-Murtaddin” 3; “Jihad” 101; “T'tisam”2; Sahih Muslim “Iman” 8; Abu Dawud, Suleiman ibn Sulaymān ibn al-Ash'ath al-Sijistānī, *Sunan*, (Ed. Muhammad Muhyiddin Abd al-Hamid), Cairo 1935, “Kitab Al-Zakat” 1; “Jihad” 104

otherwise. We can say that this Hadith narrated from Abu Bakr was used against those who did not give tax to the state during his time, but still claimed to be Muslim. It can be said that the cause of this war was more of a rebellion against the state, than taxation. It is also forbidden in the Qur'an to use force on people to convert them into Islam. The verse "So remind, [O Muhammad]; you are only a reminder."⁷² is an obstacle to fight. There is no compulsion in religion after the truth is separated from falsehood.⁷³ It is obvious from these verses that those who do not convert to Islam will not be forced, but a Muslim is responsible for carrying out the duties of Allah, his state, the nation of Islam, his family and himself.

c. Perception of Women

The following statements of Watt shows significant determinations about the Western perception of Muhammad. "In the eyes of medieval Europe, Islam was a religion of self-indulgence. It was supposed that a man could marry as many women as he wanted and that nothing could affect the number of ladies except the bulge of the purse. Although some authors knew that no more than four were allowed, they were often misinterpreting the verses of the Qur'an to say that the limit was seven or ten. It was said that the Qur'an even allowed homosexuality. According to some, Islam's permission for illegitimate sexual relations had reached its final point with the descriptions of paradise in the Qur'an. The criticisms are generally based on false claims and exaggerations, Muhammad's family life was also subject to much criticism. In this respect, the sensuality in the image of Islam drawn in the Middle Ages was to make Islam nonsense in many ways. According to Europeans, Muslims were self-indulgent in other aspects also..."⁷⁴ Leone Caetani (d. 1935), Emile Dermanghem (d. 1971) and some similar modernist Orientalists suggest that Muhammad's success was due to his proclamation of sexual freedom through polygyny. The Prophet's marriage with Zaynab bint Jahsh was distorted through misinterpretations and they accused and slandered Him in this way.⁷⁵ The fact that the Prophet married Aisha when she was nine years old was one of the first claims mentioned as criticism. This marriage of the Prophet with Aisha, who was nine years old then, was described as "the marriage of a man of fifty-four years of age to a child of the age of playing with toys"⁷⁶ and defined it as lustfulness and even as "pedophilia" by exceeding the limits of tolerance.⁷⁷ They also described it as a "strange marriage" of an old man with a virgin girl.⁷⁸ Those trying to criticize the

⁷² Surah Al-Ghashiyah 88/21-22

⁷³ al-Baqarah 256

⁷⁴ Montgomery, *İslamın Avrupaya Tesiri*, p. 83.

⁷⁵ Caetani, *Maometta profeta d'Arabia*, II, 61, 76, 77.

⁷⁶ Reinhart Dozy, *Tarih-i İslamiyet*, (Transl: Abdullah Cevdet -Osmanlıca metin-), İstanbul 1908, I, 105

⁷⁷ See. Ebu'l-Ala el-Mevdudi, *Tarih Boyunca Tevhit Mücadelesi ve Hz. Peygamber*, (Transl: Ahmet Asrar), İstanbul, Pınar Yayınları, 1984, II, 533

⁷⁸ Aisha, Abd al-Rahman, *Rasulullahın Annesi ve Hanımları*, Transl: İsmail Kaya, Konya 1987, II, 72.

Prophet brought up the age of Aisha when she got married and claimed that the Prophet married a child, a girl “playing”, as He was too much fond of women.⁷⁹

1. Claims Regarding His Being Lustful

The Prophet brought important changes and regulations regarding the covenant of marriage. But the age of marriage, the marriage ceremony, etc. were not changed as traditions were dominant in these issues. He even followed this tradition. Some of his actions, due to being a member of Arab culture in the 7th century, have been the subject of criticism from time to time. Polygyny and marrying Zainab bint Jahsh and Aisha were the most criticized topics among others. Some Orientalists went further in their criticism by comparing the traditions of the Arab tradition and culture of the period to their own cultures and perceptions of the period in which they lived.

a. His Polygyny

There were social and political reasons behind polygyny, especially polygyny of kings, during the Prophet's time. The Prophet also married 12 women of different tribes and nationalities. Five of them were from Quraysh and Aisha was a member of Banū Taym, a sub-clan of it. Besides Aisha, the Prophet also married Khadija bint Khuwaylid, Sawda bint Zam'a, Hafsa bint 'Umar, Zainab binti Khuzaimah, Ummu Salamah binti Abi Umayyah, Zainab bint Jahsh, Juwayriya bint al-Harith, Safiyyah bint Huyayy, Umm Habiba bint Abi Sufyan, Maria bint Sham'un and Maymunah bint al-Harith.⁸⁰ Most of His marriages were after the death of Khadija, when He had two children already, and in the period He lived in Medina as the leader of the Islamic state.

The Prophet's marriage to more than one woman was biasedly criticized by Western scholars, without considering that polygyny was a part of the social system of that period and was a necessary phenomenon for solving many moral, social and economic problems.⁸¹ The fact that the Western scholars who directed these criticisms made no criticism of marriages of prophets David and Solomon points out that they were not neutral in their criticism.⁸²

⁷⁹ Turan Dursun, *Din Bu*, İstanbul, Kaynak Yayınları, 2000, I, 26, IV, 97–98.

⁸⁰ Hamidullah, Muhammed, *İslam Peygamberi*, (Transl. Salih Tuğ), İstanbul, İrfan Yayıncılık, 1990, II, 676–691; Ziya Kazıcı, *Hz. Muhammed'in Eşleri ve Aile Hayatı*, İstanbul, Çağ Yayınları, 1991, p. 73–331; Aisha, Abd al-Rahman, *ibid.*, p. 399–400.

⁸¹ For relevant allegations, see. Abdülaziz Hatip, *Kuran ve Hz. Peygamber Aleyhindeki İddialara Cevaplar*, İstanbul 1997, 164 et al.

⁸² Fazlur Rahman, *Siret Ansiklopedisi*, (Transl. Heyet), İstanbul 1990, II, 197 et al.

The Prophet married Khadija, who was five years older than Him, and stayed with her until He turned to fifty, and only after her death married Sawda, who was at the same age with the Prophet. Most of his marriages took place in Medina after the age of fifty-three and during his time as the head of state. In addition, all but one of the women he married are either widows or women with children from previous marriages. This suggests that the main motive of His marriages was not "lust". It is seen that political aims weigh heavily on the Prophet's marriages. For instance, He improved his relations with Abu Bakr and 'Umar by marrying Aisha and Hafsa. Through His marriage with Ummu Salamah from Bani Makhzum, He prevented the enmity of Abu Jahl's tribe, which had the greatest hostility to Islam. By marrying Umm Habiba, who was the daughter of Abi Sufyan, the leader of Mecca, He tried to soften her relations and ensured that He would never face her again in a battle. With His marriage to Safiyyah, the daughter of the leader of Banu Nadir, he reduced the enmity of the Jewish and by marrying Juwayriya, who was the daughter of the leader of Banu Mustaliq, He encouraged this tribe to convert to Islam. He became a brother-in-law to nine famous tribal leaders, of whom Maymunah's nine sisters were married, and maintained an affinity with them, after His marriage to her. Allah wanted the Prophet to marry Zainab bint Jahsh to destroy a tradition of the age of ignorance and revealed verses to Qur'an about this. His other wife, Zainab binti Khuzaimah, was a member of a very powerful tribe called Hawazin.⁸³

Like the other state leaders during this period, His marriages had political aspects. Moreover, these marriages of the prophet were not in the youth but relatively old period of Him. In addition, the polytheists of Mecca offered the Prophet the most beautiful woman of every tribe, besides presidency and money. He refused all of these offers although He was in his forties, which correspond to an earlier period of His life.⁸⁴ This is a clear evidence that He married for political reasons and not for sexuality.

b. His Marriage to Aisha

Marriage age, marriage form and rules, customs and practices vary according to cultures, societies and religions. The Prophet's marriage to Aisha is a subject of criticism today due to the age of Aisha. While the Prophet was over fifty, Aisha was younger than ten, which makes this marriage a matter of criticism. Although some scholars declare Aisha's marriage age as 17-18 through interpretations, the sources from the first period seem to agree that the engagement was when she was six and the marriage was when she was nine years old. The mistake in these scholars'

⁸³ Mehmet Azimli, "Hz. Aişe'nin evlilik yaşı tartışmaları ya da savunmacı tarihçiliğin çıkmazı", *İslami Araştırmalar*, Ankara, Volume XVI, Issue 1, 28, 2003, p. 2-3.

⁸⁴ Al-Māwardī, Abū al-Hasan ibn Muḥammad, *Kitāb Alām al-nubuwwa*, (Ed. Muḥammad al-Mu'taṣim bi-llāh al-Baghdādī), Beirut, Dār al-Kitāb al-'Arabī, 1st Edition 1987, I, 100.

interpretations is that they tried to raise Aisha's age to the range 15-20, which was the average age of marriage in their culture. They argued the prophet could not have married a 9-year-old girl and that this was a slander and a mistake that needed to be corrected. Accordingly, they expressed the view that He married Aisha when she was 17-18 years old.⁸⁵

Ayaan Hirsi Ali, an atheist, called the Islamic Prophet a pervert in Western criteria as a part of an Islamophobic campaign. What she refers to is his marriage to Aisha, who was nine years old when the Prophet himself was fifty-two. At the first night of that marriage, "they gave toys and dolls to this little girl who went to her husband's house. This girl, who liked to play, became the wife of the aging prophet of Allah." "Even though Aisha was the wife of the Prophet, she was still a child and was not ready to abandon childish things. The Elder Muhammad understood this and left it to its own course. When the prophet came home, He saw his "child wife" busy with her toys, and sometimes He himself played with her."⁸⁶ İlhan Arsel approaches the subject with a different perspective: "Girls who marry older men take a step into slavery at an early age by seeing their husband as a father and blindly adhering to him." Moreover, "the marriage of a girl at a very young age, depriving her of much, oppressing her, destroying her personality, is a requirement of social order according to the Sharia and one of the reasons why Muslim societies remain behind. The fact that the girls are married early and kept away from social life constitutes an obstacle to the progress of the Society" argues İlhan Arsel and criticizes the Prophet's marriage to Aisha, claiming that He was a model for society and encouraged that kind of marriage.⁸⁷

Before analyzing explanations regarding Aisha's marriage age, mentioning women's age of marriage in the ignorance period of Arabs, Judaism, Christianity and some other societies would give better insights in this regard. Marriage ceremonies, marriage ages and duties of the family that form the basis of each society vary from one culture to another, and may even differ among the strata of the same society. The customs and traditions of each community related to the family have been formed according to their own cultural structure. Based on this fact, the Arab society in which the Prophet lived must be evaluated within the framework of its own unique way of marriage, customs and traditions. The Meccans used to dress their adolescent daughters in *Dār al-Nadwa*, meaning that they had reached the age of marriage.⁸⁸ In this region, girls were usually married before they turned 12; however, after giving birth, they were included in the family, and if they died without giving birth, their condolences would not be offered to her

⁸⁵ See: Al-Aqqad, Abbas Mahmoud, *Al-siddiqa bint al-Siddiq*, Cairo Dârü'l-Ma'arif, 1963, 39.

⁸⁶ Toker, "Kadınların Peygamber Algısı Müslüman Kadınlar ve Hz. Muhammed", p. 139.

⁸⁷ İlhan Arsel, *Şeriat ve Kadın*, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1995, p. 145, 151

⁸⁸ M. Şemseddin Günaltay, *İslam Öncesi Araçlar ve Dinleri*, Ankara, Ankara Okulu Yayınları, 1997, p. 56; Ramazan Altıntaş, *Bütün Yönleriyle Cahiliye*, Konya, Ribat Yayınları, nd., p. 37.

husband.⁸⁹ Most of the time, the father or guardian could give the girl to the man he wanted, regardless of whether the girl wanted this marriage or whether the man was old or young.⁹⁰ As for the people of the book, in Judaism, girls must be 12 and boys must be 13 years old for the marriage to be legitimate, which is the age of puberty in Jews. ⁹¹In Christianity, the age of marriage varies according to time and countries. In Rome and the Old Church law, the age of marriage was 12 for the girl and 14 for the boy, while in the new church law it was 14 for the girl and 16 for the boy.⁹²

The marriage of the 10-year-old daughter of the Byzantine Emperor Iōannēs to Halil, son of Orhan Gazi,⁹³ can be regarded as an indication that women in different societies and cultures throughout history were married at an early age. Moreover, the marriage of women at an early age is a practice that can still be seen not only in the past, in some societies and religions, but also today in Asia, Europe, especially Portugal and Spain, and even in the remote, mountainous regions of the United States.⁹⁴ In early period sources of Islam, it is generally stated that Aisha was married at the age of six and had her wedding night⁹⁵ at the age of nine. After Khadija passed away, Khawlah bint Hakim suggested the Prophet to marry Sawda, who was a widow, and Aisha, who was a virgin. The Prophet approved these two proposals and sent Khawlah as a messenger on his behalf.⁹⁶ First, Abu Bakr hesitated considering that it might not be appropriate to marry the daughter of His brother, then when he realized that this brotherhood was a “brotherhood of religion” and that marriage was not haram in this case, He let her daughter marry the Prophet for five hundred dirham.⁹⁷ This marriage/engagement, which took place two years before the Hijrah, was completed with marriage life after the Prophet and Muslims of Mecca settled in Medina. Seven to eight months after the Hijrah, Abu Bakr asked the Prophet why he did not take Aisha with him, and when he realized that He could not afford a dowry, he lent Him some money. The dowry for Aisha was paid with this money and the marriage was realized.⁹⁸

⁸⁹ Abdülkerim Özeydin, “Arap”, *DİA*, İstanbul, İSAM,1991, III, 321.

⁹⁰ Ateş, Ali Osman, *İslam'a Göre Cahiliyye ve Ehli Kitap Örf ve Adetleri*, İstanbul, Beyan Yayınları, 1996, p. 281; Neşet Çağatay, *İslam Dönemine Dek Arap Tarihi*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1989, p. 35–36.

⁹¹ Asife Ünal, *Yahudilikte, Hıristiyanlıkta ve İslam'da Evlilik*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1998, p. 22.

⁹² Ünal, *ibid.*, p. 80-81

⁹³ İsmail Hakkı Uzun Çarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, nd., I, 139

⁹⁴ Aisha, Abd al-Rahman, Rasülullah'ın Annesi ve Hanımları, p. 240

⁹⁵ Muhammad ibn Ishaq, *Al-sira al-Nabawiyya*, (Ed. Muhammed Hamidullah), Konya, Hayra Hizmet Vakfı Yayınları,1981, p. 239; Ibn Sa'd, Muhammad, *Kitab at-ṭabaqāt al-kabīr*, Tunis, Dār al-Garb al-Islāmi 1st Edition, 2009, VIII, 58–60; Sahih Al-Bukhari, “Kitab Al-Nikah”, 39–40; Sahih Muslim, “Kitab Al-Nikah”, 69–72; Al-Baladhuri, Ahmad ibn Yahya ibn Jabir (279/892), *Ansab al-Ashraf*, Beirut, Dar al-Fikr, 1996, II, 38; Ibn al-Athir, 'Izz al-Din Abu al-Hassan ibn Abi al-Karam (630/1233), *Ussd al-Ghābah fī ma'rifat al-ṣaḥābah*, Beirut 1996, V, 205.

⁹⁶ Aisha, Abd al-Rahman, *ibid*, p. 235

⁹⁷ Ibn Sa'd, *ibid*, VIII, 59

⁹⁸ Ibn Sa'd, *ibid*, VIII, 63

As her father was the first man who accepted Islam, Aisha was educated according to Islamic thoughts from a very young age. She was a child who loved to play games. "The Messenger of Allah gathered with some men and women from the Ansar in our house. While I was swinging on swing between two date palms, my mother took me, straightened my hair, wiped my face, and let me in, and took me to the prophet, saying that they were my new family". If we consider this narrative above according to those who accept her marriage age as nine, it is an age of play. Based on the same narrative, if we accept Aisha's marriage age as older than nine, it will mean that Aisha was a young girl who liked to play games. Accordingly, Aisha continued to play with her friends and toys⁹⁹ even after she married to the Prophet. The Prophet, who knew that Aisha enjoyed playing games, ran together with her and watched the slaves from Abyssinia¹⁰⁰, who were playing a war game around Al-Masjid an-Nabawī.¹⁰¹

They argue that due to the climatic conditions in hot areas, Arab women develop quickly in their own way, they become adolescents at an early age, and grow old quickly in the years following the age of twenty. Based on these narratives, they even claim that there is no problem for a girl to get married at six and live a marriage life at nine, and that marriages at a young age are appropriate and normal in that society. According to the proponents of this view, if the Prophet's marriage with Aisha went against traditions, the society in Mecca, being the most notorious enemies of the Prophet, would clearly state that they did not approve that marriage. However, in that period and society, as there was no aspect of Aisha's marriage to be vilified or accused, they did not react anyway.¹⁰²

Regardless of the narratives mentioning that Aisha's age of marriage was nine, when we take the other narratives into account, we will see that, besides those arguing that she was 17-18, there are scholars who argue that the narratives about Aisha being engaged at the age of six and married at the age of nine are not true and are completely contrary to historical facts.¹⁰³ Those in this group are trying to prove their claims by basing them on narrations. According to them, before her engagement with the Prophet, Aisha was engaged with Jubayr ibn Mut'im. When Mut'im ibn 'Adi's family refused Abu Bakr's daughter, who was Muslim, for their son, Abu Bakr offered her to the Prophet. It could be useful to convey the assessment made by Yaşar Nuri Öztürk on this issue: "Thinking that Aisha was six years old when the Prophet married her, she must have been born four years after the prophethood was revealed. How could it be possible under these circumstances that Abu Bakr, who became a Muslim in the early days, agreed to offer his daughter

⁹⁹ Ibn Sa'd, *ibid*, VIII, 61-62

¹⁰⁰ Aşık, Nevzat, *Hiz. Aişe'nin Hadisçiliği*, İzmir, Öğrenci Basımevi, 1987, p. 1

¹⁰¹ Fayda, Mustafa, "Aişe", *DİA.*, İstanbul, İSAM, 1989, II, 20.

¹⁰² Aisha, Abd al-Rahman, *ibid*, p. 239

¹⁰³ Konrapa, Zekai, *Peygamberimiz İslam Dini ve Aşere-i Mübeşşere*, İstanbul, Fatih Yayınevi, nd., p. 478.

to a pagan family as a bride? It is understood that long before Abu Bakr became a Muslim, Aisha had been asked by a pagan family and her father had accepted it. If this request had happened after Abu Bakr's acceptance of Islam, as a firm follower of the Prophet, Abu Bakr would never have tried to offer his daughter to a pagan family. Therefore, Aisha was born before the advent of Islam, and even at that time, she was in a condition to be asked by a family to be her bride. It is necessary to accept that Aisha was born at least five or six years before the advent of Islam. According to this, Aisha must be at least 14-15 years old at the time she was asked by the Prophet."¹⁰⁴ Another claim put forward by this group is the age and date of death of Aisha's older sister Asma. Asma died in Mecca at the age of 100, in 73 Hijri, a few days after her son, Abdullah, was killed. If Asma died in 73 Hijri, at the age of 100, she could be 27-28 years old during the Hijrah and Aisha, ten years younger than her, had to be 17. Since she married the Prophet eight months after the Hijrah, it is argued that Aisha was about 18 years old when she married. Rıza Savaş, one of the proponents of this view, approaches the issue in terms of migration to Abyssinia and says the following: The narrative from Aisha, "I have known my parents as religious people since I began reasoning. The prophet would come to us almost every morning and evening. When the Muslims were trapped, Abu Bakr set out to emigrate to Abyssinia" tells about the period of Mecca before the migration of Abu Bakr's family to Abyssinia. If it is assumed that Aisha was 8-9 years old at the time of the Hijrah, she must not have been born at the time of the Hijrah to Abyssinia. On the other hand, if it is true that she talked about this incident, she must have been born before the migration to Abyssinia. This would mean that Aisha's age of marriage to the Prophet was not nine but older.¹⁰⁵

Rather than giving an exact figure for Aisha's age of marriage, we should know that this was certainly a case of marriage at an early age. This age, however, was not countering society's marital culture. If the age of marriage of Aisha had been contrary to the traditions and customs of the Arab community, especially by the Jews and hypocrites in Medina, the Prophet would have heavily been criticized by His most notorious enemies. Accordingly, the Prophet's marriage to Zainab, the change of the Qibla and the bloodshed during sacred months committed by the army commanded by 'Abd-Allāh ibn Jahsh and similar other incidents were causes of heavy criticisms by the polytheists and the Jewish community against the Prophet and His companions. The Prophet and the Muslims, at almost every step was observed by others, faced criticism when they acted against the custom of that society. Based on these facts, it can be concluded that Aisha's age when she married to the Prophet was accepted by the society.¹⁰⁶

¹⁰⁴ Öztürk, *ibid.*, p. 3.

¹⁰⁵ Rıza Savaş, "Hz. Aişe'nin Evlenme Yaşı ile İlgili Farklı Bir Yaklaşım", *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, İzmir, 1995, Issue IX, p. 140-141.

¹⁰⁶ Suzan Yıldırım, Hz. Aişe'nin Evlilik Yaşı Etrafındaki Tartışmalar, *İstem*, Year: 2, Issue: 4, 2004, p. 237 - 245.

In Arab society, the age of a person was generally known as estimated. Aisha's birth, according to those who accept her age of marriage to the Prophet as nine, was four years later than the prophecy¹⁰⁷, while it was before that for those who accept the marriage age as 17-18.¹⁰⁸ Her age can be estimated taking her age and date of death into consideration. It is also said in the sources that she was married at the age of six or seven and began to live a marriage life at nine.¹⁰⁹ There are also narratives claiming that she was married at the age of nine or seven and became a wife at the age of 10.¹¹⁰ Sources of Islamic historians suggest 56-59 Hijri as the estimated period Aisha died within, while estimating her age of death between 65-67.¹¹¹ When we deduce the age of Aisha at the time of her death, the date of her death (66-58 = 8), it is revealed that Aisha was eight during the Hijrah. Since he married one year after the Hijrah, the age of marriage will be nine.¹¹² When Aisha's age of death is accepted as 67 and the year of death is taken as 56 Hijri, the age of marriage will be counted as eleven. Given that the girls were married immediately after puberty and that they became adolescents earlier due to the hot weather, it is seen that the Orientalists are true in their claims about Aisha's and the Prophet's ages of marriage. However, the problem is to criticize the past based on today's values.

c. Zainab bint Jahsh

Another criticism against the Prophet is His marriage with Zainab bint Jahsh. In Arab society of the age of ignorance, the adopted and biological sons had the same position in some matters. According to the traditions of the society, the men were not allowed to marry wives of their adopted children. This would cause adultery. However, it was stated that the admissions on this issue were wrong and had to change. With the clear approval of Almighty Allah¹¹³, the Prophet and Zainab got married. But as the criticism and discontent of society continued¹¹⁴, all the criticisms were answered with the revelation.

Some Orientalists, such as Leon Caetani, Emile Dermenghem and Savary, falsified this historical and sociological aspect, and blamed the Prophet for wishing Zaid ibn Kharisah's wife, Zainab bint Jahsh. To do this, they resorted to narratives mentioned by Ibn Ishaq (d. 151), Ibn Sa'd (d. 230), al-Tabari (d. 310), Ibn Abi Hatim

¹⁰⁷ Kasım Şulul, *Hız. Peygamber Devri Kronolojisi*, İstanbul, İnsan Yayınları, 2003, p. 138.

¹⁰⁸ Yaşar Nuri Öztürk, *Asrı Saadet'in Büyük Kadınları*, İstanbul, Yeni Boyut Yayınları, 1998, p. 33

¹⁰⁹ Ibn Sa'd, *ibid*, VIII, 60; 'Ibn Hâbib, Abū Ja'far Muḥammad ibn *Kitāb 'al-muḥabbar*, Beirut nd., I, 80–81; Ibn al-Athir, *ibid*, V, 501–502

¹¹⁰ Ibn Hisham, Abu Muhammad 'Abd al-Malik, *As-Sirah an-Nabawiyyah*, Beirut, Dār al-Ma'rifah, nd., IV, 644

¹¹¹ Muhammad Ibn Sa'd, *Tabaqat Al-Kubra*, Beirut, nd., VIII, 80; Ibn al-Athir, *al-Kamil fi at-Tarikh*, Beirut, 1979, IV, 363; Ibn Kathir, *Al-Bidaya wa'l-Nihaya*, Beirut 1974, VIII, 94; Al-Dhahabī, *al-'Ibar*, Beirut 1987, I, 60; Ibn al-'Imād, *Shadharāt al-dhahab*, by. nd. I, 308; Azimli, "Hız. Aişe'nin Evlilik Yaşı Tartışmalarında Savunmacı Tarihçiliğin Çıkması", p. 30.

¹¹² Ibn Kathir, *Al-Bidaya wa'l-Nihaya*, 131; Ibn Hajar, *al-Isaba fi tamyiz al-Sahaba*, Beirut 1328, IV, 230

¹¹³ Al-Ahzab 33/37

¹¹⁴ Al-Ahzab 33/40

(d. 327) and some other Islamic historians, without any scientific evaluation. The enemies of Islam, the polytheists, the Jewish and the hypocrites also relied on these narrations and directed arrows of criticism at the Prophet.

It is clearly seen that the additional information given in Caetani's criticism against the Prophet in this regard were intentionally falsified. "His wife, Zainab bint Jahsh, who was very well dressed, invited the Prophet to come in. As the father of her husband, she treated him very sincerely. Muhammad was astonished by the attraction of this famous woman. He expressed this in the form of perseverance that turned hearts upside down. Although he said these words slowly, they could not escape clever Zainab's ear." The second comment is "Muhammad's love began when he entered Zaid's house, and by chance a wind blew, the curtain in Zainab's door lifted, and showed the woman as almost naked to the Prophet. Muhammad was surprised to see the beauty of this woman. The impossibility of this marriage flamed this love. However, Zaid divorced Zainab when he learned Muhammad's love".¹¹⁵ He claimed that the Prophet had fallen in love with his adopted son's wife, and that he had coveted her, based on some trivial and worthless narrations in some sources related to Islamic history.

It should be noted that John Davenport, Montgomery Watt, Maxime Rodinson, and some of the other relentless Western researchers approached this topic with sounder facts and within the limits of fairness.

This incident narrated by Caetani is narrated by Ibn Ishaq (d. 151) by Yunus, who heard it from Abu Salama al-Hamadani, who was Sha'bi's slave: "The Prophet visited His adopted son Zaid ibn Kharisah when he was sick. His wife, Zainab bint Jahsh sat beside Zaid. Zainab left the room for some reason. Meanwhile, the Prophet leaned toward him and said, "Blessed is the one who changes the hearts". Upon this, Zaid Ibn Kharisah said, "Let me divorce her for you, O Messenger of Allah." For this reason, Allah Almighty revealed the 37th verse of al-Ahzab."¹¹⁶

As the Sahaba did not agree on that, the narrative is considered weak. Scholars of the Hadith record that Abu Salama Al-Hamadani, who received the Hadith from Sha'bi, was an "unknown" person, and that the other narrator Yunus was a "Munkar" (denounced).¹¹⁷ This Hadith is very weak due to the gaps in terms of the science of the Hadith and cannot be taken as evidence.

Secondly, Ibn Sa'd reported the narrative from his teacher, Muhammad ibn 'Umar al-Waqidi, Abdallah ibn Amir al-Aslami and Muhammad ibn Yahyā ibn Habban. Accordingly, no one from the Prophet's Sahaba is among the narrators. This chain of the narrations is weak due to the gap in the Hadith, as is the

¹¹⁵ Leon Caetani, *Islam tarihi*, (Transl. Hüseyin Cahid), İstanbul 1924-1927, IV, 169-171; Emile Dermenghem, *Muhammed'in Hayati*, (Transl. Reşat Nuri), İstanbul 1930, p. 367-370, 402; Savary, *Mahomet Le Koran*, Paris, nd., 46-47.

¹¹⁶ Ibn Ishaq, *Al-Sira*, p. 244.

¹¹⁷ Al-Dhahabi, *Mizan al-i'tidal*, Egypt 1382, IV, 481-53

narrations of Ibn Ishaq. In addition to this, Imam ash-Shāfi‘ī, Ahmad ibn Hanbal, Yaḥyā ibn Ma‘īn ‘Alī ibn al-Madīnī, Abu Hatim, Ishaq ibn Rahwayh, Al-Bukhari, Al-Nasa‘i and other Hadith scholars stated that, one of the narrators mentioned by Ibn Sa‘d, namely, Muhammed ibn ‘Umar al-Waqidi, had fabricated such narrations to justify the Abbasids’ immoral actions. Therefore, he was declared as a “liar” and his narratives were considered “suspected”. Abu Zur‘a, Al-Uqayli and Abu Bishr al-Dūlābī stated that the scholars of Hadith did not take al-Waqidi’s narrative seriously. Al-Dhahabī expressed that there is no narrative from al-Waqidi mentioned in the six biggest Hadith books, except for one in Ibn Mājah’s Sunan (Hadith no: 1095), and this proves that his narratives are considered weak by the scholars.¹¹⁸ The scholars also agreed upon the weakness of narratives conveyed by Ibn Sa‘d from Amir al-Aslami, who is the second narrator of this incident.¹¹⁹ The third narrator, Muhammad ibn Yaḥyā ibn Habban, was known for conveying “disconnected” Hadiths.¹²⁰ For all these reasons, this narrative of Ibn Sa‘d’s is regarded unreliable. It is not true to rely on the content of a weak narrative in such an important matter.

Al-Tabari (d. 310), on the other hand, explains in his interpretation that Ibn Sa‘d narrates this incident in the same form as his teacher, al-Waqidi. In his narrative through Yunus, Ibn Wahb and Ibn Zaid, al-Tabari states that when the Prophet visited Zaid ibn Kharisah, His adopted son, Zaid was not at home and the wind lifted the curtain when the Prophet saw Zainab bint Jahsh half naked. The Prophet liked Zainab bint Jahsh and then Zaid ibn Kharisah came to the Prophet to say that he would divorce his wife, Zainab bint Jahsh.¹²¹ However, it is understood that this narrative, to which the Orientalists resort, is the same narrated by Ibn Sa‘d through al-Waqidi. And the scholars’ thought about al-Waqidi are mentioned above. Also, among the narrators mentioned by al-Tabari there are some unauthorized and unknown people. The previously recorded narrations cannot be trusted, nor can this narration of al-Tabari be. This unsubstantiated narrative has also been conveyed by people other than al-Tabari. Ibn Ḥajar al-‘Asqalānī said, “there are some narrations that Ibn Abi Hatim and Tabari convey, even if most of the commentators narrate the same, it is not worth engaging with them.” Similarly, Ibn Kathir stated, “although Ibn Abi Hatim and Tabari conveyed some strange news from the *salaf* here, we did not see the need to convey them because they were not authentic.” The great Hadith imams, such as al-Bukhari and Muslim, have not included these narrations in their books; therefore, these narrations are not true.

¹¹⁸ Abi Muhammad ‘Abdul Rahman Ibn Abi Hatim, Muhammad ibn Idris al-Razi, *Al-Jarh wa Al-Ta’dil*, Hyderabad Deccan, 1372, VIII, 21; Al-Dhahabī, Shams al-Dīn Abū ‘Abdallāh, *Tadhkirat al-huffa*, Hyderabad Deccan 3. Edition, 1375, I, 348, *Mizan al-i’tidal*, III, 662; *Siyar A‘lam al-Nubala*, Beirut 1402, IX, 457, 462-464; Ibn Ḥajar al-‘Asqalānī, *Tahdhib al-Tahdhib*, Beirut nd., IX, 364, 366-367.

¹¹⁹ Al-Dhahabī, *Mizaan-ul-I’tidaal*, II, 448-449

¹²⁰ Al-Dhahabī, *ibid.*, IV, 590.

¹²¹ Al-Tabari, *Jāmi‘ al-bayān*, XXII, 13

The reason also reveals that these are fabricated narratives. Because it is not possible for anyone to have seen a relative's daughter, whom he grew up with, months after they got married. Even if it is assumed that he saw her before marriage, it is still not possible for him not to like the woman with her youth and beauty, but to love her at one sight after years have passed.¹²²

In the first narration, it is understood that the Prophet goes to visit Zaid, who is sick, and that Zaid is at home when he arrives. In addition, there is no evidence in terms of the methods of Hadith incitement regarding these narratives and Ibn Ishaq, Ibn Sa'd and Al-Tabari, without subjecting these narrations to criticism, conveyed them in their works and passed on to future generations. In this respect, not all the narrations in their works have the same degree of credibility.

As can be seen from the verse on the subject, the Prophet may have thought as a human to marry Zainab if Zaid and Zainab would keep on arguing and having disagreement. As a human being, these feelings and thoughts may have passed through his heart because, He regarded her as worthy of it.¹²³ The marriage continued in unrest and discord, as both were reluctant. Thus, it is narrated that Zaid ibn Kharisah came to the Prophet and complained about Zainab. It is not far from predictions that this dissension would bring about separation and divorce. Accordingly, it is reported that Zainab prostrated when she was told that Zaid ibn Kharisah was planning to divorce her and the Prophet would marry her and have dedicated two months for fasting.¹²⁴ It is clear that she did it as she didn't want Zaid, didn't see him equal, and considered the Prophet worthy and equal to herself. When they got married, Zainab was thirty-five years old, which was not a young age for Arabia of the time.¹²⁵

In order to justify their resistance against the wish of the ignorant society to change its way of life, customs and traditions in accordance with the divine message presented to them, the Qur'an informs them in various verses that they say "we found our ancestors in this state, they were doing so".¹²⁶ Allah has also abolished the custom of not marrying the wives of the adopted children, which was a settled tradition within an ignorant society, and in order to repeal this tradition, which was ingrained and extremely difficult to remove and dispose of, the practice contrary to this was carried out personally by the Prophet and He married His adopted son's, Zaid ibn Kharisah's former wife, Zainab bint Jahsh. Thus, the Qur'an states the following for such a behavior which could only be abolished by the Prophet Himself, as only He could have the courage to resist the common social

¹²² Ibn Kathir Abu al-Fida' 'Imad Ad-Din Isma'il, *Tafseer al-Qur'an al-'Azeem*, (Ed. Ibrahim Muhammad Salih al-Banna et al.), Istanbul 1985, VI, 420; Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, VI 3901.

¹²³ Al-Ahzab 33/37.

¹²⁴ Ibn Sa'd, *ibid*, VIII, 102-103, Ibn al-Athir, *ibid*, VII, 125

¹²⁵ Ibn Sa'd, *ibid*, VIII, 11

¹²⁶ Al-Ma'idah 104; Al-A'raf 28; 10. Yunus 78; 21. Al-Anbiya' 53; 26. Ash-Shu'ara 74; 31. Luqman 21; 43. Az-Zukhruf 22-23.

behaviors and the possible results it would brought about: "And [remember, O Muhammad], when you said to the one on whom Allah bestowed favor and you bestowed favor, "Keep your wife and fear Allah," while you concealed within yourself that which Allah is to disclose. And you feared the people, although it was more convenient that you fear Allah. So, when Zayd had no longer any need for her, We married her to you in order that there not be upon the believers any discomfort concerning the wives of their adopted sons when they no longer have need of them. And ever is the command of Allah accomplished."¹²⁷

Qatadah, Ibn Abbas and Muhajid narrates that the Prophet asked Zaid bin Haritsah, His adopted son, to marry Zainab bint Jahsh, who was his cousin. Zainab thought that the Prophet would ask her hand for Himself. But when she found out that He wanted marriage for Zaid, she did not like it and refused that marriage, saying that she was a noble and that Zaid was not worthy and equal to her. Zainab's brother, 'Abd-Allāh ibn Jaḥsh also did not approve of this marriage proposal, claiming that they were from the Quraysh tribe and that Zaid was a freed slave. Upon this incident, the verse that means *"It is not for a believing man or a believing woman, when Allah and His Messenger have decided a matter, that they should [thereafter] have any choice about their affair. And whoever disobeys Allah and His Messenger has certainly strayed into clear error."*¹²⁸ According to this verse, they had to make their own choices subject to the choice of Allah and his Messenger. After this command of the Qur'an, which wants to abolish the classification and discrimination in society, Zainab, one of the elites of the Quraysh, said upon the Prophet's wish that: *"Then I am fulfilling the wish of the messenger of Allah. However, I wanted to marry myself to Him (the Prophet)"*¹²⁹ and agreed to marry Zaid. After this approval, the Prophet arranged their marriage. Zainab bint Jahsh's marriage to Zaid is important for the declaration of equality between people and the elimination of tribal differences. Because superiority among people is only possible through piety and righteous deeds.

Cemil Sena, like Caetani and others, claims that the Prophet was in love with Zainab using ambiguous and sarcastic words: "Clearly it is understood that in this marriage brought an innovation that allows fathers to marry wives of their adopted son's and this complies with the modern law also"¹³⁰. John Davenport, on the other hand, states the following in this regard: "Meanwhile, as the Prophet was subject to unjust treatment and slander as He married his adopted son's, Zaid's divorced wife, the following suggestion has been put forward to defend the Prophet and refute the claims: According to a custom common among Arabs long before Islam,

¹²⁷ Al-Ahzab 33/3

¹²⁸ al-Ahzab 33/36

¹²⁹ Al-Qurtubi, Abu 'Abdullah Muhammad ibn Ahmad al-Ansari, Al-Jami al-Ahkam al-Qur'an, Cairo 1987, XIV, 186-187.

¹³⁰ Cemil Sena, *Muhammedin Felsefesi*, İstanbul 1975, p. 23

if a man said to a woman, "be my mother," he could no longer marry that woman. Just as she would say to a child, "Be my son," that the child would be adopted and indeed earn all the rights of a child. The Qur'an abolished both these customs. Thus, if a person said to a woman, "Be my mother," the bond of marriage would not break, or he could marry a woman who had been divorced by a foster child. The Prophet Muhammad had married Zainab to Zaid, a young man whom he loved very much, because he was moved by respect for that woman. But since these husband and wife could not be happy, Zaid decided to divorce his wife, without asking the Prophet's opinion. The Prophet Muhammad wanted to resolve the problem by marrying her, thinking that he would be criticized as the facilitator of that marriage, especially after hearing Zainab's effective complaint. The Prophet, according to the above-reported custom, knew that when he married that woman, he would be considered guilty. However, He resisted these rules and customs as He had a purpose to do so."¹³¹

Watt asserts the following realistic views on this issue: "Of all the marriages of Muhammad, the most controversial one happened towards the end of March 627. It was the marriage of Zainab bint Jahsh and the Prophet. This event was condemned by Muhammad's contemporaries and was instrumental in the poisonous attacks of European scholars. Zaynab, unwillingly, was asked to marry the adopted son of Muhammad, Zaid ibn Kharisah. In 626, Muhammad went to his house to talk to Zaid, Zaid was not at home, but Muhammad saw Zainab as half-clothed and according to some, fell in love with her. The essence of this short story cannot be doubted, but many of its details are not reliable, and the meaning is a matter of debate. As with all the marriages that Muhammad arranged for himself and his relatives, there was a political purpose in this marriage. Zaynab was a relative of Muhammad by her mother, and for this reason, the prophet considered himself somewhat responsible. Zainab's father was a protégé of Abi Sufyan or was once so. When Abi Sufyan led the Battle of Mecca against Muhammad, this side of the marriage did not escape his sight and thought. Within the same period, Zainab's two sisters had married two of the foremost men of the emigrants. Her marriage to Zaid also indicates that he was considered an important person. Because Zaid was a man who Muhammad valued greatly, and if he had not died prematurely, he would have succeeded him. Unfortunately, we don't know why Zainab didn't want Zaid. She couldn't have thought he was no match for her. However, she was a woman wishing to be respected, and she may have wanted to marry Muhammad. It is also possible that she wanted to marry someone whom Muhammad did not approve of for political reasons. In any case, Zainab had almost certainly found a way to marry Muhammad before the end of 626. The story of the Prophet's encounter with Zainab when Zaid was not home and his losing himself in the face of her beauty is not worthy of serious attention. These are not mentioned in the first sources. Moreover, Zainab was thirty-five or thirty-eight

¹³¹ J. Davenport, *Hiz. Muhammed ve Kur'an-ı Kerim*, (Transl. Ömer Rıza Doğrul), Ankara 1967, p. 25-26

years old when she married Muhammad, which was an old age for an Arab woman at that time. All of Muhammad's wives, apart from Khadija, were younger at the time of their marriage, and most of them were younger than Zainab's age of marriage. Zeyneb may have benefited from the rest of her beauty, but even if there is a true basis to this story, there is no doubt that it has undergone some later interpretations. At first glance, the theme of love in this marriage evokes that Muhammad's biographers are the product of feelings developed in their imaginations. It is inconceivable that a man of fifty-six would have such a passion for a woman of thirty-six, perhaps older. The unpopular part of this marriage was that it was considered adultery among those privately. A man's marriage to a woman, separated from his own son, was adultery among the privations, and adoption was considered as your own son. It was this concern that turned many people of Madinah against Muhammad... It is very likely that this kinship was closely tied to the matriarchal and consequent looseness of the institution of marriage. In another verse about this incident, it is said that people should only be considered children of their own true fathers. This is for the same purpose as the principle of clear understanding of who is the father of a man under the obligation of "waiting period". There's no way to say anything more than that. This point of social reform was desirable, but was it something irrecusable? We can't say anything about that. But the idea of both political and social reform prevailed, and romantic love, at least, could only have a small share among others."¹³²

Radinson accepted Watt's claim, insisting on the non-sexual nature of the incident. Zeyneb was thirty-five years old and had no freshness to desire. This marriage was more based on the goal of securing a political compromise."¹³³ This is because Muhammad would be a relative to Abi Sufyan by this way. He also corrected the legal confusion of adoption which could lead to misinterpretations and created a valid example.

Kamil Miras, one of the scholars of the last period, also records the following: "Zainab, most honorable daughter of a family, was harrowing and could not get along with Zaid, claiming that he could not be equal to her. Eventually, Zaid decided to divorce Zainab and offered her to the Prophet. Therefore, the Jewish and hypocrites began to say, "Muhammad married his son's wife". Thereupon when the verses of Surat Al-Ahzab were revealed, and it was reported that there was no family or a genuine foster child in between, but that it was a habit of ignorance. Henceforth, adoptions were ordered to be called by the name of their father. At the same time, the legal relations of these traditions of ignorance were also abolished. Instead, religious brotherhood and friendship were substituted."¹³⁴

¹³² Montgomery Watt, *Hiz. Muhammed*, (Transl. Hayrollah Örs), İstanbul 1963, p. !64

¹³³ Maxsime Rodinson, *Hiz. Muhammed*, (Transl. Atilla Tokatlı), İstanbul 1968. p. 209-210

¹³⁴ Kamil Miras, *Sahih-i Buhari Muhtasan Tecrid-i Sarih Tercümesi*, Ankara, nd., XI, 261

Among the narrations concerning the prophets of the Children of Israel in the Holy Book, some events that humiliate prophets may lead them to be regarded as no different from ordinary people. Among these, the fact that David fell in love with Bat-Shava, the wife of his commander Uriya, ensured his death by sending him to battle, and then married Bat-Shava bears a great resemblance to our case.¹³⁵

In conclusion, these stories told by Caetani and Emile Dermenghem are unsubstantiated and intentional. The narrations on this subject in some Islamic historical sources are also unsubstantiated. The Prophet meets Zainab bint Jahsh, who is the most beautiful woman of the tribe, falls in love with her, that is to say, Zainab's beauty affects the Prophet. All these claims are untrue, and all of them are fictitious slanders, like the *harem* stories of Westerners. Because the Prophet himself is the one who offered Zainab bint Jahsh for Zaid ibn Kharisah as wife. Zainab bint Jahsh is his aunt's daughter. Eventually, The Prophet's marriage to Zaynab binti Jahsh made some of the Orientalists to distort this fact. And unfortunately, the unsubstantiated narrations in some Islamic sources are the basis for this.

2. Perception that He Humiliated Women

Some female researchers also attempt to present Muhammad as a role model for today's violent men in the Middle East by claiming that the Prophet was against freedom of thought, and that He punished anyone who did not act as He said.¹³⁶ The claim that He humiliated and mistreated women does not reflect the facts. In this regard, Muhammad is said to have uttered such words about women as follow. Barlas, in reference to Grunebaum, states that the Hadiths refer to formulation of ancient cultural influences. According to this, many ideas and traditions connected with Judaism, Christianity, as well as Arab and Mediterranean culture have manifested a deeply entrenched misogyny. They have become part of the Islamic discourse on women as a result. Barlas, based on this background, explicitly states that the source which creates a woman image that is "religiously and morally" deficient, "seductive for men, the great tribulation", "dirty due to menstruation", "the people of hell because of their disobedience and ingratitude to their husbands", "people with weaker minds" and thus not suitable for political duties through the channel of Hadiths.¹³⁷ Kecia Ali reports that most feminist and pro-change Muslims have started to prefer conducting their research without resorting to these Hadiths in an attempt to rethink the issue of Islamic marriage, largely because of the prominence of Hadiths which have negative content on women. They, instead, focus on the reinterpretation of the Qur'an. For example, Amina

¹³⁵ Torah, Genesis, II: 1-27; in the continuation of the story it is recorded that this child was Solomon.

¹³⁶ See: Ali İhsan Toker, "Kadınların Peygamber Algısı Müslüman Kadınlar ve Hz. Muhammed", *Usul, Usûl*, 7 (2007/1), p. 139.

¹³⁷ A. Barlas, "Believing Women" *In Islam. Unreading Patriarchal Interpretations of the Qur'an*, Austin: University of Texas Press, 2002, p. 45

Wadud believes that the difficulties in Hadith literature are important enough to require the interpretation of the Qur'an without recourse.¹³⁸

Tuksal also concludes that the narrations that have become Hadiths are human processes that result from patriarchal structures that date back thousands of years, rather than being religious dogmas. According to her, this is due to deliberate abuse on the one hand and the understanding and interpretation that has been shaped by patriarchal acceptance on the other. Although the reasons are varied, in these narrations "the female personality is underestimated in the face of the male personality and she is treated as an object rather than as a 'responsible subject/caliph', thus she is wronged."¹³⁹

We can list the criticized narratives as follows: "I have not left a more harmful sedition to man, after me, than the women."¹⁴⁰ "People who choose a woman as their head will never prosper."¹⁴¹ "If the husband invites his wife to his bed, and she refuses, and the husband sleeps angry, the Angels will curse her until the morning."¹⁴² "I saw hell, most of those there were women."¹⁴³ It is stated in a narrative conveyed from Ibn 'Umar that a woman asked the Prophet the following question: 'O Messenger of Allah, what are the obligations of a wife to her husband? The Prophet said that the woman's obligation to her husband was not to leave the house without his permission, and that if she did, the Angels of mercy and wrath would bring her regrets or curse her until she returned home. In response to the woman's question whether this would be valid even if the husband was persecuting the wife, the Prophet's answer was "even if he was unjust".¹⁴⁴

It is necessary to evaluate the narrations mentioned above from the point of view of Hadith science.

1. The first true narrations are in mentioned in Ṣaḥīḥ al-Bukhārī: "I have not left a man after me a more harmful sedition than his wife, his children, and his neighbors." In fact, as stated in the interpretation of the verse "man is weakly created", scholars understand this as a sign of the weakness of man's nature to the general weakness of woman. Thus, the claim that women are the object of seduction for men is a general observation. This observation expresses the necessity of rules and

¹³⁸ Kecia Ali, "A Beautiful Example": The Prophet Muhammad as a Model for Muslim Husbands', *Islamic Studies*, 43:2 2004, p. 286

¹³⁹ For these types of approaches, see. Toker, *ibid.*, p. 144-152.

¹⁴⁰ Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, "Nikah" 17; Sahih Muslim, "Kitab Al-Dhikr" 97, 98; at-Tirmidhi, "Adab" 31; Ibn Mājah, Muhammad ibn Yazīd al-Qazwīnī, *Sunan*, (Ed. Muḥammad Fu'ād 'Abd al-Bāqī), Cairo, 1952-1953, "Kitab al-Fitan", 19, Ibn Hanbal, Ahmad, *Musnad*, (Ed. Ahmad Muhammad Shakir), Cairo, Dar al-Hadith, 1st Edition, 1949, V/100, 210.

¹⁴¹ Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, "Kitāb al-maghāzī" 82, "Kitab al-Fitan" 18; At-Tirmidhi, "Al-Fitan" 8; Ibn Hanbal, *Musnad*, 43, 47, 5.

¹⁴² Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, "Ba'd al-Khalq" 7; Abu Dawud, "Nikah" 41; at-Tirmidhi, "Rada" 1.

¹⁴³ Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, "Kitab Al-Iman" 21; Sahih Muslim "Kitab Al-Dhikr" 95.

¹⁴⁴ Al-Tayālīsī, *Musnad*, I/263, no.1951; Ibn Abi Shaybah, *Musannaf*, III/557, no.17124.

regulations in the relationship between men and women for people to overcome these weaknesses. The conceptual distinction that should not be ignored here is whether women are the subject or the result or the cause of sedition.

It is also seen that the understanding of the word sedition is related to the cultural context, whether in the form of seduction or test. Sedition is historically understood as both seduction and test. However, many Arabic-speaking Islamists tend to interpret sedition sexually, and emphasize the seductive aspect of the term. In contrast, examples of interpreting the term in the context of sexuality reveal a meaning that derives from a view on the 'Western cultural base model'. This contrasts with the former, which has been called the 'Arab cultural base model'. Because in the former, sedition is conceptualized in a way that ignores the last part of the Hadith and reminds of women.

2. The Hadith, which states that "*communities that choose women as their heads will not prosper*", is described as accurate by Bukhari and other Hadith scholars.

It is known that the Prophet uttered these words when the daughter of the Kisra of Iran ascended the throne.¹⁴⁵ This Hadith has been criticized by many and claimed to be denigrating women in general. Again, according to him, the scholars of fiqh did not agree on the applicability of this Hadith regarding the relation between women and politics. The existence of those who use this Hadith to keep women out of decision-making processes is certain. Al-Tabari did not find this Hadith as an enough of a basis to deprive women of their decision-making powers and exclude them from political life. Abu Bakra, the narrator of this Hadith, who views women's presidency negatively, has been expressed by a thought that he should have regarded as unreliable. Because, according to him, one of Abu Bakra's life stories describes that he once was found guilty and flogged for false testimony. Hidayet Şefkatlı Tuksal also points out that during the time of the Prophet, women fought like men throughout the Islamization process, took similar responsibilities, migrated together, participated in wars when necessary, swore allegiance to, ensured security and expressed their political preferences. During the time of the Prophet, women, as Tuksal put it, "exceeded the stereotypes regarding the 'secondary status' of which the status quo of ignorance regarded themselves as worthy" and "considered themselves equivalent members of the Islamic Society".¹⁴⁶ According to Cihan Aktaş, women were active in the political, military and cultural aspects of Islamic history only during the reign of the Prophet.¹⁴⁷

¹⁴⁵ Şahîh al-Bukhârî, "Kitâb al-maghâzî" 77.

¹⁴⁶ Tuksal, *Kadın Karşılı Söylemin İslam Geleneğindeki İzdüşümleri*, p. 237.

¹⁴⁷ Cihan Aktaş, *Sistem İçinde Kadın*, İstanbul: Beyan Yayınları, 3rd Edition, 1991, p. 128.

3. It is suggested that Roald was greatly influenced by what he called the "Arab cultural basic model" as "*women should not leave the house except without the permission of their husbands*".¹⁴⁸

4. It was identified in discussions of gender regarding a Somalian group living in Scandinavia that the Hadith, which states that "*women are lacking in religion and reason*" have been referred to. This is probably due to the influence of Somalian scholars who studied in Saudi Arabia. Therefore, geographical and cultural differences or different regions of influence can affect the circulation and role of Hadith.

5. The Prophet likens them to crystal vases and rib bones to draw attention to the fragility of women. There are also those who interpret such narrations as women are crooked and reject them.

In a statement, the Prophet states that women should be treated kindly: "Treat women nicely, for a woman is created from a rib, and the most curved portion of the rib is its upper portion, so, should you try to straighten it, it will break, but if you leave it as it is, it will remain crooked. So, treat women nicely."¹⁴⁹

Tuksal says the following about the Hadith: "It states that the male-dominated understanding has prioritized the man and insulted the woman since a long time in human history, and it also emphasizes that it has been implicated in the narrations attributed to the Prophet. To him, this is no coincidence. Because, like everywhere else, the established mindset here has resorted to religion in order to justify its own stereotypes. This has led to some narrations that contradict the content of the previously mentioned framework in terms of the Prophet's views and attitudes regarding women. These opposite narrations paradoxically benefit from the legitimization of the religious position of the Prophet. The group of narrations, which is mentioned, has a completely anti-women attitude."¹⁵⁰

It is narrated that the Prophet regards women, half of humanity, as beings that cause unrest and states that they are their husbands' sexual commodities and that when they refuse their husbands' sexual desire, it will cause them to be cursed, that the society in which the woman is a ruler will not prosper, and that the woman cannot leave her house without permission, even though her husband oppresses her. If these narrations are moved out of their respective contexts and based on today's discourse advocating the equality of men and women, it is inevitable to characterize the Prophet as a tyrant. However, these narrations need to be addressed in the environment and context in which they were said. Otherwise, reading their literal meanings would lead to the claim that Muhammad was a

¹⁴⁸ A. S. Roald, *Women in Islam. The Western Experience*, London and New York: Routledge, 2001, p. 14

¹⁴⁹ Şahîh al-Bukhârî, "Kitab al-Anbiya" 5; Sahih Muslim, "Rada" 65; at-Tirmidhi, "al-Talâq wa-al-Li'ân" 12.

¹⁵⁰ Hidayet Şefkatli Tuksal, *Kadın Karşıtı Söylenin İslam Geleneğindeki İzdüşümleri*, Ankara: Kitabiyat: 2000, p. 236-237

misogynist, a despot or even claim a defensive approach claiming that these narratives do not belong to the Prophet, and do not have any scientific basis.

According to Barlas, the Prophet is a role model for both men and women. It is an irony that the legacy of a prophet known for his kindness towards women reminds the people of the Sunnah, who claim to follow him most closely, something that can be concluded neither of the teachings of the Qur'an nor of the Prophet's behavior to women. Barlas considers that only about six Hadiths, from an accurate collection of seventy thousand, express misogyny, and in turn, it is ironic that men, while there are dozens of positive Hadiths, assert these six against gender equality.¹⁵¹

In regard to the interpretation of these narratives, Roald says: "In some cases, men and women's relationships are treated based on love and privacy, while in other cases, these relationships are portrayed in words that people born and raised with the strong concept of gender equality as a whole can negatively characterize and demean women."¹⁵² Roald actually meant that the word would be perceived differently in its context and history.

The the narratives which state that the Prophet's approach to women is kind, polite and within the framework of his consent should not be ignored. Understanding his statements regarding the creation of women and their special situations or personal descriptions would mean malevolence. The responsibilities and practices the Prophet assigned to His wives are mentioned in the narratives below: "*The best of you is the one who is best to his wife, and I am among the best of you to the wives.*"¹⁵³ "*And indeed I order you to be good to the women, for they are but captives with you over whom you have no power than that, except if they come with manifest Fahishah (evil behavior). If they do that, then abandon their beds and beat them with a beating that is not harmful. And if they obey you then you have no cause against them.*"¹⁵⁴ "*A man asked the Prophet: What are the responsibilities of a husband to his wife? He said: A husband should feed her as he feeds himself. and clothe her as he clothes himself; he should not strike her on the face nor use bad language...*"¹⁵⁵ "*You cannot whip your wife like a slave, then lie with her at the end of the day*"¹⁵⁶ "*The best of you is the one who is best to his wife, and I am among the best of you to the wives.*"¹⁵⁷ Aisha said: "*The Messenger of Allah never beat any of his servants, or wives, and his hand never hit anything. And he has not*

¹⁵¹ A. Barlas, "Believing Women" In *Islam. Unreading Patriarchal Interpretations of the Qur'an*, Austin: University of Texas Press, 2002, p. 45

¹⁵² Roald, *Women in Islam*, p. 146.

¹⁵³ Ibn Mājah, "Nikah" 50.

¹⁵⁴ at-Tirmidhi, "Rada'at " 11; Ibn Mājah, "Nikah" 3.

¹⁵⁵ Abu Dawud, "Nikah" 42; Ibn Mājah, "Nikah" 3.

¹⁵⁶ Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, "Nikah" 93; Ibn Mājah, "Nikah" 51.

¹⁵⁷ Ibn Mājah, "Nikah" 50.

done anything with his hand except for those who consent to Allah or to avoid prohibitions; for his anger is for Allah."¹⁵⁸

Mernissi takes the issue further and mentions the existence of a project of the Prophet himself regarding gender equality, which is valid for the Medina period.¹⁵⁹ The words in this second group are clearly pro-women or have content that places them in a positive social framework. Ibn Sa'd states that the Prophet never raised his hand to his wives, to a slave, or to any person. In the only instance in which the Prophet encountered a rebellion in his house, he not only did not use violence against them, but he left his house and moved to a room adjacent to the mosque for a month.¹⁶⁰

Fatma Ünsal also underlines that women were encouraged to join the mosque community, which was the university of the Prophet's era, as opposed to today's understanding that shows them their houses or even their bedrooms as a suitable place to be isolated from the community. The Prophet's dream is a society in which women can roam freely. He advised the women to travel with relatives during journeys and emphasized the future of the environment in which women would move freely.¹⁶¹ It is noted that he was tough and unyielding about justice, but was also a man of kindness, politeness, honesty and humility, had a gentle and forgiving temperament, and disliked unpleasant behavior and cruelty.¹⁶²

A common attitude in the field of Hadith because of this situation is to be selective among the narrations. This applies to both male-centric and feminist approaches. In other words, while male-centered Muslims who read religious texts choose these texts around their own gender, women who approach them from a female perspective make this choice according to their preferences. Muslim feminists tend to be selective in reading religious texts in a similar manner to Muslims with male-centered perspectives. Muslim feminists take the Hadith in favor of women, and in turn criticize and reject those which recognize women with negative qualities.¹⁶³

¹⁵⁸ Sahih Muslim, "Kitab Al Fada'il" 79; Ibn Mājah, "Nikah" 51; Al-Darimi, Abdullah ibn Abdur Rahman, *Sunan*, (Ed. Fauad Ahmad), Beirut, Dar al-Kutub al-Arabi, 1st Edition, 1407, "Nikah" 34; Ibn Hanbal, *Musnad*, VI, 229, 232.

¹⁵⁹ Mernissi, *ibid.*, p. 184

¹⁶⁰ Mernissi, Fatima, *The Veil and Male Elite. A Feminist Interpretation of Women's Rights in Islam*, (Transl. Mary Jo Lakeland, Reading), Mass.: Addison-Wesley Publishing Company, 1991, p. 156 et al.

¹⁶¹ Fatma Ünsal, 'Türkiye'de Kadın Hareketinin Parçalı Yapısı', speech record, 'Kadın Sorunları Bağlamında Örnek Bir Eş ve Baba Modeli Olarak Hz. Peygamber (s) Paneli, *İran İslam Cumhuriyeti Büyükelçiliği Kültür Müsteşarlığı*, Ankara: March 17, 2007.

¹⁶² Toker, *ibid.*, 145.

¹⁶³ Toker, *ibid.*, 151.

As a result, those who have no hesitation in declaring Muhammad a misogynist based on the narratives that, allegedly, humiliate women, prefer an exaggerated abstraction when it comes to positive Hadiths, which manifests itself as creating busts of women or monumentalizing them. This cannot be justified. It is necessary to evaluate the Prophet with the norms of his own time and to read the narrations in the framework of the basic principles of Islam, instead of the literal distorted interpretations.

Conclusion

In the face of the cultural trends, brought about or expressed by globalization, Islam maintains its social and cultural presence as a strong competitor. In this context, within the framework of attempts to compete with Islam, attacks against the Prophet are aimed directly at Islam itself. Islamophobia, which is intended to be created with reference to the Prophet, involves distorting history based on modern norms, besides the malevolence in evaluating today's events. The Western mindset, which depicts the Prophet as the source of terror and as a lustful person, is not a clean understanding. In addition, Orientalists distort verses and Hadiths and provide data for this purpose. Worst of all, the Western press and politicians try to gain favor through this approach.

Under the pretense of claims that define Islam as a heretical Christian sect learned from a priest and the prophecy as false, there are political, economic and religious reasons. Most important is the effort to prevent Christians from converting to Islam and to prevent them from learning about Islam. It is clear that the claims about the Prophet's and Muslims' war-centric approach to proselytize religion and Islam's so-called position as a basis for terrorist attacks that have happened recently are fabricated to cover up the sedition and slander that the West has produced for the sake of the system of exploitation. The main goals are to keep humanity and especially Jews and Christians away from Islam by putting Islam and all Muslims, especially the Prophet, into this category.

The claims about Prophet's polygyny and those based on his marriage to Zainab bint Jahsh that regard him as a lustful person. It is necessary to evaluate the Prophet and his words in the conditions and understanding of the period in which he lived. Some Western scholars mentioned above follow this pattern and find these criticisms against the Prophet unwarranted and rejects them. It is necessary to understand the life of the prophet and within the framework of the narrations related to the subject instead of distorting and understanding the narrations to conclude that he humiliated women throughout his life. When narrations are separated from the context by fragmentary and literal readings and read with the admissions of today, it is inevitable that the Prophet will be declared a misogynist. Muslim women are not passive or docile creatures, nor do they see any religious harm in developing active attitudes in the world in which they live. This attitude of

women, including the wives of the Prophet, has been the case from the early years of Islam until today. Aside from the limit of activities that can be performed by women due to their nature, the thought that limits and humiliates them in all matters in the name of custom, is not based on religion. The common point reached by women on the subject discussed here is that Muhammad was a model of high morality and a female-friendly human.

As a result of the research, it is seen that the references directed at the Prophet are removed from the relevant context and acceptance of his period and have falsified and interpreted based on today's conditions and acceptances to create misled perceptions about the Prophet and Islam.

REFERENCES

- Abd al-Rahman, Aisha, *Rasulullahın Annesi ve Hanımları*, (Transl. İsmail Kaya), Konya 1987.
- Al-Aqqad, Abbas Mahmud, *Al-siddiqa bint al-Siddiq*, Cairo Dârü'l-Ma'arif, 1963.
- Aktaş, Cihan, *Sistem İçinde Kadın*, İstanbul: Beyan Yayınları, 3rd Edition, 1991; Allen, Christopher, *Islamophobia*, England, Ashgate Publishing Limited, 2010.
- Altıntaş, Ramazan, *Bütün Yönleriyle Cahiliye*, Konya, Ribat Yayınları, nd.
- Armstrong, Karen, *İslam*, Modern Library, USA, 2000, p. 141; *İslam*, (Transl. Selim Yeniçeri), İstanbul: Koridor Yay., 2008.
- Arsel, İlhan, *Şeriat ve Kadın*, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1995.
- Aşık, Nevzat, *Hız. Aişe'nin Hadisçiliği*, İzmir, Öğrenci Basımevi, 1987.
- Atacan, Fulya, "Radikal İslam'ın Küresel Bir Tehdit'e Dönüşüm Süreci: Afganistan Deneyimi", *YDU Sosyal Bilimler Dergisi*, Volume I, Number 1, April 2008, p. 35-52.
- Ateş, Ali Osman, *İslam'a Göre Cahiliyye ve Ehli Kitap Örf ve Adetleri*, İstanbul, Beyan Yayınları, 1996.
- Azimli, Mehmet, "Hz. Aişe'nin evlilik yaşı tartışmaları ya da savunmacı tarihçiliğin çıkmazı", *İslami Araştırmalar*, Ankara, Volume XVI, Issue 1, 28, 2003, p. 2-3.
- Bacon, Francis, *Denemeler*, (Transl. Elif Günçe), İstanbul, Morpa Kültür Yayınları, 2004.
- Barın, Hilal, *Tedirgin Nefret İslamofobi*, İstanbul, Tezkire Yayıncılık, 1st Edition, 2016.

References of the Prophet Made to Create Islamophobia

- Barlas, A. "Believing Women" In *Islam. Unreading Patriarchal Interpretations of the Qur'an*, Austin: University of Texas Press, 2002.
- Barnabas, Chapter: 42: 13th Verse (Trans. Halil, Saade), Matbatı Menar, nd.
- Al-Baladhuri, Ahmad ibn Yahyā ibn Jabir (279/892), *Ansab al-Ashraf*, Dar al-Fikr, 1996.
- Bernard Lewis, *Islam and the West*, New York, Oxford University Press, 1993.
- Berzezinski, Zbigniew, *Tercih, Küresel Hâkimiyet mi? Küresel Liderlik mi?*, Transl. Cem Küçük, İstanbul, İnkılâp Yayınevi, 2nd Edition, 2005.
- Al-Bayhaqi, *Dala'il an-Nubuwwa* (ed. 'Abd al-Mu'ti Amin Qal'aji), Beirut 1405/1985.
- Bible (İncil) Turkish Translation, İstanbul, Yei Yaşam Yayınları, 1996.
- *Bukhari, Şaḥīḥ al-Bukhārī*, (Ed. W. Jounboll), Leyde, 1862-1908.
- Canatan, Kadir et al., *Batı Dünyasında İslamofobi ve Anti-İslamizm*, Ankara, Eski Yeni Yayınları, 1st Edition, 2007.
- Cardini, Franko, *Avrupa ve İslam*, (Transl. Gürol Koca) İstanbul, Literatür Yayınları, 2004.
- Caroline Fourest and Fiammetta Venner, "Islamophobie?", *Prochoix*, No: 26-27, Paris, Automne Hiver, 2003, p. 28.
- Christopher Allen, *Islamophobia*, England, Ashgate Publishing Limited, 2010.
- Çağatay, Neşet, *İslam Dönemine Dek Arap Tarihi*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1989.
- Çarkman, Aslı, "Avrupa ve Öteki: Avrupa İmgesinin Osmanlı Aydınlanmasından Yansıması", (Ed. Fuat Keyman), Türkiye'nin Yeniden İnşası, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2013.
- Daniel, Norman, *The Arabs and Medieval Europe*, London: Longman, 1975.
- *Islam and the West: The Making of the Image*, Edinburgh: Edinburg University Press, 1960.
- al-Daraqutni, 'Ali ibn 'Umar, *Sualatu'l-Hakim*, Ed. Muhammad ibn Abdullah, Riyad, Maktabat al-Ma`arif, 1st Edition 1984.
- al-Darimi, Abdullah ibn Abdur Rahman, Sunan, (Ed. Fouad Ahmad), Beirut, Dar al-Kitab al-Arabi, 1st Edition, 1407.
- Dozy, Reinhart, *Tarihte İslamiyet*, (Transl. Abdullah Cevdet -in Ottoman Turkish-), İstanbul 1908.

- Dermenghem, Emile, *Muhammed'in Hayatı*, (Transl. Reşat Nuri), İstanbul 1930.
- Dursun, Turan, *Din Bu*, İstanbul, Kaynak Yayınları, 2000.
- Abu Dawud, Suleiman ibn al-Ash'ath al-Sijistānī, *Sunan*, (Ed. Muhammad Muhyiddin Abd al-Hamid), Cairo 1935.
- Abu Nu`aym, Ahmad ibn Abdullah, *Al-Du`afā'*, Ed. Fārūq Hamāda, by., Dar ats-Tsaqafah, 1984.
- Edward, Said, *Oryantalizm*, (Transl. Nezh Uzel), İstanbul 1998.
- Fayda, Mustafa, "Bahîrâ" *DİA*, İstanbul, İSAM, 1993, IV/487.
- Francis Bacon, *Denemeler*, (Transl. Elif Günçe), İstanbul, Morpa Kültür Yayınları, 2004.
- Fazlur Rahman, *Siret Ansiklopedisi*, (Transl. Heyet), İstanbul 1990.
- Galen Johnson, "Muhammad and Ideology in Medieval Christian Literature", *Islam and Christian-Muslim Relations*, XI-, 2000.
- Gedikoğlu, Sümeyye, "İslamafobia", Kamuda Sosyal Politika, Issue: 34, January-February-March 2016.
- Mehmet Görmez, Klasik Oryantalizmi Hadis Araştırmalarına Sevk Eden Temel Faktörler", *İslamiyât III* (2000) Issue. 12-30.
- Günaltay, M. Şemseddin, *İslam Öncesi Araplar ve Dinleri*, Ankara, Ankara Okulu Yayınları, 1997.
- Hamidullah, Muhammed, *İslam Peygamberi*, (Transl. Salih Tuğ), İstanbul, İrfan Yayımcılık, 1990.
- Harman, Ömer Faruk, "Yuhannâ Ed-Dımaşkî", *DİA*, İstanbul, İSAM, 2013, XXXXIII/ 581.
- Hatip, Abdülaziz, *Kuran ve Hz. Peygamber Aleyhindeki İddialara Cevaplar*, İstanbul 1997.
- Al-Hayti, İmad al-Din, *Shubahat Tazim Al-Dawlat al-Islam wa Al-Ra'd Alayha*, yy., Hayat al-Sham al-Islamiyya, 1st Edition. 2015.
- Hourani, Albert, *Avrupa ve Orta Doğu*, (Transl. Ahmet Aydoğan, Fahrettin Altun), İstanbul 2001.
- Huntington, Samuel, *Medeniyetler Çatışması ve Yeni Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması*, (Transl. Mehmet Turhan and Cem Soydemir), İstanbul, Okyanus Yayınları, 2006,

References of the Prophet Made to Create Islamophobia

- Ibn al-Jawzi, Muhammad ibn Ahmad, *Kitāb al-Tashīl li-'ulūm al-tanzīl*, (Ed. Muhammad Salim Hashim), Darul Kutub Al-Ilmiyah, 1995.
- Ibn Abi Hatim, Muhammad ibn Idris al-Razi, *Al-Jarh wa Al-Ta'dil*, Hyderabad Deccan, 1372.
- Ibn al-Athir, 'Izz al-Din Abu al-Hassan ibn Abī al-Karam (630/1233), *Usd al-Ghābah fī ma'rifat al-ṣaḥābah*, Beirut 1996.
 - *Al-Kamil fī 'al-tarikh*, Beirut 1979.
- 'Ibn Ḥabīb, Abū Ja'far Muḥammad (245/859), *Kitāb 'al-muḥabbar*, Beirut nd.
- Ibn Ḥajar al-'Asqalānī, *al-Isaba fī tamyiz al-Sahaba*, Beirut 1328.
 - *Tahdhib al-Tahdhib*, Beirut nd.
- Ibn Hanbal, Ahmad, *Musnad*, (Ed. Ahmad Muhammad Shakir), Cairo, Dar al-Hadith, 1st Edition, 1949.
- Ibn Hisham, Abu Muhammad 'Abd al-Malik, *As-Sīrah an-Nabawīyyah*, Beirut, Dār al-Ma'rifah, nd.
- Ibn al-'Imād, *Shadharāt al-dhahab*, by. nd.
- Ibn Ishaq, Muhammad, (d. 151/768), *Sirat al-Nabi*, (Ed. Muhammed Hamidullah), Konya, Hayra Hizmet Vakfı Yayınları, 1981.
- Ibn Kathir Abu al-Fida' 'Imad Ad-Din Isma'il, *Tafseer al-Qur'ān al-'Azeem*, (Ed. Ibrahim Muhammad Salih al-Banna et al.), Istanbul 1985.
 - Ibn Kathir, *Al-Bidaya wa'l-Nihaya*, Beirut 1974.
- Ibn Mājah, Muhammad ibn Yazīd al-Qazwīnī, *Sunan*, (Ed. Muḥammad Fu'ād 'Abd al-Bāqī), Cairo, 1952-1953.
- Ibn Sa'd, *Tabaqat Al-Kubra*, Beirut, nd.
- Johnson, Galen, "Muhammad and Ideology in Medieval Christian Literature", *Islam and Christian-Muslim Relations*, XI-, 2000, p. 336-338.
- Kazıcı, Ziya, *Hz. Muhammed'in Eşleri ve Aile Hayatı*, İstanbul, Çağ Yayınları, 1991.
- Kecia Ali, "A Beautiful Example": The Prophet Muhammad as a Model for Muslim Husbands', *Islamic Studies*, 43:2 2004.
- Konrapa, Zekai, *Peygamberimiz İslam Dini ve Aşere-i Mübeşşere*, İstanbul, Fatih Yayınevi, nd.
- Al-Qurtubi, Abu 'Abdullah Muhammad ibn Ahmad al-Ansari, *Al-Jami'li-Ahkam*, Cairo 1987.
- Leon Caetani, *İslam tarihi*, (Transl. Hüseyin Cahid), İstanbul 1924-1927.

- *Maometa profeta d'Arabia*, Roma 1910.

• Al-Māwardī, Abū al-Hasan ibn Muhammad, *Kitāb Alām al-nubuwwa* (Ed. Muḥammad al-Mu‘taṣim bi-llāh al-Baghdādī), Beirut, Dār al-Kitāb al-‘Arabī, 1st Edition 1987.

• Mawdūdī, Abul Alā, *Tarih Boyunca Tevhit Mücadelesi ve Hz. Peygamber*, (Transl: Ahmet Asrar), İstanbul, Pınar Yayınları, 1984.

• Mernissi, Fatima, *The Veil and Male Elite. A Feminist Interpretation of Women's Rights in Islam*, (Transl. Mary Jo Lakeland Reading, Mass Addison), Wesley Publishing Company, 1991.

• Miras, Kamil, *Sahih-i Buhari Muhtasan Tecrid-i Sarih Tercümesi*, Ankara, nd.

• Sahih Muslim, (Ed. Muḥammad Fu‘ād ‘Abd al-Bāqī), Cairo, 1955-1956.

• Al-Nabhani, *Hujjat Allah ‘ala’l-‘Alamin*, Beirut 1316.

• Özyayın, Abdülkerim, “Arap”, *DİA*, İstanbul, İSAM, 1991, III, 321.

• Öztürk, Orhan, *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*, Ankara, Hekimler Yayın Birliği, 1st Edition, 1992.

• Öztürk, Yaşar Nuri, *Asrı Saadet'in Büyük Kadınları*, İstanbul, Yeni Boyut Yayınları, 1998.

• Roald, A. S. *Women in Islam. The Western Experience*, London and New York: Routledge, 2001.

• Rodinson, Maxime, *Muhammed*, Transl. Atilla Tokatlı, İstanbul, Özne Yayınları, 1998.

• Al-San'ani, 'Abd al-Razzaq ibn Hammam, *Musannaf*, (Ed. Habib al-Rahman A'zami), Beirut, Al-Maktabah Al-Islamiyyah, 2nd Edition, 1403.

• Savary, *Mahomet Le Koran*, Paris, nd.

• Savaş, Rıza, “Hz. Aişe'nin Evlenme Yaşı ile İlgili Farklı Bir Yaklaşım”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, İzmir, 1995, Issue IX, p. 140-141.

• Schnapper, Dominique, *Sosyoloji Düşüncesinin Özünde Öteki ile İlişki*, Transl., Aşegül Sönmezay, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2005

• Sena, Cemil, *Muhammedin Felsefesi*, İstanbul 1975.

• Servante, Alain, “Batılıların Gözünde Türk İmajının Geçirdiği Değişimler”, (Ed. Özlem Kumrullar), *Dünyada Türk İmgesi*, İstanbul, Kitap Yayınevi, 2nd Edition, 2008.

• Al-Suyūfī, *Al Khasais-ul-Kubra*, (ed. Muhammad Khalil Harās), Cairo 1386-87/1967.

- Şakiroğlu, Mahmut H., "Caetanı, Leon" *DİA*, VI, 545.
- Maulana Shibli, *İslâm Tarihi, Asr-ı Saâdet: Peygamberimizin Sîreti*, (Trans. Ömer Rıza [Doğrul]), İstanbul 1346/1921.
- Şulul, Kasım, *Hz. Peygamber Devri Kronolojisi*, İstanbul, İnsan Yayınları, 2003.
- Al-Tabarani, Sulaiman bin Ahmad, *Al-Mu'jam al-Kabeer*, ed. Hamdî 'Abd al-Majîd al-Salaî, Mosul, Maktabat al'Ulum wa al-Hikam, 2nd Edition, 1983.
- At-Tirmidhi, Muhammad ibn 'Isa, *Jami' at-Tirmidhi*, (Ed. Ahmad Muhammad Shakir) Beirut, Dar Ihya al-Turath al-Arabi, nd.
- Toker, Ali İhsan, "Kadınların Peygamber Algısı Müslüman Kadınlar ve Hz. Muhammed", *Usul*, 7 (2007/1), p. 139.
 - *Bir Yapılaşma İlişkisi Olarak Kadınlar ve Din*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005
 - *İslamafobia: a challenge for us all*, Great Britain, 1997.
- Tuksal, Hidayet Şefkatli, *Kadın Karşıtı Söylemin İslam Geleneğindeki İzdüşümleri*, Ankara: Kitabiyat: 2000.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, nd.
- Ünal, Asife, *Yahudilikte, Hristiyanlıkta ve İslam'da Evlilik*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1998.
- Ünsal, Fatma, 'Türkiye'de Kadın Hareketinin Parçalı Yapısı', konuşma kaydı, 'Kadın Sorunları Bağlamında Örnek Bir Eş ve Baba Modeli Olarak Hz. Peygamber (s) Paneli, *İran İslam Cumhuriyeti Büyükelçiliği Kültür Müsteşarlığı*, Ankara: March 17, 2007.
- Watt, Montgomery, *İslam'ın Avrupaya Tesiri*, (Transl. Hilmi Yavuz), İstanbul, Boğaziçi yayınları, 1986.
 - *Hz. Muhammed*, (Transl. Hayrollah Örs), İstanbul 1963
- Voltaire, *Candide ya da İyimserlik*, (Transl. Server Tanilli), İstanbul, Cem Yayınları, 1994
- Yazır, Elmalılı Hamdi, *Hak Dini Kuran Dili*, İstanbul, Eser, 1971.
- Yıldırım, Suzan, Hz. Aişe'nin Evlilik Yaşı Etrafındaki Tartışmalar, *İstem*, Year: 2, Issue: 4, 2004, p. 237 – 245.
- Al-Dhahabî, Shams al-Din Abū 'Abdallāh *Tadhkirat al-huffaz*, 3rd Edition, Hyderabad Deccan 1375.
 - *Mizan al-i'tidal*, Egypt 1382.

- *al-'Ibar*, Beirut 1987.
- *Siyar A'lam al-Nubala*, Beirut 1402.

• **Internet Resources**

- Cihan Haber Ajansı "Medya İslamofobiyi Körüküyor" <https://www.uhim.org/medya-islamofobiyi-korukluyor.html> (October 2, 2017)
- Dijital oyunlarda "İslamofobi" tehlikesi -infografik- Anadolu Ajansı, <http://aa.com.tr/tr/turkiye/dijital-oyunlarda-islamofobi-tehlikesi/660381>. (October 5, 2017)
- Gençlik ve Spor Bakanlığı, <http://aa.com.tr/tr/turkiye/dijital-oyunlarda-islamofobi-tehlikesi/660381>. (October 5, 2017)
- Küçükcan, T. (2009). Avrupa İslamofobiye teslim mi?, Ankara, SETA Vakfı Yayınları, 2009. <https://www.setav.org/avrupa-islamofobiye-teslim-mi/> (October 3, 2017).
- By Lawrence Pollard Satanic Verses' polarising untruths. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/7889974.stm> (October 3, 2017).
- Slavoj Zizek, *In the Wake of Paris Attacks the Left Must Embrace Its Radical Western Roots*, <http://inthesetimes.com/article/18605/breaking-the-taboos-in-the-wake-of-paris-attacks-the-left-must-embrace-its>. (October 2, 2017).
- Trust, Runnymede, *The New Muslims London*, 2013, p.6. https://www.runnymedetrust.org/.../Runnymede_The_New_ (October 6, 2017).
- Vinocur, J, and Bilefsky D. (2006), "Dane Sees Greed and Politics in the crisis", *Newyork Times*, October 2, 2006. <http://www.nytimes.com/2006/02/10/world/europe/dane-sees-greed-and-politics-in-the-crisis.html>. (October 3, 2017).
- November 05, 2017, Sunday 22:18. <http://www.posta.com.tr/abd-de-kiliseye-saldiri-cok-sayida-olu-ve-yarali-var-haberi-1349257>. (November 6, 2017)
- <http://edition.cnn.com/2017/11/05/politics/trump-texas-shooting-act-evil/index.html>.

فكرة الإسلاموفوبيا وعلاقة النبي ﷺ بها *

د. رجب توزجو

جامعة سلجوق - كلية الإلهيات؛ قسم الحديث: recep.tuzcu@selcuk.edu.tr

الخلاصة:

بعد انتهاء الحرب الباردة بدأت في السياسة الدولية تغيراتٌ مهمّةٌ جذرية، منها أنه قد تمّ استخدام مصطلح «صدام الحضارات» كواحدٍ من أهمّ وسائل التعبير عن الصراع بين الغرب والشرق، وذلك بإقامة الإسلام كعدوٍ مُحارَبٍ مقام الشيوعية، إنَّ الخوف من الإسلام، والتركيز الذي تمّ إجراؤه اليوم عليه في الغرب وفي مناطق أخرى من العالم جعل هذه القضية أكثر أهميةً، فالمستشرقون الغربيون يزعمون أنّ محمداً ليس نبياً ويصوّرونه كإرهابي عنيف وشهواني، ويدّعون بأنّه نشر الإسلام بالسيف، ويتقدونه بالإشارة إلى بعض الآيات القرآنية والأحاديث المجترأة من سياقها، فمن الواضح أنّ الآيات والأحاديث التي يشيرون إليها تخضع للفهم اللَّفْظِيّ للنصوص بطريقةٍ خاصّةٍ بغضّ النظر عن السياق التاريخيِّ والقيَم الثقافية التي وردت فيها.

الكلمات المفتاحية: الإسلاموفوبيا، الحديث، النبي، الإرهاب، المرأة

İslamofobi Oluşturmada Hz. Peygamber'e Yapılan Atıflar

Özet

Soğuk Savaş'ın sona ermesi ile birlikte uluslararası politika önemli değişimlere sahne olurken İslam, komünizm yerine en önemli düşman olarak ikame edilerek, Medeniyetler Çatışması tezi, Batı ile Müslümanlar arasında çatışmayı savunan en önemli araçlardan biri olarak kullanıldı. Günümüzde Batı'da ve dünyanın diğer bölgelerinde oluşan İslamofobi ve yapılan analizler bu konuyu daha da önemli hale getirmiştir. Batılı müsteşrikler Hz. Muhammed'in peygamber olmadığı ve İslam'ı kılıçla yaydığını iddia etmekte onu terörist, şiddet yanlısı ve şehvet düşkünü olarak resmetmektedirler. Bu iddialarında bazı Kur'an ayetlerine ve hadislere atıfla onu eleştirmektedirler. Atıf yaptıkları ayet ve hadisleri, tikel yöntemle ve lafzi yorumla tabi tuttukları görülür. Ayrıca tarihi bağlam ve kültür kodları farkı dikkate alınmadan bu yorumlara dayanarak Hz. Peygamber'e eleştiriler yöneltildiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İslamofobia, Hadis, Peygamber, Terör, Kadın

Creation of Islamophobia References to the Prophet

Abstract

The end of the Cold War has included major changes in international politics and Islam has rapidly replaced "communism" in the role of principal enemy of the Western world. The Clash of Civilizations theory has been used as one of the main instruments of the conflict between Islam and Western world. Nowadays in the West and the other parts of the world, Islamophobic sentiments and analyses made the matter more important. The Western Orientalists alleged that Muhammad did not have as a prophet and that he had Islam with a sword. The West depicts Muhammad, terrorist, pro-violent and lustful. The verses and hadiths cited in this regard seem to have been subjected to specific methods and literal interpretations. In addition to, it can be said that criticisms are directed towards the Prophet without regard to historical context and different of cultural code.

Keywords: Islamophobia, Hadith, Prophet, Terrorism, Women

* وهذه هي الترجمة العربية للدراسة بعنوان "İslamofobi Oluşturmada Hz. Peygamber'e Yapılan Atıflar" التي نشرت في العدد السادس من مجلة الإلهيات الأكاديمية. (رجب توزجو، فكرة الإسلاموفوبيا وعلاقة النبي ﷺ بها، الإلهيات الأكاديمية، ٢٠١٧، العدد: ٦، ص ١١٣-١٥٦).

من الواجب أن يستند في الاقتباس إلى المقالة التركية.

إسلاموفوبيا (الخوف من الإسلام):

إنَّ هذا التعبير^(١) «إسلاموفوبيا» المؤلف من كلمتين هما «الإسلام» و«فوبيا» يدل على الخوف «المخترع» من الإسلام مع أنه لا ينشأ منه، ويمكن تعريف المصطلح بشكل عام على أنه: الكراهية والعداء تجاه الإسلام والمسلمين وعدم الوثوق بهم، والرعب منهم ومن دينهم، وعلى أساس هذا الرعب، الذي عادة ما تم اختراعه خارج الدائرة الإسلامية، ممَّا سمع عن المسلمين، تكمن حقيقة «إخافة الآخر» لقد تمَّ إنتاج هذا الخوف التقليدي القديم وإعادته تحت أشكال جديدة، وتَظهر هذه الفوبيا من الإسلام في مواقف غير المسلمين في المجتمعات الغربية مثل: الخوف والكراهية والإدانة والاحتقار لهذا الدين وأتباعه، وتستند هذه المشاعر إلى التحيزات التاريخية والثقافية التي يتمُّ نقلها وإعادة إنتاجها من خلال المؤسسات الاجتماعية والتعليمية والإعلامية، وفي هذه الحال يمكن التمييز بين بُعدين في الإسلاموفوبيا: البعد «الآني» الذي يظهر في المواقف والآراء والسلوكيات الحالية خاصةً في المجتمعات الغربية، والبعد القديم المتمثل في الأسباب التاريخية والثقافية التي تُغذي هذه الأحداث المرئية، ويمكن تسمية هذا البعد بالتحيزات المُسبَّقة والقوالب النمطية الجاهزة أيضاً^(٢).

وقد تمَّ استخدام هذا المصطلح أوَّل مرَّة في الغرب سنة ١٩٧٩م بعد نجاح الثورة الإيرانية (بهدف التحذير منها)، عندما نظر الثائرون إلى الإيرانيات الرافضات للحجاب (بالمفهوم الخميني) نظرةً ازدراءً وأتاهم، فكان ردُّ الفعل الغربي واسعاً باستخدام المصطلح. وقد أُعيد تدوير المصطلح نفسه في الأذهان سنة ١٩٨٩م مع أحداث إحراق كتاب سلمان رشدي «آيات شيطانية» في إيران التي رفضت قطعاً ذلك الكتاب وأفتى مرشدوها «الخميني» باستباحة دم الكاتب الهندي، ولم يتوقف الأمر عند إيران، بل صودر الكتاب في عدد من البلاد الإسلامية الأخرى، ووفقاً لتأكيدات «فورست» Fourest و«ونر» venner وجد المصطلح بيئةً خصبةً مرَّةً أخرى مع هذه الأحداث^(٣).

لقد كان لهذا الكتاب صدى مدوّ، حيث نُشر لأوَّل مرةً بإنجلترا في سبتمبر / أيلول ١٩٨٨م، وأدعى فيه كاتبه: أن القرآن الكريم قد أشاد بالمجتمع الوثني ودعمه، واستحقَّ كاتبه بسببه لقب Lord، الذي منحتة إياه الملكة «إليزابيث» الثانية ملكة بريطانيا... ممَّا شكَّل ردَّ فعلٍ غاضبٍ وقويٍّ في الغرب ضدَّ المجتمعات الإسلامية التي رفضت الكتاب ومؤلفه عبَّر عنه بوضوح بالإسلاموفوبيا^(٤)، ممَّا ساعد على نمو المصطلح واستقراره في الأذهان الغربية لعقودٍ طويلةٍ تالية.

(١) Bk. Orhan Öztürk, *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*, Ankara, Hekimler Yayın Birliği, 1. Baskı, 1992, s. 241

(٢) Kadir Canatan ve Özcan Hıdır, (eds.), *Batı Dünyasında İslamofobi ve Anti-İslamizm*, Ankara, Eski Yeni Yayınları, 1. Basım, 2007, s. 42

(٣) Caroline Fourest ve Fiametta Venner, *İslamophobie? prochoix*, no:26-27paris, Automenna Hiver, 2003, s.28

(٤) Christopher Allen, *Islamophobia*, England Ashgate Publishing Limited, 2010, s.9
By Lawrence Pollard *Satanic Verses' polarising untruths*. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/7889974.stm>
(٤) (3.10.2017); bk. Hilal Barn, *Tedirgin Nefret İslamofobi*, İstanbul, Tezkire yayıncılık, 1. Baskı, 2016, s. 134

تاريخ الإسلاموفوبيا:

كان المشركون في عهد النبي ﷺ يتهمونه بالسحر والكهانة؛ لأنه يحول الأبناء عن دين آبائهم^(٥) ويقولون إنه كاذب في دعواه^(٦) كل ذلك^(٧) بهدف إبعاد الناس عن الإسلام، وكانوا يرفضون ما يوحى إليه، فردّ الله عليهم بأنه قول رسول كريم^(٨) وتحداهم القرآن حيث قال: ﴿وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٣﴾ فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَأْتُوا بِنَبَأٍ يَقِينٍ ﴿١٤﴾﴾ [البقرة] وقد اتهم يوحنا الدمشقي المعادي للإسلام النبي محمداً بالكذب، وادّعى أن دينه مأخوذ من التوراة والإنجيل، وأنه قدّم القرآن الكريم للناس على أنه وحى من الله في حين أنه مقتبس من الكتاب المقدس مع وضعه بعض القواعد «السخيفة»، وأنه كبّس على الناس وخدعهم بدعوته وكسب ثقتهم باسم الدين. ويتناول نظرية الإسلام حول الإيمان بالله وحول المسيح، ويقول إن ألوهية المسيح مرفوضة في الإسلام، ويؤكد أنه لا يوجد دليل يثبت نبوة محمد، وينتقد أيضاً طريقة وحي القرآن واعتبار المسلمين المسيحيين عباد صليب، وينتقد تعظيم المسلمين الكعبة أيضاً ويعترض على سور من القرآن وهنا يشير إلى آية التعدد في سورة النساء وتمليك الرجل حق الطلاق، ويذكر في هذا الصدد مسألة زواج النبي بزَيْنَب ويتهمه بها^(٩).

إن قضية «الغرب» بالنسبة للعالم الإسلامي قضية منذ قرنين من الزمن لأنه لم يكن شيء اسمه «الغرب» لثقف أو عالم يعيش في العالم الإسلامي في القرن التاسع الهجري / السادس عشر الميلادي. فاتهمات الدمشقي وما قاله «جري والول» Jrrry Falwell الأمريكي في حق النبي «إنه إرهابي» تشير إلى الاستمرار في هذا المسلسل ضد الإسلام، فإننا نشاهد مشكلات مماثلة عندما ننظر إلى التصور الغربي للعالم الإسلامي^(١٠). وعندما وصلنا إلى القرنين التاسع عشر والعشرين أصبح مفهوم الإسلاموفوبيا ذا طابع أكاديمي ومؤسسي خاصة مع ظهور الأنثروبولوجيا وعلم الاجتماع وغيرها من العلوم المماثلة، فأسرع المستشرقون يهمشون أقوال النبي التي تنظم الحياة الاجتماعية للمسلمين^(١١). يقول مؤسس نادي اللغة العربية بجامعة «كامبريدج» حول هدف

(٥) الطبراني، سليمان بن أحمد المعجم الكبير، تحقيق حمدي بن عبد المجيد السلفي، الموصل مكتبة العلوم والحكم، الطبعة الثانية، ٥، ١٩٨٣ / ٦١.

(٦) الأنبياء / ٧ - الزخرف / ٩٠.

(٧) الطور / ٢٩.

(٨) الحاقة / ٦٩.

(٩) Harman, Ömer Faruk, "Yuhannâ Ed-Dimaşkî", DİA, İstanbul, İSAM, 2013, XXXXIII/581 (٩)

(١٠) Karen Armstrong, *İslam*, Modern Library, USA, 2000, s. 141; *İslam*, (Çev. Selim Yeniçeri), İstanbul: (١٠)

.Koridor Yay., 2008, s. 161

(١١) İslâm dininin köklü bir gelenek oluşturmasının hadislere dayandığını vurgulamaktadır. Bk. (١١)

Wensinck, "The importance of Tradition for the Study of Islam"; Margoliouth, "On Moslem Tradition"

.makalelerine bakınız

الاستشراق: هدفنا الرئيسي هو تقديم خدمة مفيدة للملك والدولة من خلال تجارتنا مع دول الشرق، وتوسيع حدود الكنيسة ودعوة الناس الذين يعيشون في الظلام إلى المسيحية^(١١) وفي القرنين الأخيرين قام الغرب بإجراء ٦٠ ألف دراسة أكاديمية في تاريخ الحديث وطرقه وعلم المصطلح، فكان من نتيجة ذلك أن طور «اغنازغولدزر» Egnaz Goldziher (١٩٢١م) «ورينهارت دوزي» Reinhart Dozy (١٨٨٣م) «وألوايس سبرينغر» Alois Sprenger (١٨٩٣م) التشكيك في الأحاديث وجعلوا ينتقدون الروايات بشكلٍ فجٍّ ومكشوف، ويعترف «جون فول» بهذا قائلاً: كانت السُّنة، كما هو موضَّح في مجموعات الحديث، أعظم قوة للمقاومة الإسلامية ضد التغيرات، فمن الطبيعي أن تهتم الحركات «المناضلة والأصولية» في الفترة الأخيرة بعلم الحديث لإعادة بناء القيم الأخلاقية الاجتماعية في العالم الإسلامي كله، مما دفع المستشرقين إلى إجراء دراسات حديثة مستقلة ووضعها في دائرة الاهتمام الاستشراقي^(١٢).

ونتيجةً لتشكيكات المستشرقين حول صحة الأحاديث سنداً ومنتأً بدأت حركة التشكيك من داخل المجتمع الإسلامي نفسه في الهند ومصر، حيث يعتبر «السيد أحمد خان Seyyid Ahmed Han» (ت 1316/1898) الذي لقبه الإنكليز في الهند بـ «السيد أمير علي Seyyid Emir Ali» (ت 1347/1928)، و«عبد الله شاکر علي Abdullah Çakrâlevi» (ت 1914)، و«فضل الرحمن Fazlurrahman» (ت 1409/1988) في طليعة هذه الحركة. لقد تأثر «السيد أحمد خان» بمنهج المستشرقين لاسيما المبشر «وليام موير William Muir» و«الويس سبرنغر Alois Sprengel» وقد أحدثت مقالة «الإسلام هو القرآن وحده» لـ «محمد توفيق صدقي» (ت 1920) والتي نشرت في مجلة المنار المصرية لـ «رشيد رضا» (ت 1354/1935) في مصر صدى كبيراً فيها بعد، ويمكننا تلخيص ادعاءات وأقوال السيد أحمد خان وأحمد أمين (ت 1954) وطه حسين (ت: ١٩٦٥م) و منكري السنة في يومنا هذا ممن يدافعون عن إسلام القرآن على الشكل التالي:

١. الآيات التي تأمر بطاعة النبي مقيدة في القرآن.

٢. السنة تحمل خاصية التشريع الابتدائي المؤقت.

٣. اتباع سنة النبي أمرٌ اختياريٌّ.

٤. هناك قدرٌ قليلٌ من الأحاديث الصحيحة المسندة للنبي ﷺ.

إن من ضمن أهداف جميع هذه الجهود هو الانتقاص من النبي ومن مدينة الإسلام، حيث إن ادعاءات المستشرقين هي عدم وصول معظم أقواله وأفعاله إلينا، أو أنها ابتدائية واختيارية في حال صحة وصولها. فلو

(١٢) Said, Edward, *Oryantalizm*, (çev. Nezih Uzel), İstanbul 1998, s. 280-306, 365-366.

(١٣) Mehmet, *Oryantalistleri hadis araştırmalarına sevk eden faktörler hakkında geniş bilgi için bk. Görmez, Klasik Oryantalizmi Hadis Araştırmalarına Sevk Eden Temel Faktörler*, *İslamiyât III*

.(2000) sy. 1, s. 12-30

أمكن تعطيل السنة التي تربط الحياة المشتركة بين النبي والمسلمين؛ لأدّى ذلك إلى فتح الباب أمام الاجتهاد غير المنضبط، وستصبح وحدة الإسلام شيئاً من الخيال إلى الأبد.

نرى أن التناقضات بين العالمين الشرقي والغربي أو الإسلامي والمسيحي تستمر لأسباب اقتصادية أكثر من كونها دينية بأيادي بعض القوى السياسية. إنّ أطروحة صراع الحضارات لعالم السياسة الأمريكي: صاموئيل هونتینگتون Samuel Huntington الذي جابه حضارات الغرب بالإسلام نالت قبولاً على نطاق واسع. حيث تمّ استبدال المعسكر الشيوعي المنهار بالإسلام في مواجهة الحضارة الغربية وبدأ إنتاج أفكار تدعم ذلك. وبرأيه: إنّ حرباً بين الحضارات على وشك الحصول في المستقبل.

إن مبادئ التنوير، والثقافة المجتمعية، والديمقراطية، ودولة القانون، وحقوق الإنسان، وحاكمة الشعب، والعلمانية، كلها تعود إلى الحضارة الغربية^(١٤). فالأطروحات التي نادى بها صاموئيل هونتینگتون Samuel Huntington، حول صراع الحضارات، ونهاية العالم لفرانسيس فوكوياما Frangis Fukuyama كلها تعزز من الإسلاموفوبيا في الشعور الجمعي الغربي وتغذيه في الوقت ذاته^(١٥). وقد جاء تاريخ ١١ من أيلول ٢٠٠١م علامةً فارقةً في هذا المجال، حيث انتشر العداء للإسلام والذي بدأ بالتزايد في أمريكا ثم انتقل إلى بلدان أوربا مثل ألمانيا، والنمسا، وإنجلترا، وهولندا، وفرنسا، ويمكن القول إنّهُ بدأ ذبوع استعمال المصطلح بعد قيام الرئيس الأسبق لأمريكا «جورج بوش» بتقسيم العالم إلى قسمين: قسم موالٍ لأمريكا، وقسم معادٍ لها عند حديثه المشهور عن حملة صليبية جديدة، ألم يكن هذا التقسيم أيضاً هو بمثابة قبول وإعلان غير رسميٍّ من قبَل رئيس أكبر دولة لأطروحة صراع الحضارات؟

فعندما ضربت أمريكا بالإرهاب في ١١ أيلول ٢٠٠١م قام الإنجليز والعديد من دول العالم بالقبول السريع لإعلان الحرب ضد الإرهاب الكوني ودعم ذلك^(١٦). وضمن مخاوف ١١ من أيلول تم تصدير فكرة ربط الإسلام بالإرهاب وأنها كل متكامل لا يتجزأ أحدهما عن الآخر، كما لوحظ إقبالاً متزايداً على تشويه صورة النبي ﷺ، وفي الحقيقة كانت محاولات الرسومات الكاريكاتورية للنبي على أنه إرهابي انتحاري في صورة «أسامة بن لادن» من جهة، وتصويره بأنه يسعى لتلبية رغباته الجنسية من جهةٍ أخرى تصب في مصلحة الإسلاموفوبيا، حيث تمّ استهدافه بحملة تشويهٍ قويّةٍ ومُنهجةٍ تحمل أسوأ الافتراءات بحقه باعتباره عدواً للنساء وعبداً لشهوته في الوقت ذاته.

Zbigniew Berzezinski, *Tercih, Küresel Hâkimiyet mi? Küresel Liderlik mi?*, çev. Cem Küçük, İstanbul, (١٤) İnkılâp Yayınevi, 2. Baskı, 2005, s.14; Samuel Huntington, *Medeniyetler Çatışması ve Yeni Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması*, çev. Mehmet Turhan ve Cem Soydemir, İstanbul, Okyanus Yayınları, 2006, s. 237-268

Fulya Atacan, "Radikal İslam'ın Küresel Bir Tehdit'e Dönüşüm Süreci: Afganistan Deneyimi", *YDU* (١٥) *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt/Volume I Sayı/Number 1 Nisan/April 2008, s. 35-52

.Berzezinski, "Tercih, Küresel Hâkimiyet mi? Küresel Liderlik mi?", s. 13-14, 178 (١٦)

أما في ألمانيا فكان ضحّ وسائل الإعلام لهذه الأفكار يمثل نسبة ٨٠٪. خاصة مجلة دير شبيجيل Der Spiegel، فلقد وضعت القادمين من بلدان مسلمة ممن يحترمون القانون ويعيشون بمستوى معيشة جيد في ذات الكفة مع الإرهابيين وبدون تمييز بينهم، نتيجة للاستخدام المستمر لمصطلح الإرهاب الإسلامي في الإعلام^(١٧). حيث تصدّر تقرير صادر عام ١٩٩٧م على ثلاثة عناوين تشرح تمثيل الإسلام للهيمنة^(١٨) وهي: التمييز بين الجنسين، عصابات الشوارع، والمجموعات المتطرفة الإرهابية. كما يتم باستمرار طرح أفكار مثل «الثقافات الإسلامية ذات النمط الواحد والشكل الواحد، وبالتالي فهي منغلقة تجاه التغيير» و«الإسلام خطير وذو تهديد»^(١٩) فتلك الأفكار مازالت مستمرة حتى الآن، على الرغم من تأكيدهم أن هذه الأقوال ليست عنصرية ضد المسلمين^(٢٠)!

وتمّ استخدام الألعاب الرقمية في عصرنا كطريقة مهمة أخرى لإبعاد المسلمين عن الإسلام والنبي، وإظهارهم بشكل مرعب ومقزز وتمثل لعبة: Resident Evi، ذات الانتشار الواسع بين ملايين الشباب قمة هذا، حيث يتمّ فيها تقديم باب الحجرة الشريفة لقبر النبيّ على أنّه مصدر حالة الفوضى والشر القادم من قبل جيوش الأعداء. وفي لعبة القناص المشهورة Counter Strike يصبح الإرهابيون عند إصابتهم أو موتهم: «الله أكبر» و«لا إله إلا الله». ولقد تمت إزالة المؤثرات الصوتية من اللعبة عبر تحديثها بناءً على ردّة فعل كبيرة من العالم الإسلامي. أما في آخر مرحلة من لعبة Muslim Massacre المبنية على قتل النساء المنتقبات والرجال الملتحين، يُطلب من اللاعب قتل سيدنا محمد^(٢١)!

ومن الواضح قيام هذه الألعاب بإشاعة الخوف والحقد والكراهية كأحكام مسبقة تجاه النبيّ والإسلام، ومن الظاهر أنّ هذه الأفعال تهدف إلى منع انتشار الإسلام بسرعة بين المسيحيين في أوروبا وأمريكا والإساءة المتعمدة للنبي، وفي الفترات الأخيرة كان دعم بلاد كبرى كدول الاتحاد الأوروبي وأمريكا للمجموعات الإرهابية التي تدعم هذا المفهوم مثل داعش التي ظهرت باسم الإسلام دعماً لأجل أهداف خفية، والدليل على ذلك تلك الحملة الإعلامية الكبيرة التي نالتها حادثة قتل الصحفي الأمريكي جيمس فولي James Foley بفصل رأسه عن بدنه، والتي انتشرت ونُقلت للعالم كله بالصوت والصورة، مما أدّى إلى تحول منتمي تنظيم داعش من مجموعة صغيرة نشأت في العراق بعد الاحتلال الأمريكي لها إلى أشهر وأكبر مجموعة إرهابية في العالم^(٢٢).

Cihan haber Ajansı "Medya İslamofobiye Köreliyor" <https://www.uhim.org/medya-islamofobiye-korukluyor.html> (2.10.2017) (١٧)

Runnymede Trust, *The New Muslims*, London, 2013, s. 6. https://www.runnymedetrust.org/uploads/publications/Runnymede_The_New_Muslims_Perspective.pdf (6.10.2017) (١٨)

Runnymede Trust, *Islamofobia: a challenge for us all*, Great Britain, 1997, s. 4 (١٩)

Runnymede Trust, *The New Muslims*, London, s.6; Runnymede Trust, *Islamofobia: a challenge for us all*, s. 4 (٢٠)

Dijital oyunlarda "İslamofobi" tehlikesi -infografik- Anadolu Ajansı, <http://aa.com.tr/tr/turkiye/dijital-oyunlarda-islamofobi-tehlikesi/660381>. (5.10.2017) (٢١)

Barn, Tedirgin Nefret, s. 225 (٢٢)

من الواضح أنّ هذه الصور أدت إلى ازدياد العداء للإسلام والمسلمين، ففي تاريخ: ١٣/١١/٢٠١٥م أدى مقتل ١٣٠ شخصاً في هجمات باريس و١٢ شخصاً آخر بعدها بشهرين تقريباً في هجمات شارلي هابديو Charlie Hebdo إلى استخدام رئيس الوزراء الفرنسي مانويل فالس Manuel Valls لغة التهديد في برنامج تلفازي عندما قال نصّاً: «نحن في حرب، وستتحرك لضرب أعدائنا الجهاديين حتى القضاء عليهم في فرنسا وأوروبا وسوريا والعراق... وسيكون النصر حليفنا» الشيء الذي أدى إلى انعكاس هذا الطور العنيف على مجرى الحياة اليومية الفرنسية، حيث تمّ إعلان حالة الطوارئ في كافة البلاد وكثر انتشار الدوريات الأمنية في الطرقات وارتفعت أنظمة المراقبة إلى أعلى مستوى، كما نُظِّمت اقتحاماتٌ من قِبَل الشرطة على المنظمات والجمعيات الإسلامية هناك، وأظهر المسلمون بشكل غير مباشر على أنهم الهدف^(٢٣). وقد قام العنصري سالفوج سيزك Slavoj Zizek بعد هذه الهجمات في أوروبا بتوجيه نداءٍ للأوروبيين بربط أزمة اللاجئين السوريين بداعش، كما صرّح: «إنّه من المستحيل أن نبقي صامتين أمام الهجوم على الهوية الفرنسية من امرأة متقبة، ويجب قيامنا كمواطنين فرنسيين بشيءٍ ما من أجل التصدي لهذه الهجمات، ويجب وضع مجموعة من القوانين وتطبيقها بشكل عادل من أجل حماية الحرية الفردية تجاه الضغط العام»^(٢٤).

ولقد لوحظ ازدياد الهجمات العدائية ضد المسلمين هناك كما ورد في التقرير الذي صدر عام ٢٠١٣م بأوروبا^(٢٥) ومفاده: أنّ ٥٨٪ من هجمات العنف الجسدية ضدّ النساء كانت ضد المسلمات، من تأثير ما انتشر من أفكار الإسلاموفوبيا، وأصبح النبي هدف الكثير من الحملات والهجمات التي شنت عليه من الغرب، كما أنهم ادعوا أنّه ﷺ كاذب يدعو للعنف واتباع الشهوات^(٢٦). وأنّ العنف والجنس في الدين هما من الأساسيات التي خلقت من أجلها محمد، وأن المؤمنين بهذا الدين يفكرون بالضرورة بنفس الشكل أيضاً. حيث تمّ تصوير الإسلام على أنه مبنيٌّ أساساً على الحرب والاعتداء، وأنه يعطي الإذن بتعدد الزوجات، والمثلية الجنسية والتلذذ بشكل عام. كما يدعون أن الإسلام يخلق فكرة الحروب المقدسة حيث يقتلون ويسبون من خلالها كل من هو غير مسلم وبشكل وحشي، وأن الإسلام يصوّر الجنة على أنها حديقة تحوي كل أنواع الشغف الجنسي والملاذات^(٢٧). واستناداً إلى بيان دانيال أعلاه، يمكننا التعبير عن ادعاءاته المنسوبة إلى النبي في ثلاثة محاور:

١. يدّعي أنّ سيدنا محمداً نبي كاذب، والإسلام مذهبٌ منحرفٌ عن الديانة المسيحية.

٢. يدّعي أنّ الإسلام دين العنف والإرهاب.

٣. يدّعي أنّ سيدنا محمداً مدمنٌ للشهوات والملاذات.

.Bk. Sümeyye Gedikoğlu, "İslamafobia", Kamuda Sosyal Politika, sayı: 34, Ocak-Şubat Mart-2016, s. 72 (٢٣)
Slavoj Zizek, *In the wake of Paris Attacks The left Must Embrace Its Radical Western Roots*, (٢٤)
<http://inthesetimes.com/article/18605/breaking-the-taboos-in-the-wake-of-paris-attacks-the-left-must-embrace-its> (2.10.2017)

.Trust, *The New Muslims*, London, s. 15 (٢٥)

.Norman Daniel, *The Arabs and Medieval Europe*, London: Longman, 1975, s. 109, 220, 229, 314-17 (٢٦)
Norman Daniel, *Islam and the West: The Making of the Image*, Edinburgh: Edinburg University Press, (٢٧)
.1960, s. 123-125, 136-154

ب. ادعاء كذب النبي:

على رأس ذلك تأتي الانتقادات الموجهة إلى النبي ﷺ بأنه دجال يدعي النبوة، تماماً كما ادعى يوحنا الدمشقي السالف ذكره، وأنه ﷺ صاحب فكرٍ محدودٍ وجزئيٍّ، تعلّم القرآن على يد الراهب الأريوسي فقدّمه للناس على أنه كتابٌ مقدّسٌ كما يردّد توما الأكويني Thomas Aquinas^(٢٨)، وقريبٌ من هذا ما ادعاه مستشرقون آخرون من أمثال: ليون كابتاني Leone Caetani (ت ١٩٣٥)^(٢٩)، وكارديني فرانكو Cardini Franko^(٣٠) وأميل درمنغهام Emile Dermanghem (ت ١٩٧١).

إنّ صدق نبوته ﷺ جاءت من بين سطور الكتاب المقدس ذاته، فلقد ذُكر في الأناجيل وخاصةً إنجيل يوحنا في أربعة أماكن مختلفة أنّه سيأتي براكليت (Paraklit)^(٣١) حيث يتفق المعنى المذكورة في إنجيل يوحنا في الإصحاح ١٦ آية ١٣ تماماً مع سورة النجم الآية الثالثة والرابعة ﴿وَمَا يَطْنُ مِنْ أَلْهَىٰ ۖ إِن هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ۗ﴾. وإنّ معنى اسم أحمد المذكور في القرآن هو الحمد والفخر. حيث ذُكر كذلك اسم براقليطوس (Parakletos) في إنجيل يوحنا بمعنى أحمد^(٣٢). في حين أن عيسى عليه السلام في إنجيل برنابا قد ذُكر أنه ولد قبله وسيبعث بعده، وسيأتي بالحق والقرآن وليس لي مقام أن أعقد له حذاءه^(٣٣) ويتابع أنه لن يأتي من نسل إسحاق، وإنما من نسل إسماعيل عليها السلام، وسيكون اسمه محمد^(٣٤).

فلقد ورد في القرآن الكريم أنّ سيدنا عيسى عليه السلام بشرٌ بمجيء سيدنا محمد ﷺ وأن عدم قبول اليهود لسيدنا عيسى وادعاءهم أنه ساحر هو دليل بحد ذاته على نبوة عيسى^(٣٥). لقد طلب مشركو مكة من الرسول معجزاتٍ فلم يقبل مطالبهم؛ لأنّ اليهود والأقوام السابقين كانوا ينكرون المعجزات بعد حدوثها، واكتفى بالمعجزة الكبرى حيث طلب من مشككي الوحي والنبوة أن يأتوا بمثله ولو بمساعدة الجن فلم يستطيعوا. والخلاصة أنّ هؤلاء الأقوام من أهل الكتاب ومع وجود هذه الدلائل^(٣٦) فإنهم لم يؤمنوا بل أعرضوا بدليل أنّ مسيحيي نجران لم يقبلوا المباهلة (الملاعنة)؛ لأنّهم يعلمون علم اليقين حقيقة النبوة^(٣٧).

(٢٨) Montgomery Watt, *Islam'in Avrupa Tesiri*, (Çev. Hilmi Yavuz), İstanbul, Boğaziçi yayınları, 1986, s. 82
 (٢٩) Leone Caetani, *Maometta profeta d'Arabia*, Roma 1910, I, 7, 156-157, II, 61, 76, 77; *İslâm Tarihi* (trc. Hüseyin Cahid), İstanbul 1924-27, I, 310-322, 374-379bk. Mahmut H. Şakiroğlu, "Caetani, Leon" *DİA*, VI, 545

(٣٠) Cardini, Franko, *Avrupa ve İslam*, (Çev. Gürol Koca) İstanbul, Literatür Yayınları, 2004, s. 175
 (٣١) İncil (Müjde) Türkçe Tercümesi, İstanbul, Yei Yaşam Yayınları, 1996, Yuhanna, Bab: 14: Ayet 16,26
 .Bab: 15, Âyet, 26-27 Bab: 16, Âyet, 7-13

(٣٢) Elmalılı Hamdi Yazır, *Hak Dini Kuran Dili*, İstanbul, Eser, 1971, VIII/12-17

(٣٣) Barnabas, Bab: 42: 13 Ayet. (Çev. Halil, Saade) by., Matbatı Menar, ts., s.41-2

(٣٤) Barnabas, Bab:43-44

(٣٥) Saf 61/6

(٣٦) Bakara 2/146

(٣٧) Ali İmran 3/61

إن ادعاء أهل الكتاب أن النبي قد حرّف أدلة التوراة والإنجيل، كان على عكس قول المسلمين فيهم، حيث يراهم قوماً محرّفين عابثين في نصوص العهدين القديم والجديد^(٣٨). وكلّ طرفٍ من الطرفين سعيّده بما لديه من أدلة^(٣٩). وكأنّه وصل إلى الحقيقة بنفسه. وادعوا أنّ الإسلام مذهبٌ منحرفٌ عن الديانة المسيحية، وأنّ المسلمين يسجدون للكعبة. لكنّ هذه الادعاءات فارغةٌ وباطلة؛ لأنّه لو كنا نسجد للكعبة كما ادعوا فإنّ أتباع أهل الكتاب يسجدون كذلك للمسجد الأقصى الموجود في القدس. ولو أردنا النظر بهذه الطريقة لوجدنا جميع الأديان هي أديانٌ وثنيةٌ؛ لأنّ كلّ دينٍ يمتلك أشياء مقدّسةً يسجد لها. كما الحال عندما أمر الله الملائكة أن تسجد لأدم عليه السلام^(٤٠). وإنّ علة سجودنا باتجاه الكعبة هو ليس للكعبة بذاتها وإنما هو سجود لله تعالى^(٤١). ولا يوجد دليلٌ على أنّ سيدنا محمداً أخذ تعاليم الإسلام من مذهب الراهب أريوس، كما أنّ ادعاء أخذ النبي تعاليم الإسلام من الراهب بحيرا عندما مرّ بسوريا حين كان مسافراً وهو صبيٌّ صغيرٌ هي ادعاءاتٌ واهيةٌ ومتناقضةٌ أيضاً. فإنّ الراهب بحيرا^(٤٢) عندما رأى الغيمة تظلل النبي والأشجار تنحني له، دعا رجال قريش لوليمة، مما أثار فضول وتعجب رجال قريش من دعوته لهم، فأوقفوا النبي عند متاعهم بالقافلة كونه صبيّاً صغيراً، مما زاد من إصرار الراهب على حضوره والإصرار عليه ثم سأله بعضاً من الأسئلة ونزع ملابسه عن كتفه ليرى خاتم النبوة، وعندما رآه على ظهره توجه مسرعاً إلى أبي طالب عمّ رسول الله وسأله عن والده هذا الطفل، وفور علمه أنه يتيم أوصى به أبا طالب وطلب منه الاعتناء به كثيراً وأن يحميه من اليهود، الشيء الذي أدّى إلى إنهاء أبي طالب أعماله هناك وعودته مسرعاً إلى مكة. وفي آخر هذه الرواية يذكر أنّ الراهب بحيرا صدّ ثلاث محاولات اعتداء صدرت من أهل الكتاب كادت أن تودي بحياة سيدنا محمد ﷺ^(٤٣).

وقد اختلف بعض العلماء حول صحة هذه الرواية حيث أكدوا عدم صحتها بسبب سندها المرسل خصوصاً وأنّ هذه الحادثة لم يرها أحدٌ ممن رووها على الإطلاق^(٤٤). وعلى الرغم من كون هذه الرواية غير صحيحة فلو افترضنا صحتها، وأنّ النبي محمداً التقى الراهب وأخذ عنه تعاليم الإسلام الذي هو مذهبٌ

.Nisa 4/46 (٣٨)

.Mü'min 23/53 (٣٩)

.Sad 38/73 (٤٠)

.Necm 53/62 (٤١)

.İbnü'n-Nedîm, *el-Fihrist*, s. 24 (٤٢)

(٤٣) Tirmizî, Muhammed b. İsa, *el-Camiu's-Sahih Sunen et-Tirmizî*, (Tahk. Ahmed Muhammed Şakir) (٤٣) Beyrut, Daru ihyau turasilarabi, ts., "Menakıb" 3; Beyhâkî, *Delâilü'n-nübüvve* (nşr. Abdülmü'tî Kal'acı), Beyrut 1405/1985, II, 24-29; Suyûtî, *el-Hasâisü'l-kübrâ*, (nşr. M. Halil Herrâs), Kahire 1386-87/1967, I, 206-213; Nebhânî, *Huccetüllâh ale'l-âlemîn*, Beyrut 1316, s. 157-160; Mevlânâ Şiblî, *İslâm Tarihi, Asr-ı Saâdet: Peygamberimizin Sîreti*, (trc. Ömer Rıza [Doğrul]), İstanbul 1346/1921, I, 198-202 Ebû Nuaym, Ahmed b. Abdullah, *Duafa*, Tahk. Faruk Hamede, by., Daru's-Sakafe, 1984, I, 144; (٤٤) Darekutnî, Ali b. Ömer, *Sualatu'l-Hakim*, Thak. Muhammed b. Abdullah, Riyad, Mektebetu'l-Marif, 1.bs. 1984, I, 123

منحرفاً عن الديانة المسيحية على حدّ زعمهم، فلن يستطيع أن يتعلم ويحفظ كل هذه التعاليم والمعلومات الهائلة الموجودة في الإسلام؛ ولهذا فإنّ رواية الراهب بحيرا على افتراض قبولها أو ردّها لا تزيد ولا تنقص من جوهر الدين الإسلامي شيئاً^(٤٥).

ب- شبهة تأييد الإسلام للإرهاب والعنف:

أدى غزو الولايات المتحدة للعراق، وإساءة استغلال إيران الوضع هناك إلى عدم الاستقرار في المنطقة، إضافةً إلى اعتداءات الدكتاتور بشار الأسد في سوريا وما ترتّب على ذلك من انعدام الأمن كل ذلك أدى إلى ظهور منظمة مثل داعش وغيرها من المنظمات الإرهابية ولو اتخذت لها أسماء تُشعر بالإسلام إلا أنّها بما فعلت من أفعالٍ تتعارض مع الإسلام. وفي البدء أعلن البابا «أورانوس» الثاني الحرب الصليبية الأولى في عام ١٠٩٥ م وقال إنّ «المسلمين خُدّام الشياطين؛ ولذا فإنّ الحرب معهم في الواقع معركة بين أعداء الله وأوليائه»^(٤٦). وقال «لوتر لانو وأبرو كومبي و فراجيس باجون»: «المسلمون متوحشون وبربريون وطغاة وقساء القلوب»^(٤٧) وقال: «ولتري إنهم قطاع الرؤوس»^(٤٨). وقال «مونتسكيو وبترو ولاويس» مصدر العنف هو الإسلام نفسه، ووفقاً للمعايير الغربية فكلّ من على دين محمد يُعد من المستبدّين والظالمين. وفي ٣٠ سبتمبر ٢٠٠٥، قامت صحيفة «جيانلدس بوستن» بنشر صورة كاريكاتورية رسمها أحد الرسّامين الساخرين الدنماركيين يرسم فيها النبي محمداً عليه السلام في صورة قبلة مفخخة ويرسم صورة أسامة بن لادن كشخص يعدّ الإرهابيين بالجنة^(٤٩). فأدّى هذا إلى ردود فعلٍ في البلدان الإسلامية، وتسبّب في فقدان مئات الأشخاص حياتهم نتيجة للأحداث؛ لأنّه ووفقاً لمعتقدات المسلمين يحظر تصوير أنبيائهم ولو بطريقة طبيعية^(٥٠). وأوضحت الدول الإسلامية بما في ذلك تركيا والمسلمون الذين يعيشون في الدنمارك، والبعثات الدنماركية أنّ هذا ليس له أيّ مصلحة في العلاقات بين الشعوب، وطُلب من رئيس الوزراء الدنماركي «أندرس فوغ راسموسين» موعد لكن الطلب رُفض، وبعد ردود فعلٍ شديدة من المسلمين بدأ يعترف بأنه يحترم المعتقدات الدينية ولا يوافق على تصوير شخصياتٍ دينية

.Bkz.Mustafa Fayda, "Bahîrâ" DÎA, İstanbul, İSAM, 1993, IV/487 (٤٥)

Dominique Schnapper, *Sosyoloji Düşüncesinin Özünde Öteki ile İlişki*, (çev., Aşegül Sönmezay), (٤٦) İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2005, s. 45

.Francis Bacon, *Denemeler*, (Çev. Elif Günçe), İstanbul, Morpa Kültür Yayınları, 2004, s. 45111 (٤٧)

.Voltaire, *Candide ya da İyimserlik*, (Çev. Server Tanilli), İstanbul, Cem Yayınları, 1994, s.242 (٤٨)

Francis Bacon, *Denemeler*, (Çev. Elif Günçe), İstanbul, Morpa Kültür Yayınları, 2004, s. 45111. (٤٩)

Galen Voltaire, *Candide ya da İyimserlik*, (Çev. Server Tanilli), İstanbul, Cem Yayınları, 1994, s.242.

Johnson, "Muhammad and Ideology in Medieval Christian Literature", *Islam and Christian-Muslim Relations*, XI-, 2000, s. 336-338; Albert Hourani, *Avrupa ve Orta Doğu*, (Çev: Ahmet Aydoğan, Fahrettin Altun), İstanbul 2001, s.60; Alain Servante, "Batılıların Gözünde Türk İmajının Geçirdiği Değişimler",

(Ed. Özlem Kumrullar), *Dünyada Türk İmgesi*, İstanbul, Kitap Yayınevi, 2. Basım, 2008, s.59Aslı

Çarkman, "Avrupa ve Öteki: Avrupa İmgesinin Osmanlı Aydınlanmasından Yansıması", (Der.E. Fuat

.Keyman), *Türkiye'nin Yeniden İnşası*, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2013, s. 55-58

.Barın, *Tedirğin Nefret İslamofobi*, s. 137;Canatan, *Batı Dünyasında İslamofobi*, s.422 (٥٠)

بطريقة تؤدي إلى تحويرها^(٥١). وفي النرويج، التي تُعتبر واحدة من أكثر بلدان العالم أماناً، عاش الناس أفضح مذبحة هزّت أوروبا منذ الحرب العالمية الثانية بعد مذبحة أوسلو مباشرة، شُبهت في وكالات الأنباء بهجمات ١١ من سبتمبر، زاعمين أن إحدى المنظمات الإرهابية الإسلامية قامت بذلك، على الرغم من أنّ المذبحة كانت مخططة من قبل النرويجي «Bereivik Anders»، حيث قُتل ثمانية أشخاص بقنبلة مفضخة في وسط أوسلو وبعده سُنّ الهجوم في جزيرة «Utoya» مما أسفر عن مقتل تسعة وستين شخصاً^(٥٢). ويعترف «Bereivik» بأنه «فارس المعبد» ويحارب باسم الصليبية والمسيحية ومن أجل الخير، فلو كان القاتل مسلماً، فسيتم وضع الهوية الدينية في مقدمة وسائل الإعلام على الفور وسيتم إطلاق الإرهاب على الإسلام، لكن عندما يفهم أنّ القاتل ليس مسلماً، فإنّ الخلل العقلي يتصدّر الأسباب، والأمر ذاته في ولاية تكساس الأمريكية، حيث أطلق أحد الأشخاص النار على من في الكنيسة، ووفقاً للمعلومات الأولية قتل ٢٦ شخصاً في الهجوم وأصيب ٣٠ آخرون^(٥٣). وبعد أن تبيّن أنّ القاتل «Devin Patrick» الذي أغار على الكنيسة مسيحياً أوضح «Trump» أنّ هناك الكثير من الناس الذين يعانون من مرض عقلي^(٥٤). فلو كان هذا مسلماً لاهتز العالم برمته، إنّ كلّ نشاط إرهابي بعد هجمات سبتمبر ألصق بالإسلام وذلك للتأكيد على التخويف منه^(٥٥) إنّ هذه المحاولات جعلت الاشتباه والتمييز الذي يتعرض له مسلمو أوروبا أمراً روتينياً عادياً مما يضاعف الصعوبات التي يواجهونها باعتبارهم محل شك وريبة في هذه المجتمعات.

إنّ ١,٧ مليار شخص يؤمنون بالرسول والإسلام فالمشكلة إذاً ليست في معتقدات الإسلام أو تعاليمه، فهو مثل باقي الأديان الساموية يقترح السلام والعدل والأخوة والحب والمساعدة بين البشر، لكن هناك من يلجؤون إلى العنف من بين منتسبيه كما هو الحال في كلّ الأديان، فعلى سبيل المثال اليوم تُعتبر الهجمات الإسرائيلية والعنف ضد الشعب الفلسطيني أكثر الأمثلة الحية على إرهاب الدولة في نظر الرأي العام الدولي، وفي بورما هناك أعمال إرهاب بوذية وحشية ضدّ المسلمين الأركانين، وكذا ما تقوم به منظمة كريستيان أنتي بالাকা في جمهورية أفريقيا الوسطى ضدّ المسلمين، والصراعات العنيفة بين الكاثوليك والبروتستانتية، والأعمال الإرهابية التي ترتكبها الدولة في أيرلندا وبريطانيا، فلا يُنسب أيّ منها إلى معتقدات دينية أو مذهبية، مثل المسيحية أو الكاثوليك أو البوذية، ولا ينبغي نسبتها. فيجب حينئذٍ معاملة ما يقوم به بعض المنتسبين إلى الإسلام

(٥١) Vinocur, J., ve Bilefsky D., "Dane Sees Greed and Politics In The crisis", *Newyork Times*, 10.02.2006. <http://www.nytimes.com/2006/02/10/world/europe/dane-sees-greed-and-politics-in-the-crisis.html>. (3.10.2017)

(٥٢) Küçükcan, T. (2009). *Avrupa İslamofobiye teslim mi?*, Ankara, SETA Vakfı Yayınları, 2009. <https://www.setav.org/avrupa-islamofobiye-teslim-mi/> (3.10.2017)

(٥٣) 05 Kasım 2017, Pazar 22:18. <http://www.posta.com.tr/abd-de-kiliseye-saldiri-cok-sayida-olu-ve-yarali-var-haberi-1349257>. (6.11.2017)

(٥٤) <http://edition.cnn.com/2017/11/05/politics/trump-texas-shooting-act-evil/index.html>

(٥٥) Barn, *Tedirgin Nefret Islamofobi ve DAEŞ*, s., 119 (٥٥)

بالمثل، حيث لا تنسب أفعالهم إلى الإسلام، بل تنسب لذوات من قام بها. ومن المفهوم أن الغرب وأمريكا هما من تسببا في ولادة منظمات مثل طالبان وحزب الله وداعش، وهما من خطّطا ونفذتا هجمات ١١ من سبتمبر مع الجماعات المتطرفة من أجل تأكيد ادعاء صدام الحضارات وفي خلفية تلك المخططات إعاقة متعمدة لأولئك الذين يمتارون الإسلام ديناً، والحفاظ على مصالحهم في العالم الإسلامي في جو من هذا الاضطراب، وللقيام بذلك يسمون النبي والمسلمين بالإرهاب.

لقد قضت محاكم العديد من الدول الأوروبية بأن المطبوعات الصحفية المسيئة تستهدف المسلمين الذين يدعمون الإرهاب فقط وليس كل المسلمين، وبالتالي فهي تدخل في إطار حرية الفكر والتقد. لكنّ محمداً الذي يُصوّر كشخصٍ إرهابيّ شهواني، ليس رمزاً للذين يشنون الهجمات المزعومة فقط، بل هو رمزٌ دينيٌّ لجميع المسلمين بلا استثناء، وهذه الأحكام القضائية لا تُغيّر من الأمر الواقع شيئاً، فهناك انتهاك واضح ومتعمد لقاعدة احترام الحساسيات الدينية، وهو حقٌ أساسيٌّ من حقوق الإنسان في المقتضيات القانونية الأوروبية.

«الإسلام» يعني «السلام» في اللغة، وقد ورد في القرآن أنّه من المحظور قتل رجلٍ عمداً بغير حقٍّ، وأنّ عقابه هو البقاء في الجحيم إلى الأبد. لقد ذُكر في القرآن أنّ قتل شخصٍ يساوي قتل جميع الناس، وأنّ إنقاذ حياته يعادل إنقاذ حياة الجميع. قال تعالى: ﴿وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِناً مُتَعَمِّداً فَجَزَاءُ لَهُ جَهَنَّمُ خَالِداً فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَوَعَدَ اللَّهُ عَذَابًا عَظِيماً﴾ [النساء ٤/٩٣، المائدة ٥/٣٢، البقرة ٢/٢٠٨].

لقد حارب النبي ﷺ عند الضرورة ومع ذلك منع من قتل الأطفال الذين لا يقاتلون المسلمين أثناء الحرب، والنساء^(٥٦) والمسنين والمتعبدين ومنع من تدمير المعابد، وقتل الحيوانات وقطع الأشجار^(٥٧). عندما تؤخذ هذه المبادئ الإلهية في الدين الإسلامي بعين الاعتبار فإنّ الإرهاب والعنف والاكنتاب والفوضى لن يكون له أيُّ صلةٍ بالإسلام. كما أنّ الذين يقولون إنّهم «فرسان المعبد» في الغرب لا ينبغي القول بأنهم فعلوا ذلك باسم المسيحية، وكذلك نسبة ما تفعله بعض الجماعات الإرهابية في العالم الإسلامي من الهجمات باسم الإسلام لا يصح نسبتها إلى النبي أو لجميع المسلمين. ويلخص «Watt» النتائج التي توصل إليها في هذا الصدد على النحو التالي: «معظم المفكرين المسيحيين يعتقدون أنّ محمداً نشر الإسلام بالقوة العسكرية الدينية، وأنّه كان يعتقد أنّ الإسلام يأمره أن يحارب أعداء الله ويعتدي عليهم ويقتلهم. فالتصوير الأوروبي للإسلام بعيدٌ عن الحقيقة كل البعد. لقد استخدم المسلمون الأنشطة العسكرية للنمو سياسياً فقط. فتصميم صورة الإسلام كدين العنف مع تقديم المسيحية كدين السلام ينتشر عن طريق الإقناع بصورة مغلوطه. يعتقد المشاركون في الحروب الصليبية أنّ دينهم دين السلام وأنّ دين المعارض هو دين العنف^(٥٨). على الرغم من أنّ حركات الغزو التي قدّمها المسلمون قد ثبت أنّ لها أسساً شرعية ومبررة للمسلمين، إلا أنّها اعتُبرت تهديداً للطرف الآخر وأدى ذلك إلى

(٥٦) البخاري، الجهاد والسير، ١٤٥: أبو داود الجهاد، ١٢١.

(٥٧) السمعاني عبد الرزاق بن همام، المصنف، مكتبة الإسلام، ١٤٠٣، ٤، ٤٥٣.

(٥٨) Montgomery, *Islam in Aorupaya Tesiri*, s.82.

مشاعر «معاداة الإسلام» و«الرب من الإسلام» -إسلاموفوبيا-^(٥٩). وما أوضحه «Watt» من هذه التصريحات يشير إلى أن هناك تصوراتٍ متعمدة حول الإسلام والمسلمين. ومع ذلك، فإنَّ النقطة المهمة هنا هي أن كلمة «الجهاد» في القرآن والأحاديث لا تعني القتال دائماً. فكلمة «جهاد» كما تعني «القتال» كذلك تعني بذل الجهد والسعي أيضاً. فمن الواضح أن الجماعات الإرهابية التي تعبر عن نفسها في الإسلام قد أخذت أدلةً من الآيات والأحاديث في هذا السياق، ولكن تفسير كلمة الجهاد في كل الآيات بالقتال مشكلةٌ لا بدَّ من اجتنابها، وبالأخص آية سورة النساء: ﴿لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرَ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَّ اللَّهُ الْحَسَنَىٰ وَقَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٥﴾﴾ [النساء] وآية سورة العنكبوت: ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦١﴾﴾ [العنكبوت] حيث تدعي المنظمات الإرهابية كداعش أن الآيتين تأمران بالقتال حتى تؤسس دولة الإسلام فتعتبر هذه المنظمة كل المسلمين الذين ليسوا منهم ضالين ويجب قتلهم حتى الأبرياء الذين لم يهاجمهم يعذبونهم مستلدين ببعض الآيات الجهادية بقطعها عن السياق^(٦٠). فالآية من سورة العنكبوت نزلت قبل تشريع القتال، يقول المفسرون إنها مكية فلا تُفسر بالحرب، بل بالكفاح بأنواعه ضد الكفر. يقول ابن الجوزي (١٣٥١هـ-١٣٥٠م) معنى الآية: جهاد النفس والصبر عند أذى الكفار والشدائد، والثبات في الهجرة، وقيل القتال، وهذا ضعيف لأن القتال لم يكن مشروعا عند نزول الآية^(٦١). ويقول القرطبي (٦٥٦-١٢٥٨) إنَّ معنى الآية: ارغبوا في الوصول إلى رضا الله، وأفاد السدي وغيره من المفسرين أن الآية نزلت قبل تشريع القتال^(٦٢). وقال ابن القيم الجوزية معنى الآية: قد وجه الله سبحانه وتعالى الناس إلى الهداية بجهاد النفس والشيطان والدنيا، فمن جاهد في الله مع هذه المعوقات هداة الله إلى رضاه ومن ترك الجهاد بسبب هذه المفاسد حرم من الهداية^(٦٣). وقال الجنيد البغدادي (٢٩٧هـ-٩٠٩م) في تفسير الآية: توبوا إليَّ وخالفوا النفس بترك المعاصي أهدكم إلى رضاي وجنتي^(٦٤). ولو كان هناك بعض المجموعات التي تفسر القرآن بطريقة جزئية منفصلة عن سياقها، فإنَّ هناك آياتٍ تُصوّح على أن القرآن لا يأمر بمعاداة أيِّ شخصٍ لا يجارب الإسلام، يقول بعض غير المسلمين إنَّ الجهاد عنصر مهم يهددهم، وبالتالي يجب منع المسلمين من الانتشار إلى دول أخرى، وهذا وهمٌ خاطئ.

(٥٩) Canatan, *Batı Dünyasında İslamofobi ve Anti-İslamizm*, s. 83,70

(٦٠) İmadüddin Haytî, *şübehât tazimî 'd-devleti'l-İslâmî ve'r-red aleyha*, yy., Heyeti'ş-Şamî'l-İslamiyye, 1. (٦٠)

.bs. 2015, s. 70, 71

(٦١) ابن الجوزي، محمد بن أحمد، التسهيل لعلوم التنزيل، دار الكتب العلمية ١٩٩٥، ٢، ١٢٩.

(٦٢) القرطبي، الجامع لأحكام القرآن، ١٣، ٥-٢٦٤.

(٦٣) ابن القيم، الفوائد، ١، ٥٩.

(٦٤) ابن تيمية، جامع التحصيل، ٦، ٨٢.

ج-التصوّر الغربي عن المرأة في الإسلام:

إنّ السائد في أوروبا في العصور الوسطى بحسب «وات» تصوير رجال الدين النصرانيّ عليه السلام بأنّه رجل شهوانيّ يدعو لدين شهواني، حيث فسّرت آيات القرآن عمداً وبشكل غير صحيح في مجال التعدّد بأنه يسمح للمسلم بسبع نساءٍ أو عشرة، وأنّ القرآن يسمح للرجال بالشذوذ الجنسي! على الرغم من أنهم كانوا يعلمون أنه لم يُسمح بأكثر من أربعة. فهم يعتمدون على الادعاءات الكاذبة والمبالغة، وفي سبيل ذلك انتقدوا حياة النبي الأسرية أقصى انتقاد؛ كي يخرج الإسلام من منظور القرون الوسطى بصورة سخيطة في كثير من النواحي^(٦٥). أما في ذلك العصر، فقد زعم بعض المستشرقين الحدائين مثل «Leone Caetani (1935)» (١٩٧١) Emile Dermanghem وآخرون أنّ نجاح محمد كان بسبب إعلانه للحرية الجنسية في الزواج، ووجّهوا اتهاماتٍ كثيرةً حول زواج النبي بزَيْنَب بنت جحش مع تعليقات مشوهة للغاية، حيث افتروا عليه كثيراً من الافتراءات^(٦٦). وفي مقدمة هذه الانتقادات يأتي زواجه بعائشة، حيث صوّروه برجلٍ في سن الرابعة والخمسين تزوّج من طفلةٍ كانت تلعب مع البنات^(٦٧). لقد وصفوا هذا الزواج بأنّه زواجٌ شهواني، وقالوا: رجلٌ ميسّنٌ يتزوج فتاة عذراء! «زواج غريب!»^(٦٨) فقد ادّعوا أنه كان مولعاً بالنساء رغم ما لديه من الزوجات.

١- الادعاءات الكاذبة حول الشهوانية:

شرع النبي عليه السلام في موضوع عقد الزواج تغيرات هائلة، لكن لم يتدخل في موضوع سنّ الزواج وحفله حتى إنّ كان تابعاً للتقاليد في هذا المجال وبعض التصرفات التي قام بها كعضو في المجتمع العربي في القرن السابع كانت محل انتقادات، ومن بينها تعدّد الزوجات، وزواجه بزَيْنَب بنت جحش وعائشة، على وجه الخصوص، فقد بالغ بعض المستشرقين في انتقاداتهم من خلال مقارنة العادات والتقاليد العربية لتلك الفترة بثقافتهم وتصورات العصر الذي يعيشون فيه.

١- تعدّد الزوجات: كانت في الفترة التي عاش فيها النبي عليه السلام أسباباً اجتماعيةً وسياسيةً لتعدّد الزوجات خاصة للملوك والرؤساء، وتزوّج النبي باثنتي عشرة امرأة من مختلف القبائل والأمم، من هؤلاء خمسة من قريش، وزوجات النبي عليه السلام هنّ: عائشة بنت أبي بكر، وخديجة بنت خويلد، وسودة بنت زمعة، وحفصة بنت عمر، وزَيْنَب بنت خزيمة، وأمّ سلمة بنت أبي أمية، وزَيْنَب بنت جحش، وجويرية بنت الحارث، وصفية بنت حُبي، وأمّ حبيبة بنت أبي سفيان، ومارية القبطية، وميمونة بنت الحارث^(٦٩). وكانت معظم

.Montgomery, *İslamın Avrupa'ya Tesiri*, s.83 (٦٥).Caetani, *Maometta profeta d'Arabia*, II, 61, 76, 77 (٦٦).Reinhart Dozy, *Tarihite İslamiyet*, (çev: Abdullah Cevdet -Osmanlıca metin-), İstanbul 1908, I, 105 (٦٧).Aişe Abdurrahman, *Rasulullahın Annesi ve Hanımları*, çev: İsmail Kaya, Konya 1987, II, 72 (٦٨)Hamidullah, Muhammed, *İslam Peygamberi*, (Çev. Salih Tuğ), İstanbul, İrfan Yayıncılık, 1990, II, 676-691 (٦٩)691; Ziya Kazıcı, *Hız. Muhammed'in Eşleri ve Aile Hayatı*, İstanbul, Çağ Yayınları, 1991, s. 73-331; Aişe,.Abdurrahman, *age.*, s. 399-400

زوجاته نبياتٍ ولهن أطفال وكان زواجه بعد وفاة خديجة في المدينة المنورة وبصفته رئيساً للدولة. تم انتقاد زواج النبي بأكثر من امرأة من قبل المستشرقين الغربيين لعدم ملاحظتهم تعدد الزوجات كجزء من النظام الاجتماعي في تلك الفترة، ولعدم اعتبارهم تلك القضية ضرورةً في حلّ العديد من المشكلات الاجتماعية والاقتصادية والأخلاقية^(٧٠). لم يتناول العلماء الغربيون الذين قدّموا هذه الانتقادات موضوع تعدد الزوجات لداود عليه السلام مما يشير إلى أنّهم غير محايدين في انتقاداتهم^(٧١). تزوّج النبي عليه السلام بخديجة وهو في الخامسة والعشرين من عمره وهي كانت في الأربعين من عمرها، حيث كانت تكبره بخمسة عشر عاماً ولم يتزوّج غيرها مدة حياتها، وتزوج بعد وفاتها وهو رجلٌ مسنٌّ في سن الخمسين، وكان معظم زوجاته في المدينة المنورة عندما كان في الثالثة والخمسين من عمره وهو رئيسٌ للدولة الإسلامية، ومع ذلك فإنّ جميع نساءه كنّ نبياتٍ ولديهن أطفال من زواجهن السابق، وهذا يدلّ على أنّ الدافع الرئيسي لزواجه ليس «شهوة»، بل السبب الرئيسي هو الهدف السياسي، مثلاً زواج النبي بعائشة وحفصة كان سبباً لتعزيز العلاقة بأبي بكر وعمر، وزواجه بأُمّ سلمة المخزومية منع العداء مع قبيلة أبي جهل المخزومي، وهو أعظم عدو للإسلام، وتزوّج من أمّ حبيبة فحاول من خلاله أن يخفّف من عداوته لأبي سفيان والدها وهو زعيم مكة، وجعله لا يواجهه في المعركة. وتزوّج صفية بنت بني النضير فخفّف من عداء اليهود، وتزوّج جويرية ابنة زعيم بني المصطلق، وكان هذا وسيلةً لدخولهم الإسلام، وتزوّج ميمونة فحقّق القرابة من تسعة زعماء قبائل مشهورين كانوا متزوجين من تسع شقيقات لميمونة، وأصبحوا قرييين منه، وزواجه من زينب كان بأمرٍ من الله بهدف إلغاء عادة جاهلية وبشأنها نزلت الآيات من القرآن، وزوجته زينب بنت خزيمة كانت من قبيلة هوازن وكانت قبيلةً قويةً جداً وبهذا عزز العلاقة معهم أيضاً^(٧٢). ومع ذلك فإنّ هذا الزواج من النبي كان في سن الشيخوخة وليس الشباب، بالإضافة إلى ذلك كان المشركون في مكة وهو شاب قد عرضوا عليه الزواج بأجمل البنات من كل قبيلة والرئاسة والمال فلم يقبل منهم ورفضه^(٧٣). وهذا دليلٌ واضح على أنّ زواجه كان لأسبابٍ سياسية واقتصادية وثقافية وليس لأسبابٍ شهوانية خاصة.

ب- زواج النبي بعائشة: يختلف سنّ الزواج ونوع الزواج والتقاليد والممارسات باختلاف الثقافات والمجتمعات والأديان. فزواج النبي عليه السلام بعائشة، قد تعرّض لانتقاداتٍ لصغر سنّها وخاصة في يومنا هذا. في حين كان عمّر النبي فوق الخمسين، وعلى الرغم من تحريجات بعض العلماء حول سنّ السيدة عائشة عند زواجها بالنبي أنها قد بلغت ١٧ أو ١٨ إلا أنّ مصادر الفترة الأولى توافق على أنّ خطبتها كانت في السادسة

Bu konudaki iddialar için Bkz: Abdülaziz Hatip, *Kuran ve Hz. Peygamber Aleyhindeki İddialara* (٧٠) *Cevaplar*, İstanbul 1997, 164 vd

.Fazlurrahman, *Siret Ansiklopedisi*, (çev: Heyet), İstanbul 1990, II, 197 vd (٧١)

Mehmet Azimli, "Hz. Aişe'nin evlilik yaşı tartışmaları ya da savunmacı tarihçiliğin çıkmazı", *İslami* (٧٢) *Araştırmalar*, Ankara, 2003, XVI. cilt, 1. sayı, 28, s. 2-3

(٧٣) الماوردي، أبو الحسن علي بن محمد، عالم النبوة، بيروت، دار الكتب العربي ١٩٨٧، ١، ١٠٠.

وأنّ الزواج كان في التاسعة. هؤلاء العلماء أخطؤوا في تقييم سنّ الزواج، حيث حاولوا تحديد سنّ الزواج بين ١٥-٢٠ سنة وهو ما في ثقافتهم، وقاسوا سنّ زواج عائشة على ذلك، حيث قالوا إنّهُ لا يمكن للنبي عليه السلام أن يتزوَّج بطفلة لها تسع سنوات، وإنّ ذلك «من الافتراء والخطأ الذي يجب تصحيحه وقالوا إنّها تزوّجت ولها ١٧-١٨ سنة من العمر»^(٧٤) في إطار الحملة ضد الإسلام، قال الملحد، «على حرسى أعيان»، «إنّ هذا الزواج نموذج للانحراف الجنسي حسب المعايير الغربية» وقال عندما أراد محمد الزفاف كانت عائشة تلعب بلعبتها، هذه الطفلة التي كانت تحبّ اللعب صارت زوجةً لنبِيٍّ بلغ حد الشيخوخة! ولم تكن زوجة النبي مستعدةً لترك الطفولة والألعاب الطفولية، لقد فهم محمد هذا الأمر وتركها على سجيتها^(٧٥). ويقول إلهان آرسلان: «الفتيات المتزوجات في سنّ مبكرةٍ من الرجال المسنين يرين أزواجهن كآباء ويطعنهم على الإطلاق، مما يؤدي إلى استعبادهن مدى الحياة؛ لأنّ الفتاة المتزوجة في سن مبكرة، والمحبوسة في المنزل، تُحرّم من أشياء كثيرة، ويؤدي ذلك إلى ضغطها وتدمير شخصيتها وهي ضرورة للنظام الاجتماعي وفقاً للشرعية الإسلامية، وهي من أسباب تخلف المجتمعات الإسلامية. فالزواج المبكر للبنات ينتج استعبادهنّ لأزواجهن ويكون سبباً لاضطرابات اجتماعية ومن العقبات التي تتعرض لتقدم المجتمع»، ويقول «آرسلان»: «إنّ النبي عليه السلام كان مثلاً للمجتمع من خلال هذا الزواج وأوصى به أيضاً»^(٧٦). قبل أن نبدأ بشرح سنّ زواج عائشة، يجب أن نوضح بإيجاز عمر زواج المرأة في عرب الجاهلية واليهودية والمسيحية وفي بعض المجتمعات الأخرى.

تختلف مراسم الزواج للأسرة التي تشكّل أساس كلّ مجتمع من ثقافة إلى أخرى، حتى من طبقة إلى أخرى. مثل سنّ الزواج وواجبات الزوجين وغيرها من العلاقات بينهما، حتى بين طبقات المجتمع نفسه. فيتمّ تشكيل عادات وتقاليد كلّ مجتمع حول الأسرة في اتجاه هيكله الثقافي الخاص به. وانطلاقاً من هذه الحقيقة يجب تقييم المجتمع العربي الذي يعيش فيه النبي عليه السلام في سياق طريقته الخاصة بالزواج من خلال التقاليد والعادات الحاكمة. كان أهل مكة يقومون بالباس ملابس الزواج للبنات في دار الندوة مما يعني أنّهنّ وصلن إلى سنّ الزواج^(٧٧). والفتيات في هذه المنطقة عادة يتزوجن في سن الثانية عشرة، ولكن بعد ولادة الطفل يتمّ ضمّهنّ في الأسرة، وإذا متن دون ولادة لا يعزى أزواجهنّ^(٧٨). وفي الغالب كان والدها يمنحها الرجل الذي يريد، سواءً أرادت هذا الزواج أم لا، وسواء أكان الرجل مستأماً^(٧٩). أمّا بالنسبة إلى أهل الكتاب في اليهودية فلكني يكون الزواج صحيحاً فمن

(٧٤) العقاد، عباس الصديقة بنت الصديق، القاهرة، دار المعارف، ١٩٦٣، ٣٩.

(٧٥) Toker, "Kadınların Peygamber Algısı Müslüman Kadınlar ve Hz. Muhammed", s. 139.

(٧٦) İlhan Arsel, *Şeriat ve Kadın*, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1995, s. 145,151.

(٧٧) M. Şemseddin Günaltay, *İslam Öncesi Araplar ve Dinleri*, Ankara, Ankara Okulu Yayınları, 1997, s. 56.

(٧٨) Ramazan Altıntaş, *Bütün Yönleriyle Cahiliye*, Konya, Ribat Yayınları, ts., s.37.

(٧٩) Abdülkerim Özaydın, "Arap", *DİA*, İstanbul, İSAM, 1991, III, 321.

(٧٩) Ateş, Ali Osman, *İslam'a Göre Cahiliyye ve Ehli Kitap Örf ve Adetleri*, İstanbul, Beyan Yayınları, 1996, s. 281.

.Neşet Çağatay, *İslam Dönemine Dek Arap Tarihi*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1989, s. 35-36.

الضروري أن تبلغ البنت ١٢ سنة وأن يبلغ الرجال ١٣ سنة، فهذا سنّ البلوغ عند اليهود^(٨٠). وفي المسيحية، يختلف عمر الزواج باختلاف الوقت والبلدان، في روما وقانون الكنيسة القديم، كان سن الزواج ١٢ سنة للفتاة و ١٤ للصبى، في حين صار ١٤ للفتاة و ١٦ للصبى في القانون الجديد^(٨١). ويمكن اعتبار زواج ابنة الإمبراطور يوانيس البيزنطية البالغة من العمر ١٠ سنوات بـ«خليل بن أورهان»، دليلاً على زواج المرأة عبر التاريخ في المجتمعات والثقافات مختلفة^(٨٢). ومع ذلك، فإنّ الزواج المبكر للبنات ليس في الماضي فقط، بل لا يزال جارياً في آسيا وأوروبا، وخاصة في البرتغال وإسبانيا، وحتى في المناطق الجبلية النائية في الولايات المتحدة في يومنا هذا^(٨٣). وتشير المصادر الإسلامية القديمة إلى أنّ النبي قد عقد على عائشة في السادسة من عمرها ودخل بها في التاسعة^(٨٤). وهذا الأمر كان بعد وفاة خديجة حيث اقترحت خولة بنت حكيم على النبي عليه السلام أن يتزوج من الثيبات بسودة ومن الأبقار بعائشة، فيوافق النبي على هذا الاقتراح ويرسلها كرسول يتكلم باسمه^(٨٥). ولما تكلمت خولة مع أبي بكر في أمر الزواج تردد في «كيفية زواج الرسول من ابنة أخيه؟» ثم علم أن هذه الأخوة هي «أخوة الدين» وأنّ هذا الزواج ليس ممنوعاً، فأنكحه على خمسمئة درهم^(٨٦). فهذا النكاح الذي جرى قبل عامين من الهجرة، سيتم إنجازه بعد الهجرة بسبعة أشهر، فعندها سأل أبو بكر النبي عليه السلام لماذا لم يأخذ معه عائشة؟ فأجابته بأنّه ليس لديه ما يعطيه من المهر فأقرضه ما يحتاج إليه ودفع النبي المهر لعائشة وتزوج بها^(٨٧). كان والدها أوّل من دخل الإسلام؛ ولذا نشأت عائشة منذ صغرها نشأةً إسلامية، وكانت طفلة تحب اللعب بالألعاب، وروي عن عائشة: «بينما كنت أَلعب اجتمع في بيتنا أناسٌ من الأنصار، فأخذتني أُمّي، فغسلت شعري، ومشطته ثم قالت الآن يأخذونك إلى النبي وتكونين زوجة له. وانطلاقاً من هذه الروايات يمكننا القول: إنّ عائشة كانت فتاة صغيرة تستمتع باللعب كثيراً، حيث كانت بعد زواجها من النبي تلعب مع صديقاتها أيضاً^(٨٨). وكان النبي يتفهّم ذلك؛ فتارة يسابقها في الركض، وتارة يحملها لترى عبيد الحبشة وهم يلعبون بالحراب في مسجده^(٨٩).

(٨٠) Asife Ünal, *Yahudilikte, Hıristiyanlıkta ve İslam'da Evlilik*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1998, s. (٨٠)

22. Ünal, *age*, s. 80-81

(٨١) Ünal, *age*, s. 80-81

(٨٢) İsmail Hakkı Uzun Çarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek

Kurumu Yayınları, ts, I, 139

(٨٣) Aişe Abdurrahman, *Rasülullah'ın Annesi ve Hanımları*, s. 240

(٨٤) Muhammed İbn İshak, *es-Siretu'n-Nebeviyye*, (tahk. Muhammed Hamidullah), Konya, Hayra

Hizmet Vakfı Yayınları, 1981, s. 239

یحیی، بن جابر، الأنساب، بيروت، دار الفكر، ١٩٩٦، ٨: ٥٨-٦٠. ابن سعد، الطبقات الكبرى، تونس، ١٩٩٦، ٥، ٢٠٥.

ابن الأثير، عز الدين أبو الحسن، أسد الغابة، ٢٠٠٩، ٢، ٣٨.

(٨٥) Aişe Abdurrahman, *age*, s. 235

(٨٦) İbn Sa'd, *age*, VIII, 59

(٨٧) İbn Sa'd, *age*, VIII, 63

(٨٨) İbn Sa'd, *age*, VIII, 61-62

(٨٩) Fayda, Mustafa, "Aişe", *DİA*, İstanbul, İSAM, 1989, II, 20

يقول بعض العلماء: في المناطق الحارة، تتطلب الظروف المناخية أن تبلغ البنت في سنٍّ مبكرة، ومن ثم تتطور بيولوجياً بما يخدم عملية الإنجاب بسرعة، وإذا أخذنا بهذا الرأي؛ فيمكننا حينئذٍ التسليم بقبول الروايات التي بين أيدينا؛ حيث لا توجد أيُّ مشكلة على الإطلاق عندما يعقد على الفتاة في سن السادسة وينبى بها في سن التاسعة، وأن الزواج في هذه السن مناسبٌ وطبيعي في ذلك المجتمع. بل ويزعمون أن هذه الروايات هي نفسها دليل على ذلك. وتعضيداً لهذا الرأي أنه لو كان في زواج النبي بعائشة أية مخالفة اجتماعية، إذن لشنع المشركون واليهود والمنافقون عليه أيما تشنيع، أما وقد مرَّ الأمر دون هجوم، أو تجريح من قبل هذا المعسكر، فإن ذلك يؤكد طبيعية الأمر حيث لا مخالفة اجتماعية أو عرفية من أي نوع^(٩٠).

بينما هناك من يزعمون أن الروايات القائلة بأن عائشة كان عمرها ست سنوات عند العقد وتزوجت في التاسعة من عمرها ليست صحيحةً وتعارض تماماً مع الحقائق التاريخية، ويدعون أنها تزوجت وهي في السابعة عشرة أو الثامنة عشرة من عمرها^(٩١). فهؤلاء العلماء يحاولون إثبات ادعاءاتهم استناداً إلى رواياتٍ أخرى. ويقولون إنها كانت مخطوبة لمطعم بن عدي قبل أن يخطبها النبي، فعندما تخلَّى أهل مطعم عن خطبة ابنة أبي بكرٍ لإسلامه خطبها النبي.

يقول يشار نوري أوزتورك في هذا الصدد: لو كانت عائشة في سن السادسة عندما تزوج النبي بها، فيجب أن تكون قد وُلدت بعد النبوة بأربع سنوات؛ لأنه كيف يمكن لأبي بكر، الذي أصبح مسلماً في الأيام الأولى من ظهور الإسلام، أن يُسلم ابنته لعائلة وثنية؟ فإنَّ عائشة قد حُطبت من قبل عائلة وثنية قبل الإسلام بفترة طويلة وأجابهم أبو بكر في تلك الخطبة، فهذا يعني أنَّ عائشة قد ولدت قبل النبوة على الأقل بخمس أو ست سنوات وبلغت سن الزواج فطلبتها عائلة وثنية ولم يكن أبوها مسلماً حينئذٍ؛ لأنه لو كانت هذه الرغبة بعد قبول أبي بكر الإسلام فكيف يقبل عائلةً وثنيةً وهو صديق النبي؟ وكيف يعطي ابنته لعائلة وثنية؟ فلا بدَّ أن يكون عمرها من ١٤ إلى ١٥ سنة على الأقل عندما خطبها النبي^(٩٢). ويستدل هؤلاء بأنَّ أسماء أخت عائشة الكبيرة قد توفيت عند مقتل ابنها في الثالثة والسبعين للهجرة ولها مئة سنة، فإذا توفيت أسماء عن عمر يناهز ١٠٠ عام سنة ٧٣ هجري كما هو ثابت، فلا بدَّ أن يكون عمرها ٢٧-٢٨ سنة عند الهجرة، ولما كانت عائشة أصغر من أسماء بعشر سنوات، فيجب أن يكون عمر عائشة ١٧ عاماً في الهجرة، وتزوج بها النبي بعد ثمانية أشهر من الهجرة، فتكون عائشة قد بلغت من العمر ١٨ عاماً عندما تزوج بها النبي عليه السلام. ومن المدافعين عن هذا الرأي «رضا ساواش» يقول: «لما اشتدَّ المشركون على المسلمين هاجر أبو بكر إلى الحبشة؛ فلو كانت عائشة عند الهجرة إلى المدينة في التاسعة من عمرها، فلا بدَّ ألا تكون مولودةً عند الهجرة إلى الحبشة؛ لأنها قالت: «إنِّي تربيت في عائلةٍ متدينةٍ منذ طفولتي، وكان النبي يأتينا كل يوم»، فلما كانت عائشة تتذكر هذا كله فلا بدَّ أن تكون

(٩٠) Aişe Abdurrahman, age, s. 239

(٩١) Konrapa, Zekai, Peygamberimiz İslam Dini ve Aşere-i Mübeşşere, İstanbul, Fatih Yayınevi, ts, s.478

(٩٢) Öztürk, age, s. 3

قد وُلدت قبل الهجرة إلى الحبشة، وهذا يدل على أن عائشة كان عمرها أكثر من تسع سنوات عند الزواج^(٩٣). وخلاصة القول إن زواج عائشة كان في وقت مبكر. ومع ذلك فإن هذا الزواج ليس مخالفاً لثقافة الزواج في ذلك المجتمع. فلو كان زواج عائشة يتعارض مع تقاليد وعادات المجتمع العربي لتعرض النبي لانتقادات شديدة من قبل أعدائه من اليهود والمنافقين في المدينة، كما انتقدوا زواج النبي بزَيْنَب، وتغيير القبلة. ويمكن الاستنتاج من هنا أن سن الزواج بعائشة هو تطبيق يقبله المجتمع العربي^(٩٤). فيكون مولد عائشة بعد البعثة بأربع سنوات حسب من يقولون إن عمرها عند الزواج كان في التاسعة^(٩٥)، وأما باعتبار من يقولون بأن عمرها كان في الـ ١٧ أو ١٨ عند الزواج فسيكون مولدها قبل البعثة بأربع سنوات^(٩٦). وخلاصة القول إنه كان في المجتمع العربي الفتيات يتزوجن مباشرة بعد المراهقة؛ لأنهن كن في منطقة حارة والبلوغ مبكر في مثل تلك المناطق، فسن زواج عائشة هو كما يقول المستشرقون ولكن المشكلة هي انتقاد قيم تلك الفترة بالنظر إلى معايير اليوم.

ج- زينب بنت جحش: من الانتقادات الموجهة للنبي عليه السلام زواجه «بزينب بنت جحش» حيث كان في المجتمع العربي الجاهلي الابن من الصلب والمتبنى في نفس المكانة، فلا يتزوج المتبنى بزوجة المتبنى وفقاً لتقاليد المجتمع، حيث يُعدّ هذا الزواج زناً، ومع ذلك قرر الإسلام أن تلك العادات خطأ يجب أن تتغير، وبأمر واضح من الله سبحانه وتعالى^(٩٧) تزوّج النبي زينب، ولكن مع استمرار الانتقادات وعدم الرضا من المجتمع نزل الوحي بالرد على كل الانتقادات، ومن المستشرقين مثل «لاون جتاني، وأميلة درمنغه» من افترى على النبي من خلال تشويبه لهذه الظاهرة التي لها جانب تاريخي واجتماعي بأنه طمع في زينب زوجة ربيبه زيد بن حارثة، حيث اعتنق بعض الروايات التي كتبها بعض المؤرخين المسلمين مثل ابن إسحاق (ت: ١٥١هـ) وابن سعد (ت: ٢٣٠هـ) والطبري (ت: ٣١٠هـ) وابن أبي حاتم (ت: ٣٢٧هـ) فوجه أعداء الإسلام من المشركين، واليهود، والمنافقين، سهام النقد للنبي مستندين لتلك الروايات، وما قاله «Caetani» في هذا الصدد يحتوي على سوء قصد كبير، حيث قال: «إن محمداً طمع في زوجة ربيبه وعشقها، فلما اطّلع زيد علي ذلك فارقها»^(٩٨) وما نقله «Caetani» ذكره ابن إسحاق فيما رواه يونس وأبو سلمة الهمداني عن الشعبي مولاة أنه قال: «مرض زيد فزاره النبي عليه السلام وكانت زينب بنت جحش جالسة عند زيد فلما حضر النبي قامت وانصرفت، فنظر إليها النبي وقال: سبحان من يقلب القلوب، فقال زيد: أطلقها لك يا رسول الله؟ فنزلت الآية في سورة الأحزاب»^(٩٩). هذه الرواية

Rıza Savaş, "Hz. Aişe'nin Evlenme Yaşı ile İlgili Farklı Bir Yaklaşım", *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat* (٩٣)

Fakültesi Dergisi, İzmir, 1995, sayı IX, s. 140-141

.Suzan Yıldırım, *Hz. Aişe'nin Evlilik Yaşı Etrafındaki Tartışmalar, İstem*, Yıl:2, Sayı:4, 2004, s. 237 - 245 (٩٤)

.Kasım Şulul, *Hz. Peygamber Devri Kronolojisi*, İstanbul, İnsan Yayınları, 2003, s. 138 (٩٥)

.Öztürk, *age*, s. 33 (٩٦)

.الأحزاب، ٣٧/٣٣ (٩٧)

Leon Caetani, *İslam tarihi*, (Çev. Hüseyin Cahid), İstanbul 1924-1927, IV, 169-171; Emile (٩٨)

Dermenghem, *Muhammed'in Hayatı*, (Çev. Reşat Nuri), İstanbul 1930, s. 367-370, 402; Savary, *Mahomet*

Le Koran, Paris, ts.46-47

(٩٩) ابن إسحاق، السيرة، ٢٢٤.

ضعيفة؛ لأنَّ الصحابي سقط من الإسناد ويسمى حديثاً منقطعاً، ويقول علماء الحديث إنَّ أبا سلمة الهمداني، الذي تلقى الحديث من الشعبي، كان «مجهولاً» وأنَّ يونس الراوي الآخر كان أيضاً «منكر الحديث»^(١٠٠). فهذا الحديث ضعيفٌ جداً ولا يعوّل عليه بسبب نقد راويين في إسناده. وما نقله ابن سعد أيضاً فيه انقطاع ولهذا فهو ضعيف. ولا يوجد سندٌ لهذا الحديث ولم ينقله أحد من الصحابة. وإضافةً لذلك فإنَّ بعض علماء الحديث مثل الإمام الشافعيّ وأحمد بن حنبل ويحيى بن معين وعلي بن المديني وأبي حاتم والبخاري والنسائي حكموا على الواقدي الراوي في رواية ابن سعد بالكذب وقالوا إنَّه كان مشهوراً بهذا الوصف؛ ولذا كانت رواياته متروكة. وكذا قال أبو زرعة العقيلي وأبو بشر الدولابي إنَّ العلماء تركوا مرويات الواقدي. وقال الذهبي: لا يوجد في الكتب الستة أيّة رواية عن الواقديّ غير رواية في ابن ماجه. فكلُّ هذا يدل على أنَّ الواقديّ اعتُبر ضعيفاً لا يعتبر بما رواه^(١٠١). وعلماء الحديث اتفقوا على ضعف الراوي الثاني في رواية ابن سعد، والراوي الثالث في هذا السند وهو محمد بن يحيى بن حبان اشتهرت رواياته بالانقطاع^(١٠٢). وما نقلناه من العلماء يدل على أنَّ رواية ابن سعد ضعيفة، فليس من الصواب الاعتماد على مضمون الروايات الضعيفة في مثل هذه القضية المهمة. ونقل الطبري (ت: ٣١٠هـ) ما رواه ابن سعد عن شيخه الواقدي هذه الرواية بنفس الطريق^(١٠٣). فكما لا يمكن الاعتماد على ما سبق من الروايات فكذلك لا يُعتمد على ما نقله الطبري أيضاً، ولم ينقل أحد تلك الروايات الضعيفة غير الطبري، ولا توجد تلك الروايات في كتب أئمة الحديث مثل البخاريّ ومسلم، فكل هذا يفيد بأنَّه لا أصل لتلك الروايات، والعقل يحكم بأنَّها من الموضوعات أيضاً؛ لأنه لا يوجد أي احتمال أن يكون رجل قد رأى فتاة ذات قرابة نشأ معها ولم يطلبها بكراً، ولكن بعد ما تزوجت وانتقلت لبيت زوجها يطلبها^(١٠٤). وكما يُفهم من الآية في هذا الصدد يمكن أن يكون الرسول قد فكَّر في نفسه كإنسانٍ بأنَّ عدم التوافق بين زيد وزينب ربما يؤدي إلى الطلاق ولو حصل ذلك فأنا أحقُّ بزواجها^(١٠٥)؛ لأنَّ زيدا كان يشكو من زوجته للنبي مراراً قبل الطلاق، واعتبر النبي هذا الاضطراب بينها قد يؤدي إلى الطلاق والانفصال. ولا سيما بعدما طلقها زيد وأخبرت بأنَّ النبي يريد الزواج بها حرَّت ساجدةً من الفرح ونذرت أن تصوم شهرين^(١٠٦). وتجدر الإشارة إلى أنَّ بعض الباحثين الغربيين قد اقتربوا من المسألة منصفين مثل: «John Davenport, Montgomery Watt, Maxime Rodinson».

(١٠٠) الذهبي، ميزان الاعتدال، مصر، ١٣٨٢، IV، ٥٣ - ٤٨١.

(١٠١) ٢١: أبو عبد الله شمس الدين الذهبي، تذكرة الحفاظ، حيدرآباد، ١٣٧٥، VIII، ١٣٧٢. حيدرآباد، حليم أبو محمد عبد الرحمن بن أبي حليم الرازي، الجرح والتعديل: ابن حجر العسقلاني، تهذيب التهذيب، بيروت، بلا تاريخ، ٩، ٤٥٧، ٤٦٢ - ٤٦٤. سير الأعلام النبوي، ١٤٠٢، ٦٦٢، ٣، ٣٤٨. ميزان، ٩، ٣٦٤، ٣٦٦ - ٣٦٧.

(١٠٢) الذهبي، تذكرة الحفاظ، ٤، ٥٩٠.

(١٠٣) الطبريّ جامع البيان، ١٣، ٢٢.

(١٠٤) (١٠٤) Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, VI 3901.: VI, 420. أبو الفداء إسماعيل بن كثير، تفسير القرآن العظيم، تحقيق إبراهيم البناء، إسطنبول، ١٩٨٥.

(١٠٥) الأحزاب، ٣/٣٧.

(١٠٦) ابن سعد، ٨، ١٠٢ - ١٠٣. ابن الأثير، ٦، ١٢٥.

ومن الواضح أن ما قامت به زينب بسبب أنها لم تزد مكافئاً لها، وكانت ترى النبي أحق بزواجها منه، ولم تكن في سن مبكرة يسمح لها بتعدد فرص الزواج، فقد كانت في الخامسة والثلاثين من عمرها مما يضيق الفرص أمامها وفقاً للعادة والأعراف^(١٠٧). كان المجتمع الجاهلي عند نزول الوحي يعتز بالأعراف والتقاليد البالية في السلوك الاجتماعي والديني: ﴿حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوْ لَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ﴾ [المائدة: ١٠٤، الأعراف: ٢٨، بونس: ٧٨، الأنبياء: ٥٣، الشعراء: ٧٤، لقمان: ٤٣، الزخرف: ٢٢].

لقد أراد الله عز وجل أن يغيّر ممارسة تقليدية قد استقرت في المجتمع الجاهلي من تحريم الزواج بزواج المتبين، فكلف نبيه بإلغاء هذه العادة التي من الصعب عليهم أن يخالفوها، فزوجه بزيب بنت جحش التي أحلاها زيد. حيث قال تبارك وتعالى: ﴿وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَا لَكَ لِأَنْ يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا﴾ [الأحزاب] روي عن قتادة وابن عباس ومجاهد أن النبي حينما خطب زينب ابنة عمته لزيد بن حارثة ظنّت زينب أن النبي يخطبها لنفسه ولم تعرف أنه يخطبها لزيد كرهت وقالت إنه ليس كفؤاً لي ولم ترد زواجه، وقال أخوها عبد الله بن جحش نحن من قريش وزيد من الموالي ولهذا لم يوافق على زواج أخته بزيد. فأنزل الله عز وجل: ﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا﴾ [الأحزاب] وامثالاً لأمر الله كان على المؤمنين أن يختاروا أمر الله على اختيارهم. وبعد نزول الآية قالت زينب أمثل أمر النبي عليه السلام فكنت أريد الزواج به^(١٠٨). وعلى هذا القبول زوجهما النبي ﷺ. ومن جهة أخرى هذه الآية التي نزلت بشأنها مهمة جداً؛ لأنها تهدف إلى إلغاء التمييز بين طبقات المجتمع، وتشير إلى أن أكرم الناس عند الله هو أتقاهم.

وبالنسبة لهذه القضية قال «جميل سنا» و«جتاني» Cemil Sena ve Caetani كان النبي مفتوناً بزيب ولم ير بأساً بزواج الرجل بزوجة متبنيه فشرع هذا الأمر بالزواج بزيب وهذا يوافق القوانين المدنية المعاصرة^(١٠٩). ويقول «John Davenport» إن زواج محمد بزيب أثار جدلاً حول الإسلام وكان سبباً لافتراءات على محمد والسبب الوحيد لهذا الأمر أنه كان في الجاهلية تقاليد حيث كان الرجل إذا قال لولد أنت ابني كان ابناً له، وإذا قال الرجل لامرأة «أنت كظهر أمي» صارت المرأة أما له، ولا يتزوج بها فجاء الإسلام وألغى تلك التقاليد وفي هذه القصة كان محمد يحب زينب ويوقرها فزوجهما بزيد ولما لم يتفق الزوجان وطلقها زيد فكر محمد بأنه كان سبباً في هذا الزواج، وأراد أن يحل هذه المشكلة بالزواج بها، وكان يعلم أنه سيهاجم من العرب ويطعنونه بسبب

(١٠٧) ابن سعد، ٨، ١١.

(١٠٨) القرطبي، أبو عبد الله محمد بن أحمد الأنصاري، الجامع لأحكام القرآن، القاهرة، ١٩٨٧، ١٤، ١٨٦-١٨٧.

(١٠٩) Cemil Sena, Muhammedin Felsefesi, İstanbul 1975, s. 23.

هذا الزواج ولكنه كان بأمر من الله فأطاعه^(١١٠). وأما «Watt» فيقترح الآراء الواقعية التالية حول هذه المسألة: من بين كل زيجات محمد، كان أكثر الجدل حول زواجه بزینب بنت جحش. وقد أُدين هذا الحادث من قبل المعاصرين لمحمد وكان له دور فعال في الهجوم السام من العلماء الأوروبيين، فكان تزويج زينب بغير رضا منها في سنة ٦٢٦ م، ولقد ذهب محمد إلى منزل زيد للتحديث معه، ولم يكن زيد في البيت، لكن محمدا يرى زينب بثياب رفاق فيقع في قلبه حبه، لا يمكن التشكيك في جوهر هذه القصة القصيرة، لكن العديد من التفاصيل ليست أشياء جديرة بالثقة، والأمر كله موضوع للنقاش، كان لمحمد مصلحة سياسية في الزواج منها كما كان في جميع زيجاته من قريباته الأخريات، كانت زينب بنت عمته، ولهذا ربما فكر النبي أنه مسؤول عنها. فقصّة مصادفة محمد زينب في البيت وحبّه لها لا وجود لها في المصادر الأولى. ومع ذلك، كانت زينب في الخامسة والثلاثين أو الثامنة والثلاثين من عمرها عندما تزوجت من النبي، وتعد هذه السن متقدمة بالنسبة للمرأة العربية. في حين أن أكثر الزوجات الأخريات اللاتي كنّ متزوجات بمحمد غير خديجة كنّ أصغر سنًا من زينب آنذاك. حتى لو كانت لهذه القصة أساسًا حقيقيًا، لا شك في أنها قد وضعت فيها بعض الإضافات في وقت لاحق، فليس من المعقول أن يحصل لرجل يبلغ من العمر ٥٦ عاماً هذا الشغف بامرأة لها ستة وثلاثون عاماً، فالجانب المرفوض في هذا الزواج هو الجانب الاجتماعي المتمثل في الزواج بين المحارم؛ لأنّه كان يعتبر المتبنى ابناً من الصلب ولهذا استغرب ورفض من قبل المناقنين في المدينة، كانت هذه النقطة من الإصلاح الاجتماعي مرغوبة، ولكن هل كان هذا أمراً مستعجلاً؟ لا يمكننا القطع بأي شيء، ولكن يمكننا القول بأنّ كلّ القضايا من هذا النوع كانت موجهة إلى الإصلاحات السياسية والاجتماعية، ولا يهتم توجيهاً إلى الحب الرومانسي إلا بشكل طفيف جداً^(١١١).

وافق «Radinson» على ما ذكره «Watt» وأصرّ على الجانب الاجتماعي غير العاطفي، وقال إنّ زينب كانت في الخامسة والثلاثين من عمرها ولم تكن في سن مرغوبة، كان الزواج يقوم على هدف توفير المزيد من الإجماع السياسي^(١١٢)؛ لأنّ محمداً كان على صلةٍ بحلفاء أبي سفيان في هذه النقطة. بالإضافة إلى ذلك، فإنه بهذا الزواج قد ألغى التقليد السيء المتعلق بالتبني وأدى إلى تصحيح هذا الجانب بأن كان مثلاً صالحاً. ومن العلماء المتأخرين «Kamil Miras» كامل ميراث يقول: كانت زينب من بني أسد وتعدّ نفسها غير كفاء لزيد وتعانده، وفي النهاية تحلّى زيد عنها وتزوجها الرسول، فبدأ اليهود والمنافقون يقولون: «محمد تزوج من زوجة ابنه». ثم نزلت الآيات من سورة الأحزاب وأفادت بأنّ تلك من تقاليد الجاهلية وأزالتها. وأمّرت بدعوة المتبنيين بأسساء آبائهم، في نفس الوقت تمّت إزالة العلاقات الجاهلية التقليدية وأقيمت بدلاً منها الأخوة الدينية^(١١٣). من بين الروايات حول أنبياء بني إسرائيل في الكتاب المقدس، بعض الروايات التي تجعل الأنبياء في

J.Davenport' Hz. Muhamed ve kuran (çev. Ömer Rıza Doğrul) Ankara 1969; s25-26 (١١٠)

.Montgomery Watt, Hz. Muhammed, (Çev. Hayrollah Örs), İstanbul 1963, s. 64 (١١١)

.Maxsime Rodinson, Hz. Muhammed, (Çev. Atilla Tokatlı), İstanbul 1968. s. 209-210 (١١٢)

.Kamil Miras, Sahih-i Buhari Muhtasan Tecrid-i Sarih Tercümesi, Ankara, ts., XI, 261 (١١٣)

موقف ذلّة وضعف وشهوة، من بين تلك الحكايات حكاية داود أنّه أحبّ زوجة قائد من قاداته «أوريا» فأرسله إلى الحرب وقتل، ثم تزوج بزوجته «بات شفا»^(١١٤).

ونتيجةً لذلك، فإنّ هذه القصص التي نُقلت عن «Caetani» و«Emile Dermenghem» لا أساس لها من الصحة وغير متعمدة. وما في بعض مصادر التاريخ الإسلامي من الروايات في هذا الموضوع أيضاً لا أساس له. فكلها ملاحظاتٌ وهميةٌ مثل قصص الغرام الغربية، وللأسف فإن بعض الروايات التي لا أصل لها في بعض المصادر الإسلامية هي التي تشكل الأساس لادّعاءات المستشرقين في هذه القضية.

٢- محاولة إشاعة إهانة النساء:

تحاول بعض الناشطات في المجال النسائي تقديم النبيّ على أنّه معارضٌ لحرية الفكر والمرأة بشكل عام، فهو النموذج الأوّل لكل أشكال الإهانة والتعصب ضد المرأة في الشرق الأوسط في هذا العصر^(١١٥). وفي هذا الصدد يروى بأنّ محمداً قال: بأنّه مرّ على جهنم ليلة المعراج ورأى أكثر أهلها من النساء، فقليل له لماذا كان أكثر أهلها من النساء؟ فأجاب بأنهن ناقصات العقل والدين. فيقول «بارلاس» مُعتمداً على «غروبناموما» بأن مثل تلك الأحاديث تُشكل التأثيرات الثقافية القديمة، وفي هذا السياق تجسّدت اليهودية والمسيحية، بالإضافة إلى العديد من الأفكار والعادات المتعلقة بثقافة البحر الأبيض المتوسط والثقافة العربية حيث أثارت عداوة عميقة للمرأة^(١١٦). ويقول (Tuksal) إنّ روايات الأحاديث النبوية ما هي إلا عملياتٌ بشريةٌ ناشئة عن أفكار تقليدية تمتد لآلاف السنين، ولا علاقة لها بالدين من قريب أو بعيد. ويرجع ذلك إلى حبّ التملُّك والسيطرة والهيمنة التي مارسها الرجال لقرون طويلة ضد النساء، إضافةً إلى ثقافة المجتمع الذكوري الغالبة آنذاك. ومع أنّ هناك عديداً من الأسباب فإن في تلك الروايات «تحقيراً لشأن المرأة تجاه شخصية الرجل» وهذا اعتداء على شخصية المرأة وتضييع لحقوقها^(١١٧).

ويمكن أن تُقدّم الأحاديث المتعلقة بالمرأة والواقعة تحت مجهر النقد الغربي كالتالي: «ما تركت بعدي فتنة أضرّ على الرجال من النساء»^(١١٨)، «لن يفلح قوم ولّوا أمرهم امرأة»^(١١٩)، «إذا دعا الرجل امرأته إلى فراشه فأبت فبات غضبان عليها لعنتها الملائكة حتى تصبح»^(١٢٠)، «اطلعت في النار فرأيت أكثر أهلها النساء»^(١٢١)، ويروى

(١١٤) Tevrat, Yaratiş, Il: 1-27; hikayenin devamında bu çocuğun Süleyman olduğu kaydedilmektedir.
Bk. Ali İhsan Tokar, "Kadınların Peygamber Algısı Müslüman Kadınlar ve Hz. Muhammed", *Usul*, (١١٥)
Usûl, 7 (2007/1), s. 139

A. Barlas, "Believing Women" In Islam. *Unreading Patriarchal Interpretations of the Qur'an*, Austin: (١١٦)
University of Texas Press, 2002, s.45

Tokar, *age*, s. 144-152 (١١٧)

(١١٨) مسلم، الذكر، ٩٨، ٩٧، الترمذي، الأدب، ٣١، ابن ماجه، محمد بن يزيد القزويني، السنن، تحقيق محمد فؤاد عبد الباقي، القاهرة، ١٩٥٢-٥٣ الفتنه، ١٩، ابن حنبل، أحمد، المسند، تحقيق أحمد محمد شاكر، القاهرة، دار الحديث، الطبعة الأولى،

١٩٤٩، خ، ١٠٠-٢١٠. البخاري، النكاح، ١٧.

(١١٩) البخاري، المغازي، ٨٢، الفتن، ١٨، ابن حنبل، المسند، ٤٣، ٤٧٥.

(١٢٠) البخاري، بدأ الخلق، ٧، أبو داود، النكاح، ٤١، الترمذي، الرضاع، ١.

(١٢١) البخاري، الإبان، ٢١، مسلم الذكر، ٩٥.

من طريق ابن عمر أن امرأة أتت رسول الله فقالت ما حقّ الزوج على امرأته؟ فقال: لا تمنعه نفسها وإن كانت على ظهر قتب، ولا تعطي من بيته شيئاً إلا بإذنه، فإن فعلت ذلك كان له الأجر وعليها الوزر ولا تصوم تطوعاً إلا بإذنه، فإن فعلت أمتت ولم تؤجر، وألا تخرج من بيته إلا بإذنه، فإن فعلت لعنتها الملائكة: ملائكة الغضب وملائكة الرحمة حتى تتوب أو ترجع. قيل: وإن كان ظالماً؟ قال: وإن كان ظالماً^(١٢١). فنحن نريد تقييم الروايات الواردة في الموضوع ونحاول فهمها في سياق ما وردت فيه وفي إطار علم الحديث.

١- الرواية الأولى: «ما تركت بعدي فتنة أضرّ على الرجال من النساء» حديث صحيح ورد في البخاري، وقد شرحه العلماء بالضعف العام لطبيعة الرجال تجاه المرأة، وبالتالي فإنّ كون المرأة موضوع إغراء ملاحظة عامة، وهذه الملاحظة تدلّ على ضرورة وجود قواعد وأنظمة في العلاقة بين الذكور والإناث للتغلّب على نقاط الضعف هذه. كما يرى أن فهم كلمة «فتنة» مرتبطٌ بالسياق الثقافي، سواء كان ذلك إغراءً أم اختباراً، فمن المفهوم أنّ كلمة «فتنة» تفيد معنى التجربة والاختبار من وجهة النظر التاريخية، وإذا كان معظم المسلمين من العرب الآن يميلون إلى تفسير كلمة «فتنة» من الناحية الجنسية، وبهذا يؤكدون جانب الإغراء للمصطلح، مما يتماشى مع قراءته في النموذج الثقافي الغربي، إلا أن ذلك يتناقض مع ما يسمى «بالنموذج الثقافي العربي الأساسي» من معاني التجربة والاختبار.

٢- الرواية الثانية: «لن يُفْلح قوم ولّوا أمرهم امرأة» فهذا الحديث عند البخاري وغيره من المحدثين، ومن المعروف أن النبي عليه السلام قال هذا عندما جلست ابنة كسرى إلى العرش، وقد وُجّهت انتقادات كثيرة لهذا الحديث خاصة في مجال شجب النساء من الحياة السياسية العامة، لكنّ الفقهاء لم يتفقوا على مسألة تطبيقه وحده في هذا المجال، قال الطبري: «هذا الحديث لا يكفي أن يكون دليلاً برأسه لحرمان النساء من صلاحيات اتخاذ القرار واستبعادهن من السياسة، ويقال في مجال نقد الرواية: إنّ راويه غير ثقة قد أُدين وجلد بسبب شهادته الكاذبة». وقال «Cihan Aktaş'a»: «إنّ المرأة قد لعبت دوراً نشطاً في المجالات العسكرية والثقافية في عصر النبي وفي التاريخ الإسلامي، وكان لها أيضاً مكانة في السياسة والثقافة وكثير من جوانب الحياة»^(١٢٢).

٣- الرواية الثالثة: «إذا دعا الرجل امرأته إلى فراشه فأبت فبات غضبان عليها لعنتها الملائكة حتى تصبح» وحديث ابن عمر: «أنّ امرأة أتت رسول الله فقالت ما حقّ الزوج على امرأته، فقال لا تمنعه نفسها وإن كانت على ظهر قتب ولا تعطي من بيته شيئاً إلا بإذنه، فإن فعلت ذلك كان له الأجر وعليها الوزر ولا تصوم تطوعاً إلا بإذنه فإن فعلت أمتت، ولم تؤجر وألا تخرج من بيته إلا بإذنه، فإن فعلت لعنتها الملائكة ملائكة الغضب وملائكة الرحمة حتى تتوب أو ترجع. قيل: وإن كان ظالماً؟ قال: وإن كان ظالماً»^(١٢٣). يميل «Roald» إلى أنّه قد تأثر إلى حدّ كبير بـ«النموذج الثقافي العربي الكلاسيكي»، حيث «يجب على الزوجات ألا يغادرن المنزل دون إذن»^(١٢٤).

٤- الرواية الرابعة: «أطلعت في النار فرأيت أكثر أهلها النساء» قد ثبت أنّه أشير إلى هذا الحديث في جدال

(١٢٢) الطيالسي، المسند، ١، ١٩٥١، ابن أبي شيبة، المصنف، ١٧١٢٤، ٣، ٥٥٧.

(١٢٣) Cihan Aktaş, *Sistem İçinde Kadın*, İstanbul: Beyan Yayınları, 3.bs., 1991, s.128.

(١٢٤) الطيالسي، المسند، ١، ١٩٥١، ابن أبي شيبة، المصنف، ١٧١٢٤، ٣، ٥٥٧.

(١٢٥) A. S. Roald, *Women in Islam. The Western Experience*, London and New York: Routledge, 2001, s.14.

بين الجنسين في جالية صومالية تعيش في الدول الإسكندنافية؛ ولهذا فإن الاختلافات الجغرافية والثقافية يمكن أن تؤثر على فهم الأحاديث وتداولها ودورها، وإكسابها معانٍ إضافية غير التي قصدها النبي ﷺ. فالثابت عنه ﷺ أنه أوصى بالرفق بالنساء في أكثر من حديثٍ من مثل قوله عليه السلام: «يا أنجشة رفقاً بالقوارير...»^(١٢٦). يقول «Tuksal» إنَّ المفهوم الذي يسيطر عليه الذكور قد تحكَّم ومنذ زمن طويل في تاريخ الإنسان، ويؤكد أنَّ الروايات المزعومة المنسوبة للنبي في هذا المجال فيها تداخلٌ مقصودٌ وكبير، فليس من قبيل المصادفة استغلال العقلية التقليدية القديمة الدين لتطبيق الأحكام الثابتة أو لتبريرها، وقد أدَّى ذلك إلى وجود تعارض مع الإطار الديني الصحيح الذي تمثله أفعال الرسول، وبين الإطار المشكوك فيه الذي تمثله بضعة أحاديث هنا وهناك^(١٢٧). فيروى عن النبي في حق المرأة التي هي نصف الجنس البشري أنها هي الفتنة للمجتمع، وأنها سلعةٌ جنسية لزوجها، وعليها اللعنة عندما ترفض رغبات زوجها الجنسية، وأنَّ المجتمع الذي تكون المرأة حاكمة فيه لن يفلح، وأنها لا تستطيع الخروج من منزلها بغير إذن زوجها. إذا اعتمد على تلك الروايات التي تسند إلى النبي فسيؤدِّي ذلك إلى وصف النبي كشخصٍ قاسٍ ومعارضٍ للمرأة خصوصاً عند من يدافع عن المساواة بين الرجل والمرأة اليوم، ومن ثم يجب التعامل مع هذه الروايات في السياق الذي وردت فيه. وقال «Barlas» إنَّ النبي هو مثال يُتخذ لِكُلِّ من الرجال والنساء. وأضاف: «هناك مجموعة من سبعين ألف حديث موصوفة بالصحة، ولا يوجد سوى ستة أحاديث تعبر عن عداوة المرأة، فموقف الرجال ضدَّ المساواة بين الجنسين متمسكين بتلك الروايات يعد من السخرية في حين أن العديد من الأحاديث الإيجابية لا تزال قائمة»^(١٢٨). يقول «Roald»: «في صدد نقد الروايات، في عديد من الروايات تجد الحث على معاشرَةَ الرجال للنساء على أساس المودة والرحمة، بينما تجد في أماكن أخرى روايات مناقضة»^(١٢٩). يمكننا أن نقول إنَّ «Roald» أعرب في الواقع عن تصورهِ في فهم الكلام بشكل مختلف عند اختلاف السياق، فمن الضروري ألا نتجاهل الروايات التي تعبر عن أسلوب النبي تجاه المرأة بلطف ووقار، لكن موضوع خلق المرأة، ووضعها الخاص، والتفسيرات حول تلك الروايات تؤدي إلى التشويه والفهم الخاطيء.

تصف الروايات التالية مسئولية الرسول ﷺ وكونه قدوةً للأمة: خيركم خيركم لأهله وأنا خيركم لأهلي^(١٣٠). استوصوا بالنساء خيراً فإتتهن عندكم عوان، ليس تملكون منهن شيئاً غير ذلك، إلَّا أن يأتين بفاحشة مبينة، فإن فعلن فاهجروهن في المضاجع واضربوهن ضرباً غير مبرح، فإن أطعنكم فلا تبغوا عليهن سبيلاً، إنَّ لكم من نساءكم حقاً ولنساءكم عليكم حقاً، فأما حقكم على نساءكم فلا يوطئن فرشكم من تكرهون، ولا يأذن في بيوتكم لمن تكرهون، ألا وحقهن عليكم أن تحسنوا إليهن في كسوتهن وطعامهن^(١٣١). عَنْ حَكِيمِ بْنِ مُعَاوِيَةَ الْقَشِيرِيِّ عَنْ

(١٢٦) البخاري، الأنبياء، ٥، مسلم، الرضاع، ٦٥، الترمذي، الطلاق واللعان، ١٢.

(١٢٧) Hidayet Şefkatli Tuksal, *Kadın Karşıtı Söylemin İslam Geleneğindeki İzdüşümleri*, Ankara: Kitabiyat: 2000, s.236-237.

(١٢٨) A. Barlas, "Believing Women" In Islam. *Unreading Patriarchal Interpretations of the Qur'an*, Austin: University of Texas Press, 2002, s.45.

(١٢٩) .Roald, *Women in Islam*, s. 146.

(١٣٠) ابن ماجه، النكاح، ٥٠.

(١٣١) الترمذي، الرضاة، ١١، ابن ماجه، النكاح، ٣.

أَبِيهِ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا حَقُّ زَوْجَةٍ أَحَدِنَا عَلَيْهِ قَالَ: «أَنْ تُطْعِمَهَا إِذَا طَعِمْتَ وَتَكْسُوَهَا إِذَا اكْتَسَيْتَ - أَوْ اكْتَسَبْتَ - وَلَا تَضْرِبَ الْوَجْهَ وَلَا تُقَبِّحَ»^(١٣٢) قالت عائشة ما ضرب رسول الله ﷺ خداماً له ولا امرأة ولا ضرب بيده شيئاً^(١٣٣). ويشير «Mernissi» إلى وجود مشروع للنبي ﷺ حول المساواة بين الجنسين في المدينة المنورة^(١٣٤). وهناك كثير من الأحاديث تعبر بوضوح عن المرأة بشكل إيجابي. يقول ابن سعد: إن النبي لم يضرب زوجته ولا عبده أو أي شخص آخر قط. حتى إن النبي ترك منزله وانتقل إلى غرفة مجاورة للمسجد لمدة شهر عند مواجهته. تمرّد بعض زوجاته ولم يستخدم العنف ضدهن^(١٣٥). وتؤكد «فاطمة أونصال» أيضاً أن هناك محاولة لعزلة النساء اليوم عن المجتمع، مع أنهن كنّ يشاركن الرجال في مسجد النبي، وهو آنذاك كان كالجامعة والبرلمان، فكان يحلم محمد بمجتمع تستطيع فيه النساء التنقل بحرية، ووصيته في عصره بسفر النساء مع أقاربهنّ تدلّ على التأكيد على إنشاء بيئة ستسافر فيها النساء بحرية في المستقبل^(١٣٦). ومع أن النبي كان واضحاً وغير خاضع لأحد لكن في الوقت نفسه كان حليماً ومتواضعاً، لا يحبّ العنف والكبر^(١٣٧). والحاصل أنّ لا يمكن الادّعاء بأن النبي كان عدواً للمرأة، من خلال بعض الروايات، لأنّ سلوكه الاجتماعي وأحاديثه الكثيرة تشير إلى أنه كان يوقّر المرأة ويوصي بذلك أصحابه. فمن الضروري تقييم النبي وفق معايير عصره، وقراءة الروايات في إطار المبادئ الأساسية للإسلام بدلاً من التفسيرات الحرفية المشوهة.

الخاتمة:

في مواجهة الاتجاهات الثقافية التي تجلبها العولمة أو تعبر عنها، يواصل الإسلام وجوده الاجتماعي والثقافي كمنافس قوي، وفي هذا السياق ذاته تأتي الهجمات مباشرة على الإسلام ونيبه. فإنّ معاداة الإسلام التي يُراد إنشاؤها بالإشارة إلى النبي لا تقتصر على تقييم أحداث اليوم بسوء الظنّ فحسب، بل إنّها تعكس التاريخ عن طريق تشويبه بمعايير الحاضر. فالعقل الغربي الذي يصوّر الرسول عليه السلام كأنّه مصدرٌ للإرهاب ورجل شهوانيّ ليس مخلصاً. وتفسير المستشرقين الآيات والأحاديث مشوهة تساعد على تلك التقييمات والتفسيرات. والأسوأ هو أنّ الصحافة والسياسة الغربية بدأت تستغلّ ذلك الأمر، وتكمن الأسباب الاقتصادية والسياسية قبل الأسباب الدينية وراء الادّعاء بأنّ الإسلام مذهب مسيحي منحرف مأخوذ عن كاهن. والأهم أن هذه المحاولات تهدف إلى صد المسيحيين عن دخولهم الإسلام ومنعهم من تعلمه. إنّ الادّعاءات بأنّ النبي والمسلمين نشروا الإسلام بالسيف ومارسوا الإرهاب، قد اختلقها الغرب للتغطية على الفساد والافتراءات وامتصاص دماء الشعوب المسلمة.

(١٣٢) أبو داود، النكاح، ٤٢، ابن ماجه، النكاح، ٣.

(١٣٣) مسلم، الفضائل، ٧٩، ابن ماجه، النكاح، ٥١، الدارمي، عبد الله بن عبد الرحمن السنن، تحقيق، فؤاد أحمد، بيروت، دار الكتاب العربي، ١٤٠٧: ابن حنبل، المسند، ٥٠٢٢٩-٢٣٢.

(١٣٤) Mernissi, age., s.184.

(١٣٥) Mernissi, Fatima, *The Veil and Male Elite. A Feminist Interpretation of Women's Rights in Islam*, (transl. Mary Jo Lakeland, Reading), Mass.: Addison-Wesley Publishing Company, 1991, s.156 vd.

(١٣٦) Fatma Ünsal, 'Türkiye'de Kadın Hareketinin Parçalı Yapısı', konuşma kaydı, 'Kadın Sorunları' Bağlamında Örnek Bir Eş ve Baba Modeli Olarak Hz. Peygamber (s) Paneli, *İran İslam Cumhuriyeti*

.Büyükelçiliği Kültür Müsteşarlığı, Ankara: 17 Mart 2007

.Toker, agm, 145 (١٣٧)

والهدف الرئيس من خلال هذا الغرض إبعاد الناس عامّةً والمسيحيين واليهود خاصةً عن الإسلام؛ فأتاهم النبي بالشهوانية بسبب تعدد الزوجات، وزواجه بعائشة وزينب بنت جحش ليس صحيحاً. فمن الضروري النظر إلى النبي وأحاديثه في ظروف الفترة التي عاش فيها. على أنه من الإنصاف أن نذكر أن من الغربيين من يرون تلك الادّعاءات عبثاً ويرفضونها كما ذكرنا من قبل.

فبدلاً من نشر الروايات المذكورة في إهانة المرأة وفهمها بهذه الصورة، ينبغي فهم سياق حياة النبيّ وأحاديث الباب كلّ بالمعنى الشامل، إنَّ تجرئة الروايات عن سياقاتها التاريخية، ومحامتها بأحكام القرن الحادي والعشرين تنتهي بالضرورة إلى اعتبار النبيّ عدوًّا للمرأة. إنَّ النساء المسلمات من لدن زوجات النبيّ إلى يومنا الحاضر لسنَّ مستعبداتٍ للرجال، فهنَّ لا يرين أيّ مضايقاتٍ دينيةً في المجتمع الذي يعشن فيه، إنَّ كلّ ما يحدّ من حرية المرأة أو يهينها أعرافٌ باليةٌ ليس لها كبير مستندٍ من الدين.

والنقطة الأخيرة التي وصلنا إليها في هذا البحث هي أنّ النبي كان منحازاً للمرأة. وفي نتيجة البحث يمكننا القول إنّ سوء فهم الإسلام ونبيّه منشؤه تشويه الروايات وقطعها عن سياقها، والنظر إليها بالمفهوم الغربيّ الحديث.

المراجع العربية:

- الذهبي، ميزان الاعتدال، مصر، ١٣٨٢،
- ابن الأثير، عز الدين أبو الحسن، أسد الغابة، ١٩٩٦.
- ابن الجوزي، محمد بن أحمد، التسهيل لعلوم التنزيل، دار الكتب العلمية ١٩٩٥ م.
- ابن سعد، الطبقات الكبرى، تونس ٢٠٠٩.
- أبو عبد الله شمس الدين الذهبي، تذكرة الحفاظ، حيدر آباد، ١٣٧٥ هـ.
- أحمد بن يحيى، بن جابر، الأنساب، بيروت، دار الفكر، ١٩٩٦.
- السمعاني عبد الرزاق بن همام، المصنف، مكتبة الإسلامي، ١٤٠٣
- الطبراني، سليمان بن أحمد، المعجم الكبير، تحقيق حمدي بن عبد المجيد السلفي، الموصل، مكتبة العلوم والحكم، الطبعة الثانية، ١٩٨٣، ٥.
- العقاد، عباس الصديقة بنت الصديق، القاهرة، دار المعارف، ١٩٦٣.
- القرطبي، أبو عبد الله محمد بن أحمد الأنصاري، الجامع لأحكام القرآن، القاهرة، ١٩٨٧ م.
- الماوردي، أبو الحسن علي بن محمد، عصمة النبوة، بيروت، دار الكتب العربي ١٩٨٧ م.

المراجع التركية:

- A. Barlas, "Believing Women" In Islam. Unreading Patriarchal Interpretations of the Qur'an, Austin: University of Texas Press, 2002.
- A. S. Roald, Women in Islam. The Western Experience, London and New York: Routledge, 2001.
- Abdülaziz Hatip, Kuran ve Hz. Peygamber Aleyhindeki İddialara Cevaplar, İstanbul 1997.
- Abdülkerim Özeydin, "Arap", DİA, İstanbul, İSAM, 1991
- Aişe Abdurrahman, Rasulullahın Annesi ve Hanımları, çev: İsmail Kaya, Konya 1987
- Asife Ünal, Yahudilikte, Hristiyanlıkta ve İslam'da Evlilik, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1998.
- Aşık, Nevzat, Hz. Aişe'nin Hadisçiliği, İzmir, Öğrenci Basımevi, 1987.
- Ateş, Ali Osman, İslam'a Göre Cahiliyye ve Ehli Kitap Örf ve Adetleri, İstanbul, Beyan Yayınları, 1996.
- Barin Hilal, Tedirgin Nefret İslamofobi, İstanbul, Tezkire yayıncılık, 1. Baskı, 2016

- Canatan Kadir ve Özcan Hıdır, (eds.), Batı Dünyasında İslamofobi ve Anti-İslamizm, Ankara, Eski Yeni Yayınları, 1. Basım, 2007
- Caroline Fourest ve Fiametta Venner, İslamophobie? prochoix, no:26-27paris,Automenna Hiver,2003
- Cemil Sena, Muhammedin Felsefesi, İstanbul 1975.
- Christopher Allen, İslamophobia, England Ashgate Publishing Limited, 2010
- Cihan Aktaş, Sistem İçinde Kadın, İstanbul: Beyan Yayınları, 3.bs., 1991.
- Çarkman Aslı, “Avrupa ve Öteki: Avrupa İmgesinin Osmanlı Aydınlanmasından Yansıması”, (Der.E. Fuat Keyman), Türkiye’nin Yeniden İnşası, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2013
- Edward, Said, Oryantalizm, (çev. Nezh Uzel), İstanbul 1998
- Emile Dermenghem, Muhammed’in Hayatı, (Çev. Reşat Nuri), İstanbul 1930.
- Fatma Ünsal, ‘Türkiye’de Kadın Hareketinin Parçalı Yapısı’, Örnek Bir Eş ve Baba Modeli Olarak Hz. Peygamber (s) Paneli, İran İslam Cumhuriyeti Büyükelçiliği Kültür Müsteşarlığı, Ankara: 17 Mart 2007.
- Fayda, Mustafa, “Aişe”, DİA., İstanbul, İSAM,1989, II, 20.
- Fazlurrahman, Siret Ansiklopedisi, (çev: Heyet), İstanbul 1990, II, 197.
- Francis Bacon, Denemeler, (Çev. Elif Günçe), İstanbul, Morpa Kültür Yayınları, 2004
- Galen Johnson, “Muhammad and Ideology in Medieval Christian Literature”, Islam and Christian-Muslim Relations, XI-, 2000
- Görmez, Mehmet Klasik Oryantalizmi Hadis Araştırmalarına Sevk Eden Temel Faktörler”, İslamiyat III (2000)
- Hamidullah, Muhammed, İslam Peygamberi, (Çev. Salih Tuğ), İstanbul, İrfan Yayıncılık, 1990, II, 676–691; Ziya Kazıcı, Hz.Muhammed’in Eşleri ve Aile Hayatı, İstanbul, Çağ Yayınları, 1991, S. 73–331;
- Harman, Ömer Faruk, “Yuhannâ Ed-Dımaşkı”, DİA, İstanbul, İSAM, 2013
- Haytî, İmadüddin şübehât tazimî ‘d-devletî’l-İslâmî ve’r-red aleyha, yy., Heyetü’ş-Şamî’l-İslamiyye, 1. bs. 2015
- Hidayet Şefkatli Tuksal, Kadın Karşıtı Söylemin İslam Geleneğindeki İzdüşümleri, Ankara: Kitabiyat: 2000.
- Hourani, Albert Avrupa ve Orta Doğu, (Çev: Ahmet Aydoğan, Fahrettin Altun), İstanbul 2001
- İlhan Arsel, Şeriat ve Kadın, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1995.
- İsmail Hakkı Uzun Çarşılı, Büyük Osmanlı Tarihi, Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, ts.
- Kamil Miras, Sahih-i Buhari Muhtasan Tecrid-i Sarih Tercümesi, Ankara, ts.
- Karen Armstrong, İslam, Modern Library, USA, 2000, s. 141; İslam, (Çev. Selim Yeniçeri), İstanbul: Koridor Yay., 2008
- Kasım Şulul, Hz. Peygamber Devri Kronolojisi, İstanbul, İnsan Yayınları, 2003.
- Kecia Ali, “A Beatiful Example”: The Prophet Muhammad as a Model for Muslim Husbands’, Islamic Studies, 43:2 2004.
- Konrapa, Zekai, Peygamberimiz İslam Dini ve Aşere-i Mübeşşere, , İstanbul, Fatih Yayınevi, ts.
- M. Şemseddin Günaltay, İslam Öncesi Araplar ve Dinleri, Ankara, Ankara Okulu Yayınları, 1997.
- Maxsime Rodinson, Hz. Muhammed, (Çev. Atilla Tokath), İstanbul 1968.
- Mehmet Azimli, “Hz. Aişe’nin evlilik yaşı tartışmaları ya da savunmacı tarihçiliğin çıkmazı”, İslami Araştırmalar, Ankara, 2003, XVI.
- Mernissi, Fatima, The Veil and Male Elite. A Feminist Interpretation of Women’s Rights in Islam, (transl. Mary Jo Lakeland, Reading), Mass.: Addison-Wesley Publishing Company, 1991.
- Montgomery Watt, Hz. Muhammed, (Çev. Hayrollah Örs), İstanbul 1963.
- Muhammed İbn İshak, es-Siretu’n-Nebeviyye, (tahk. Muhammed Hamidullah), Konya, Hayra Hizmet Vakfı Yayınları,1981
- Neşet Çağatay, İslam Dönemine Dek Arap Tarihi, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1989.
- Öztürk Orhan, Ruh Sağlığı ve Bozuklukları, Ankara, Hekimler Yayın Birliği, 1. Baskı, 1992
- Ramazan Altıntaş, Bütün Yönleriyle Cahiliye, Konya, Ribat Yayınları, ts.
- Reinhart Dozy, Tarihte İslamiyet, (çev: Abdullah Cevdet -Osmanlıca metin-), İstanbul 1908, I, 105
- Rıza Savaş, “Hz.Aişe’nin Evlenme Yaşı ile İlgili Farklı Bir Yaklaşım”, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, İzmir, 1995.
- Servante Alain, “Batlıların Gözünde Türk İmajının Geçirdiği Değişimler”, (Ed. Özlem Kumrullar), Dünyada Türk İmgesi, İstanbul, Kitap Yayınevi, 2. Basım, 2008
- Suzan Yıldırım, Hz.Aişe’nin Evlilik Yaşı Etrafındaki Tartışmalar, İstem, Yıl:2, Sayı:4, 2004.
- Voltaire, Candide ya da İyimserlik, (Çev. Server Tanilli), İstanbul, Cem Yayınları, 1994.